

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

33'üncü Toplantı
10 Temmuz 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması
Hakkında Kanun Teklifi (2/2019)

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülme
usul ve esasları ile On Birinci Kalkınma Planı'nın Komisyonunda görüşülme
süreci hakkında görüşmeler

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

33'üncü Toplantı
10 Temmuz 2019 Çarşamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 14.40'ta açılarak iki oturum yaptı.

(2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Komisyonunda görüşülme usul ve esasları ile On Birinci Kalkınma Planı'nın Komisyonunda görüşülme süreci hakkında usul tartışması açılması talebi, yapılan görüşmelerden sonra reddedildi.

Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/2019) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak, maddelerinin görüşmelerine başlandı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 23.35'te toplantıya son verildi.

10 Temmuz 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.40

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2019)

BAŞKAN – Gündemimizde (2/2019) esas numaralı Aydın Milletvekili Mustafa Savaş ile 75 Milletvekilinin Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

(2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlıyoruz.

Şimdi, sunuşunu yapmak üzere Sayın Mustafa Savaş’a söz vermek istiyorum ancak Sayın Savaş’a söz vermeden önce gelen bakan yardımcısı ve bürokrat arkadaşlarımızın tanıtılmasını arzu ediyoruz. Kendilerini tanıtırlarsa memnun oluruz.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, usul üzerine mi söz istiyorsunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

III.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin Komisyonunda görüşülme usul ve esasları ile On Birinci Kalkınma Planı’nın Komisyonunda görüşülme süreci hakkında görüşmeler

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri, teklif sahibi milletvekili arkadaşımız, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, 32 maddelik bir kanun teklifi geldi. 20’den fazla ya da 20’ye yakın, farklı kanunlarda değişiklik yapıyor ve çok da önemli değişiklikler içeriyor bu teklif. Artık “Etki analizi yoktur.” eleştirisini bile utanarak yapıyoruz hakikaten. Bunlar bilinen konular. Diğer ilgili komisyonlara gitmesi gerekiyor, bazı maddelerin görüşlerinin gelmesi gerekiyor, bu eleştiriye de yapmıyorum artık.

İlgili sivil toplum kuruluşlarının, meslek kuruluşlarının, kamu kuruluşlarının görüşlerinin de bu teklifle beraber olması lazım, bunları da söylemiyorum çünkü hep söyleye söyleye bir taraftan bıktık, dikkate alınmadı.

Fakat bir hususu tekrar kayıtlara geçirmek istiyorum: Burada değerli milletvekili arkadaşımız, daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olan değerli arkadaşımız Mustafa Savaş'ın teklifi. Kendisi bu teklifi bize sunacak ve savunacak. Normal olarak, biz milletvekilleri olarak, yasama erki olarak ilgili maddelerle birlikte o maddelerin ilgili olduğu kamu kurumlarını da denetleme durumundayız, masaya yatırma durumundayız. Mesela, ilk madde Maliye Bakanlığıyla ilgili, hasılat esaslı kazanç tespiti, çok da önemli. Maliye Bakanlığını, Gelir İdaresini, vergi sistemimizi masaya yatırmamız lazım. Bunu sorumlu olarak Sayın Mustafa Savaş'a mı soracağız, buradaki bütün bilgileri ondan mı alacağız? Mümkün değil. Karşımızda bir siyasi otorite olması lazım. Biz, Maliye Bakanlığının değerli bürokratlarına da bunların hesabını soramayız, karşımızda siyasi bir otorite olması lazım. Burada, sizden önceki Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı zamanında da bu rahatsızlıklarımızı ilettik, kendisi de rahatsız olduğunu, bu şekilde yasama yapılmasının sıkıntılı olduğunu, kendisinin de İç Tüzük değişikliği olması için Meclis Başkanlığıyla temasta olduğunu, konuyu ilettiğini... Ama ben bunun bir Anayasa değişikliği gerektirdiği kanaatindeyim. Bu şekilde bir yasama olmaz, bu şekilde kanun yapılmaz. Birçok eksiği var ama buradaki, baştan o saydığım etki analizi, sivil toplum kuruluşlarının eksik olması, görüşlerinin alınmaması vesaire ama burada şu anda ben milletvekili olarak ya da İbrahim kardeşim milletvekili olarak, iktidar, muhalefet fark etmez, biz kanun yapıyoruz burada ilgili bir siyasi kişilik olacak ki ona bazı sorular sorabilelim, ilgili kamu kuruluşunu masaya yatırabilelim, denetim görevimizi yapabilelim. Yok böyle bir şey. Yani bunun bir muvazaa olduğunu, Anayasa'ya aykırı olduğunu hepimiz biliyoruz, bu şekilde bir kanun yapmanın, yasama yapmanın sıkıntılı olduğunu, yanlış olduğunu, Anayasa'ya aykırı olduğunu, dediğim gibi, biliyoruz, buna rağmen yapıyoruz. Bunun kayıtlara geçmesi lazım.

Sayın Başkan, sizin de yeni Başkan olarak bu konuda hassasiyetle bir uğraşı içerisinde olmanız lazım diye düşünüyorum. Çok sıkıntılı bir konu, gerçekten hepimizi rahatsız eden bir konu. Bu şekilde bir yasama usulü olmaz, yanlış yapıyoruz.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, değerli milletvekilim, değerli bürokratlar, basın değerli emekçileri, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle size bir sorum var. Dün kalkınma planı, biliyorsunuz, Meclise sunuldu ve beş iş günü boşluktan sonra tekrar görüşmemiz öngörüldü. Komisyonumuza başlamadan önce çalışma takvimimizle ilgili bir öngörü verebilerseniz çok iyi olur çünkü bir yandan kalkınma planına çalışacağız, bir yandan burada torbaya çalışacağız, sonra torba yasa geçerse eğer buradan Genel Kurulda görüşülecek, o arada biz ne zaman kalkınma planının müzakerelerini Komisyonunda yapacağız? Bunlar çıkışacak mı? Sonra Genel Kurulda kalkınma planı görüşülecek. Benim talebim, bizlerin talebi, bunların çakışmamasını en azından sağlamanız yani aynı anda hem Komisyonunda hem Genel Kurulda bunların olmamasını sağlamanız. Bu yönde bir planlamayı belki sözcülerle, belki hep beraber bunu tartışmamız önemlidir diye düşünüyorum. Bununla ilgili tedbirleri ne yönde aldı Divanınız Başkanlık olarak bunu merak ediyorum.

Diğer mesele: Sayın Başkanım, Komisyon Başkanı oldunuz ve 2'nci yasanız da bir torba yasa, bir de kalkınma planı devreye geçti. Böyle başlamanızı istemedim çünkü geçen dönem Süreyya Bey torbayla başladı, torbayla bitirdi Başkanlığını, siz de torbayla başladınız, torbayla götürüyorsunuz, umarım siz de torbayla bitirmezsiniz Başkanlığınızı.

Ben dört yıldır Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim, tek bir yapısal tedbir içeren, gerçekten müstakil bir yasa görmedim, hep torba yasalar gördük. Siz de yürütmenin gönderdiği, sayın teklif sahibi, imzacıları ve diğer imzacılar üzerinden yalnızca imzalanan ikinci bir torba yasayı kabul etmiş oldunuz.

Sayın Başkanım ve değerli arkadaşlar; önerim şudur: Usul tartışması açılmasını istiyorum.

Arkadaşlar, bakın, biz dört yıldır tek bir torba yasayı bile geri göndermedik yani hepsini gördük, yürütme fermanını yazdı, biz burada üzerine mühür bastık, tek birini bile geri göndermedik. Bunu geri göndermediğimiz için torbalar gelmeye devam ediyor. Böyle kötü hazırlanan bir tek torba yasayı geri gönderirsek emin olun, yürütme de bu anlamda daha dikkatli, daha özenli olacaktır.

Arkadaşlar, bakın, bu torba yasa geldi, ekinde bir etki analizi var mı?

Sayın Mustafa Savaş, size de soruyorum, bir etki analizi bize sundunuz mu?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Her madde kapsamında arkadaşlar belirtecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama olmaz. Bakın, biz şu anda görüşmelere başlıyoruz, maddeyi bırakın, bütünü üzerinde görüşmeler açıldı, değil mi şu anda? Şu anda açıldı görüşmeler. Şu anda önümüzde bir etki analizi yok. Yani bu maddeler ne getiriyor, ne götürüyor bilmiyoruz, Komisyon olarak bilmiyoruz.

Sayın Başkan, ihtisas komisyonlarına götürülmesi gerekiyordu. Neden ihtisas komisyonlarına göndermediniz? Bakın, pek çok madde var, Sağlık Bakanlığıyla ilgili var, pek çok komisyonla ilgili var. İhtisas komisyonlarında görüşülüp onların raporlarıyla burada görüşülmesi gerekirken bu görüşmeler yapılmıyor. Neden ihtisas komisyonlarına gitmediğini ve ihtisas komisyonlarının raporlarının ne olduğunu bize açıklar mısınız Sayın Başkan?

Diğer bir mesele: Burada pek çok sivil toplum kuruluşu var. Belli ki şikâyetleri var ki bu kadar ciddi bir katılım göstermişler burada. Odalar burada, değil mi? Niye bu kadar ciddi olarak katılmışlar? Çünkü demek ki görüşleri alınmamış ya da görüşleri buraya yansımamış. Mesela, düşünün ki “Bütün sistemi bir anda hasılat esaslı bir sisteme geçireceğiz.” diyoruz. Acaba, muhasebeciler odasının görüşü alındı mı? Yansıdı mı buraya? Otomotiv sanayisiyle ilgili çok ciddi bir düzenleme var. Demek ki görüşleri çok ciddi olarak alınmadı ki başkana kadar buraya gelmişler, demek ki bir itirazları var.

Sayın Başkan, sivil toplum kuruluşlarının, odaların da görüşleri demek ki bu torbaya yansımamış. Bakın, böyle yasama kalitesi olmuyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, dört yıldır -burada tecrübeli ağabeylerimiz var- ya, pek çok yasayı biz 3 kere, 4 kere görüşmedik mi? 4 kere, 5 kere görüşüyoruz. Ne oluyor? “Yanlış yaptık, hadi bir daha...” Bu torbada da en az 6-7 madde daha önce görüştüğümüz ve yanlış yaptığımız maddeler tekrar görüşülüyor. Böyle olduğu sürece, emin olun, mesela, üç ayda bir, altı ayda bir şimdi görüştüğümüz maddeleri de tekrar görüşeceğiz. Yasama kalitesi böyle olmaz, buradan bir nitelik çıkmaz.

Sayın Başkan ve değerli arkadaşlar; hepinize önerim, bir usul tartışması açıp bu kötü hazırlanmış, etki analizi yapılmamış, sivil toplum kuruluşlarının görüşü alınmamış, ilgili ihtisas komisyonlarının görüşü alınmamış torbayı geri çevirmemizdir.

Bu konuyu sizin de destekleyeceğinizi düşünüyorum Sayın Mustafa Savaş.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Talebim budur.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Son olarak Sayın Öztürk’e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Öztürk.

Komisyon üyesi olmayan arkadaşlara usul açısından söz veremiyorum, özür dilerim ama görüşme başladıktan sonra söz verebileceğim o arkadaşlara.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, değerli katılımcılar, değerli basın mensupları; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Usul konusunda Sayın Bülent Kuşoğlu “Anayasa’ya aykırılık” dedi. Bu, Anayasa’ya aykırı değil. Bu tür tartışmaları daha önce de yaptık ama yeni sistemde, takdir edersiniz ki kanun teklif etme yetkisi milletvekillerine verilmiş durumda. Nitekim, bu kanun teklifimizin de Sayın Mustafa Savaş’ın öncülüğünde hazırlanan teklifimizin de 75 milletvekilimiz tarafından imzalandığı ortada.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İmzalandı dediğiniz gibi, “hazırlandı” değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teklif imzalanarak buraya gönderiliyor, imzalayan kişi... Belki maddeler sırasında daha detaylı konuşacağız bunları ama ben usul üzerine konuşuyorum.

Yani bugün yaptığımız işte usule aykırı bir durum yok fakat parantez içinde şu kadarını ifade edeyim, yeni sisteme uygun komisyon görüşmelerini daha detaylandırabiliriz, daha geliştirebiliriz çünkü bugünlerde yapacağımız çalışmalar geleceğe ilişkin de bir karine olacaktır yani yeni sistemde, yeni dönemde bir karine olacaktır. O bakımdan, Sayın Komisyon Başkanlığımızın, Divanımızın belki tensibiyle, onların da hoşgörüsüyle daha detaylı çalışmalar yapabiliriz.

Yaklaşık 50 civarında resmî ve sivil toplum kuruluşumuza davet gönderilmiş ki salonumuz ağzına kadar dolu. Bakın, sayın bakan yardımcımız bile burada yer bulamadı, diğer tarafta yer buldu. Katılım çok yüksek.

Yani netice olarak şunu söylüyorum: Bir usul eksikliği görmüyoruz, hele hele Anayasa’ya aykırılık görmüyoruz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakan yardımcısının orada oturması bile usuli eksiklik.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O zaman geniş bir salon ihtiyacı ortaya çıkıyor. Bu da Sayın Başkanımıza ve Başkanlık Divanına arz olunur.

Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok fazla bakanlığı ilgilendiren kanun olduğu için bakan yardımcısı orada oturuyor.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, sizin galiba talebiniz var.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan. Her torba görüşülürken dile getirdik ama çok önemli olduğu için ben tekrar bu konuyu gündeme getireceğim.

Anayasa madde 88’e göre -gerçekten “yeni düzenleme” “yeni sistem” diyorsunuz- kanun tekliflerini milletvekilleri getirir ama görüyoruz ki –Ne kadar oldu? Anayasa değişikliğinden sonra iki sene mi geçti?- ciddi bir problemle karşı karşıyayız. Yani bu problemi en çok Plan ve Bütçe Komisyonu burada gördü, yaşadı değerli arkadaşlarım, şöyle ya da böyle. Sistemi tartışmayalım. “Sistemde eksiklikler var, yok...” “Yeniden parlamenter sistem...” O tartışmaya girmiyorum ama

kanun tekliflerini milletvekilleri getirir. 88'inci maddede ciddi problem var. Bu sistemin yürüyebilmesi için, bu, Anayasa değiştirilirken tartışıldı ama Nuh deyip peygamber demediniz. Bu sistem yürümez. Herkes biliyor ki değişik bakanlıklar getiriyor bu değişiklikleri, biliyoruz bunları. Bakanlıklar getiriyor ama bakanlıklar savunmuyor burada. Burada bir gariplik yok mu?

Cemal Bey, tamam, şeklen tamamlanmıştır, milletvekili arkadaşım “Ben hazırladım.” diyor. Biz inanıyoruz mu? Güzel yüzlü bir arkadaşımız, nasıl inanmayız? Diğer şu kadar milletvekili imzalamış, tamam ama şeklen böyle. Herkes biliyor ki bu torba bakanlıklar arasında dolaşırken her bakanlıktan bir şeyler atıldı, buraya geldi ve burada ciddi bir problem var. Biz şimdi buradaki bürokratları mı muhatap alalım, onlarla mı siyaset tartışalım? Biz siyasetçiyiz, başka görüşte olan, farklı görüşte olan bürokratlar değiliz ki siyasetçiyiz. Siz sesinizi çıkarmıyorsunuz. Bunu bakanlıkla görüşmemiz gerekiyor, Hükûmetle görüşmemiz gerekiyor.

Değerli arkadaşlar dolayısıyla acilen bir Anayasa değişikliğine ihtiyaç var. “Cumhurbaşkanı ve milletvekilleri kanun tekliflerini verir.” diye bir düzenleme yapılması gerekiyor. Bunun dışında... “İnat ettik, böyle. Gömdük başımızı kuma, böyle gidecek.” Gitmiyor işte, görüyorsunuz. Durup dururken birbirimize yalan söylüyoruz. Şimdi burada arkadaşımız anlatacak falan. Ne diyeceğim ben şimdi? Arkadaşı zor duruma düşürmeyecek sorular mı sorayım? Ne yapayım? Benim arkadaşım, o da milletvekili.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Tekrardan kaçınarak sözlerimi sonlandıracağım.

Öncelikle, değerli hazıruna saygılarımı sunuyorum.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi önümüzde. Daha dün On Birinci Kalkınma Planı'nın görüşmesi yapıldı, sunuşu yapıldı ve kalkınma planı görüşmelerinin arasına gerçekten etki analinizi de göremediğimiz, nereye gittiğini algılayamadığımız, kamu harcamalarında, kamu gelirlerinde nasıl bir etki yaratacağını bilemediğimiz bir belirsizlik, bir karanlığın içerisinde bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız tam On Birinci Kalkınma Planı görüşmelerinin arasında.

Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun var, hepinizin bildiği gibi. 3067 sayılı bu Kanun'un 3'üncü maddesi kanun tekliflerinin kalkınma planına uygunluğunu düzenleyen bir madde ve aynen şu ifadesi var: “Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonları kendilerine havale edilen kanun teklifleri ile bu teklifler üzerinde verilen değişiklik önermelerini, Kalkınma Planına uygunluk bakımından da inceler ve uygun bulmadıkları takdirde, reddederler.” Ortada bir kalkınma planı yok. Yani evet, bunun değişik nedenleri, gerekçeleri ortaya konulabilir, 24 Haziran seçimleri, yeni düzenlemeyle Cumhurbaşkanlığı sisteminin düzenlenmesine bağlı daire başkanlığının yeni kurulmuş olması vesaire, çalışmaların gecikmiş olması denebilir ama şimdi, bari hiç olmazsa gecikmesine rağmen, şu kalkınma planını bitirseydik de önümüze gelen 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile bazı kanunlardaki bu torba kanunun görüşmesini onun akabinde yapsaydık da şu 3067 sayılı Kanun'un ilgili maddesi uyarınca kalkınma planına uygunluk bakımından da inceleyebilseydik. Plansız bir ortamda, süreçte bizim nereye gittiğini de bilmediğimiz, etki analinizi

de göremediğimiz, memleketi nereye taşıyacağını, kamunun gelirlerinde veya harcamalarında nasıl bir etki yaratacağını bilemediğimiz bir kanun üzerinde görüşme yapıyoruz. Usulen bunun doğru olmadığını özellikle ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusu, şu ana kadar yapılan açıklamalarda esas itibarıyla bu yasama formunun, biçiminin sorunları olduğu çok açık. Esasında biz şunu biliyoruz: Yani şu an itibarıyla baktığımızda yürütme ciddi bir bütçe açığıyla karşı karşıya ve bunun için kaynak yaratmak zorunda ve bu yasaların esas itibarıyla içeriklerini ve etkilerini tam olarak görmüyorsak da esasında bu bütçe açığının kapanmasıyla ilgili olarak kaynak yaratma amacıyla önümüze geliyor. Yani şimdi aşağıda konuşulacak olan Turizm Ajansı da bence bu içerikte, bu da aynı içerikte bence. Bunu anlayabiliyoruz tabii çünkü şu an itibarıyla, benim bildiğim kadarıyla, 2019 yılı bütçe açığını yüzde 85 civarında kullanmışız zaten ve dolayısıyla da çok ciddi bir bütçe açığı problemi var ve bu problem esasında Türkiye'nin makroekonomik politikalarının da uygulanmasıyla ilgili büyük sıkıntılar yaratıyor, ayrıntılara girmeyelim. Dolayısıyla da bunu anlıyoruz ama arkadaşlar siz de şunu kabul edin ya da yürütmeye ilişkin olarak arkadaşlara belki... Yani bunu anlıyoruz ama bu kadar da sıkıştırarak bir şey yapılamaz çünkü emin olun bu yasayı ben daha dün akşam okuma fırsatı bulabildim. Şimdi, düşünün 32 tane madde var, her birinin farklı alanlarda olduğunu da düşünürseniz –çoğu en azından öyle- benim şahsen bunları izlemem ve nereye tekabül ettiğine ilişkin bir değerlendirme yapmam mümkün değil. Şimdi, sadece benim değil, hepimizin aşağı yukarı benzer durumda olduğumuzu düşünüyorum. Yani esasında biz bu yasanın içeriği, yasa maddelerinin neyi ima ettiği, nasıl bir etki üreteceği konusunda benim anladığım kadarıyla çok fazla bir fikre sahip değiliz ama bir zamana ihtiyaç var. Şimdi, dolayısıyla da bu vesileyle Bülent Bey'in konuşmasından itibaren bu yasa biçiminin yeniden değerlendirilmesi lazım, torba yasa meselesi problemlili bir meseledir. Zaten her önümüze gelen tasarıyla ilgili olarak bunları konuşuyoruz ama Sayın Başkan, özellikle siz görevi yeni almış olan bir arkadaşımız olarak, bu konuda bir duyarlılık gösterseniz çok yararlı olur gibi geliyor bana çünkü öteki türlü aşağıda zaten konuşulmuyor, biliyorsunuz, aşağıda da herkes kendi pozisyonuna göre laflar ediyor, yasanın içeriğiyle ilgili olarak çok büyük bir değerlendirme, bir düzeltme imkânı falan olmuyor. Dolayısıyla olacak olanın burada olması lazım ama burada da gerek sivil toplum örgütlerinin gerek uzmanların gerek bizlerin bir etkileşim içinde Türkiye için doğrusunun ne olduğuna ilişkin bir karara varmamız lazım ama bunu sağlayamıyoruz Sayın Başkan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, Komisyonumuzun saygıdeğer mensupları, değerli bürokratlar, Komisyona katılan diğer misafirler; hepinizi saygıyla selamlarım.

Ben çok kısa ama benzer şeyi vurgulamak için söz aldım. Öncelikle sizinle başlayan bu görüşmeden önceki hazırlık dönemi için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Estağfurullah.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu bir başlangıç oldu ama tabii ki bu bir bütün. Ben rahmetli Turgut Özal’ın Ziya Paşa’dan aktardığı “Erişir menzil-i maksuduna aheste giden tiz-i reftar olanın payine damen dolaşır.” sözünü vurgulamak istiyorum. Özellikle bu sıralar gerçekten ayaklarımıza dolaşüyor yani yaptığımız şeyleri tekrar eder hâle geldik. “Yavaş acele edin.” diye bir kavramımız var bizim, yavaş acele edin. Parlamentonun ve Türk siyasetinin hatta Türk devletinin bu sıralar yavaş acele ederek etkin ve verimli çalışma mecburiyeti var. Kanun yapma kalitemizin zaten zayıf olduğunu ve Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle beraber bunun cidden zayıfladığını hatta kanun teklifi getiren arkadaşlarımızın mahcubiyet içerisinde olduğunu hep beraber gözlüyoruz; bu mahcubiyet hepimizin mahcubiyetidir yani sistemin mahcubiyetidir. Burada ben sadece şunu söylüyorum: Şu an herhâlde Türk milletinin milletvekillerinin, bütün Parlamentonun bilgisine, becerisine, birikimine ihtiyacı yok, sadece cesaretine ihtiyacı var. Yani burada eğer sistem buysa bu sistemin gereğini yapma mecburiyeti var. Ne yazık ki bunu talep edenler, bu sisteme karşı çıkanlar, gereğini yapma konusunda arzusu olmayanlar da bu sistemi getirmede çok arzulu olanlar.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Arı, buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli bakan yardımcılarımız, bürokratlarımız ve saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; Anayasa değişikliğiyle kanun teklifi sunma, daha doğrusu Mecliste kanunlaşma süreci sadece milletvekilinin kanun teklifiyle başlayan bir döneme girildi, kanun tasarısından vazgeçildi. Ancak önceki konuşmacıların da ifade ettiği gibi, pratikte böyle olmadığını hepimiz biliyoruz. Özellikle de torba yasalarla Komisyon gündemine ve Meclis gündemine taşınan tekliflerin teknik konular içermesiyle de bu hususun esasen pratikte çok da doğru olmadığını görüyoruz.

Şimdi, önce torba yasa yöntemi, zaten kanunların kalitesini ciddi anlamda etkilemekte. Burada gerektiği gibi görüşülmesini bir kere önlemekte ve yine Genel Kurul salonunda da istenilen şekilde görüşülmesini engellemekte. Bunun yanı sıra, kanun teklifini sunan milletvekili arkadaşımız... Ancak daha önce de bu konuyu dile getirdim, bakan yeni yönteme göre komisyon çalışması ve komisyonda oturuş şekli dahi düzenlenmiş değil. Şimdi, kanun teklifini milletvekili vermekte ama milletvekilinin vereceği kanun teklifinde illa ki iktidar milletvekili verecek diye bir husus yok, milletvekili olan herkes verebilir. Ancak bakan bu oturma düzeninde dahi gördüğümüz şekliyle bir milletvekilinin yanında tüm bürokratlar oturmakta, bakan yardımcısı dâhil. Eğer teklifi milletvekili veriyorsa milletvekili sunmalı. Yani oturuş düzeni dahi bu sistemin doğru olmadığını göstermekte. Milletvekili kendi teklifini sunmalı, eğer teknik anlamda bilgi alınacaksa da o da ayrı bir yerde oturan bürokrat arkadaşlardan alınmalı. Dolayısıyla getirilen Anayasa değişikliği, aslında sonuç itibarıyla hiçbir fayda sağlamamıştır. Getirilen tüm teklifler yine torba yöntemiyle ve daha önce burada ifade ettiğimiz, işte herkesin torbanın içerisine önerilerini sunarak oluşturulan teklifler buraya getirilmekte. Dolayısıyla yaşanan bu durum dikkate alınarak Anayasa’da derhâl yeniden bir düzenleme yapılması ihtiyacı açıkça ortadadır. Tüm partilerin bu mevcut durumları göz önüne alarak yeni bir Anayasa değişikliği yapma konusunda bir an evvel çalışma yapması gerektiği hususunu dikkatlerinize sunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arı.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, sayın bakan yardımcılarım, bakanlıklarımızın, kamu kurumlarımızın, sivil toplum kuruluşlarımızın ve basınımızın değerli temsilcileri; öncelikle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Evet, usul konusunda her teklifte olduğu gibi yine aynı konuları tartışıyoruz, bu torba düzenlemeler ve tekliflerin düzenleyici etki analizinin olmaması konusu uzun yıllardır burada tartıştığımız, eleştirdiğimiz hatta geçen görüşmede de ifade etmiştim, bizim Milliyetçi Hareket Partisi olarak kitabını bile yazdığımız bir konu. Şunun altını çizerek söylüyorum: Bu Parlamenter sistem ya da Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle hiç alakası olmayan bir konu. Neticede Meclisin kendi çalışma usulüyle ilgili ortaya kurallar konulmamasından dolayı yaşadığımız bir sorun. Mesela düzenleyici etki analizi olmuyor, olması lazım ki Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişle birlikte 5018 sayılı Kanun tekliflerin ekine mali boyutunu gösterecek tablonun konulmasını zaruri kılıyor ama uygulama yok.

Bir önemli sorun, arkadaşlarım hep ifade ettiler, bakanlıklarımızın, kurumlarımızın ihtiyacı olan düzenlemelerin Mecliste nasıl görüşüleceği konusu. Bunların hepsi aslında İç Tüzük’le çözülebilir yani İç Tüzük’te yapılacak düzenlemelerle gerek tekliflerin ekinde mutlaka düzenleyici etki analizi konulması konusu gerekse bakanlıklardan gelen konuların nasıl teklif hâline dönüştürüleceği konusu İç Tüzük’le düzenlenebilir. Bu konuda biz sürekli de çağrı yapıyoruz yani grup başkan vekillerimizle tüm siyasi parti grupları görüşsün, arkadaşlarımız da görüşsün ki görüşüyorlardır da, bu konuya yeni bir İç Tüzük çalışmasıyla bu sorunların tartışmasına son verelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Anayasa’nın maddesi açık Sayın Vekilim, sadece milletvekili teklifleri...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Sayın Başkan, değerli üyeler, kıymetli bürokratlar ve kıymetli basın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi bürokratlar, bakan yardımcılarımız, STK’ler hepsi burada, gerekli açıklamaları gerektiğinde yapacaklar. Her seferinde “torba” diye dilinize doladınız, itiraz ediyorsunuz. Kanunlar vatandaşın lehine yapıyor ve ihtiyaçtan kaynaklanıyor. İçinde bulunduğumuz çağda gündem çok hızlı değişiyor. Sanki yanlış bir şey yapıyormuşuz gibi itiraz ediyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Teşekkür ederiz uyarın için, sağ ol, var ol, müthiş bir uyarı oldu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar son olarak Sayın Kuşoğlu’na veriyorum.

Usulle ilgili açıklamamı yapacağım.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben usulle ilgili söz aldım, bu konuyu zabıtlara geçsin diye söyledim çünkü bu Komisyonunda bulunan herkesin bu yasama yapma yönteminden rahatsız olduğunu, bunun hatalı olduğunu bildiğini düşünüyordum. Daha önceki Komisyon Başkanımızın da konuyu Meclis Başkanlığına intikal ettirdiğini söylemiştim, kendi ifadesiydi ama bazı arkadaşlarımızın bunu kabul etmiyor olmasına da şaşırđım doğrusu. Hâlâ burada bir eksiklik görmüyorsa gerçekten üzgünüm ve şaşkınım. Bundan

önceki Anayasa’da hükûmet tasarısı ve teklif şeklinde yasama yapılacağı yazılıydı, şimdi hükûmetten hiçbir şekilde bir tasarı gelemeyeceği, hükûmetin hiçbir şekilde yasa yapmayla ilgili olamayacağı söylendi, zaten açık. Yanlıştı bu, bütün dünyada yasa ihtiyacını hükûmetler saptar, uygulamacılar bilir, sıkıntıyı, sorunu uygulamacı bilir, hükûmet bilir ama yasama yapacak olan yer de burasıdır; onunla ilgili, o sıkıntıyla ilgili nasıl yasa yapılacağını buradaki milletvekilleri karar verir, kararlaştırır, yapar ama sorunu getirecek olan hükûmettir. Biz bundan vazgeçtik, böyle bir eksiklik var, yanlışlık var, bunu eksik değildir, muvazaa değildir, Anayasa’ya aykırı değildir demenin anlamı yok. Bu sorunu görmek, bununla ilgili çözüm bulmamız lazım. Ben de şimdiye kadar bu sorunun kabul edildiğini düşünüyordum, üzüldüm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, usulle ilgili bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN - Sayın Tanal, ben size söz vereceğim ama görüşmelere başlayalım, usulen usul hakkında söz verme yetkim yok, kurallara lütfen uyalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – “Usulle ilgili görüşlerimi açıklayacağım.” dediniz, sizi etkileyebilecek bir açıklamada bulunacağım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Lütfen, Sayın Tanal, ben burada sizi de çağırdım, açıkladım ama biraz sonra ben size söz vereceğim rahat bir şekilde istediğiniz görüşleri, düşünceleri aktarırsınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama sizi etkileyebilecek bir açıklama olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Komisyon üyesi tüm arkadaşlarımız hemen hemen görüşlerini ifade ettiler.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Tanal, çok özür diliyorum.

Her bir Komisyon üyesi arkadaşımıza çok teşekkür ediyorum.

Etki analizi konusu gerçekten çok önemli, benim de çok önemseydiğim bir konu, onu özellikle ifade etmek istiyorum. Tabii, Hükûmetin kanun tasarısı sunamaması nedeniyle kanun teklifindeki etki analizinin doğal olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir şekilde yapılan bir iç düzenlemeyle yapılması gerektiğini ben de düşünüyorum, Sayın Kalaycı’nın düşüncesine de katılıyorum, mutlaka buna yönelik bir iç düzenleme yapılmalı ve bu düzenlemeye göre hareket edilmeli. Burada da sadece A veya B partisine değil, tüm partilere sorumluluk düşüyor. Dolayısıyla tüm yetkili grup başkanı, başkan vekillerimizin bu noktada ortak bir uzlaşya ulaşması ve bir adım atılması son derece önemli diye düşünüyorum açıkçası.

Dile getirilen diğer bir husus, bu ihtisas komisyonu raporlarının neden gelmediği konusu. Yasa gayet açık “Kalkınma planı” deniliyor, bize gelen, Meclis Başkanlığından bize sevk edilen şey kalkınma planının bizatihi kendisi. Geçmiş uygulamalara da baktığımızda, genellikle ihtisas komisyonlarına gelmediğini -bildiğim kadarıyla söylüyorum, eski bir Planlamacı olarak söylüyorum- biliyorum. Ama kalkınma planı mutlaka gönderilmesi gereken bir doküman zaten yasal olarak. Dolayısıyla bu ihtisas komisyonu raporlarını, bunları elbette önümüzdeki hafta görüşmeye başladığımızda, o zaman gündeme getirip Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcımızdan ve Strateji ve Bütçe Başkanımızdan talep etmemiz söz konusu olabilir diye düşünüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onları mı ihtisas komisyonuna gönderdiler?

BAŞKAN – Hayır, hayır, şöyle: İhtisas komisyonu raporları normalde Türkiye Büyük Millet Meclisimize gelmedi, Meclis Başkanlığından bize ne geliyorsa, biz burada sizlere aktarıyoruz. Dolayısıyla bizim böyle bir yükümlülüğümüz de yok. Ama bunu elbette sizler Komisyon üyesi olarak burada gündeme getirebilirsiniz, talepte bulunabilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Torbayla ilgili, ihtisas komisyonlarına niye gitmedi diye sordum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bunu da, neticede...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben torbayla ilgili sordum.

BAŞKAN – Ha, torbayla ilgili söylüyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Diğer komisyonlara gitmesi konusunu söylüyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

BAŞKAN – Şimdi, o konuda karar verici yine biz değiliz, yine Meclis Başkanlığı. Biz değiliz ki karar verici olan, Komisyon Başkanı olarak bunun kararını ben veremem.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama “tali komisyon” yazıyor, raporları nerede Sayın Başkan, tali komisyon raporları nerede?

BAŞKAN – Tali komisyonumuz yok, onu da söylüyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yanlış yapıyor Meclis Başkanı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, sağlığı ilgilendiren bir teklifi...

BAŞKAN – Diğer bir husus, sivil toplum kuruluşlarına yönelik olarak, şimdi, biz, değerli arkadaşlar, bu yasa teklifiyle ilgili olarak 28 kamu kurum ve kuruluşunu, 27 sivil toplum kuruluşunu davet ettik. Şöyle bir ifade kullanıldı: “Burada otomotivciler var, bunların görüşleri alınmadı, onun için buraya gelmişler.” Hâlbuki bu yasa teklifindeki bu maddenin konulmasını sağlayan o sivil toplum kuruluşları. Yani sivil toplum kuruluşlarının talebi doğrultusunda bunlar geldi. Bana en az 3-4 kez geldiklerini hatırlıyorum. Dolayısıyla sivil toplum kuruluşlarıyla yoğun bir irtibatın olduğunu da ifade etmek istiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama onların görüşlerini bize de yazılı iletmeniz gerekir Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir diğer husus, yine, bu kalkınma planının planlanmasıyla ilgili, daha doğrusu “Önümüzdeki süreci nasıl yöneteceğiz?” şeklinde bir soru gündeme geldi. Bununla ilgili olarak da, normalde, pazar günü süre doluyor ama biz salı sabahına alıp salı sabahı kalkınma planı görüşmelerine Plan ve Bütçe Komisyonumuzda başlayacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama torba Genel Kurulda salı günü görüşülecek Sayın Başkan.

BAŞKAN – Muhtemelen, bildiğim kadarıyla hafta sonu görüşülecek, öyle bir şey var. Dolayısıyla yani pazar gününe almadık, zaman kazanılması açısından...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, kalkınma planı Genel Kurulda ne zaman görüşülecek?

BAŞKAN – Onu tabii parti gruplarıyla görüşmek lazım, bu benim yetkimde olan bir şey değil Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, yok, öngörünüzü soruyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Dolayısıyla yani sizin parti grup başkanınıza bunu sormanız lazım, bana değil açıkçası.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz her şeye hâkimsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Yine, bildiğiniz üzere, 3067 sayılı Kalkınma Planlarının Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Korunması Hakkında Kanun’a göre, “Plan ve Bütçe Komisyonu, kalkınma planlarını kendisine havale edildiği tarihten itibaren en geç yirmi dört saat içinde gündemine alarak görüşmeye başlar ve en geç yirmi gün içinde karara bağlayarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunar. Komisyonunda planın incelenebilmesi amacıyla gündeme alındığı tarihten itibaren görüşmelere beş gün ara verir.” Yasa bunu söylüyor. Ayrıca “Plan ve Bütçe Komisyonu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda aralıksız görüşülür.” hükmü bulunmaktadır.

Onuncu Kalkınma Planı’nın Komisyonundaki sürecine baktığımızda, sadece bir örnek vermek istiyorum, 18 Haziran 2013 tarihinde Kalkınma Bakanı tarafından Komisyona planın sunuşu yapılmış, Komisyon görüşmelere beş tam gün ara vermiş, 24-25 ve 26 Haziran 2013 tarihlerinde Komisyonunda görüşülmüş, 1 Temmuz 2013 tarihindeyse Genel Kurulda kabul edilmiştir. Onuncu Kalkınma Planı’nın 24’üncü Yasama Döneminde Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşülme süreci incelendiğinde, sunumun olduğu 18 Haziran 2013 tarihinde (1/778) esas numaralı Devlet Memurları Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve (2/1613) esas numaralı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin gündemiyle Komisyonun toplandığı ve aynı gün ilgili tasarı ve teklifin alt komisyona havale edildiği, Kalkınma Planı sunumunun ardından verilen beş günlük ara verme süreci içinde 19 ve 20 Haziran 2013 tarihlerinde Plan ve Bütçe Komisyonunda az önce ifade ettiğim tekliflere ilişkin alt komisyon toplantılarının gerçekleştirildiği; plan Genel Kurulda görüşülmeden önce 27-28 Haziran 2013 tarihlerinde de Genel Kurulda Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından kabul edilen (1/778) esas numaralı Kanun Tasarısı ve (2/1613) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşüldüğü; yine, beş günlük ara verme süresi içinde 19 ve 20 Haziran 2013 tarihlerinde Genel Kurulda, Komisyonumuzca kabul edilen (1/780) esas numaralı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun Tasarısı’nın görüşüldüğü ve kanunlaştırıldığı anlaşılmaktadır.

Benzer şekilde, 22’nci Yasama Döneminde Dokuzuncu Kalkınma Planı 13 Haziran 2006 tarihinde Komisyona havale edilmiş, 14 Haziran 2006’da Komisyona sunuş yapılmış, 28 Haziran 2006’da da Genel Kurulda kabul edilmiştir. Bu süre zarfında, (2/825) esas numaralı gelir vergisinde değişiklik öngören Kanun Teklifi 22 Haziran 2006 tarihinde Komisyonumuzda görüşülmüş; bunun dışında, 15 Haziran 2006 tarihinde Genel Kurulda Komisyonumuzca kabul edilen Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu Tasarısı kabul edilerek kanunlaştırılmıştır.

Bahsettiğim uygulamaların yanında, ayrıca, önümüzdeki hafta görüşmelerine başlayacağımız kalkınma planının görüşülme sürecininse Komisyonunda aralıksız devam edeceğini ve bu sürede herhangi bir başka işin görüşülmeyeceğini ifade etmek isterim.

Sonuç olarak, kalkınma planının sunumunun ardından verilen beş günlük arada Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışmasında teamüller ve ilgili mevzuat uyarınca usul açısından herhangi bir sorun bulunmamaktadır. Ancak hem bu konu hem de verilen yasa teklifi üzerinde usul açısından bir tartışma açılması talep edilmiştir.

Usul tartışması açılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Çok teşekkür ediyorum efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, Varlık Fonu ve Merkez Bankasıyla ilgili de bilgi verirseniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynen devam, böyle gelmiş, böyle gider, torba da torba, torba da torba, devam.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, dünden beri konuşuyorsun, kimse itiraz etmiyor, demokratik usul var, niye itiraz ediyorsun?

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Sayın Çelebi; lütfen...

Şimdi, değerli arkadaşlar, Varlık Fonu ve Merkez Bankasıyla görüştük, cuma günü eğer uygun olursanız, kabul ederseniz Varlık Fonu’nu alabiliriz. Böyle bir teklife ne diyorsunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Genel Kurul çalışacak cuma günü.

BAŞKAN – İşte, teklif edildiği için söylüyorum çünkü bir an evvel Meclisin kapanması yönünde de taleplerin olduğunu duyuyorum açıkçası, takdir sizlerin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz uygun görüyorsanız uygundur tabii.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapalım: Her parti grup temsilcisi arkadaşlarla bir araya gelip konuşalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Merkez Bankası ne zaman?

BAŞKAN – Merkez Bankasını da elbette alacağız.

Ben Sayın Savaş’a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Savaş.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER(Devam)

A)KANUN TEKLİFLERİ(Devam)

1.- *Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2019)(Devam)*

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Gündeme alınan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi vesilesiyle, Plan ve Bütçe Komisyonunun eski bir üyesi olarak sizlerle bir arada olmaktan duyduğum memnuniyeti ifade etmek istiyorum.

Ayrıca, Komisyon Başkanlığına seçilen Sayın Lütfi Elvan’a da görevinde başarı ve kolaylıklar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; hazırladığımız ve bugün sizlerin huzurunda görüşeceğimiz kanun teklifimiz; ekonomi, finans, kamu maliyesi, sosyal güvenlik, kamu-özel iş birliği, enerji ve diğer çeşitli alanları ilgilendiren toplam 32 maddeden oluşmakta ve 15 farklı kanunda değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Kanun teklifimizle düzenlenmesi öngörülen konular hakkında sizleri kısaca bilgilendirmek istiyorum. Bildiğiniz üzere, 2018 yılının Ağustos ayında yaşanan kur şokunun etkisiyle mevduat bankalarımızın takipteki alacaklarının toplam nakdi kredilerin oranı artış göstermiştir. Bankalar, bilançolarında taşıdıkları sorunlu kredilerin artışta olduğu dönemlerde malumunuz, kredi arzını daraltmayı, ellerindeki parayı kısa vadeli ve likit varlıklara yatırmayı ve böylece bankacılık otoritesi tarafından sınırları belirlenmiş olan sermaye yeterlilik ve likidite karşılama oranlarını tutturmayı

hedeflerler. Bankacılık sektörünün bilançoları incelendiğinde, Eylül 2018 ile Mayıs 2019 tarihleri arasında banka kredilerinde nominal bir artış olmadığı görülmekte ve bu durum reel anlamda kredi daralması yaşandığını göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; bu teklifimizde yer alan ana başlıklarda hedeflediğimiz durum, ekonominin iç dengelerinde durağanlaşan kaynakları harekete geçirerek sağlıklı bir ekonomik büyümeyi gerçekleştirebilmektir. Bu kanun teklifimizle, yeni enstrümanlar devreye sokularak ekonomide yaşanan olumsuzlukların bertaraf edilmesi amaçlanmaktadır. Diğer taraftan bu süreçte, bankalardaki sorunlu kredilerde yaşanan artış nedeniyle, sorunlu kredilerin yapılandırılması teklif edilmektedir. Kredi vadelerinin uzaması ve nakit akışlarının vadeye uygun hâle getirilmesi sonucunda, firmaların yeniden katma değer sağlayacak olması hem bankaların hem de firmaların bilançolarını düzeltecek, bu sayede üretimin, yatırımın, ihracatın, ticaretin, istihdamın, kısacası, sürdürülebilir büyümenin en önemli unsuru olacaktır. Bu döngüyü tersine çevirmek için yapılması gereken, tıkanan kredi kanalının tekrar açılmasıdır. Bankaların aktifinde bulunan sorunlu krediler hızlı ve etkin bir şekilde çözümlenmelidir; yapılandırılabilir olanlar yapılandırılmalı, diğerleriye hızla tasfiye edilmelidir.

Kredi kanalını tekrar çalıştırmak için bankaları mali anlamda daha dirençli hâle getirmenin yanında, finansal yeniden yapılandırmalar yoluyla bankaların aktif kalitelerinin yükseltilmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, kredi kanalında son bir yıl içerisinde görülen tıkanıklığı açmak için bir yandan bankaların mali yapısını güçlendirecek tedbirler alırken, diğer yandan yeniden yapılandırmaları yasal ve kurumsal bir çerçeveye oturtturarak bazı vergi istisnalarıyla teşvik etmek gerekmektedir.

Bu çerçevede, hazırladığımız kanun teklifinin 16'ncı ve 17'nci maddeleriyle, bankalara iki yıl süreyle finansal yeniden yapılandırma imkânı sağlanmakta, Sayın Cumhurbaşkanımıza bu süreyi iki yıl daha uzatma yetkisi verilmektedir. Söz konusu düzenlemelerle, ulusal ve uluslararası konjonktür kaynaklı makroekonomik gelişmeler dolayısıyla reel sektörde ortaya çıkabilecek finansal sorunların çözümlenmesi, yapılandırma programlarını içeren bir uzlaş platformunun oluşturularak finansal güçlük yaşayan borçlu firmalara ödeme gücü kazandırılması ve bu suretle katma değer yaratmaya ve istihdam oluşturmaya devam etmelerini amaçlamaktayız.

Bununla birlikte, teklifte yer alan bir diğer önemli husus, sorunlu karşılıklarla ilgilidir. Bildiğiniz gibi, makro risklerin azaltılmasına katkıda bulunmak amacıyla uygulanan para politikası çerçevesinde zorunlu karşılıklar aktif bir para politikası aracı olarak kullanılmaktadır. Gelişmekte olan ülkeler özellikle 2008 küresel krizinden sonra zorunlu karşılıkları bir para politikası aracı olarak daha sık kullanmaya başlamışlardır. Ülkeler, munzam karşılıkları kullanırken kendi özgün makro iktisadi sorunlarına pratik çözümler geliştirme amacına odaklanmışlardır. Bu açıdan bakıldığında, Brezilya ve İsrail gibi bazı ülkelerde dış kırılganlıklar kontrol altına alınmaya çalışılırken Çin gibi bazı ülkelere doğrudan desteklemek istedikleri sektörlerde kullandırılan kredilere ilişkin performans eşikleri belirlemişlerdir. 2008 küresel krizine kadar munzam karşılıklar daha çok bankaların pasif kalemleri yani mevduat üzerinden yoğun olarak tesis edilen bir araçtı; kriz sonrasındaysa, banka bilançolarının aktif kalemleri de dikkate alınmaya başlanmıştır. Bilanço dışı kalemler de kademeli bir şekilde munzam karşılık düzenlemelerinde dikkate alınan ek parametreler olmuştur.

Bu çerçevede, teklifimizin 3'üncü ve 4'üncü maddeleriyle, sıkça değişen piyasa koşullarını da dikkate alarak zorunlu karşılık oranlarının belirlenmesinde mali kuruluşların bilanço içi veya dışı uygun görülen kalemlerinde meydana gelen değişikliklerin dikkate alınmasını düzenlemekteyiz.

Teklifimizde öne çıkan bir başka önemli düzenleme de, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında biriken ihtiyat akçelerinin hazineye devri konusudur. Konuya ilişkin olarak tarihsel geçmişe baktığımızda, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının sadece üç yıl zarar ettiğini görmekteyiz. Bunun

dışında Merkez Bankası her yıl kâr etmiştir ve son yıllarda ülkemizin en çok kâr eden anonim şirkettir. Zamanla ülkemizin en kârlı anonim şirketi hâline gelmiş Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının yıllık kârını dağıtmaması yüksek maliyetli sorunlara yol açmaktadır. Bunu iki kalemde özetlemek gerekirse, hazineye devredilmeyen her türlü kâr dağıtılmayan kâr tutarı kadar ek borçlanma oluşturduğu için iç borçlanma faizlerinin aynı oranda yapay şekilde yüksek kalmasına yol açmaktadır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası kârı son tahlilde piyasadan çekilen paradır. Kâr ne kadar yüksekse o kadar yüksek miktarda piyasa fonlama ihtiyacı ortaya çıkacaktır. Bu açıdan bakıldığında, son günlerde kamuoyunun gündemini sıkça meşgul eden bir konu olarak yedek akçe devrinin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından para basılması anlamına gelmediğini de ifade etmek gerekmektedir.

Bununla birlikte, yedek akçe politikalarında diğer ülke örneklerine gelince, uygulamanın aslında her ülkenin takip ettiği bir genel kural olmadığı gerçeğiyle karşılaşmaktayız. Örnekleri şöyle sıralayabiliriz Kanada, Meksika ve Çin merkez bankaları kârlarının yüzde 100'ünü hazineye devretmektedirler. Polonya'ysa kârın yüzde 98 seviyesindeki tutarını hazineye devretmektedir. Güney Kore ile Güney Afrika'ysa kârın yüzde 90 seviyesini hazineye aktarmaktadır. Hindistan'sa başka bir uygulama yapmaktadır, kârın yüzde kaçının devredileceğine Merkez Bankası kendisi karar verebilmektedir ancak Hindistan Hükûmeti bu kararı devre dışı bırakan ikinci bir karar alabilmekte ve son durumda Hükûmet, asıl karar verici olmaktadır.

Teklifimizin 5'inci ve 6'ncı maddeleriyle, Merkez Bankası Yasası'nda yapılacak ihtiyat akçesi düzenlemesiyle kâr dağıtımının dünya örnekleriyle uyumlu hâle gelmesi sağlanmaktadır.

Tüm bu düzenlemelerle birlikte teklifimizi genel olarak özetleyecek olursak, vergi uygulamalarının basitleştirilmesi; mükelleflerin vergiye uyum maliyetlerinin azaltılması amacıyla kazanç üzerinden alınan vergilerde bir kısım mükellefler için hasılat esaslı kazanç tespiti yoluyla gayrisafi hasılanın yüzde 10'unun vergiye tabi kazanç olarak esas alınması; yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının Türkiye'ye getirilmek ve bunlar üzerinden yüzde 1 oranında vergi hesaplanmak suretiyle millî ekonomiye kazandırılması; yurt dışına çıkış harcının 15 TL'den 50 TL'ye çıkarılması. Merkez Bankasının hızlı ve etkin karar verebilmesi için ilgili mali kurum ve kuruluşlardan talep ettiği bilgilerin gerçek zamanlı ve anlık karşılanmasının temini, yurt dışı borçlanması yapmak suretiyle aylık bağlanan sigortalılara ilişkin çeşitli düzenlemeler yapılarak bu kişilerin borçlanma karşılığı ödemiş oldukları tutarları çok kısa sürede emekli aylığı olarak geri almaları Sosyal Güvenlik Kurumunun mali yapısını olumsuz etkilediğinden ve kurum ve kişiler açısından nimet-külfet dengesinin hakkaniyete daha uygun şekilde düzenlenmesi amacıyla borçlanma oranının yükseltilmesi; ülkemizde elektrik motorlu otomotiv markası veya markalarının üretilmesinin ve bu araçların yurt içinde tercih edilirliliğinin vergisel yönden desteklenmesi amacıyla düzenleme yapılması; elektronik iletişim cihazlarına ait kimlik bilgilerinin başka cihazlara kopyalanması nedeniyle oluşan kayıt dışı ekonominin ve muhtemel güvenlik açıklarının ve mağduriyetlerin engellenmesi, yurt dışından sıfır araç olarak getirilen ve üçüncü şahıslara satılan ikinci el araçlar nedeniyle oluşan sorunların giderilmesi, ayrıca, sağlık, enerji ve eğitim yatırımlarına yönelik kamu kurum ve kuruluşlarımızın ihtiyaçlarına ve vatandaşlarımızdan gelen taleplere yönelik olarak çeşitli konularda ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi konuları teklifimizde yer alan değişiklikleri oluşturmaktadır.

Maddeler üzerine geçildiğinde sizleri daha detaylı bilgilendirmek üzere sözlerime burada son veriyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Değerli üyeler, Sayın Savaş'a çok teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 32 maddeyi on dakikada açıkladı, vallahi bravo.

BAŞKAN – Şimdi teklifin geneli üzerindeki görüşmelere geçiyoruz.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal, size söz vereceğim ama eğer öncelik verirlerse -teamül gereği Komisyon üyelerine önce söz veriyoruz- Sayın Kuşoğlu derse ki “Sayın Tanal’a öncelik verin.” size önce söz vereyim, yoksa Sayın Kuşoğlu’dan sonra söz vereyim.

Sayın Kuşoğlu, ne dersiniz? Çünkü çok ısrar ediyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hemen mi konuşacaksınız?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Yok efendim, Sayın Genel Başkan Yardımcımız konuşsun, etik olmaz.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar, değerli bakan yardımcılar, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli sivil toplum kuruluşlarına, meslek odaları temsilcilerine de “Hoş geldiniz.” diyorum.

Sayın Başkanım, bu arada özel ama bir konuyu belirtiyim: Oğlumun nikâhı nedeniyle gösterdiğiniz alakaya, Komisyonumuzun değerli üyelerinin alakasına çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah, biz teşekkür ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özellikle, AK PARTİ ve Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerinin, diğer grup üyesi arkadaşlarımla alakasına çok çok teşekkür ederim.

BAŞKAN – Estağfurullah, biz teşekkür ederiz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tekrar, tebrik ediyoruz.

SALİH CORA (Trabzon) - Hayırlı olsun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok teşekkür ederim.

Bunu özel bir konu olduğu için değil ama aramızda da bir dayanışmanın, güzel bir sosyal dayanışmanın olduğunu belirtmek için özellikle söyledim. Yani hep gördüğümüz gibi değil, birbirimizi seven, sayan, birbirimize karşı saygılı bir tutum içerisinde olan bir milletvekili grubuyuz, Komisyonuz, onu da özellikle belirtmek istedim.

BAŞKAN – Gayriresmî toplantılarda çok daha şeyiz, değil mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

Değerli arkadaşlar, şimdi, 32 maddelik çok da önemli konuların olduğu ama bu önemli konuların olmasına rağmen bu önemli konuların böyle bir konjonktürde istenilen etkiyi yarattığına, yaratacağına inanmadığımız bir teklifle karşı karşıyayız, teklifler manzumesiyle karşı karşıyayız. Türkiye’nin mevcut durumuna baktığımızda, mevcut durumdaki ekonomik tablosuna baktığımızda, dış politik tablosuna baktığımızda, dış politikanın ekonomi üzerine etkilerine baktığımızda, küresel gelişmelere baktığımızda Türkiye’nin, Türkiye’yi idare edenlerin, yürütme erkinin, iktidarın çok daha farklı bir gündemi olması gerektiğini düşünüyorum, çok daha farklı yasa tekliflerinin burada görüşülmesi gerektiğini düşünüyorum, çok daha farklı maddelerin burada ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

Orta vadeli programa bakın, temel ekonomik büyüklükler 2019 için gayrisafi yurt içi hasılanın cari fiyatlarla 4 trilyon 450 milyar lira olması öngörülmüş, 4 trilyon 450 milyar. Gayrisafi yurt içi hasıla dolar olarak da yabancı para cinsinden 795 milyar olarak öngörülmüş. Kişi başına gelir 9.647 ve gayrisafi yurt içi hasıla büyümesi 2,3 2019 için öngörülmüş. İlk çeyrekteki görüntüye baktığımızda, ilk altı aylık rakamlara baktığımızda, bunların 2019 hedefleriyle hiçbir ilgisinin olmadığını görüyoruz, yaklaşmamışız bile. Dolayısıyla bizim yapmamız gereken çok daha farklı konular var. 960 milyar liralık bir bütçe geçti buradan, 960 milyar liralık bir bütçe yaptık; bütçenin gelir ve gider kalemlerine bakıyoruz, hedefleri tutturmamız hiçbir şekilde mümkün değil. Merkez Bankasından daha önce 30 milyar civarında bir nakit alınmasına rağmen -ki bu her sene olan bir gelir değildir- bedelli askerlikten alınan bir rakam olmasına rağmen ve yine bir defaya mahsus bir gelir olarak imar affından alınan gelirler olmasına rağmen şu anda 2019 için hedeflenen 80,6 milyar liralık bütçe açığı şu anda 66,5 milyar liraya ulaşmıştır. Normalde bu bir defalık gelirler söz konusu olmasa 100 milyar lirayı geçecekti yani ilk beş ay içerisinde on iki aylık hedefin çok üstünde bir açık söz konusu. Ve ilk beş ay içerisinde vergi gelirleriyle ilgili olarak, devletin gelirleriyle ilgili olarak çok büyük bir düşüş var. Vergi tahakkuk, tahsilat oranı yüzde 50'lerde, beyana dayalı olanlarda daha da düşük vaziyette. Vergi alamayan bir devletten, bir maliyeden bahsediyoruz. Vergi alamıyoruz, vergi toplayamıyoruz, geliri yok artık devletin, hedeflerinin hiçbirini tutturamıyor. Giderlerde bir anormallik var, giderleri denetleyemiyor yani para harcamasını bilmiyorsanız, para toplamasını, vergi toplamasını bilmiyorsanız, harcama yapmasını bilmiyorsanız idare edemiyorsunuz demektir. Harcama yapmak, idare etmek demektir. Şu anda idare edemeyen bir hükümetimiz var, hükümet yok artık da iktidarımız var. Hükümet de yok artık, o başka bir konu. Ama şu anda idare edemeyen, Türkiye'yi idare edemeyen bir iktidardan bahsediyoruz; geliri yok, gideri yok, hiçbir şekilde hedeflerini tutturamıyor. İlk beş aylık verilere bakın, gelir ve gider hedeflerine bakın ne kadar aşağıda kaldığımızı, ne kadar hedeflerin dışında kaldığımızı görsünüz. Bunun ülke ekonomisine yansımaları çok anormal olacaktır, olmaktadır; işsizliğin geldiği boyuta bakarsak, 8,5 milyon işsiz olduğunu, bunların önemli bir miktarının da genç ve üniversite mezunu olduğunu görürsek ne hâlde olduğumuzu tasavvur edebiliriz. Bunlar görünmüyor, gösterilmek istenmiyor. 2018 sonu itibarıyla hatırladığım kadariyle 409 milyar liralık bir kamu alacağı var vergilerden oluşan; 2018 sonu itibarıyla, şu anda bunun 500 milyara yaklaştığını tahmin ediyorum, biraz sonra ilgili arkadaşlara soracağız, cevap verebilecekler mi bilmiyorum ama şu anda 500 milyara yakın kamu alacağı var, ağırlığı vergiden oluşuyor bunun.

BAŞKAN – Gelir İdaresi Başkanımız burada.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu hedefleri tutturamamak, vergi alamamak, giderlerin aşırı artmış olması, işsizliğin bu boyutta olması, hedeflerin, biraz önce söylediğim temel ekonomik büyüklüklerin tutturulamaması büyük bir sorundur, her ülke için sorundur, gidişat uçuruma doğrudur. Bununla ilgili buraya getirilmesi gerekenler var yani biz burada bir şeyler görüşüyorsak -2019'da da doğru dürüst görüşme yapamadık, seçimler bahane edildi falan- yapılması gereken çok önemli işler var. Ekonomik krizle ilgili yapılması gereken bir ameliyat lazım, operasyon lazım, böyle pansuman tedbirler değil. Bunların yapılması lazım, ilave olarak “yapısal reformlar” dediğimiz vergiden başlayarak, hukuktan başlayarak, adalet reformundan, demokrasinin temel ilkelerinden başlayarak, sosyal güvenlikten başlayarak yapılması gereken reformlar vardır. Bunların buraya getirilmesi, burada bunları çalışmamız lazım. Ülke bu hâldeyken bizim bunlarla uğraşmıyor olmamız lazım. Şimdi bu getirilen 32 madde önemli ama bu sorunlara çare bulan maddeler değil. Eğer gerçekten bu ülkenin sorunlarını çözeceksek, çözmek istiyorsak iktidarın bunlara yönelik maddeler getirmesi gerekirdi, bizim bunlarla uğraşmıyor olmamız gerekirdi, bunları tartışıyor olmamız gerekirdi.

Şimdi, bunlardan bu operasyona yönelik olduğunu gördüğüm özellikle 2 madde var. Biraz önce Mustafa Bey söyledi. “Sorunlu krediler konusunda -ki sürekli olarak yükseliyor hakikaten- yapılandırabilecek olanlar yapılandırılmalı, diğerleri de hemen tasfiye edilmelidir.” dedi Sayın Savaş. Şimdi, bu çok doğru bir cümle, gerçekten böyle olması lazım; yapılandırılacak olanlar yapılandırılmalı sorunlu kredilerden ve diğerleri tasfiye edilmeli. Bu ne demektir? Batacak olan firmalar batmalı, ayağa kaldıramayacak olduğumuz firmalara daha fazla destek vermemeliyiz. Yerdeki yatan ölüye serum bağlamayacaksınız, kan vermeyeceksiniz, uğraşmayacaksınız, artık ölmüş, bununla uğraşmayacaksınız demektir yani bazı firmaların öldüğünü, artık onlara destek veremeyeceğimizi görmemiz, anlamamız lazım. Bazı firmaların da ayağa kalkabileceğini görmemiz lazım ancak getirilen maddelere bakarsanız, ilgili maddelere, diyor ki: “Bu konuyla ilgili, bunlarla ilgili yapılacakları bir yönetmelikle BDDK’ye bırakıyoruz yani iktidara bırakıyoruz, iktidar tarafından yapılınsın.” Bütün dünyada bu tür operasyonlarda, değerli arkadaşlarım, yapılacak olan iş kanunla belli normlara bağlanır, keyfi olmaz. Hangi firmaların kurtarılabileceği, hangilerinin kurtarılmayacağı keyfi olarak hiçbir iktidara bırakılmaz. Keyfi bir iş değildir bu, normu olur, standardı olur, bir hukuku olur bu işin. Yönetmelikle olmaz, bunun çok iyi bilinmesi lazım. İktidarın keyfine bırakılacak bir konu değildir. Böyle bir eksik var, bir.

İkincisi, bu firmalara ne kadar destek... Bunlar bankalara borçlu olan firmalar. Bankalar zaten bunları kurtarabilse kurtaracak. Bizim bunlara bir nakit ayırmamız lazım. “Can suyu” diyoruz ama can suyunun ötesinde bir yerden bir kredinin bunlara veriliyor olması lazım ki bankalar da buna teşebbüs edebilsin, doğru dürüst bu kurtarma işini yapabilsin. Böyle bir durum söz konusu mudur? Yok böyle bir durum, söz konusu değil. Bunu görmüyoruz, bilmiyoruz. Ne kadar sorun var, ne kadar liralık bir problem var, ne kadarlık bir kurtarma operasyonudur; bunu bilmiyoruz.

Bakın, biz buradan birkaç ay önce bir yasa geçirdik. Geçen yılın haziranından itibaren ihale almış firmalar, ihale kazanmış firmalar eğer işlerini yapamıyorlarsa -2019 sonuna kadardı galiba- tasfiye edilmelerine, teminatlarının yakılmamasına karar verdik. Hatırlıyorsunuz, böyle bir kanun geçti burada. Bu kanun uygulamada nasıl oldu biliyor musunuz? Biz de destekledik onu, firmalar işlerini yapamıyorlarsa kur artışı nedeniyle, enflasyon nedeniyle yani sözleşme yaptıkları zamanki şartlar çok fazla değişmiş, aleyhlerine olmuşsa artık, bu firmalar daha fazla zorlanmasın dedik, böyle bir kanun geçirdik. Bildiğimiz kadarıyla, bu konuyla ilgili olarak 177 milyar liralık bir işlem yapıldı ama keyfi olarak yapıldı. Bazı firmaların özellikle batırılmaya çalışıldığını, o kanuna rağmen firmaların sıkıntıya sokulduğunu biliyoruz. Şimdi, böyle bir durumda kalkıp da biz bu işi yönetmeliğe bırakırsak yine iktidar tarafından keyfi olarak iş yapılacaktır, hiçbir şekilde hukuki işlem yapılmayacaktır, keyfi olarak birçok firma batırılacaktır. Buna müsaade etmemiz mümkün değildir, bunun bilinmesi lazım ve ayrıca ne kadarlık bir fonun bu işlem için, bu iş için ayrılacağını da bilmemiz lazım.

Diğer konulara gelince; çok önemli konular var. Mesela 1’inci madde vergi sistemini tümüyle değiştiriyor. Bütün vergi mükelleflerimizin, beyana dayanan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri dâhil, serbest meslek erbabı dâhil, ticari usulde kazancını tespit eden tüm mükelleflerin bundan sonra ciroları üzerinden, hasılatları üzerinden yüzde 10’luk bir pay ayrılmasını, onun üzerinden vergi ödemelerini öngörüyor. Biz vergide reform, reform dedik, biz vergide sürekli olarak çağdaşlığı hedefledik, biz -işte, biraz önce TÜRMOB Başkanı kendisini tanıttı burada- TÜRMOB gibi çok önemli meslek kuruluşları, meslekte yetişmiş elemanlar yetiştirdik. Bugün elemanlarımız eğer dil biliyorsa... Bizim meslek kuruluşuna tabi elemanlarımız dünyada uluslararası sınavları rahatlıkla geçiriyorlar, iddialı olduğumuz bir alan ama tutuyoruz, bütün bunları bir tarafa bırakıyoruz, Orta Doğu usulü götürü bir vergilemeyi tercih ediyoruz. Bu yapılan ne kadar yanlışır biliyor musunuz? Çağdaş bir vergilemeden, beyana dayanan bir vergilemeden, böyle bir usulden, mümkün olduğunca kayıt dışılığı önlemeye çalışan, her firmanın gerçek gelirini ve giderini tespit etmeye çalışan bir hedeften götürü usule geçiyoruz. “Verin

de ne kadar verirsiniz verin, gerçek giderinize-gelirinize, kârınıza-zararınıza bakmıyorum, sadece vergi istiyorum.” türü bir vergilemeyi seçiyoruz, Orta Doğu usulü bir vergileme. Bu, zihniyetimizde, vergileme konusunda, ekonomi konusunda, maliye konusunda geldiğimiz noktadan yüz sene geriye gitmektir. Yüz sene önce böyle bir vergi vardı ama artık bu çağda Türkiye’nin böyle bir vergileme usulünü tercih etmemesi lazım. Gerçekten büyük bir gerilemedir bu, olacak şey değil. Böyle bir hasılat esaslı kazanç tespitini, böyle bir yöntemi anlamak mümkün değil.

Ayrıca, burada Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen sektör ve meslek gruplarında faaliyette bulunanların talep etmeleri hâlinde bu mükellefler için böyle bir usulü getiriyoruz yani Cumhurbaşkanı da -Anayasa’ya göre sadece yasayla vergi konulur- böyle bir yetki veriyoruz. Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen sektör ve meslek gruplarında faaliyette bulunanların vergilerini Cumhurbaşkanı bırakıyoruz. Hâlbuki bu, Türkiye Büyük Millet Meclisinin işidir, yasayla tespit edilir. Yine aynı maddede Cumhurbaşkanı, hasılatlarını elektronik ücret toplama sistemi aracılığıyla elde edenlerin taleplerine bakılmaksızın bölgeler ya da iller itibarıyla farklı oranlar tespit etmeye... Bölgeler ve iller itibarıyla farklı vergi oranları tespit ettiriyoruz. Arkadaşlar, bunlar bizim geldiğimiz noktadan hakikaten yüz sene geriye gitmektir.

2’nci maddesine bakıyorsunuz, galiba 2002’den beri 8 kere vergi affı ve servet affı geldi, şimdi de bir servet affı geliyor. Ben bu servet afflarından yurt dışından veya yurt içinden varlıklarını Maliye Bakanlığına bildirenlerin kaç kişi olduğunu ve ne kadar lira bildirdiklerini henüz bilmiyorum. Henüz ben bilmiyorum Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi olarak, bilen de yok herhâlde. E, buradan bir para geliyor mu, bir fayda var mı? Rakam bilmiyoruz, kimlerdir bu parayı getirenler, bunları da bilmiyoruz ya da geliyor mu gelmiyor mu, onu da bilmiyoruz. Kim için çıkıyor bu yasa, bunu anlayamıyorum. Birileri talep ediyor herhâlde, onlar için özel bir yasa çıkarılıyor getir parayı diye ama ne geldi, kimler getirdi, kaç kişi getirdi haberimiz yok. Daha önce çıkanlarda da... Bundan terör örgütleri bile getirebilir, yararlanabilir birileri aracılığıyla. Böyle anormal yasalar çıkarıyoruz ve bunlar bir süre sonra OECD tarafından izleniyor, bunları da biliyoruz, sorun, sıkıntı olacaktır maalesef.

Çok önemli gördüğümüz, kamu-özel iş birliğiyle ilgili, Sağlık Bakanlığının yaptığı anlaşmalar var. Biz şimdiye kadar Sağlık Bakanlığının yaptığı hiçbir kamu-özel iş birliği anlaşmasını görmedik, bilmiyoruz. Kimse de burada bilmiyor Sağlık Bakanlığı yetkilileri dışında. Sağlık Bakanlığının yaptığı bu anlaşmalarla, sözleşmelerle ilgili bir düzenleme yapıyoruz ama bu düzenlemede eski durum neydi, şimdi neden yapıyoruz bunu, gerçekten lehimize midir anlamamız mümkün değildir. Çok ayrıntılı bir sunum bekliyoruz Sağlık Bakanlığı yetkililerinden. İnşallah bu yapılabilir.

Enerji konusu çok önemli. Enerji sektöründe büyük sorunlar var, sıkıntılar var. Biz de enerji sektörüne destek olmak istiyoruz ama orada da kayırmacılık olmadan, doğru dürüst düzenlemeler yapılmasını bekliyoruz. O konuda da aynı şekilde düzgün açıklamalar bekliyoruz Sayın Başkanım.

Merkez Bankasıyla ilgili olan konu çok önemli bir konu. Yani çok basit olarak halk arasında “kefen parası” denilen paranın artık kullanılması noktasına gelindiğiyle ilgili bir söz var biliyorsunuz. Çok da yanlış değil maalesef. Bu dönemde tutup da Merkez Bankası ihtiyaç akçelerinin, 40 milyarın hazineye yılbaşında devredilen 30’dan sonra devredilecek olması hazinenin ne kadar vahim bir durumda olduğunu da gösteriyor. O konuda da ayrıntılı bir bilgi bekliyoruz.

BDDK’nın yapacağı işlemlerle ilgili de yine İletişim Kurumumuzun ilgili maddeleriyle ilgili olarak da daha detaylı bilgiler bekliyoruz.

Hepsiyle ilgili de rakam bekliyoruz, özellikle belirtiyim.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu salonda bulunan herkesi saygıyla tekrar selamlıyorum.

Sayın Başkan, öncelikle Sayın Savaş sunumunu yaptı. Siz usul üzerinde bir oylama yaptınız. Şu anda biz muhalefet partileri yetkilileri olarak ilk sunumlarımızı yapıyoruz. Kimi ikna etmeye çalışıyoruz bu torbayı geri çevirmesi için? Çoğunluğu yani 1'inci partiyi ikna edeceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan tarafsız bizim gözümüzde, öyle olması lazım.

1'inci partinin milletvekillerini ikna etmek için konuşma yapacağız, öyle değil mi? Ama şu sıraların fotoğrafını basın çeksin lütfen. Şimdi biz konuşacağız, 1'inci partiden 2 milletvekili burada yalnızca, 15'te 2. Şimdi biz duvarlara mı konuşacağız yani kime konuşacağız, kimi ikna edeceğiz, “hayır oyu vermesi için kimi ikna edeceğiz? 1'inci partiyi ama maalesef 1'inci partiden 2 vekil var.

Sayın Başkan, biliyorum, aşağıda yoklama var diye arkadaşlarımız gittiler kuvvetle muhtemel ama böyle oluyor işte, buraya verilen önem bu şekilde. Torba yasa olunca maalesef verilen önem de bu şekilde oluyor. “Ferman saraydan yazılmış, bize mühür basmak düşer.” diyorlar milletvekilleri. İşte ferman sarayda yazılınca, burada etkin müzakere yapılmayınca yasamanın kalitesi de bu kadar oluyor arkadaşlar. O yüzden Türkiye baş aşağı gidiyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, torba yasalara neden karşıyız, ikinci örneği de vereyim. Herkes lütfen bu torbanın 1'inci maddesini okusun. Bakın, 1'inci madde şunu öngörüyor arkadaşlar, o kadar özensiz hazırlanmış ki şunu öngörüyor eğer bu şekilde geçerse buradan, diyor ki: “Türkiye’de bulunan bütün kurumları yani kurumsal ve şahıs firmalarının tamamını, bankaları, şirketleri, büyük-küçük bütün mükelleflerin tamamını Sayın Cumhurbaşkanını isterse istediği sektörü istediği kadar hasılat usulü vergilendirmeye geçirebilir.” Sınırsız...

Ya, Sayın Başkan, böyle bir maddenin sizin tarafınızdan kabul edilmiş olması; Sayın Mustafa Savaş, sizin de böyle bir şeyin altına imza atmış olmanız kariyerinize bence hakarettir çünkü dopdolu bir kariyer var. Burada bizim serbest muhasebeciler odamız var, ona bir gitseydiniz “Ya, arkadaş, bu ne diyor?” deseydiniz, emin olun, size sayfalarca doküman çıkarırdı, dünya örneklerini çıkarırdı ve bu maddeyi buraya getirmediniz. Sayın Başkan da emin olsun, eğer ki iki gün önce Sayın Mehmet Muş bunu basına açıkladı diye... Biraz daha inceleme fırsatı olsaydı, biraz daha derinlemesine inceleme fırsatı olsaydı, emin olun, bu torba geri giderdi. Demek ki incelenmemiş, demek ki yeterince incelenmemiş.

Diyor ki: “Sayın Cumhurbaşkanını isterse Türkiye’deki her kurumu hasılat usulüne göre yüzde 10 vergilendirmeye kapatabilir.” “Kayda kuyda gerek yok arkadaş, ne hasılat yaptın?” “Yüzde 10.” Peki, kayıt dışılık ne olacak? Eskiden olduğu gibi hasılatı düşürürse ne olacak? Yok, belli değil ve bir yetki daha veriyoruz, diyoruz ki: “Türkiye’deki bütün kurumları isterse yüzde 5’e de düşürebilir.” “Hasılatının yüzde 5’ini ver, kayda kuyda gerek yok. Muhasebeciye de gerek yok ha, gitme muhasebeciye, ne vereceksin ayda 500 lira, bin lira, 2 bin lira, 5 bin lira; ver yüzde 5’i devam et.” diyecek.

Arkadaşlar, bu, gerçekten dördüncü dünya ülkeleri standardıdır. Bakın, üçüncü dünya ülkelerini geçtim, dördüncü dünya ülkeleri standardıdır. Bizim hedefimiz birinci ligdi, ikinci ligdeydik, hayalimiz birinci ligdi, üçüncü lige düştük, şimdi dördüncü ligin standartlarını bize öneriyorsunuz; teessüf ederim. Değerli arkadaşlar, bu maddenin de mutlaka geri çekilmesini öneriyoruz, bu konuda önergemiz olacak. Bakın, torba yasaları bu anlamda reddediyoruz, bu anlamda kabul edilmesini diyoruz.

Şimdi, gelelim torbanın ruhuna arkadaşlar. Torbanın ruhu şudur, herkes bilsin: Değerli arkadaşlar, hazinede para bitti, hazineye kaynak lazım; torbanın ruhu budur, para bitti, vergi toplamıyoruz, bütün dengeler sarsıldı. Bir de şirketlerde para bitti, şirketlerin nefesi bitti. Bakın, patronlar milletvekillerinin odalarının kapısında, ben görüyorum, patronlar geliyor, bütün bakanlıkların kapısında patronlar var. “Battık, bittik, mahvolduk.” “İflas edeceğiz.” diyor patronlar ve dört yıldır aynı şeyi yaşıyoruz arkadaşlar. Dört yıldır Plan ve Bütçe Komisyonunda sürekli torba yasalarda patronlarla ilgili palyatif tedbirleri görüyoruz. Biz patronlara karşı değiliz, elbette işverenler olacak, elbette yatırım yapacaklar, üretecekler, istihdam edecekler; bunu tamamen destekliyoruz ama arkadaşlar bakın, dört yıldır biz vergi afları yaptık mı? 6 kere yaptık vergi affı. Varlık barışları yaptık mı? 4 kere yaptık varlık barışı. Teşvikler çıkardık mı? Ya, arkadaş, patronlara bir masaj yapmadığımız kaldı, o kadar teşvik çıkardık. Yani dedik ki: “Sigorta almayacağım arkadaş.” Bakın, SGK Başkanımız burada, bütçesinin ne kadar sarsıldığını biliyorum. Niye? Teşvikler yüzünden değil mi Başkanım? Bütçeniz sarsılıyor, teşvikler var çünkü. Bir işçi çalıştırana bir işçi bedava, altı ay sigorta verme, muhtasar verme. En son ne dedik? Maaşı da benden dedik yani yetmedi, işçi çalıştır, sigorta yok, muhtasar yok, maaşı da benden dedik. İşe yaradı mı Sayın Savaş? İşe yaradı mı? İyiye mi gittik? Hayır. Demek ki patronlara iyilik yapmış olmuyoruz, 81 milyona da iyilik yapmış olmuyoruz teşvik yaparak. Bakın, iddia ediyorum, patronlara desek ki “Ben size üstüne para vereceğim, işçi alın.” Almıyorlar, almayacaklar. Niye? Güven yok. Yahu, güven endekslerine bakalım, Tüketici Güven Endeksi’ne, Ekonomi Güven Endeksi’ne bakalım, bütün güven endeksleri yerlerde sürünüyor. Talep var mı? Talep yok. Neden yok? Söyleyeyim: 2.020 lira asgari ücret yaptık. Açlık sınırı ne arkadaşlar? 2.124 TL. 4 kişilik bir aile yalnızca tenceresini kaynatırsa -yalnızca diyorum bakın, giyim yok, harçlık yok, kira yok, elektrik yok, hiçbir şey yok- 2.124 TL. Nasıl talep olacak? Nereden talep olacak? Otomotivciler nereye araba satacaklar? Beyaz eşyacılar nereye buzdolabı satacaklar? İstedğin kadar teşvik ver. Yapmamız gereken toplumu güvenle buluşturmak, refahla ve gelikle buluşturmak. Yani tepedeki birkaç bin patron elbette şikâyet ediyorlar, haklılar; talep yok, güven yok, iş yapamıyorlar, vergilerini ödeyemiyorlar, sıkıntı var ama bu yöntemi dört yıldır deniyoruz, dört yıldır serum bağlıyoruz, işlemiyor. Kortizon veriyoruz, geçici bir rahatlama sağlıyor. Kortizonu kim veriyor? Kredi Garanti Fonu Başkanımız burada. Ya, 300 milyar liralık kortizon verdiniz piyasaya, 300 küsur milyar lira kortizon verdiniz, işe yaradı mı? Yaramadı. Ne yaptı o kortizon? Bünyeyi geçici bir iyi hissettirdi, geçici olarak rahatladı, aman da ne güzel dedik. Dedim ki o zaman, kortizon geçici olarak iyi hissettirir ama sonunda kanser yapar, hasta eder, şeker hastalığı yapar, tansiyonu yükseltir ve kalp hastalığına yol açar; hepsi çıktı. Geçici olarak iyi hissettik ama nihayetinde bünye patladı. Koşturdunuz, 100 metreyi 20 saniyede koşacak bir kişiyi 15 saniyede koşturdunuz; evet, koştuk, iyi hissettik ama nefes nefese kaldık, kalbimiz dayanmadı, nihayetinde çöktük. Demek ki arkadaşlar, piyasayı, patronları iyi hissettirecek tedbirlerle bu iş olmuyor ama hâlâ ısrar var, bu torbada hâlâ ısrar var maalesef, yeniden aynı hatayı yapıyoruz.

Bakın, ne zaman yoldan çıktık biliyor musunuz, 2015 yılında bu iktidar demokrasi ve barış yolundan çıktığından beri yoldan çıktık. Bütün kaynakları tek adama bağlayıp saraylar, hanlar, hamamlar yaptırdığı yıldan beri bu yoldan çıktık. Kaynakları uçan saraya, yazlık saraya, kışlık saraya harcayınca... İşte “İmam böyle yaparsa cemaat ne yapar?” diye bütün kamu kurumlarına gidin, şatafat

var, israf var, Mercedeslerle dolaşmak var, lüks arabalarla dolaşmak var. Bülent Arınç'ın maaşını 13 binden 20 bine çıkarınca “Vay edepsizler, bana nasıl bunun hesabını sorarlar?” diyen, hesap vermeyen anlayışın sonuçlarıdır bunlar; bu bir. Bu yüzden güveni kaybettik.

İkincisi: Güvenlikçi politikalara hapsolmak var. 2015'te güvenlik rakamlarımız 40 milyar liraydı, şimdi 160 milyar liraya çıktı. Güvenliği mi sağladık? Hayır. Huzurumuz mu var? Hayır. Refahımız mı var? Hayır. Kaynakları silaha, savaşa harcayarak güvenlik de sağlanmıyor. Bütün bunların sonucunda güven yok oluyor. Faiz harcamalarımız 20-30 milyar lirayken 120 milyar liraya çıktı, o da sırf rakam olarak, 150 milyar lira faiz ödeyeceğiz. Erbakan'ın deyimiyle “Sizi gidi faizciler sizi.” durumuna geldik maalesef. Bütün bunların sonucunda bünyemizin dengeleri şaştı, bir bünye olarak söylersek kalbimiz, tansiyonumuz, şekerimiz, her şeyimiz yerinden oynadı. Yerine geri getirecek şey bu tip teşvikler değil arkadaşlar. “Efendim, Merkez Bankasının kaynağını alıp da ben şuraya koyayım da üç kuruş daha param olsun, oradan üç ay daha maaş vereyim.” değil. Yapmamız gereken, yapısal tedbirler. Ya, 1'inci maddede diyorsunuz ki: “Hasılat usulü vergilendirmeye geçelim.” Allah'ımızı severseniz, Mustafa Savaş, siz şurada oturuyordunuz, yıllarca dedik ki buraya gelir ve kurumlar vergisi reformu gelsin, değil mi? Demedik mi hep beraber? Dedik. Mehmet Şimşek vadetmedi mi yıllardır “Getiriyorum, getirdim...” En son, baskı baskı, 2017'de geldi buraya, alt komisyona sevk edildi. Sayın Başkan, iki buçuk yıldır alt komisyonda bekliyor biliyor musunuz gelir vergisi reformu. İki buçuk yıl sonra da getire getire bize hasılat usulü vergilendirmeyi öneriyorsunuz reform olarak. Bu mudur Türkiye'nin gerçeği? Gerçekten yazık bizlere ya. Bu mudur Türkiye'nin gerçeği? Bu durumdan çıkmamız lazım arkadaşlar.

Bakin, İstanbul yaklaşımına dönersek şirketlere “Bırakalım, batsınlar.” diyemeyiz, elbette bir yaklaşım göstermek lazım ama bununla beraber, yakıcı durumla ilgili bir adım atmamız lazım ama bunu çok derinlemesine tartışmamız lazım. Bu, diğer yapısal reformlarla birlikte yürümezse arkadaşlar yani demokratik reformlarla ve ekonomik reformlarla birlikte yürümezse emin olun, işe yaramaz. Bakın yıllardır yapılandırma yapıyoruz, şirketlere ne diyeceğiz? Diyeceğiz ki: Altı ay, bir yıl, iki yıl daha erteleyelim ama işe yaramayacak. Yapmamız gereken, yapısal reformlar.

Peki, kim karar verecek bu İstanbul yaklaşımına? Bağımsız denetim kuruluşları. Bağımsız denetim kuruluşlarını biliyorum arkadaşlar, yıllardır denetimleri yapıyorlar, batması gereken pek çok firmanın kredisi yapılandırıldı, Kredi Garanti Fonu da maalesef buna destek verdi. Batması gereken pek çok kuruluşa bankalar telefon açtı “10 milyon verelim.” “15 milyon verelim.” dediler, hepsi de onaylandı. Şimdi, bağımsız denetim kuruluşlarının raporlarıyla pek çok kredi yapılandırılıyor ama emin olun, bunların pek çoğunda da yandaş şirketler var, bir dayısı, bir amcası olan şirketler var “Hamili yakınımıdır.” kartı olanlar var. Bunların önüne nasıl geçeceğiz Sayın Mustafa Savaş, nasıl geçeceğiz? Şeffaf bir şekilde olacak mı bu yapılandırmalar, denetlenebilecek mi? Kim denetleyecek? Yani şu ana kadar olan yapılandırma pratiğine baktığımızda asla, kurtarılması gereken, istihdam yaratma potansiyeli olan firmalar kurtarılmadı. Pek çok “zombi şirket” denilen şirketlerin kredileri yapılandırıldı. Bunu derinlemesine tartışmalıyız.

Çok vaktim olmadığı için diğer konuya geçeceğim. Sayın Mustafa Savaş, faiz neden, enflasyon sonuç mudur?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Soru-cevap şeklinde konuşmayalım, daha sonra değerlendirebiliriz. Bizi sınava mı tabi tutuyorsunuz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen devam edin ve tamamlayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Faiz neden, enflasyon sonuç mudur? Burada Merkez Bankasıyla ilgili maddeler var, siz getirdiniz sonuçta, sizin imzanızla geldi.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Konuşacağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü o kurumun başkanı dört gün önce görevden alındı arkadaşlar biliyorsunuz ve Merkez Bankası Yasası’na göre Merkez Bankası başkanı ancak görevi kötüye kullanırsa görevden alınabilir, bunu biliyoruz. Ama meğer bir kararname varmış, bu kararnameye göre de “Kurumsal hedeflere ulaşamazsa görevden alınabilir.” denilmiş. Değerli arkadaşlar, Merkez Bankası Başkanımız geçen sene buraya geldi, ne kadar zor durumda olduğunu gördük. Geldiğinde dolar 3,90’dı, aynı gün bu masadan kalktığında dolar 4,10’a çıkmıştı. Dedim ki: Ya görevinizi yapın ya istifa edin. Tencere kaymıyordu yani düdüklü tencere patlamak üzereydi, dolar fırlıyordu, Merkez Bankası Başkanına dedim ki: Ya görevinizi yapın ya istifa edin. On gün sonra Para Politikası Kurulu vardı, PPK; Merkez Bankasının yangına su dökmesi lazımdı, orada 2 puanlık veya 2,5 puanlık bir su dökseydi yangın sönecekti. O zaman faiz yüzde 12’ydi yani yüzde 15’e çıkarsa yangın sönecekti. Sayın Cumhurbaşkanı açıklama yaptı “Faiz neden, enflasyon sonuçtur.” dedi, “Faizi yükselten karşısında beni bulur.” dedi ve Merkez Bankası PPK buna yenildi. İstifa da etmediler, buna yenildiler ve sonucunda dolar 7 liraya fırladı, faizler yüzde 25’e fırladı, enflasyon yüzde 25’e fırladı. Burada sorumlu elbette istifa etmeyen PPK’dır. Bir baskı varsa istifanı vereceksin, ya görevini yapacaksın ya istifa edeceksin. Ama ondan önce birinci sorumlu Sayın Cumhurbaşkanıdır, ikinci sorumlu da damadı Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Berat Albayrak’tır. Bu baskıya yenilen Merkez Bankası da bu anlamda sorumludur ama baskıyı yapan, vesayeti kuranlar da elbette sorumludur.

Değerli arkadaşlar, şimdi bu Merkez Bankasına diyoruz ki... 34 milyar lira ocak ayında Merkez Bankasından alındı, normalde nisan ayında alınması gereken ve seçim yatırımlarında kullanıldı biliyorsunuz ve çarçur edildi, israf edildi. Ki eğer o 34 milyar can yani piyasaya verilen kan işe yarasaydı şu anda şartlar daha iyi olurdu, parasal bir genişleme sağlandı, işe yaramadı. Kurumlar vergisini yatırdı Merkez Bankası, 10 milyar lira kurumlar vergisi yatırdı, etti 44 milyar lira, ek bir parasal genişleme; o da gitti ki 80 milyar lira açığımız var ilk altı ayda. Şimdi de diyorsunuz ki: “46 milyar lira daha alacağız.” Yedek akçe falan filan, bunu bir kenara koyalım; bu, para basmaktır, açıkça söyleyeyim, parasal genişlemedir.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Katılmıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Para basmaktır, net olarak böyledir. Ha, ihtiyaç da olabilir bakın, ben buna kategorik olarak tamamen karşı değilim. Eğer kan kaybetmişseniz bünyeye bir tüp kan vermek gerekir yoksa bünye ölebilir, buna kategorik olarak karşı değilim ama karşı olduğum şey, kaynağın alınıp israf edilmesidir. İşte, efendim, böyle kredi paketleriyle zombi şirketlere aktarılmasına, yandaş şirketlere aktarılmasına, saraylara, hanlara, şatafata aktarılmasına, faizleri yükselterek israf edilmesine karşıyım. Yoksa bu kaynaklar sosyal politikalara harcansa, güveni yükseltmek için harcansa, gelir sağlansa yoksul kesimlere, piyasa o yönden canlandırılrsa bunu destekleyebilirim çünkü geçici, ihtiyaç olabilir.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen, tamamlayabilir misiniz. Maddelerde de konuşacaksınız zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, 32 tane madde var, daha 2’ncisindeyim, bir konu daha var, bitireceğim.

BAŞKAN – Tamam, maddelerde konuşacaksınız zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Torba getirmeseydiniz çoktan bitmişti Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, geneli üzerinde varsa bir şeyiniz onu söyleyin ama maddelere geçtiniz, onun için. Maddeleri zaten görüşeceğiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Başkanım, genel maddelerden oluşur.

BAŞKAN – Lütfen, buyurun, tamamlayınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Bu anlamda, bunun da işe yaramayacağını düşünüyorum. Yani genel politikamızı değiştirmedığımız sürece bu 46 milyar da israf olacaktır ve bunun sonuçları çok yakıcı olabilir. Yani 46 milyar daha enjekte edersiniz piyasaya, bu da tansiyonu yükseltebilir, kalbi fazla çarptırabilir ve enflasyon, faiz ve döviz kuru sarmalına ülkeyi bir kez daha sokabilir. Bu anlamda, bunun üzerine çok ciddi tartışmamız lazım.

Diğer mesele şu: “Merkez Bankası zorunlu karşılık politikasına kendi karar verecek.” diyor bu yasa teklifi. Sayın Mustafa Savaş siz bir bankacısınız ama biz politikacılar. Şimdi, düşünün ki kredilerde diyecek ki Merkez Bankası: “Bundan sonra imalat sanayisinden zorunlu karşılık istemiyorum, yüzde sıfır; inşaat sanayisinden yüzde 5 istiyorum.” Buna kim karar verecek? Arkadaşlar, biz değil ha, Merkez Bankası karar verecekmiş. Bakın, ben Merkez Bankasının tam bağımsızlığını savunmuyorum, biz parti olarak da savunmuyoruz. Mesela, para politikasını hükümetle birlikte belirleyip –bir referans var çünkü- ona göre para politikası belirlenir. Bir hedef konuluyor ama araç bağımsızlığı olmalı, bunu savunuyoruz. Aynı şekilde, burada da hangi sektörlerin destekleneceğiyle ilgili bakın, kalkınma planına referans verilebilir mesela, “onaylanmış kalkınma planı” denilebilir veya başka bir şeyi tartışabiliriz ama referans yok. Merkez Bankası hangi sektörlerde karşılığı neye göre ayıracığına keyfi, kendi karar verecek diyor, bu ciddi bir sıkıntıdır arkadaşlar. Bağımsızlık fetişine girmeyelim, bağımsızlığı zaten sözde bıraktık. Ben açıkça söyleyeyim: Bu maddeye bir madde daha ekleyebiliriz “Merkez Bankasının Başkanı Tayyip Erdoğan’dır, Başkan Yardımcısı Berat Albayrak’tır.”

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O kadar da değil ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Varlık Fonu’nda yaptık bunu. Arkadaşlar, Varlık Fonu’nun Başkanı kim? Tayyip Erdoğan, Başkan Yardımcısı da Berat Albayrak. Burada da aynı şeyi yapalım, gerçekten daha gerçekçi olur yani sözde bağımsızlık olmamış olur.

BAŞKAN – Evet, Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, çok önemli dört maddeye değiniyorum yalnızca, geri kalanını maddelere bıraktım.

BAŞKAN – Evet, buyurun Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bitiriyorum Sayın Başkanım, iki dakikada toparlıyorum.

Varlık barışı... Sayın Mustafa Savaş, değerli arkadaşlar; bu bizim 4’üncü varlık barışımız ve daha öncekilerin sonuçlarını bilmiyoruz. Bakın, Sayın Zekeriya Temizel -kulakları çınlasın- “nereden buldun yasası”nı getirmişti ve “nereden buldun yasası”yla birlikte ülkeler arası bilgi paylaşımı olacaktı. Biliyorsunuz, bilgi paylaşımı hâlâ sağlayamadığımız bir şey. “Nereden buldun” olmadığı sürece ve ülkeler arası bilgi paylaşımını sağlamadığınız sürece ülkeler arasında 10 tane varlık barışı yasası getirin, hiçbir işe yaramıyor, sonucu da olmuyor. Bir de güvenli bir liman olmadığımız sürece yani paranın kaçtığı bir yer olmaktan çıkıp güvenli bir liman olduğumuzu açıklamadığımız sürece yani demokratik kurallarla hukuk devleti olduğumuzu göstermediğimiz sürece para kaçmaya devam eder. İsterseniz yüzde 1 vergiyi bırakın “Ben üste yüzde 1 para vereceğim.” deseniz yine para gelmez. CDS primimiz 400. Yani 400 puan sigorta ödenen bir ülkede “Yüzde 1 vergi vereceksin, para getir.” denmez. CDS 50’ye düştüğünde bu ülkeye para gelir, bu da demokratik adımlarla olur.

Son olarak kamu-özel iş birliğiyle ilgili de Sağlık Bakanlığının getirdiği, arkadaşlar. Bakın, şehir hastanelerinin bu şekilde yapılmamasını önerdik yani “Döviz kurlarıyla, euroyla, dolarla sözleşme yapmayalım arkadaşlar.” dedik, bu yanlıştır. Şehir hastanelerine kategorik olarak karşı olmamız ayrı bir şey ama ne oldu? Euro patladı, dolar patladı iki yılda bütün sözleşmeleri yenilemek zorunda kaldınız. Yirmi beş yıllık sözleşmeler var arkadaşlar ve burada ciddi bir kamu zararı var, bunun da hesabını siyasi olarak sormamız gerekiyor.

Arkadaşlar, son olarak şunu söyleyeyim: Kalkınma planında önemli hedefler var ama 2013 Kalkınma Planı’nda da çok önemli hedefler vardı, 2023’te 2 trilyonluk bir ekonomi olacaktı, enflasyonumuz yüzde 5 olacaktı, kişi başı gelirimiz 25 bin dolar olacaktı, işsizlik yüzde 5 olacaktı. Bütün bunlar hayal oldu. Sebebi, demokratik ve ekonomik reformları yapmamamızdır. Gelin, böyle palyatif adımlardan vazgeçelim, demokratik ve ekonomik reformlarımızı yapaalım. O zaman, inanın, hem huzurumuz olur hem de refahımız olur, böyle teşvik torbalarından vazgeçmiş oluruz.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Sayın Durmuş Yılmaz Bey’e vereceğim sözü, ondan sonra Sayın Akif Hamzaçebi Bey’e vereceğim ve devam edeceğiz.

Buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Ben de salonda bulunan herkesi saygıyla selamlıyorum.

Az gittik, uz gittik, on yedi yılın, on sekiz yılın sonunda bir de arkamıza döndük, baktık ki başladığımız noktanın gerisine düşmüşüz. Şu anda hangi makroekonomik veriyi alırsanız alın, 2002’de AK PARTİ iktidarının göreve geldiği dönemin gerisine düşmüş vaziyetteyiz. Bunun hiç inkâr edilecek bir tarafı yok.

“Kriz” lafını kimse kullanmak istemiyor. “Kriz” denildiği zaman “Siz kriz istiyorsunuz, kriz çıkarmak istiyorsunuz.” gibi ithamlarla da karşılaşılıyor ama Sayın Cumhurbaşkanının bir zamanlar konuşma metnini yazan Ankara milletvekili dün bir “tweet” attı, o “tweet”te de diyor ki: “Şu anda var olanı inkâr etmek, kabullenmemek krizin ta kendisidir.” Ben de bunu en azından iki yıl önce söyledim, dedim ki: Olan bitenin karşısında “Kriz yok.” demek bizatihi krizin kendisidir.

“Kriz” demek bir olayın tepe noktasıdır. O tepe noktasından itibaren artık bir şeyler değişecektir ve bu değişim de birtakım sonuçlara sebep olacaktır. Şu anda olan biten de bu. Kriz, uzunca bir süre içinde yaşanan ve kuralları herkes tarafından içselleştirilmiş, belirsizliklerin asgariye indiği, ileriye yönelik güven unsurunun çoğu kez aniden ve bazen de tedricen değiştiği bir ortamdır. Şu anda bu ortam iki buçuk yıldır devam ediyor ama maalesef, bu bir türlü kabullenilmedi.

Krizin belli aşamaları var. Bu aşamalardan bir tanesi, önce bir inkâr aşaması var. Bu inkâr aşaması çok uzun sürdü çünkü yöneticiler, karar alıcılar önce şunu düşünüyorlar: “Evet, bir sorun var ama geçicidir, arızidir, beklenti odur ki bir süre sonra bu bitecektir. Dolayısıyla işler normale döndüğünde artık olan biten unutulacaktır. Dolayısıyla bizim buna ‘kriz’ dememiz gerekmiyor.” Dolayısıyla bu aşamada birtakım sıkıntılar ortaya çıktığında işte iç, dış düşman sebep gösterilir, pazarlara, piyasalara birtakım baskılar vesaireler yapılır. Bunların hepsini yaşayarak gördük. Bunun ortadan kalkmadığı, geçici olmadığı ortaya çıktıktan sonra tabii, ortaya bir hayal kırıklığı çıkıyor. “Biz bunun geçeceğini bekliyorduk ama maalesef geçmedi. Niye geçmedi?” Bu hayal kırıklığı bir müddet devam ettikten sonra yerini öfkeye bırakıyor. Biz bu öfke dönemini de yaşadık. Bu öfke döneminde ne oldu? Birtakım fanteziler geliştirdik biz. Geliştirdiğimiz fanteziler şu: Yerli parayla ticaret, Rusya’yla Avrupa Birliği

ile Çin’le görüşmeler, oradan belki bir miktar para gelebilir. “BRICS Bankası” diye bir şeyden bir ara kısa süre söz edildi, onun da arkası gelmedi. Sonra, döviz bozdur kampanyası başlattık, altın toplama kampanyası başlattık, BES kampanyası başlattık, Enflasyonla Topyekûn Mücadele kampanyası başlattık, sebze ve meyve tanzim satışları yaptık, “Yastık altındaki altınları ekonomiye nasıl kazandıracağız?” dedik, onun için birtakım şeyler yaptık.

Sayın Milletvekilim, ben de bankacıyım, siz de bankacısınız, şu “Yastıkaltı, ekonomiye nasıl kazandırılır?” safatasını bir açıkla mısınız? Özel olarak bir oturum yapın, böyle bir şey yok. Yastıkaltının ekonomiye kazandırılması nasıl, şunu bir açıklayın. Bunun bir bacağı ancak yurt dışı olabilirse olabilir; yurt dışı olmadığı süreçte de bu, ekonomideki mevcut kaynağın portföy değişimi olur ve belli ellerden belli ellere geçer, ilave bir kaynak söz konusu değil. Eğer bunu bir açıklarsanız size minnettar kalacağım. Yok böyle bir şey. “Döviz bozdurmayanlar haindir.” denildi. Bununla yetinilmedi önce “Döviz taşımayın, yapmayın, etmeyin.” denildi, Hükûmet kendisi kalktı, euro cinsinden döviz tahvili ihraç etmeye kalktı, dolar cinsinden döviz tahvili ihraç etmeye kalktı. Bütün bunlar bence fantastik inovasyonlar. Türkiye bunu da gördü.

Bu öfke durumundan sonra da geldiğimiz, krizin üçüncü aşaması korku ve panik. Şu anda biz, krizin üçüncü aşaması korku ve panik dönemindeyiz. Burada sorunlar hâlâ ıskonto ediliyor, kural dışı, yüzeysel tedbirler alınıyor ve dolayısıyla sanayici ve iş adamı bu konuda suçlanıyor. Hâlbuki bu aşamada yapılması gereken şey, oturup dört başı mamur, sorumluluğu kabul eden, eyleminin sorumluluğunu kabul eden, toplumla iletişim kurmuş bir yönetim tarzının ortaya konulması lazım. Dolayısıyla bu açıdan baktığımızda şu anda görüşmekte olduğumuz Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi tam bir panik hâlidir. Niçin panik hâlidir? Şunun için panik hâlidir: Çünkü kaynak bitmiştir ve bunun içinde gördüğümüz şu: Varlık barışının devamı var -benden önceki konuşmacılar da söyledi- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yedek akçesinin aktarımı, kredi müessesinin tekrar çalıştırılabilmesi için birtakım düzenlemeler var -ki zorunlu karşılıklarla ilgili- yurt dışı çıkış harcı, yurt dışından gelen telefonlarla ilgili bir düzenleme var, şirketlerin borçlarının yeniden yapılandırılması söz konusu. Dolayısıyla bu torba yasa “kriz” sözünü etmeden ekonomik krizde olduğumuzun bir itirafıdır çünkü eğer referans noktanız dünya ise kriz var, bundan hiç şüpheniz olmasın ama “Dünyayla bizim ilişkimiz yoktur, biz kendi kendimize bakarız.” diyorsanız evet, o zaman kriz yok.

Enflasyon, düşmüş hâliyle bile bugün dünya ortalamasının 3 katı, işsizlik 2 katı, büyüme eksiye, paranın değer kaybında dünya 1’incisiyiz. Şu anda görüşmekte olduğumuz kanunun ana amacı olan kaynak bulma açısından baktığımızda bütçenin hâli de şu: İlk altı ayda nakit açığı geçen senenin aynı dönemine göre 38 milyardan 78 milyar TL’ye yükselmiş; faiz dışı denge 9,7 eksiden, açıktan, 30 milyar TL açığa düşmüş; borç çevirme oranı -bu son derece önemli- 2002’de AK PARTİ iktidara geldikten sonra ve IMF programı uygulanmaya başladıktan sonra yüzde 70-75 civarında alınan merkezi hükûmet borcunun milli gelire oranı zaman içerisinde sıkı bir maliye politikasıyla bugünkü yüzde 30’lu seviyelere kadar düşürdünüz. Dolayısıyla da o günden bugüne de yıllık bazda ortalama borç çevirme oranları 100’ün altına düştü ve bir ara 74’lere, 75’lere kadar düştü. Bugün, borç çevirme oranı ilk altı ayda yüzde 132 oldu yani vadesi gelen 100 liralık borca karşılık 132 lira borçlanıyor bu Hükûmet, yıl sonu tahmini de yüzde 120 olarak gerçekleşecek. 2019 Haziranındaki borç çevirme oranı da yüzde 167 olarak gerçekleşti. Bunun içerisinde -arkadaşlarımla biraz önce söylediği- Merkez Bankasından aktarılan kaynaklar yok ve bunun içerisine aktarılabilecek olan kaynak da yok. Dolayısıyla bu yasanın özü, esası “Artık deniz bitti, kaynağa ihtiyacım var.” deyip “Nereden, ne bulabilirim?” hesabına gelmiş vaziyette. Bunu inkar etmenin hiç gereği yok.

Osmanlı zaman zaman bu tür durumlara düştüğünde “Tekalif-i Divaniye” diye kararlar çıkarırdı dolayısıyla burada, nereden, ne bulunuyorsa bunları toplardı. Belli aralıklarla bu çıkarıldı. Biliyoruz, “Tekalif-i Millîye Emirleri” diye bir emir vardı, Sakarya Harbi sırasında çıkarıldı fakat o gün topraklarımız düşman işgali altındaydı, askeri doyurmaya, yedirmeye, silaha, cephaneye vesaireye ihtiyacımız vardı fakat bugün biz ülke işgal altında olmamakla birlikte, savaşta olmamakla birlikte neredeyse Tekalif-i Millîye Emirlerinin uygulanabildiği bir noktaya ekonomi gelmiş vaziyette.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, tamamlayabilir miyiz lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla maddeler geldiğinde de tekrar görüşeceğiz.

Şu anda, özellikle, kanun teklifinin 1’inci maddesindeki düzenleme, kanun teklifinin takip eden maddelerindeki düzenlemelerle taban tabana zıt. Malum, kredilerin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili düzenlemeleri maalesef siz, bu ekonominin içinde bulunduğu kötü koşulların oluşumunun tohumlarını 2017 yılında 220 milyar TL’lik Kredi Garanti Fonu’ndan verdiğiniz ve yüzde 7,4’lük büyümeyi sağladığınızı söylediğiniz eylemlerinizi attınız. O eylemlerinizi, o büyüme bugünkü sorunlarımızın ana nedenidir ve temelidir. Dolayısıyla 1’inci maddede yapmak istediğiniz şey... Zaten kur riski yemiş, kur farkı yemiş, çok sıkışık durumda olan, faiz yükü binmiş bu KOBİ’lerin borçlarını 15’inci ve 16’ncı maddelerde yeniden yapılandırıyorsunuz. Bu yapılandırma değil. Sizin geçmişinizde, 2002-2006 döneminde parlak bir dönem var. O dönemde birtakım tecrübeler edinmiş olmanız lazım, o tecrübeleri bugün kullanmanız lazım. O dönemde “İstanbul Yaklaşımı” diye bir şey vardı ve onun arkasından bir parasal... Bugün bu yaptığınız yapılandırmayı neyle fonlayacaksınız? Kaynak nerede? Arkadaşlarım söyledim, şirket kayırma olacak, sektörel bazlı olacak, şu olacak, bu olacak vesaire. Bütün bunların asıl önemli noktası, bunun kaynağı nerede? Nereden bulacaksınız bu kaynağı? Senenin başında bir düzenleme yaptınız, dediniz ki: “Alınan kredileri üç yıl süreyle istediğiniz kadar yeniden yapılandırabilirsiniz.” Geldiğimiz noktada yeniden bir kanun getirdiniz, iki yıllık süreyle yapıyorsunuz, Cumhurbaşkanına iki yıl daha veriyorsunuz. Bakın, göreceksiniz, altı ay geçmeden siz geri bize geleceksiniz, bunları yeniden yapacaksınız. Bu, yapılandırma değil; bu, zaman kazanmaktan başka hiçbir şey değil. Kusura bakmayın, kendi kendinizi aldatıyorsunuz. Bu işin sonu hayra çıkmayacak, onu söyleyeyim. Yapmanız gereken şey, sorumluluğunuzu alıp olayı inkâr etmemek, inkâr etmeden toplumla iletişim kurup ekonominin bir sorunu olduğunu ve bu sorunun içinden çıkılması için de adil bir şekilde bu sorunun yükünün paylaşılmasının nasıl olacağını açıklamamız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Hamzaçebi’ye söz vereceğim, daha sonra Sayın Şener’e, Sayın Tanal’a ve takiben Sayın Kalaycı’ya söz vereceğim.

Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, bürokrasinin çok değerli temsilcileri; hepinizi selamlıyorum, sevgiler saygılar sunuyorum.

Hemen konuya gireceğim çünkü zaman son derece kısıtlı. Teklif çok geniş konularda düzenleme yapıyor, Merkez Bankası Kanunu’ndan Gelir Vergisi Kanunu’na, enerji sektörü düzenlemelerine, sağlık sektörüyle ilgili düzenlemelere ve yurt dışında çalışanların boşanmasına kadar çok kapsamlı düzenlemeler içeriyor. Özü itibarıyla bir kriz dönemi düzenlemesi olarak tanımlamakta hiçbir sakınca görmüyorum, hazineye gelir sağlama amaçlı düzenlemeleri de var.

Şimdi, vergiyle ilgili değerlendirmeleri yapmadan önce sisteme ilişkin bir genel değerlendirme yapmak istiyorum. Bizim gelir vergisi sistemimizin beyan usulüne geçişi 1950’li yıllardadır. 1949 yılında çıkmış olan 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, yine aynı yıl çıkmış olan 5422 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu ilk olarak 1950 yılında uygulanmaya başlamış ve o tarihten bu yana bizim kazanç üzerinden alınan vergilerimiz yani gelir ve kurumlar vergisi beyan üzerinden alınmaya başlanmıştır. Beyan sistemi modern bir sistemdir, beyan sisteminin en temel özelliği mükellefin kazancını kanunlar, kurallar çerçevesinde idareye beyan etmesi ve idarenin de bu kazancı denetlemesidir. Bir diğer özelliği de denetim oranının düşüklüğü nedeniyle... Yüzde 1-2 gibi bir orandır, aslında mükellefin denetim oranı belki 3-4 olabilir her neyse ama düşük bir orandır. Sistemin otokontrol mekanizmaları -dediğim mekanizmaları- vasıtasıyla da mükellef beyanının düşüklüğü önlenir. Böyle temel özelliği, temel yapısı olan bir sistemimiz vardı. Maalesef, zaman içerisinde otokontrol müessesleri sistemden çıkarıldı, şu anda vergi sistemi korunmasız kalmıştır. İdarenin yapmış olduğu denetim son derece sınırlıdır, denetim elemanı sayısındaki artışa rağmen denetim son derece sınırlıdır ve özellikle de AK PARTİ iktidarları döneminde sık sık yeniden yapılandırma ve varlık barışı düzenlemelerine gidilmek suretiyle görünüşte sisteme ek gelir sağlama amacı güdülürken gerçekten sistem aşındırılmıştır, sürekli olarak yeniden yapılandırma ve varlık barışı düzenlemeleri yapılması suretiyle mükellefin sisteme olan inancı zayıflamış ve nasıl olsa yine bir yapılandırma, af kanunu ya da varlık barışı düzenlemesi çıkar düşüncesiyle mükellefler vergisel yükümlülüklerini zamanında yerine getirmekten kaçınmışlardır.

Demokratik devletin zor kullandığı en geniş alan vergidir. Bu nedenle, güçlü demokrasiler, gelişmiş demokrasiler demokratik devletin bu geniş alanda ülkeyi yönetenlerin, iktidarların istediği gibi hareket etmesini önlemek, siyasal tercihlerle vergi uygulamalarına yön vermesini önlemek amacıyla gelir idarelerini yarı özerk bir yapıya kavuşturma yoluna gitmişlerdir. OECD ülkelerine bakıldığında, klasik Maliye Bakanlığı modelinden yarı özerk Gelir İdaresi modeline geçildiği görülür. Yarı özerk yani uygulamada bağımsız, siyasal erk sahipleri hiçbir şekilde uygulamaya müdahale edemez ancak idareye karşı, Maliye Bakanlığına karşı hesap verme yükümlülüğü olan bir kurum. Yarı özerk deyince, hani uygulamasına müdahale edilebilir şeklinde bir anlam çıkmasın. Türkiye’de de bu çerçevede 2005 yılında yarı özerk Gelir İdaresi kurulmasını amaçlayan bir kanun çıkarıldı ama o tarihten bu yana yapılan uygulamalar, sonra zaman içerisinde tüm denetim birimlerinin Maliye Bakanlığına bağlanması suretiyle yapılan, çıkarılan uygulamalar, klasik Maliye Bakanlığından çok daha kötü bir şekilde uygulamayı tamamen siyasal iktidarın emrine vermiştir. Bugün ortada yarı özerk Gelir İdaresi yoktur, tamamen ve tamamen 2005 yılından bu yana Bakana bağlı, onun siyasal kararlarına göre hareket eden bir idare vardır. Denetimin bakanlar elinde nasıl bir silah hâline dönüştürüldüğünü gördük. İstedığınız kadar kalkınma planlarında idarenin özerk olacağını, mükellef haklarının yasal bir altyapıya kavuşturulacağını yazın gerçek öyle değildir, bugün Vergi İdaresi, Gelir İdaresi, denetim birimleri tamamen siyasi iradenin maalesef emrinde olmuştur.

Devletin vergilendirme yetkisinin sınırı mükellefin hak ve özgürlüklerinin sınırıdır. Bu ikisinin bir denge içerisinde götürülmesi lazım. Anayasa Mahkemesi bir kararında bu uluslararası kuralı çok güzel anlatmıştır, ilgili arkadaşlara tavsiye ederim, o kararı bulup okusunlar. Devlet istediği gibi vergi koyamaz, vergi sisteminde istediği gibi değişiklik yapamaz. Ta, 1950 yılında uygulamaya konulan 5421 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, beyan sistemini kabul ederken şöyle bir gerekçe koymuş, genel gerekçesine bakıldığında orada görülecektir: Esas olan beyan sistemidir. Beyan sisteminden sapma ancak ekonomik ve sosyal zorluklar veya teknik nedenlerle olabilir. Nitekim, aynı kanunda götürü usulde vergileme vardır ki daha sonra 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nda aynı sistem yine devam etmiştir. Götürü vergileme bir istisnadır, esas olan daima kazancın beyan sistemine dayanmasıdır ama görüyoruz ki bu teklifte yer alan bir maddeyle beyan sistemi altüst edilmiştir, götürü vergilemeye gidilmiştir.

Efendim, vergilemede basitlik vesaire, söylenebilir, bu uygulamayla belli sektörlerden daha çok vergi alınması hedeflenmiş olabilir, belli iş kollarından daha çok vergi alınması hesaplanmış olabilir; onlar Gelir İdaresinin bilgisayarında vardır, hangi iş kolları, hangi sektörler ne kadar vergi ödüyor, onların toplam hasılatlarının yüzde 10'unu alırsak bunu vergiye tabi kazanç olarak kabul edersek ne kadar vergi alırsanız hesabı yapılmış, ona göre bu madde getirilmiştir tabii. Ama maddenin yazım tarzına bakıldığında bunun bir vergi güvenlik önlemi olmaktan öteye giderek vergi sistemini tamamen tahrip eden bir yapıya dönüştüğünü görmek mümkündür. Bu son derece sakıncalı bir maddedir. Aynı amaç bu düzenlemeyi bir vergi güvenlik önlemi olarak tasarlamak suretiyle gerçekleştirilebilir.

Maddeyle ilgili görüşlerimi maddeye geldiğimde ifade edeceğim. Ayrıca, madde son derece kötü yazılmıştır. Onu Gelir İdaresi yazdıysa o idareye de o yazım şeklini yakıştıramadım, bu kadar yıllık bir Gelir İdaresi teşkilatı bu maddeyi teknik terminolojiyi bile bir kenara bırakarak bu şekilde yazıyorsa sadece ve sadece o idarenin eski bir mensubu olarak ben üzüntülerimi ifade ederim.

Varlık barışı düzenlemesi, bugüne kadar af veya yeniden yapılandırma ya da varlık barışı adı altında 8 tane kanun çıkarıldı, tablosu önümde, isteyenlere verebilirim. İlk düzenleme 25/10/2003 tarihinde 4811 sayılı Kanun'la yapıldı, son düzenleme 11 Mayıs 2018 tarihli 7143 sayılı Kanun'la yapıldı. Sadece varlık barışı olarak değerlendirecek olursak bu 5'inci varlık barışı düzenlemesi olacak. İlk varlık barışı düzenlemesi olan 5811 sayılı Kanun'un uygulamasından doğan sonuçlar Gelir İdaresinin web sayfasında yayınlandı ama ondan sonra hiçbir varlık barışı uygulaması sonucu yayınlanmadı. Buna Bakanlığın, idarenin hiçbir şekilde hakkı yok. Hangi kanundan, hangi sonuçlar elde edilmiştir, bunlar açık bir şekilde yayınlanmalıdır. Ben de burada bu rakamları talep ediyorum. Yani 6111 sayılı Kanun dâhil olmak üzere, o tarihten bu yana bütün varlık barışı uygulamalarının sonuçlarını öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayabilir miyiz?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öyle mi? Daha yeni başlamıştık Sayın Başkan.

BAŞKAN – On dakikayı geçti.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Komisyonun eski mensubu olursam, belki biraz...

BAŞKAN – Maddede de söz verebilirim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamam, peki, toparlıyorum, elbette süreme uyacağım.

Son cümlelerimi ifade edeyim: Merkez Bankası Kanunu'yla ilgili yapılan düzenleme yanlıştır, çok konuştuk bunu. Şimdi teklifi sunan değerli arkadaşımız Uzak Doğu ülkelerinden örnekler veriyor, Kore, sonra bir ülke daha söyledi, kaçırdım, oralarda bu kanun var. Peki, ben size soruyorum: O ülkelerde Merkez Bankası rezervleri nedir? Ekonomik büyüme nedir? O ülkenin bir ekonomik kriz durumu var mıdır? Merkez Bankası rezervlerinin kısa vadeli borçları karşılama oranı nedir? Rezerviniz bitmiş, oturmuşsunuz, para lazım, deniz bitti, Merkez Bankası ihtiyat akçesine göz dikmişsiniz. Bakın, bu sizi kurtarmaz. Para yok, kriz var, bu bitince ne yapacaksınız? 2001 krizinde bile ülkeyi yönetenler bu yola başvurmazdılar. Açıkça ekonomik paketlerini ilan ettiler, halkın karşısına çıktılar, faturasını da ödediler. Faturayı yerel seçimlerde ödediniz, daha da ödeyeceksiniz. Böyle giderseniz, bunun faturası çok ağır olacak, tavsiye etmiyorum. Merkez Bankasıyla bu kadar oynamayın. Son Merkez Bankası Başkanımız Sayın Durmuş Yılmaz'dı. Sonra maalesef, bağımsız Merkez Bankası Başkanları göremedik ama öyle veya böyle, o Merkez Bankası Başkanlarının bir direnç noktaları vardı yine bu son direnç noktası da son başkanla gitti, şimdi "Uysal" Başkan geldi yerine. Uysal Başkanın ilk icraatı ihtiyat akçelerinin bütçeye aktarılması oldu. Hukuk yok, bu zorbalık arkadaşlar. Genel Kurul kararı bile aranmıyor, oradaki ihtiyat akçelerinin hazineye aktarılması için Merkez Bankasının Genel Kurul kararı bile aranmıyor, hazine

doğrudan el koyuyor. Merkez Bankası vitrinde bağımsızlığı olan bir kurum, en azından vitrinde bir şey duruyordu, bir gün bağımsız olma umudu vardı, o da yok edildi. Kanun açık, Merkez Bankası Kanunu'nun 27'nci maddesi açık, 28'inci maddesi açık. Bu hâllerde Merkez Bankası Başkanının görevi sona erer yani ticaretle uğraşırsa, bankalar veya iştiraklerde görev alırsa. Efendim, 375 sayılı KHK'yle düzenlemeler getirildi. Getirildi ama özel kanun orada duruyor, o maddeleri değiştirmediniz! Öyle yok, kanun orada duruyor arkadaşlar.

BAŞKAN – Evet, Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Hemen bitiriyorum, şimdiden söyleyeyim de arkadaşlar belki hazırlık yaparlar, enerjiyle ilgili düzenlemedeki bir madde bir şirketi kurtarmaya yönelik. Yok öyle yağma, öyle otuz altı ay süre veriyorsunuz falan. O zaman bütün herkese süre verin, enerji sektöründeki bütün herkese, şirketlere otuz altı ay süre verin. Teklif sahibi arkadaşımız bunu kendi yazdıysa kendisinden bekliyorum o bilgiyi. Muhtemelen ilgili bakanlık yazdı, kendisine verdi.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Daha çok var ama artık zamanı geldiğinde anlatırız onları.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir de...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakan Yardımcısının burada oturması doğru mudur? Yani ön sırada oturacak bir yer yok mudur?

BAŞKAN – Doğru değil. Şöyle yapalım: SGK Başkanımız ve BTK Başkanımız...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Eğer bakan yardımcılarını önemli değilse, sayılmıyorsa yani oyuna dâhil değilse öyle bilelim.

BAŞKAN – Yok, yok, geç geldiği için öyle oldu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Geç girseniz de Sayın Bakan Yardımcısı, sizin yeriniz orasıdır, geçeceksiniz oraya. Ben sizin yerinizde olsam, sizi oraya oturtuyorlarsa kalkar giderim.

BAŞKAN – Yok, öyle bir şey yok.

SGK Başkanımız sizi şöyle alalım, şimdi, BTK'deki daire başkanı arkadaşlarımız, Merkez Bankası Başkan Yardımcımızı da 2'nci sıraya alalım, SGK Başkanımızı da 2'nci sıraya alalım, diğer arkadaşlarımız bir arkaya geçsinler. Gelir İdaresi Başkanımızı da 2'ci sıraya alalım. Başkanım siz de gelin şöyle.

Buyurun Sayın Şener lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar, sivil toplum kuruluşlarının değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi gerçekten pek çok konuyu ilgilendiriyor, çok değişik kanunlarda farklı değişiklikler yapıyor, 32 maddeden oluşuyor. Maddelere baktığımızda önce, maddeleri incelediğimizde...

İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Ses biraz yetersiz, görüntü var ama ses yok.

BAŞKAN – Sesi biraz açabilir miyiz arkadaşlar?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, herhâlde şimdi ses geliyor.

Teklifte 32 madde var ve bu 32 maddede de çok değişik konularda düzenlemeler var. Önce vergilemeyle başlanmış, 1'inci maddede hasılat esaslı bir vergileme sistemi var, arkasından varlık barışıyla ilgili düzenleme var, daha sonra Merkez Bankasıyla bağlantılı, yeni kurulan üniversitelerin gayrimenkulleriyle ilgili, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın Türkiye'de emekli olmalarıyla ilgili düzenlemeler var, daha sonra gümrük kapsamında el konulan taşıtlarla ilgili, yenilenebilir enerjiyle ilgili, sorunlu kredilerin yeniden yapılandırılmasıyla ilgili, kurumlar vergisiyle ilgili düzenlemeler var, yurt dışı çıkış harçlarıyla ilgili düzenleme var, Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında ülkeye sokulmuş ve müsadere edilmiş araçlarla ilgili düzenleme var, abonelerin elektronik haberleşme cihazlarına yönelik kötü niyetli kullanımının önlenmesiyle ilgili düzenleme var -devam ediyor- Sermaye Piyasası Kanunu'yla ilgili düzenleme var, kamu-özel iş birliği modeliyle bağlantılı bir düzenleme var ve lisanssız elektrik üretim faaliyetleriyle bağlantılı düzenlemeler var.

Tüm bunlara baktığımızda, gerçekten, birbirinden çok farklı, birbirinden ayrı uzmanlık isteyen konular olduğunu ve tamamının uzman bir arkadaşımız tarafından, daha doğrusu, her konuda uzman bir arkadaşımız tarafından bir kanun teklifi hâline dönüştürüldüğünü ve Meclisimize geldiğini görüyoruz ancak şunu belirtmek lazım ki bu Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Birincisi, Mecliste en fazla çoğunluğu sağlayan partinin genel başkanının hükümet olması, bu yasama yetkisini sınırlandıran, Meclisin özgürce yasama yapmasını engelleyen temel husustur. İkincisi ise Cumhurbaşkanının, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanıyor olmasıdır. Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, Meclis yasama yetkisi konusunda şeriksizdir, ortaksızdır ve yasama yetkisini sadece ve sadece Türkiye Büyük Millet Meclisi ve diğer ülkelerde de parlamentolar kullanır ama maalesef, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri yoluyla her gün Meclisten daha aktif çalışan Sayın Cumhurbaşkanımız yasama yetkisi kullanmaktadır. Rakamlara baktım, Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle yapılan 41 düzenleme var. Biliyorsunuz, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri 24 Haziran 2018'den sonra yürürlüğe girmiştir ve Cumhurbaşkanının yetkileri arasına girmiştir. 41 düzenleme yapılmıştır ve bu 41 düzenlemeyle 1.915 madde düzenlenmiştir veya değiştirilmiştir. E, Meclise bakıyoruz, Mecliste yasama faaliyetleri Sayın Cumhurbaşkanımıza göre daha zayıf. Meclis toplam 38 yasayı görüşmüş 24 Haziran seçimlerinden beri ve 663 maddede düzenleme yapılmış. Bunun anlamı şudur: Sayın Cumhurbaşkanı yasama yetkisini Meclise göre çok daha fazla kullanmıştır, 3 kat daha fazla yasama faaliyetinde bulunmuştur yani böyle bir demokrasi, böyle bir erkler ayrılığı, böyle bir yasama düzeni olamaz. Ben hayret ediyorum yani bu kanunlar niye buraya geliyor, hiç gelmesine gerek yok. Bunların çoğunu Sayın Cumhurbaşkanımız -hiç kamuoyuyla tartışmasına gerek yok, birtakım kurullarda müzakere etmesine gerek yok- tek imzayla çıkarabilir zaten. Ama Meclise gelen kanunların da en azından bu Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine göre bir ağırlığının olması lazım, bir ciddiyetinin olması lazım. Ağırlık ve ciddiyet önce yasamayla ilgili usulden başlar, esas budur. Sizin usulünüz yasama faaliyetini Mecliste -bilmem, ağır olacak belki, kullanmak da istemem ama- dejenere etmeye yönelikse bu, her şeyden önce, yasama organı üyelerinin kendilerine duyduğu bir saygı sorunu demektir. Bu bakımdan, buraya kanun teklifleriyle gelen arkadaşlarımızın konular üzerinde daha ciddi bir şekilde ve özgün bir şekilde çalışma yapmaları... Yani hazırlanıp önümüze konulan metinleri altına imza atarak buraya getirdiğimiz zaman bu, yasama organının saygınlığına zarar verir, bu teklifleri getiren arkadaşlarımızın milletvekili ağırlığına zarar verir ve de Türkiye'de yasama faaliyetlerini, Meclisin fonksiyonlarını algılama biçimini bozar. Buna son derece dikkat etmek gerektiği kanaatindeyim.

Sonra, bakın, aylardır Komisyonumuza hiçbir kanun teklifi gelmedi. Araya seçim nedeniyle tatiller vesaire girdi ama mesai yaptığımız günler, haftalar, aylar da oldu ama aylardır Meclise hiçbir şey gelmiyor. Şimdi Meclis yaz tatiline girecek, Komisyonumuza ilk defa sıkışık bir vaziyette 2 metin gelmiştir. Biri bu, biri de On Birinci Kalkınma Planı ve ikisi de sıkıştırılıyor. Birinde 15 ayrı kanunda

düzenleme var, şu görüştüğümüz metinde. Bunu sıkıştırıyoruz “Aman, ne yapalım, yapalım; bugün bu çıksın.” Şimdi Komisyon Başkanı bunu zorlayacak. Maddeler uzadığı takdirde belki sabaha kadar mesai yapacağız burada. Bir an önce çıksın, Genel Kurulda da bir an önce görüşülsün çünkü yaz tatili süreci başlayacak. Aynı şey Kalkınma Planı için de geçerlidir çünkü On Birinci Kalkınma Planı gelmiştir, onun da alelacele geçmesi için çaba harcayacağız ve Genel Kurula öylece inecek. Hâlbuki bu 2 metin gerçekten üzerinde ciddiyetle durulması gereken, Meclisin katkılarının azami ölçüde elde edilmesi gereken metinlerdir. Bunu yapmadığımız takdirde, kendimize duyacağımız saygıyı sorgulamak zorunda olacağımızı şimdiden bir kez daha ifade etmek istiyorum.

Adı konulmamış olması bir şeyi değiştirmez, bazı arkadaşlarımız konuşmaları sırasında ifade ettiler. Bu, doğrudan doğruya ülkemizin içinde bulunduğu krize yönelik, bu krizle bağlantılı bir kanun teklifidir. Zaten Hükûmete bakıyorum, Hükûmet sürekli kendisi sorun üretiyor, daha sonra devletin bütün kurumlarını, yasama organı dâhil, ürettiği sorunlarla meşgul ediyor. Meşgul ediyor diyorum çünkü gelen metinler veya kurumların çalışmaları bir sistematiikten mahrum. Ülkenin içinde bulunduğu koşullarla bağlantılı değil. Evet, kriz var, pek çok sorun var krizle birlikte, batan şirketler var, borcunu ödeyemeyenler var; diğer taraftan, bütçe açıkları almış başını gidiyor, Hazine bir taraftan nakit yetiştirmeye çalışıyor, üst üste borçlanıyor, yüksek faizler ödeniyor, ödenen yüksek faizlerle yapılan borçlanmalar bütçelerdeki faiz ödemelerini artırıyor ve açıkları kapatmak için de yeni gelir kaynaklarına ihtiyaç var. Bu metnin içerisinde bazı gelir kaynakları var; Allah aşkına, bu gelir kaynaklarının hangisi bir derde şifa olacak niteliktedir? Rastgele, çalakalem “Aman, şuradan bu geliri bulursak, bu taraftan bunu hazineye aktarırsak bütçe açıkları azalır.” diye hesap yapıyoruz. Bir vergi sistemi veya devletin gelir sistemi, gelir yapısı böylesine palyatif, rastgele, günübürlük, kalıcı olmayan, çoğu bir defaya mahsus düzenlemelerle tamir edilebilir mi? Şimdi, bir defaya mahsus topladığınız bu gelirle har vurup harman savuracaksınız, kamu harcamalarının çıkmasını artıracaksınız, gelecek yıllarda daha büyük açıklara sebep olacaksınız. Faydalı bir düzenleme değil bu, kalıcı bir düzenleme yapmak lazım ve üstelik, işin en garibi, bu yapılırken çağdaş olmayan, ilkel birtakım yöntemlere başvuruluyor. Olmaz arkadaşlar, çağdaş bir vergi sistemi anlayışı vardır. Bu vergi sistemi anlayışına göre vergide bulunması gereken özellikler vardır, nitelikler vardır. Bunların korunması lazım. Bunlar yüzyıllarca süren insanlığın, devletlerin deneyimleri sonrasında ortaya çıkmıştır ve ülkelerin sağlıklı bir finansmana kavuşabilmesi için gerekli görülmüştür. Bundan vazgeçiliyor ve rastgele, hiçbir vergi ilkesine uymayan, hiçbir sistematiğe dayanmayan düzenlemelerle “2019 yılındaki bütçe açıklarını kapatalım, bütçe açığımız daha az oldu.” diyelim diye çaba harcanıyor. Olmaz yani koskoca Maliye Bakanlığı teşkilatı var, bürokrasi var, uygulayıcılar var, tüm bunların deneyiminden yararlanılarak şuraya doğru düzgün bir paket getirilmesi gerekiyordu eğer sorun bütçe açıklarıysa.

Şimdi, ne demek istediğimi çok rahat bir şekilde tartışalım:

1’inci madde: Ya, böyle bir madde olur mu arkadaşlar? Yani bir maliyeci olarak beni görevlendirmiş olsaydı Sayın Hükûmet, ben böyle bir paketi, böyle bir maddeyi buraya getirmekten hayâ ederdim. Kurumlar vergisini, gelir vergisindeki ticari kazançları, serbest meslek kazançlarını ve -kurumlar vergisini hatta işin içine dâhil etmişler- kurum kazançlarını gayrisafi hasılat esasına göre vergilendiriyorsunuz. Bu nerede görülmüştür ya? Yıllarca üniversitede vergi teorileriyle ilgili ders anlattım. Çağdaş bir vergide kurum kazançlarının gayrisafi hasılat esasına göre vergilendirilebileceği kimsenin aklına gelmemiştir. Belki Türkiye’de yüzlerce maliye, ekonomi profesörü var, onlara tartıştırsanız “Yeni bir düzenleme yapalım, vergi tahsilatımızda sorunlar var.” deseniz hiçbirinin aklına kurumlar vergisini gayrisafi hasılat esasına göre tahsil etmek, vergilendirmek gelmez. Açık söyleyeyim, bu yöntem yani gelir vergisinde gayrisafi vergilendirme yöntemi özû itibarıyla Osmanlı’daki aşar vergisine dayanmaktadır. Ta bin yıl öncesine ait, gayrisafi millî hasılanın yüzde 90’ının tarıma dayandığı

bir dönemde, bugünkü modern vergi tekniklerinin gelişmediği bir dönemde, ulaşımın, tahsilatın zor olduğu bir dönemde “Bütün ülkeye yayılmış olan tarımı nasıl vergilendiririz?” diye uğraşan o dönemin koşullarındaki devlet adamlarının ve pratiklerin ortaya çıkardığı bir aşar üzerinden, tarım vergileri üzerinden alınan bir gayrisafi vergilendirme yöntemini getiriyorsunuz, kurum kazançlarıyla ilgili, ticari kazançlarla ilgili, koskoca holdinglerle ilgili, Türkiye’nin en büyük firmalarıyla ilgili vergilendirmenin esasına koyuyorsunuz yani ayıp bence bu. Olmaz, gelmez buraya, getirilemez.

Sayın Başkan bu maddenin çıkarılma ihtimalinden bahsetti yerine geçerken ama bu madde buradan çıkarılsa bile bu Komisyona getirilmesinin, Meclise teklif olarak verilmesinin ayıbını ömür boyu siyasetçi üzerinde taşır arkadaşlar. Rastgele yapılmaz bu işler ya. Üstelik, Osmanlı’da bile sadece zirai kazançlarda gayrisafi hasılat esası benimsendiği hâlde, burada ticari kazançlarda ve kurum kazançlarında bunu uygulamaya çalışıyorsunuz. Osmanlı’nın bile aklına gelmemiş böyle bir yöntem. Olmaz, olmaz. Üstelik de Osmanlı’da aşar da yüzde 10, burada gayrisafi hasıladan alacağınız vergi oranı gene yüzde 10. Bire bir kopyalanmış ya.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yok, İslami diye düşünmüş olabilirler.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – İlgisi yok.

Zirai kazançlarda İslamiliğini tartışsam bile, ticari ve kurum kazançlarında İslam’a da külliyen aykırı.

BAŞKAN – Sayın Şener, tamamlayabilir misiniz lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yirmi dakika değil miydi?

BAŞKAN – Şimdi maddelerde de konuşma vereceğim. Yani bir kısıtım yok açıkçası da çok bekleyen arkadaşlarımız var, o nedenle.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi diğer maddelerde de buna benzer sorunlar var değerli arkadaşlar. Olmaz yani bir kere burada Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olan her arkadaşımın ayrı bir erkin mensubu olduğuna inanması lazım. Önüne getirilene at imzayı. Bak, bunun nasıl geldiğini ben tahmin ediyorum. Bürokrasiye talimat veriyor -yani bize de verirdi vaktiyle, bilirim; ben o talimatlar aklıma uymadığı zaman yapmazdım, herkes bilir- o talimatı yerine getirmek isteyen bürokrasi de bunları alışkanlık olduğu şekliyle milletvekillerinin önüne koyuyor, onlar da basıyor imzayı, geliyor buraya. Usul; usul her şeyin özüdür. Usulü bozduğunuz zaman yasama organı üyeliğinin gerektirdiği hassasiyeti göstermediğiniz takdirde sistem mahvolur, perişan olur. Konu sadece bir vergi meselesi değil. Topyekûn devlet sisteminin nasıl işlediğiyle ilgili bir meseledir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şener.

Şimdi Sayın Tanal’a söz vereceğim, daha sonra Sayın Kalaycı ve Sayın Bekaroğlu, o şekilde devam edeceğiz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben...

BAŞKAN – Efendim, biraz bekleyeceksiniz siz. Biraz kısa olursa konuşmalar hepinize söz vereceğim. Onun için acele ediyor arkadaşlar yoksa bir zaman kısıtımız yok. Yani onu özellikle söyleyeyim.

Sayın Tanal, buyurun lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Değerli Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokratlar, basın mensupları; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Bu bize dağıtılan teklifin gerekçesinin son paragrafına baktığımız zaman: “Yapılan tüm bu düzenlemelerin yanında, teklifle kamu kurum ve kuruluşlarının ihtiyaçlarına ve vatandaşlarımızdan gelen taleplere yönelik olarak çeşitli konularda ihtiyaç duyulan kanuni düzenlemelerin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır.” Hangi vatandaşımız dedi ki ben yurt dışına çıkacağım, harcı 15 liradan 50 liraya yükseltelim, bunun 3 katı kadar da Cumhurbaşkanına yetki verelim? Ya arkadaşlar, cümle açık, net bu ve ayrıca yurt dışında yaşayan hangi vatandaşlarımızdan borçlanmayla ilgili yüzde 32’lik borçlanmayı yüzde 45’e çıkaralım... Bu cümleyle bu artışlar hayatın doğal akışına aykırı. İmzayı atan sayın milletvekilinin şahsına yönelik değil bu konuşmamız. Yani bu bir aldatılma, kandırma. Türkiye Büyük Millet Meclisi hileli iş yapmaz, Türkiye Büyük Millet Meclisi düzgün iş yapar, dürüst iş yapar. Burada bunun gerçek dışı, hakikat dışı olduğu bu cümleyle ortaya çıkıyor.

İki: Şimdi bakıyorum, format anlamında baktığımız zaman bu kanun toplam 10 sayfa. Sayın Başkanım, 10 sayfa kanunun metni yazılı. Kanun 10 sayfa saf maddeyse gerekçeler daha uzun olur. Bugüne kadar Parlamentoda sunulan teklifler hep böyle oldu. Baktığımız zaman maddelerin gerekçesi de 6 sayfa.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Gerekli açıklama bu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, gerekli açıklama bu kadar yetersiz.

Üç: Genel gerekçe -Sayın Başkanım, ayrılıyorsunuz herhâlde, bitiriyorum ben de- 15 paragraf. Bakın, genel gerekçe 15 paragraf. 32 madde var, 15 kanunda değişiklik var. Her bir paragraf bir cümle. Şimdi bugüne kadarki Parlamentoya gelen kanun tekliflerine baktığımız zaman şekli anlamda, bunlar açık ve net bir vaziyette göze çarpmakta.

Gelelim, şimdi açık ve net, arkadaşlar hep söylediler, mesela bu borçlanmayla ilgili; asgari ücretin günlük yüzde 32’si borçlanma bedeli olarak belirlenirken -mevcut olan durum- değişiklikle bu oran yüzde 45’e çıkarılıyor. Yani 2019 yılı sonuna kadar geçerli olan brüt 85,28 TL’nin yüzde 32’si 27,29 TL iken getirilen düzenlemeyle bu 38,37’ye çıkarılıyor. Peki, hangi vatandaş size müracaat etti de “Ya bunu 27’den 38’e çıkaralım.” dedi? Mümkün değil bu.

Kanun teklifi bu şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna gelir ise emekli anlamında beş bin günlük bir süreyi hesap edersek borçlanmayı beş bin günlükle bu düzenlemeyle -38 küsuratla- 191.850 TL’ye çıkmaktadır ama mevcut olan düzenleme 136.450 TL. Arada 50 bin küsurat fark var. Kanun çıkmadan eğer bir vatandaş başvurursa -şu anda biz Mecliste bunu görüşüyoruz- 27,29 TL’yle kabul edilecek, hemen kesinleştikten sonra bu 136 bin TL’den 191 bin küsurata çıkacak. Peki, gurbetçilerimizin günahı ne, bunlara niye kötülük yapıyorsunuz? Bugüne kadar bunlar SSK’den, vesaireden emekli olurken neden bunların şimdi hepsini BAĞ-KUR’a bağlıyorsunuz? Bir, maaşları düşük; iki, aldığınız para yüksek; üç, yarın öbür gün bunların hastanelerde yararlanacağı imkânlar da düşük.

Bizim, burada yapacağımız kanunlarımızın vatandaş lehine olması gerekirken vatandaş âdeta pusuya düşürecek bir şekilde onun cebine göz dikmememiz gerekir.

Şirketlerin batmasıyla ilgili: Burada şirket sahibi olan arkadaşlarımız var. Arkadaş, eğer devlet kötü yönetiliyorsa, kötü bir yönetim varsa bu şirketlerin batması, bu şirket yöneticilerinin kötü yönetiminden kaynaklanmıyor ki, onların beceriksizliğinden kaynaklanmıyor ki; siyasetin ülkeyi kötü yönetiminden dolayı, kusurlarından dolayı, beceriksizliklerinden dolayı, ekonomik anlamda ülke kötüye gidiyorsa şirketler de burada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sayın Tanal, buyurun, tamamlayın lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Burada şahsen şirket sahipleri yerine ben olsam, devletin kusurlu davranışından dolayı benim şirketimi batma noktasına getirdiği için devlete karşı -devletin objektif mesuliyeti var- pilot bir dava açılabilir. Tabii ki bu dediğim konu hukukun kısıntısı varsa yani eğer siyasi ve ekonomik anlamda doğru idare edilmiş olsaydı benim şirketim batmayacaktı, kötü yönetim nedeniyle kimse yatırım yapmıyor ve benim şirketim batma noktasına geldi. Bu sebepten dolayı devlet objektif anlamda sorumlu.

Teşekkür ederim, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Öncelikle ekonomik durumla ilgili kısaca görüşlerimizi paylaşmak istiyorum. Türkiye ekonomisi son dönemde çok zorlu bir süreçten geçmektedir. Türkiye ekonomisinin içinde bulunduğu durum değerlendirilirken son yıllarda yaşanan iç ve dış gelişmelerin ekonomik ve sosyal maliyetinin de dikkate alınması gerekmektedir. Örneğin FETÖ kumpasları, darbe girişimi, terörle mücadelenin ekonomik ve sosyal maliyeti gözardı edilmemelidir. Türkiye, karşı karşıya kaldığı hain darbe girişimi ve terör saldırısıyla birlikte ekonomik kuşatmaya da maruz kalmıştır. Küresel güçlerin öncülüğünde kur ve faiz üzerinden Türkiye ekonomisi ve siyaseti yönlendirilmek istenmiştir. Özellikle 24 Haziran seçimleri sonrasında Türkiye ekonomisinin çökertilmesi hedeflenmiştir. Baktığımız zaman, ABD'yle gerginlik yaşadığımız konular, işte Doğu Akdeniz konusu, S400, F35 konusu, İran ambargosu, Türkiye'ye yaptırım uygulama tehdidi, yine doğrudan organize bir şekilde yapılan spekülatif saldırılar, yine Swap saldırısı, kredi derecelendirme kuruluşlarının bir anlamda saldırısı bu dönemde yaşadığımız konulardır. Açıktır ki, bu durum gösteriyor ki Türkiye ekonomisi çok cepheli bir saldırı altındadır.

Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'ye ekonomi üzerinden diz çöktürme girişimleri karşısında başından beri devletin ve yürütmenin yanında olmuştur. Elbette Türkiye ekonomisinde sorunlar olduğundan, iç dinamiğinden kaynaklı sorunların varlığından Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz de söz ediyoruz. Yeri ve zamanı geldiğinde kırılğan ekonomik durumumuzdan, yapısal sorunlarımızdan sürekli bahsettik, makroekonomik çarpıklıklarla ilgili yanlış politikalarla ilgili yeri ve zamanı geldiğinde görüşlerimizi hep ifade ettik, teklif ve değerlendirmelerimizi de sunduk. Milliyetçi Hareket Partisi olarak dileğimiz, bir an önce ekonominin hareketlenmesi, piyasaların canlanması, vatandaşımızın ekonomik ve sosyal sorunlarının giderilmesidir.

Baktığımız zaman, ekonomik saldırılara karşı verilen kararlı mücadele ve alınan tedbirler sayesinde ekonomik kuşatma yarılmış, nispeten olumlu gelişmeler sağlanmaya başlanmıştır. Bu yıla ilişkin ilk çeyrekte ekonomi yıllık bazda 2,6 daralmıştır ancak mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış gayrisafi yurt içi hasıla zincirlenmiş hacim endeksine baktığımız zaman, bir önceki çeyreğe göre 1,3 oranında büyüme söz konusudur. Dolayısıyla üst üste iki çeyrek daralarak teknik resesyona giren ekonomi artık resesyondan çıkmıştır. Ekonomik Güven Endeksi, Reel Kesim Güven Endeksi ve Tüketici Güven Endeksi, ekonomiye duyulan güven de bir toparlanmaya işaret etmektedir. Hemen ifade edeyim, Ekonomik Güven Endeksi mayıs ayında 77,5 iken haziran ayında 7,6 oranında artarak 83,4 olmuştur. Ekonomik Güven Endeksi'ndeki artış tüketici, reel kesim, hizmet, perakende ticaret ve inşaat sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklanmıştır. Ayrıca, gelecek on iki aylık döneme ilişkin Hanenin Maddi Durum Beklentisi Endeksi, mayıs ayında 70,1 iken haziran ayında 73,9'a çıkmıştır.

Yine, baktığımız zaman, genel ekonomik durum beklentisinde de artış söz konusu. Diğer taraftan Merkez Bankamızın yayınladığı Reel Kesim Güven Endeksi'ne baktığımız zaman da yine haziran ayında bir önceki aya göre 3,6 puan artışla 102,5 seviyesine geldiğini görüyoruz. İmalat sanayisi genelinde kapasite kullanım oranı bir önceki aya göre 0,8 puan artarak yüzde 77,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Yine, Bloomberg Tüketici Güven Ön Endeksi haziran ayında bir önceki ayın nihai endeksine göre yüzde 27,35 artarak 76,01 değerini almıştır. Endeksin detaylarına bakıldığında, tüketicinin hem mevcut durum algısında hem de geleceğe ilişkin beklentilerinde artış olduğu görülüyor.

Ekonomik aktivitenin önemli öncü göstergelerinden olan PMI, İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi de yine haziran ayında bir önceki aya göre 2,6 puan artmıştır.

Cari açıkla ilgili baktığımız zaman sürekli düşüşü görüyoruz. En son nisan ayı itibarıyla cari açığın 1 milyar 334 milyon dolar seviyesinde olduğunu, on iki aylık cari işlemler açığının 8 milyar 634 milyon dolara gerilediğini görüyoruz. Önümüzdeki aylarda cari fazlaya doğru gittiğimiz de çok açık.

Yine, Türkiye'nin dış ödeme borç riskini gösteren CDS, Kredi Takas Primi mayıs ayında 506 düzeyine kadar çıkmışken bugün itibarıyla 380'lere inmiştir. Dolayısıyla öncü göstergeler diyebileceğimiz göstergelerde olumlu gidişat var. İnşallah -tabii tüm arkadaşlarımızı da kastederek söylüyorum- bu umut verici gelişmelerin arkası gelir.

Elbette yaşanan ekonomik şok ve dengesizlik her insanımızı zor durumda bırakmıştır. Baktığımız zaman firmalarımız güçlük içerisinde, firmalarımızın borçlarını ödeyemedikleri için zor durumdadır. Bu teklifte, bu konuda banka kredilerini ödeyemeyen firmalarımıza yönelik olarak finansal yeniden yapılandırmayı öngören bir düzenleme getirilmektedir, daha önce gerçekleştirilen İstanbul yaklaşımını esas alan bir düzenleme. Çok önemli görüyoruz, bu düzenlemeyi elbette ki destekliyoruz. Burada teklifteki konulara kısa kısa değineceğim, ayrıca maddelerde görüşlerimizi ifade edeceğim ama şunu ifade etmek istiyorum: Esnafımız ve çiftçimiz gerçekten çok zor durumda. Bu torbalarda o kesimlere yönelik olarak da bazı düzenlemelere yer vermemizin uygun olacağını düşünüyoruz. Başta vergi ve prim yükünü hafifletme, ayrıca çiftçinin girdi maliyetlerini düşürme kapsamında düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Yine bir başka konu, finansal yeniden yapılandırma yapıyoruz. Öbür taraftan baktığımız zaman, vergi ve sigorta primi ödemelerinde de sıkıntı var. Şu anda gerek Maliye Bakanlığımızın gerek Sosyal Güvenlik Kurumumuzun tahsilat oranlarında düşüş var. Yani yaşadığımız, içinden geçtiğimiz dönem de dikkate alınarak yeni bir yeniden yapılandırma düzenlemesinin getirilmesi hem ekonomimiz için hem de mükellefler için, vatandaşımız için olumlu olacaktır diyorum. Bu kapsamda bir düzenleme getirmemiz lazım.

Burada, tabii, TÜRMOB Başkanımız var, yöneticilerimiz var, mali müşavirlerimizin de sorunları var. Siyasi partilerden arkadaşlarımızla görüştüğümüz zaman AK PARTİ olsun, CHP olsun, HDP olsun, İYİ PARTİ olsun, genelde hepimiz olumlu bakıyoruz ki temel sorunları da belli. Bazıları hiç bütçeye bir yük getirmeyecek düzenlemeler yani bu torbaya bile koyabileceğimiz düzenlemeler. Mesela mücbir sebep, mesela mali tatilin anlamlandırılması yani beyannamenin ay sonu verilmesi suretiyle mali tatil anlamlandırılabilir.

Yine çok önemli bir konu ki uygulamada sıkıntılar olduğunu sizler de mutlaka duymuşsunuzdur; ara buluculuk meselesi: Ticari konularda mali müşavirlere ara buluculuk hakkının verilmesi uygulamanın sağlıklı bir şekilde yürümesi açısından gerekli görülmekte.

Tabii, mali müşavir arkadaşlarımızın en önemli sorunu ücret tahsilatı. Üstüne üstlük, ücretini alamadan peşin peşin KDV'yi ödüyor, bu konuda da müşavir arkadaşlarımızı rahatlatacak bir düzenleme yapılmalıdır. Bu konuda Milliyetçi Hareket Partisi olarak kanun teklifi de verdik ki baştan dediğim gibi tüm siyasi partilerdeki arkadaşlarımızın da bu konulara bakışı olumlu. O açıdan bu düzenlemenin yapılması lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teklifte ilgili kısa kısa, maddelerle ilgili görüşlerimizi ifade edeyim. Evet, yani hasılat esaslı vergilendirme bir geriye gidiştir. Modern vergi sistemine uymamaktadır. Kapsamı çok daraltıldı ki bir önerge hazırlıyorlar. Bunda sadece belli alandaki halk otobüsü işleten kişilere yönelik, mükelleflere yönelik dar kapsamlı bir uygulama getirilmesi söz konusu. Tabii ki esnafımıza getirilecek bu konudaki vergi kolaylıklarına biz olumlu bakarız ama genel anlamda hasılat esaslı vergilendirmeye biz de karşıyız, onu açık ifade edeyim.

Varlık barışı, elbette ki yurt dışındaki varlıkların ekonomiye kazandırılması, yurt içindeki kayıt dışı varlıkların kayda alınması çok önemli. Bu konuda geçmişte birçok kanuni düzenleme yaptık ve Milliyetçi Hareket Partisi olarak o düzenlemelerle ilgili muhalefet şerhlerimizde ve yaptığımız konuşmalarda kaygılarımızı da ilettik. Bir taraftan tabii ki milli ekonomiye kazandırılması önemli ama burada dikkat edilmesi gereken, konusu suç teşkil edebilecek varlıkların transferi konusunda gerekli tedbirlerin alınması diyorum.

Merkez Bankasıyla ilgili düzenleme: Zorunlu karşılık ve umumi disponibilita usul ve esaslarının belirlenmesinde bilanço dışı kalemlerin de dikkate alınmasını biz destekliyoruz. Kâr dağıtımıyla ilgili yapılan düzenlemede bizim yine desteğimiz var. Şöyle ki 2018 yılında Merkez Bankamızın dönem kârı 66 milyar, vergi indikten sonra dönem net kârı 56 milyar düzeyinde. Bundan da çok yüzde 20 olan yedek akçe çok yüksek bir meblağ tutuyor. Ayrıca, hukuki açıdan baktığımız zaman da 2011 yılında çıkarılmış Türk Ticaret Kanunu'nda ödenmiş sermayenin yüzde 5'i olağan yedek akçe olarak ayrılıyor. Bu anlamda da Türk Ticaret Kanunu ile Merkez Bankası Kanunu'nun uyumlaştırılması söz konusu. Yani hukuki açıdan da herhangi bir sıkıntı görmüyoruz.

Bir diğer konu, el konulan, müsadere edilen araçların sahiplerine iadesi. Bu konuda geçmişte bir düzenleme yaptık ama zaman çok dar bırakıldığı için bazı insanımız yararlanamadı. Burada yaşanan mağduriyetin giderilmesine yönelik iki ayrı maddede düzenleme getiriliyor. Madde görüşmelerinde ayrıca bir önerimiz olacak, onu o zaman ifade edeyim. Yine, yerli otomobille ilgili bir düzenleme söz konusu. Şöyle ki teşvik kapsamında sağlanan yatırım katkı tutarının vergi borçlarına mahsubuna yönelik bir düzenleme. Elbette ki destekliyoruz, elbette ki yerli otomobil için de en uygun yerin Konya olduğunu tekrar burada ifade ediyoruz.

Yurt dışı çıkış harcının 15 liradan 50 liraya çıkarılması meselesi: Aslında 15 lira hangi yılda olmuş, ona baktığımız zaman bugüne kadar hiç güncellenmediğini de görüyoruz ki geçmişte 50 dolar olduğu günleri biliyoruz. Yani 50 lirayı da çok yüksek olarak açıkçası görmüyoruz.

Bir diğer konu, bu cep telefonlarının klonlama suretiyle kullanımıyla ilgili. Bunu önlemeye yönelik tedbir getirilmesi elbette ki doğru bir işlem. Yine, SPK kapsamında ihracatçıların temerrüde düşmesi hâlinde Merkez Kayıt Kuruluşu tarafından hak sahiplerine verilen belgenin icraya itiraz için kullanılabilmesine imkân tanınıyor ve doğru bir düzenleme.

Bunların dışında, Sağlık Bakanlığının kamu-özel iş birliği projelerinde yani şehir hastaneleri projelerinde kamunun ödeyeceği kullanım bedeli ve hizmet bedelinin hesabıyla ilgili alt limit-üst limiti belirleyen bir düzenleme var. Yapılan düzenlemeyle kamu lehine bir yetkinin kullanımı söz konusu burada. O anlamda bunu destekliyoruz. Ayrıca, enerji projeleriyle ilgili maddeler var. Özellikle son madde, bu teknoloji sağlayıcı koşulunun kaldırılması konusu. Her ne kadar, çok önemli bir proje, bin megavat düzeyinde bir proje olsa da -bunun gerçekleşmesini tabii ki destekliyoruz- ülkemizin enerjide dışa bağımlılığı ortada. Bu tür düzenlemelere ihtiyaç kalmamasını tabii ki temenni ederiz yani sözleşme değişikliği gibi bir düzenleme getiriliyor. O anlamda orada öyle bir eleştirimiz söz konusu.

Genel olarak teklife Milliyetçi Hareket Partisi olarak destek veriyoruz. Maddeleriyle ilgili bazı teknik önerilerimiz madde görüşmelerinde olacak.

Ben teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, şimdi görüşmekte olduğumuz bu 32 maddelik torba yasayı bundan önce –bundan önce derken- 1 Kasım seçimlerinden hemen sonra başlayan bir seri torba yasanın devamı şeklinde görüyorum. O günden bugüne Hükümet, Cumhurbaşkanlığı şimdi, Hükümet yerine Cumhurbaşkanı diyelim, neyse, Adalet ve Kalkınma Partisi yönetimi, biraz evvel ifade edildi, bir panik şeklinde, usul, yöntem, Anayasa filan, hiç bunlara bakmadan arka arkaya bu tip torba yasalar getiriyor. Bunlar geldikçe yenileri gündeme... Bugün görüştüğümüz torba yasa da böyle bir şey, bir süre sonra bunların ortaya çıkaracağı hasarı düzeltmek için, burada tekrar torba yasa görüşülürse şaşmayalım.

Değerli arkadaşlarım, defalarca söyledik, artık yani niye söyleniyor filan, biliyoruz diye dudak büklenler oluyor. Yasa böyle çıkmaz yani teklifin Hükümetten gelmesi filan, bunları konuştuk usul tartışmasında ama bu torba yasa da bu şekilde çıkmaz. Bakın, şu üzerinde konuşmakta olduğumuz yasa ile ilgili esas komisyon olarak belki 11 maddesi Plan ve Bütçe Komisyonunu ilgilendiriyor, 1 maddesi Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunu, 10 maddesi Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunu, 5 maddesi Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunu, 4 maddesi Bayındırlık, İmar, Ulaştırma, Turizm... Bu şekilde görüşülmesi gerekiyor. Bakın, bizim, elbette, yurttaşın, vatandaşın lehine olabilecek, Türkiye’de işte ekonomiyi, demokrasiyi geliştirecek en doğru yasalar yapmak görevimizdir burada. Bunu yapmalıyız ama başka bir görevimiz daha var: Burada çıkarılmakta olan yasaların, yasa maddelerinin ne anlama geldiğini vatandaşın, ilgililerin de bilmesi gerekiyor ve evet yani dünya kadar teknik terim var. Amaç ne? Niye çıkıyor? Ne anlama geliyor? Bilmesi lazım. Bunu sağlayabilmemiz için de bunları ilgili komisyonlarda tartışmamız gerekir.

Değerli arkadaşlarım, maddeler üzerinde konuşacağız. Yasayla, teklif sahibi arkadaşımız da ifade etti, “Ekonomideki olumsuzlukların bertaraf edilmesi amaçlanmaktadır.” dedi. TİKA’nın kredi kanallarının açılması amaçlanmaktadır dedi. Bakın, bütün bunların yapılabilmesi için öncelikle durum tespiti yapmanız gerekiyor yani Türkiye’nin çok ciddi bir ekonomik krizden geçtiğini önce bir kabul etmek gerekiyor. Bunların sebepleri üzerinde önce bir görüş alışverişinde bulunmak, geniş bir şekilde bunu tartışmak gerekiyor. Maalesef, Hükümet bunu görmezden geliyor, hele hele sebepleriyle ilgili yapılan tahlillerin hiçbir anlamı yok. Biraz evvel Sayın Kalaycı da ifade ettiler, dediler ki: “İşte, ülkemiz her konuda saldırı altındadır.” Sanıyorum bu yaşanan krizleri, sıkıntıları kendileri de kabul ediyor ve “Bu ekonomik saldırılar, işte, diğer darbe teşebbüsleri filan, bütün bunlar sonucunda bu olumsuz ekonomik tablo var. Biz bu tabloların düzelmesi için Hükümeti destekliyoruz.” Biz de destekliyoruz

arkadaşlar ama bu, olayın küçük bir tarafından bakmak anlamına gelir. Ekonominin temelinde yani şu anda yaşamış olduğumuz sıkıntıların temelinde bu saldırılar filan yok. Yani saldırılar değil, esas sebep sizin, bilinçli bir şekilde Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetlerinin tercih etmiş olduğu ekonomik politikalarla değerli arkadaşlarım. Yani dünyada -güzel işte- piyasalar iyi giderken, kredi muslukları açılmışken, likidite filan ya da işte dünya merkez ekonomileri para basarak, dünyaya para pompalayarak kazandıkları dönemlerde hiçbir şekilde düşünmeden bol bol paraları aldınız, borç aldınız, rakamlar ortada, 500 milyar dolara yaklaşmış durumda. 180 milyar doları kısa sürede ödenmesi gerekli bir borç var. Şu anda yaşamış olduğumuz sıkıntıların temelinde de bu var.

Tasarruf filan yok. Değerli arkadaşlarım, bir gece, akşamdan sabaha, efendim, bizim tasarrufumuz yüzde 13'tü ama bugün yüzde 24,5 oldu. Tasarruf, para filan bu şekilde sağlanmıyor. Para yok, bu parayı biz dışarıdan buluyoruz. Dolayısıyla hangi tedbirleri, neleri almalıyız ki bunun maliyeti en düşük olsun? Yani bunun üzerinde kafa yorulması gerekiyor. "Hayır, öyle değil. Kredi kuruluşları bize saldırıyor, filanlar bize saldırıyor..." Bakın, bu şekilde bir yere gidilmez. Ekonomide güven de çok önemli, psikoloji de çok önemli.

Bakın, bugünlerde bir tartışma var. İşte bir sivil toplum kuruluşu, araştırma kuruluşu yabancı basın organlarında çalışan gazetecilerle ilgili bir rapor yayınladı. İşte, deniliyor ki: "Bunlar ajan, bunlar istihbarat örgütleri, bunlar da istihbarat elemanları." Peki yani bunları bu şekilde söylüyoruz, kredi derecelendirme kuruluşları, istihbarat örgütleri bize saldırıyorlar, evet, peki niye onlara aboneyiz arkadaşlar? Peki niçin bizim basın-yayın organlarımız, Anadolu Ajansımız, TRT'miz Londra'da, Kahire'de, Tahran'da görev yapıyor? İstihbarat elemanı olarak mı oraya gönderiyoruz değerli arkadaşlar? Bu şekilde bir yere gidemeyiz yani. İnandırıcı olmaktan çıkıyoruz ve bu Hükümetin inandırıcı olmaktan çıkması kriz faturasının büyümesini ve herkesin bedel ödemesine sebebiyet veriyor. O nedenle, önce bu iş nedir, temelinde ne var bunu kabullenmek durumundasınız. Topladınız paraları, götürdünüz, işte, inşaata, hiçbir şekilde gelir sağlanmayacak, katma değer sağlanmayacak yerlere yatırdınız, şimdi o paraları geri vereceksiniz. Yüzde 3'le, 4'le alınan paraları geri ödemek için dünyada yüzde 7'yle, 8'le para arıyorsunuz, arıyoruz; bulamıyoruz bu parayı. Problem var yani sıkıntı var. Bakın, yüzde 3'le, 4'le aldığımız paraları çevirmek, borç çevirmek için Çin'den, şuradan buradan her yerden borç arıyoruz, bulamıyoruz.

Bir sürü sebepler var, yapısal yapısal sebepler ama en temel sebepler arkadaşlar... Demokrasi kurallar sistemidir. Yani herkes her istediğini yapamaz. "Ben seçildim, her şeyi yaparım." olmaz. Siz seçilenler hukukla sınırlanırsınız. Merkez Bankası Başkanı.... Eğer siz liberal ekonominin, serbest piyasanın, liberal piyasanın, bu ekonominin içendeyseniz, bu işler nasıl oluyorsa öyle yapmak durumundasınız. Efendim, ben seçilmişim, Hükümetim, her şeyi yaparım. Dolayısıyla Merkez Bankası Başkanını da hiç sual etmeden alırım." Efendim, hukuki mi? Hukuki. Sayın Cumhurbaşkanının daha evvel kendisinin çıkarmış olduğu bir kanun hükmünde kararnameye bir cümle yerleştirilmiş: "Cumhurbaşkanınca süreli atanan üst kademe kamu yöneticileri ilgili kanunlarda öngörülen görevden alma gerekçeleri yanında, kurumsal hedeflere ulaşılabilmesi nedeniyle de sürelerini tamamlamadan görevden alınabilir." Buna dayanarak görevden alındı. Oysa Merkez Bankası Kanunu'nda bir Merkez Bankası başkanının nasıl görevden alınacağı çok açık, belli; alınamıyor. Alınabiliyor ama şartlar var işte, şu, şu, Merkez Bankası Başkanının yapmaması gerekli işleri yapıyorsa alınabilir.

Şimdi, arkadaşlar, bunlar kural. Demokrasi kurallar sistemidir. Yani özgür, herkes istediği şekilde "Ben özgürlükleri böyle kullanırım." diyemez. Seçilmiş hükümetler "Biz seçilmişiz, istediğimizi yaparız..." Öyle bir şey yok. Siz seçilmişsiniz ve Anayasa'yla hukukla sınırlısınız. "Ben bunu tanımıyorum. Ben kanun çıkardım, o çıkardığım kanuna uygun olarak da bu şekilde davranıyorum.

Şeylerimiz uyuşmadı filan.” Bakın, dönemin sonu gelecek, hukuk sana ne zaman değiştirme yetkisi veriyorsa değiştireceksin. Eğer böyle yapmıyorsan, sen, siz o kurallara uymuyorsunuz demektir. Uymadığınız zaman da bu faturalar büyüyor.

Değerli arkadaşlarım, krizden geçmekte olduğumuzun en açık belirtilerinden bir tanesi, bakın, Hükûmetiniz 2003’ten başlayarak bugüne kadar 11 tane af, barış çıkardı, şimdi de tekrar varlık barışı getirdiniz. Dün niçin yapmıştınız, şimdi niçin yapıyorsunuz? Geçen sene yaptık arkadaşlar, en son 11/05/2018. Niye gene yapıyorsunuz, ne oldu o seneden bu seneye? Bir sene içinde ne kadar, nerede bir para birikti de bunu yapıyorsunuz? Kişiye özel midir bu, gerçekten bir ihtiyacı mı karşılıyor? Bakın, Sayın Bakana “Bu varlık barışıyla dışarıdan getirdiğimiz para ne kadar, kaç para geldi, altın, senet ne kadar geldi?” diye sorduk, “Bunu tespit etmemiz mümkün değil.” diye bize cevap verdi arkadaşlar. Kurallara hiç kimse uymuyor. Dün de burada ifade ettim Sayın Cumhurbaşkanı Yardımcısının huzurunda, kendisine soru yöneltiyoruz, buradan çıkan yani Türkiye Büyük Millet Meclisinin çıkarmış olduğu yasanın uygulamasıyla ilgili bir soru yöneltiyoruz, Varlık Fonu’nun borçlanmasıyla ilgili. Bana, o yasanın ilgili maddesini yazıp 2 defa arka arkaya gönderiyor. Değerli arkadaşlarım, bu sadece bana filan değil, Türkiye Büyük Millet Meclisine yapılan bir hakarettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, tamamlayalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, tamamlıyorum.

Bunları bıraktım, böyle bir ülkede ekonomik istikrar filan olmaz. Yani siz kurallara uymuyorsunuz, siz denetimi kabul etmiyorsunuz. Denetim olmadıktan sonra bir kişi, bir insan her şeyi doğru nasıl yapacak değerli arkadaşlarım ya, böyle bir şey var mı? Yani yapamaz arkadaşlar ya, peygamberler bile sınırlanmış bu konuda, öyle mi? Sahabe soruyor: “Ya Muhammed, bu yaptığın işe vahiy mi geldi yoksa kendin mi karar verdin?” “Vahiy geldiyse bir itirazım yok, kendin karar verdiysen yanlış yapıyorsun.” diyor. “Olmaz, bu savaşı dışarıda değil, Medine’nin dışında değil, hendek kazarak yapacağız.” diye eleştiriyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz değerli arkadaşlarım? Her şeyi bir kişi nasıl yapabilir? Böyle bir sistem olabilir mi değerli arkadaşlarım? Hayır, böyle bir şey olmaz. İstisareyle yapacağız ve kurallar olacak. Kurallar koyacağız, bu kurallara herkes uyacak. Uymayınca ortaya çıkan şey böyle bir sistem oluyor. Bunun faturaları var yani demokraside, orada, her tarafta faturası var ama en çok da ekonomiyle ilgili faturaları var.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, şirketleri kurtarmaya çalışıyoruz. Evet, yani böyle bir ihtiyaç var; ciddi bir yük altında bu şirketler, dövizle çok ağır borçları var özel sektörün biliyorsunuz, bankaların dışında da reel sektörün çok ciddi borçları var. Kriz var, işte, işçi çıkarıyorlar. Bunların, mümkün olanların kurtarılması gerekiyor. Peki, ben size soruyorum değerli arkadaşlarım: Ne kadar gerçekten böyle şirket var? Bunların durumu nedir? Ne kadar döviz borçları var? Nasıldır durumları? Takibi ne kadar yapılmıştır? Hangi sektörlerde? Sadece enerji sektöründe 60 milyar doların üzerinde batık kredinin bulunduğunu söylüyorlar değerli arkadaşlarım. Bunun anlamı var ya, enerji sektörü değil, Türkiye’nin ekonomisinin bir anda batması demektir. Böyle midir, değil midir? Bu konuyla ilgili bir bilgi sunabilecek misiniz siz enerji sektörüyle ilgili de birtakım düzenlemeler getiriyorsunuz değerli arkadaşlarım? Nasıl olacak bunlar? Nereden gelecek bu paralar?

Şirketleri yapılandırdık, peki, bir süre sonra bankaların durumu ne olacak değerli arkadaşlarım? Yani bu bankalarla ilgili, siz devlet bankalarına, kamu bankalarına birtakım kolaylıklar sağladınız, güzel. Peki, diğer bankalar ne olacak, nereye doğru gidiyoruz bunların hesabı yapılmıyor. Bunların

hesabı yapılsaydı bize burada anlatılırdı değerli arkadaşlarım. Anlatmıyorsunuz siz bunları. “Burada böyle bir şey yapıyoruz, böyle ihtiyaç duyuldu.” filan. Ama bunların hepsi birbirine bağlı şekilde devam ediyor.

Bakın, şimdi, bütçe açığı 80 küsur milyar. 81 milyar TL 2019 bütçesinde açık öngörölmüş değerli arkadaşlarım. Nereye kadar geldi biliyor musunuz şimdi? Bir defa 60 küsur milyar... 14 milyar TL kaldı. Bu açıkları verdiniz, neyle kapatıyorsunuz şimdi bu açıkları?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen tamamlayınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümleler.

Böyle durumlarda her zaman yapıldığı gibi salma salınıyor. “Salma salmak” ne biliyor musunuz değerli arkadaşlarım? Köy ihtiyar heyetleri filan yapar yani köyle ilgili bir sıkıntı olduğu zaman “Hadi bakalım, Hasan’dan, Mehmet’ten, şundan bundan toplayalım.” Bir hukuk devleti böyle olmaz ki değerli arkadaşlarım. “Salma salalım, oradan bir şeyler toplayalım, bu topladıklarımızla işi götürürüz.”

Peki, “yedek akçe, ihtiyat akçesi” ne demek değerli arkadaşlarım? En zor durumlarda bize gerekli olan para demek. Bu parayı alıyorsunuz Adalet ve Kalkınma Partisinin mensupları, bunu kabul edin. Bu parayı alıp kullanacaksınız bu sene. Peki, bir sene sonra? Bir sene sonra da bir miktar kalacak. Peki, ondan sonra? Ondan sonra Allah kerim! Bu şekilde olmuyor değerli arkadaşlarım.

BAŞKAN – Evet...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Son cümlelerimi söylüyorum.

Elbette bunun siyasi faturasını ödeyeceksiniz, ödemeye de başladınız, çok acı bir şekilde ödemeye başladınız. Ödeyeceksiniz elbette ama bu faturaları sadece siyaseten siz ödemiyorsunuz, bu faturaları bütün bu millet ödüyor değerli arkadaşlarım. Yani tüyü bitmemiş yetimin hakkı, insanların hakkı filan... Yani burada yaptığımız iş basit bir iş değil “Parmağımı kaldırıyorum...” Yani biz öyle bir iş yapıyoruz ki elimizi kaldırıyoruz, şuradan şu kadar para şuraya aktarılıyor, şuradan şuraya aktarılıyor, adamların ölümüne, idamına, affına karar verebiliyoruz; çok önemli işler yapıyoruz. Milletvekili deyip öyle geçmeyin değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Büyük iş yapıyoruz, büyük bir sorumluluk altındayız. “Bana verdiler şu paketi, götürdüm Meclise, nasıl olsa çoğunluğumuz var, geçecek.” Bu şekilde bir yere gidilmez değerli arkadaşlarım.

Saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli üyeler, ben de çok uzatmadan geneli üzerine birkaç görüşümü sizlerle paylaşmak istiyorum. Bir kere, şimdi, aşağı yukarı bir zamandan beri...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, başka bir teklif sahibi var mı acaba? Teklif sahibi yok şu anda?

BAŞKAN – Onu konuştuk, bir müsaade aldık efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Özur dilerim, sorun yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teklif sahibiyim, imzam var benim; geçebilirim oraya.

BAŞKAN – Evet Cemal Bey, siz buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Devam edebilir miyim?

BAŞKAN – Lütfen, lütfen...

Buyurun Sayın Katircioğlu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Durmuş Yılmaz da söyledi, ben de aynı kanaatteyim, bir zamandan buraya gelen veya Genel Kurula gelen yasalar esasında Hükümetin arayışlarını, biraz böyle panik hâlinde arayışlarını ifade ediyor.

Bunun dışında, mesela genel gerekçede şöyle bir cümle var, deniyor ki: “Hazırlanan kanun teklifiyle, ulusal ve uluslararası konjonktür kaynaklı makroekonomik gelişmeler dolayısıyla reel sektörde ortaya çıkabilecek finansal sorunların çözümlenmesi.” Şimdi, “çıkabilecek” yani gelecekte çıkabilecek olduğu söyleniyor. Yani esasında bu cümle “Ülkede kriz yoktur.” diyen Cumhurbaşkanına itiraz etmemek veya Cumhurbaşkanından farklı görüş serdetmemek kaygısıyla, böyle ifade edilmiş olan bir cümle olduğunu düşünüyorum. Ki bu da esasında gerçeklerle bağımızın niçin ve neden koptuğunu da söylüyor.

Şimdi, ben bu kanunun ayrıntısına bir şey söylemeyeceğim fakat neden bu kanunla uğraşıyoruz ve aşağıda şu anda başladı, turizm ajansı kanunu görüşülmekte. Benim anladığım kadarıyla, Hükümet panik hâlinde, karşılaştığı bütçe açığıyla ilgili olarak ne yapacağını düşünmeye çalışıyor ve elindeki bütün imkânlar çerçevesinde nerelerden neler çıkarabiliriz diye bakarak bir uygulama yapmaya çalışıyor. Şimdi, mayıs ayı verileri itibarıyla, benim elimde en azından mayıs ayı verileri var, 12,1 milyar TL bir bütçe açığı var ve geçen yılın aynı ayına göre gelirlerde 2,2 milyar bir artış var fakat 24 küsur milyar giderlerde bir artış var. Sonuç olarak ocak-mayıs ayı itibarıyla baktığımızda, 66,5 milyar TL bir açık var. Şimdi, geçen sene yine hatırlayacaksınız, bu yeni ekonomik program açıklanırken ne denmişti? 2019 yılının bütçe açığı hedefi olarak da 80 milyar civarında bir rakam ifade edilmişti. Yani bu anlamıyla baktığımızda, biz esasında planlanmış olan bütçe açığının yüzde 80’ine neredeyse 90’ına kadar kullanmışız ve önümüzde en az altı ay daha var.

Şimdi, bu durumda ne yapılabilir? Şimdi, esasında bu durum şunu söylüyor: Bütçe açığı kaçınılmaz olarak borçlanma anlamına geliyor ve borçlanma da faizlerin artması anlamına geliyor. Zaten yıllık faizler 24... Şimdi, arkadaşlar, söyle bir dünya düşünün: Amerikan Merkez Bankası “Ben önümüzdeki dönemde faizlerde düşüş yapabilirim.” demiş. Böyle bir dünya konjonktürü var ve bu konjonktürün içinde Türkiye’ye bakıyoruz; Türkiye bu açıkla nasıl baş edeceğini düşünürken esasında, bir anlamıyla, bir tarafıyla da Merkez Bankası Başkanını değiştirerek faizlerde bir kısılma yapmayı amaçlıyor fakat bütçe açığının eğer borçlanmayla kapanması söz konusu olarsa bu faizlerin artması anlamına gelecektir. Dolayısıyla da benim anladığım kadarıyla, dediğim gibi sarayda bir grup insan oturmuş “Yani biz nasıl yaparız da bütçenin açığını borçlanmayla değil de başka kaynaklardan sağlayabiliriz?” demişler. İşte, bu kanunun bence içinde olan hususlar, artı demin de söylediğim gibi Genel Kurulda konuşulmakta olan turizm ajansı da aşağı yukarı aynı amaca hedeflenmiş yani borçlanmaya gitmeden kaynak yaratmak gibi bir derdi var.

Bu, demin de kısa konuşmamda söylediğim gibi, anlaşılabilir bir şey fakat arkadaşlar, böyle, bir ülke ekonomisi yönetmeniz mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Katircioğlu, lütfen...

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Başkan, ben konuşmuyorum, siz konuşun. Böyle bir toplantı olmaz kusura bakmayın. Türkiye Cumhuriyeti Meclisindeyiz, Komisyondayız ve herkes kendi arasında konuşuyor ve ben de burada bir şey anlatmaya çalışıyorum sizlere. Yani esasında, buraya geldiğimden

beri söylediğim şey bu. Bu tür toplantılar gerçekten anlamsız toplantılar, boşuna konuşuyoruz ya. Yani ben konuşmaya başlarken bile biliyorum ki hiçbir şey değişmeyecek. İkna olmak gibi bir meselemiz yok birbirimize...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hocam, dinliyoruz sizi.

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Hayır, dinlemiyorsunuz... Dinlemiyorsunuz... Ben de konuşmuyorum.

BAŞKAN – Peki... Peki...

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Zaten konuşmamın da kıymetiharbiyesi yok.

BAŞKAN – Olur mu öyle şey?

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, siz konuşun ve konuşmaya devam edin.

BAŞKAN – Hocam, bu kadar alınmayın ya.

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Kusura bakmayın ama böyle davranmak zorunda kalıyoruz.

BAŞKAN – Zaman zaman oluyor. Mesela her bir partimizden gelenler oluyor.

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Ya arkadaşlar, bir kanun konuşuyoruz. Bu kanun sonucunda birçok insanın hayatını etkileyecek kararlar çıkacak buradan ve biz bunları konuşamıyoruz. Zaten konuşamıyoruz. Nitekim ben demin konuşmaya başlarken bunu söyleyecektim zaten. Ben ne söylersem söyleyeyim sizler için fark etmeyecek çünkü Meclis, bugün itibarıyla siyaset birbirini dinleyen insanlardan oluşmuyor. Herkesin kendisine ait bir pozisyonu var, herkes o pozisyonu ifade etmekle mecbur hissediyor kendisini. Oysa meclisler, ortak akıl üretmesi gereken yerlerdir, komisyonlar da öyledir.

Biz şimdi burada ortak akıl üretmeye mi çalışıyoruz? Hayır arkadaşlar, birbirimizi kandırmayalım; böyle bir şey yok. Bir kanun teklifi geldi. Burada konuşulacak ve geçecek. Bunu da biliyoruz.

Peki, ne olmuş olacak böylelikle? Yani bu kanun gerçekten Türkiye'nin ihtiyacı olan bir kanun olarak mı geçmiş olacak, sahiden ortak aklın ifadesi olan bir kanun mu olacak? Hayır, olmayacak ve şimdiye kadar olmadı. Onun üzerine düşünüyoruz, ya Türkiye niye kötüye gidiyor?

Arkadaşlar, konjonktür falan değil, kusura bakmayın. Bu Hükûmet, Cumhurbaşkanı hükûmet sistemi denilen sistem ülkeyi yönetemiyor, bu ekonomiyi yönetemiyor. Bunu kabul edin. Dolayısıyla oturup düşünelim.

BAŞKAN – Peki, Sayın Katırcıoğlu, teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Hocam, siz, SHP geleneğinden gelen bir insansınız.

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Evet.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – SHP geleneğinde de böyleydi.

EROL KATIRCOĞLU (İstanbul) – Hayır, böyle değildi.

BAŞKAN – Tamam, lütfen...

Sayın Emecan'dan sonra Sayın Öztrak'a söz vereceğim, daha sonra Sayın Arı'ya vereceğim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, vekil arkadaşlarım, değerli bürokratlar, değerli bakan yardımcılarımız, teklif sahiplerimiz; kurulu saygıyla selamlıyorum öncelikle.

Tabii, zor bir anda galiba söze başlıyorum, böyle bir tartışmanın üstüne. Haklılık tarafları da var kesinlikle; onun da altını çizmek istiyorum. Gerçekten, evet, konuşacağız, teklifle ilgili eleştirilerimizi yapacağız ama buradan eğer birtakım değişiklikler olmadan ve sonuç almadan çıkacaksa Sayın Katırcıoğlu'nu söylediklerinde çok haklı çıkarmış olacağız. Bugüne kadar da buna yakın sonuçlar elde ettik maalesef.

Şimdi, tabii, önümüze gelen, bu alelacele gelen torba kanun teklifiyle 15 tane kanunda değişiklik yapıyor. En son söyleyeceğim şeyi başta söyleyeyim. Teklifin geneline baktığımızda, yeni bir torbayla para toplama yasası diyebiliriz buna. 15 farklı kanunda... Burada Komisyon üyeleri olarak bizlerin ve bulunan vekillerin, hepimizin tabii farklı uzmanlık alanları var. Gelen torba tekliflerin içinde birçok uzmanlık alanını içeren konular var. Bizlerin bu teklifle gelen maddelere yorum yapabilmemiz, hâkim olabilmemiz için de yapılan değişikliklerin dışında bilgi sahibi olmamız gerekiyor. Ama gerekçeleri okuduğumuzda yeterli bilgi sahibi olamıyoruz. Konuşmamın devamında bazı sorularım olacak bunlarla ilgili. Ben bürokrat arkadaşlarımızdan, bakan yardımcılarımızdan maddelere geçtiğimizde, en azından maddelerle ilgili bizler söz almadan bu sorularımıza cevap alabilirsek çok sevinirim.

Çok önemli bir konuya değinmek istiyorum bu noktada. Şimdi en son söyleyeceğim şeyi başta söyledim dedim tabii. Ekonomide maalesef, sorunlar üzerine temel çözümler üretmek yerine güñübirlik çözümler üretme eğilimimiz hâlâ devam ediyor. Yani ekonomiyi bu şekilde düzeltebilecek miyiz, bilmiyorum.

Çok önemli bir gelişme, değinmeden geçemeyeceğim. Merkez Bankası Başkanımız görevden alındı. Neden alındı? Bir özet geçelim. Sayın Cumhurbaşkanının söylediklerini yapmadığı için alındı. Yedek akçe istendi, belki ona itiraz etti; faizleri indirmesi istendi, indirmede. Ülkemizde maalesef, Cumhurbaşkanı bir şey söylediği zaman onun karşısında hiç kimse politika geliştiremiyor ya da karar alamıyor. Şu andaki yönetim sistemimiz bu. Yürütme, yasama, her şey birbirine karışmış durumda.

Tam da İstanbul seçimleri sonrası ülkede, toplumda güven endeksini yükseltecek bir rahatlama olmuşken özellikle böyle bir süreçte, uluslararası finans çevrelerinin bağımsızlığına çok önem verdiği Merkez Bankasının Başkanının görevden alınması ekonomi yönetimindeki zafiyetimizin ve tek adamlığın dünyaya tekrar ve tekrar ilanı olmuştur. Hâlbuki Merkez Bankasının asli görevleri vardır. İşte, fiyat istikrarı sağlamak, para piyasasını düzenlemek, ülkedeki kredi hacmini ve dağılımını ayarlamak vesaire vesaire. Yani bu gibi görevler bir ülkenin istikrarlı büyümesi ve kalkınması için önemlidir ve Merkez Bankasının bağımsızlığı da bu anlamda önemli, bağımsız olması gerekir. Bağımsız olduğu takdirde Merkez Bankası uzun vadeli kararlar alabilir. Siyasi iktidarın sürekli müdahaleleri ve değişen para politikaları ile Merkez Bankasına müdahalesi istikrarın önündeki en önemli engellerden birini oluşturtuyor.

Şimdi ben sormak istiyorum. Yeni atanan Merkez Bankası Başkanı başarılı olmazsa sorumlu kim olacak? Merkez Bankası Başkanı mı, onu görevi getiren mi? Başarısız olursa o da mı görevden alınacak? Böyle bir teamül mü oluşacak? Bunun da sanırım konuşulması ve tartışılması gerekiyor. Yani bugüne kadar olmayan bir şey olmuştur Türkiye'de.

Şimdi, değerli arkadaşlar, İhale Kanunlarını sürekli değiştirerek, kamu-özel iş birliği projeleriyle kamu yükünü daha da fazla artırarak, bir defalık gelir getirici kanunlar çıkararak, mali disipline bağlanmış gibi görünüp altında Merkez Bankasının Başkanını değiştirerek, kanunları değiştirerek -burada torba yasaların içinde- krizle mücadele etmemiz mümkün değil.

Bu görüşeceğimiz teklif de krizin yükünü maalesef, yine halkın sırtına yüklüyor. "Bu kardeşinize yetkiyi verin, ekonomi düzelterim." demişti Cumhurbaşkanımız. Şimdi geldiğimiz noktaya baktığımızda 33 milyar TL 31 Mart seçimleri öncesi harcanan Merkez Bankası kârı, bütçe görüşmelerinde açıklanan

bütçe açığı hedefi 80 milyarken şu an 66 milyara ulaşmış durumda ve önümüzde hakikaten daha uzun bir zaman var. 23 Haziran sonrası elektriğe, çaya, şekerle gelen zamlar var. İşsizlik had seviyeye ulaşmış durumda. Bu durumlar şimdi yetmedi şimdi yurt dışı harçlarına, o da yetmedi yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın emeklilik ödemelerine, o da yetmedi 40 milyar TL'nin üzerindeki yedek akçeye bu kanun teklifiyle biz göz dikmiş bulunuyoruz. Şu an bunu konuşuyoruz burada.

Bütçe açığını kapatmak için kaynak yaratma hamlelerine bir yenisini ekliyoruz burada. Merkez Bankasının kanun gereği olağanüstü durumlarda kullanılmak üzere kenara ayırdığı rezervlerde kullanılacak ve tüketilecek bu rezervi sonrası ne olacak? Ne kalıyor geriye, ona da bakmak lazım. Sizin açıklamalarınızdan anladığımız kadarıyla geriye bir şey kalması da gerekmiyor, kalmaması için bir çaba harcanıyor.

Kanada, Kore gibi ülkeleri Sayın Vekilim örnek verdiniz. Ekonomik durumumuz bu ülkelerle aynı durumda? Şu an kriz içerisinde Türkiye ve böyle bir ortamda böyle bir kanun teklifi getiriliyor. Madem bu kadar gerekli ve önemliydi, madem Kanada ve Kore'de bu işler yapılıyordu ve çok iyiydi, neden daha önce böyle bir uygulama yapılmadı? Niçin şimdi getirdiniz, tam da krizin ortasında? Neden şaibe yaratıyorsunuz?

Ben kadınlardan örnek vermek istiyorum. Kadınların birikimleri vardır, bilezikleri, kolyeleri, işte altın birikimi yaparlar kendilerine. İşte hanede o gelirlerle göz dikilmiş durumda yani aynı şeyi yaşıyoruz şu anda. Son raddede biz yedek akçemizi de kullanmak zorunda kalıyoruz. Verdiğiniz örnekler, bu Kanada, Kore falan hiç inandırıcı değil, ikna edici değil; onun altını çizmek istiyorum.

Şimdi, bazı sorularım olacak. Ben maddeler üzerine fazla yorum yapmayacağım çünkü soruların önce cevaplanması gerekiyor. Örneğin varlık barışı uzatılıyor. Neden uzatılıyor ve beklenti nedir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Lütfen, tamamlayabilir misiniz...

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim. Maddeler üzerine konuşurken telafi ederim bu süreyi.

Bugüne kadar varlık barışı sayesinde sisteme dâhil edilen varlıkların tutarı ne kadardır? Bu barış sağlanırken kara para aklama gibi bir uygulamaya da yol açmış olmuyor muyuz? Emegi ve alın teriyle para kazanmış ve vergisini ödeyen insanlar ile kaynağı belli olmayan ve vergi incelemesi yapılmadan sisteme dâhil edilen varlıklarının eşit tutulması doğru bir yaklaşım değildir. Bununla ilgili bir açıklamanız varsa duymak isteriz.

Yine “İstanbul Yaklaşımı” adı altında yeni teşvik ve borç yapılandırma sistemi getiriliyor. Bu sistemle hangi firmalar kurtarılacak? Teşvik için kaynak nereden bulunacak? Borçlu firmaların tamamı bu teşvik ve yapılandırmadan yararlanabilecekler mi? Böyle olmadığını da geçmiş uygulamalardan ve duyumlardan alıyoruz. Böyle değilse firmalar nasıl seçilecek? Bu sorular, yanıtlanması gereken sorular.

Yine çıkarılacak kanun çerçevesinde bazı vergi istisnaları öngörülüyor. Bu istisnalar uygulanırken hangi kriterler göz önünde bulundurulacak? Sektörel bazda bakıldığında hangi sektörlerin daha fazla borçlu olduğu, yapılandırma, teşvik ve istisnalar uygulanırken ülke yararı mı, yoksa yandaş firma yaklaşımı mı uygulanacak? Örneğin sektörel bazda hangi sektörlerin daha fazla sıkıntı içerisinde olduğuyla ilgili bir çalışma yapıldı mı bu kanun teklifi getirilirken?

KÖİ Projeleri kamunun sırtına yük olmaya devam ediyor. Bugüne kadar şehir hastaneleri için Bakanlığın ödediği tutar nedir? Şehir hastanelerinde yaşanan sorunlar nelerdir? Çok fazla sayıda yatak kapasitesine sahip olan bu hastaneler rantabl çalışmakta mıdır? Şehir hastaneleri açılan illerimizdeki kamu hastanelerinin kapatılacağı da gündeme geliyor. Bununla ilgili de bir bilgilendirme yaparsanız seviniriz. Açılanların doluluk oranı nedir? Bu konuda da bilgi verirseniz seviniriz.

Bir maddeyle ilgili bir konuya değinerek son vereceğim. Bu yurt dışı harçlarıyla ilgili bir hesap yaptım. 2018 yılında 8 milyon 383 bin kişi yurt dışına seyahat etmiş. 15 TL'yle çarptığımızda 125 milyon 745 bin lira gelir elde edilmiş. Aynı rakamı baz alarak hesaplandığımızda yani 50 TL'yle çarptığımızda Sayın Başkanım, 419 milyon 150 bin TL gelir elde edilecek. Gerçekten inanılmaz, yüzde 233 zam.

Maddede yine üzerinden geçeriz konuşurken. Son söz, bu kadar ekonomiyi güñübirlik kanun uygulamalarıyla, teklifleriyle kurtarmaya çalıştıkça kurtaramadığımızı görüyoruz, battığımızı görüyoruz. Sürekli yanlış, hatalı kanunlar ortaya çıkardığımızı görüyoruz. Bence artık bu sistemin iflas ettiği ortaya çıkmıştır. Ekonomi iflas etmiştir. Bence gelin, iflasınızı ilan edin ve ülke olarak hep birlikte seferberlik ilan edelim. Bu işten hepimiz kurtulalım. 15 TL'yi 50 değil o zaman, bakın 70 de yaparız. Başka konularda da uzlaşırız. Ben son söz olarak bunu söylemek istiyorum. Maddeler üzerinde tekrar görüşmek üzere.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztrak, buyurun lütfen.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, bugün tartışmakta olduğumuz bu torba yasaya baktığımız zaman işlerin gerçekten çok zor olduğu ortaya çıkıyor. Bir kere bir şirketler kesiminde çok ciddi bir yeniden yapılanmayla ilgili olarak getirilen düzenlemeler var. Onun dışında, bakıyorum, vergi kanunuyla ilgili vergi sisteminde vergi toplamayı kolaylaştırmaya dönük -anlaşılan bu sistemde toplanamıyor- birtakım düzenlemeler var ki bu vergi sistemimizi Afrika'daki ülkelerle aynı yere doğru sürükleyecek mahiyette bir götürülüşü getiren bir yapı.

Diğer taraftan, yine dönüp bakıyorum, varlık barışı var. Varlık barışı da bir şekilde bu zor durumdan çıkabilmek için altı ay daha uzatılmış vaziyette. Öbür taraftan, Merkez Bankasının yastık altında duran parasına yani ihtiyat akçesine el atılmak isteniyor, el atılıyor. Bu da ne kadar zor durumda olduğumuzu ortaya koyuyor.

Bütün bunları alt alta sıraladığımız zaman, gerçekten önümüzdeki döneme iyimser olarak bakabilmek son derece zor. Bir de bu yapılan düzenlemelerin hepsine baktığımız zaman hep şunu görüyoruz: Yani bunların çoğu pansuman tedbir ya da aspirin tedavisi niteliğinde birtakım önlemler, kısa vadede sorunu gizliyor ama uzun vadede kırılğanlıkları daha fazla artırıyor. Ondan sonra da çıkıp diyoruz ki: Türk ekonomisine saldırı var. Türk ekonomisini saldırıya açık hâle getiren biziz, alınan kararlar, bu yanlış kararlar Türk ekonomisini... Yani Türkiye'de net rezervleri 25 milyar dolara kim düşürdü? Buna niye göz yumuldu? Bütün bunlara baktığımız zaman sıkıntı büyük ama zaten burası Plan ve Bütçe Komisyonu. Aslında beş aylık, altı aylık bütçe büyüklüklerine baktığımız zaman da manzara ortaya çıkıyor. Bütçe açığı ilk beş ayda 66,5 milyar Türk lirası, geçen yılı 3'e katlamış. Program tanımlı faiz dışı denge. Bu ne? Bu, bir defalık gelirlerden ayıklanmış olan, faizlerden de ayıklanmış olan denge, 6'ya katlanmış; 65,8 milyar yani bütçe bir defaya mahsus gelirlerle ayakta duruyor. Altı aylık nakit

açığı geçen yıla göre 2'ye katlanmış, 78 milyar Türk lirası olmuş. Durum son derece açık, ortada. Yani eskiden bir mali disiplinden bahsederdik, mali disiplin de bitmiş. Şimdi bunu aşmak için burada bir torba yasa getiriliyor.

Torba yasaya dönüp baktığımız zaman, mesela “İstanbul yaklaşımı” deniyor. İstanbul yaklaşımıyla ilgili getirilen düzenleme için de dikkatimi çeken hususlardan bir tanesi, hangi şirketin İstanbul yaklaşımından faydalanacağına genel ilke olarak bağımsız denetleyici kuruluşlar karar veriyor ama istisna getiriyorsunuz, diyorsunuz ki: “İlgili banka da buna karar verebilir.” Şimdi bu olmaz, özellikle kamu bankalarında bu olmaz çünkü kamu bankalarına yapılacak müdahalelerle yandaş şirketlerin borçlarının hak etmedikleri hâlde yeniden yapılandırılması söz konusu olabilir, bir.

İki: Kamu bankalarında yapacağınız bu yeniden yapılandırmalar nedeniyle muhtemelen yeniden sermaye koymak zorunda kalacaksınız. Sene başından bu yana kamu bankalarına 40 milyarı aşan tutarda zaten sermaye benzeri para veya sermaye koyduk. Bunun üstüne ilave gelecek. Bunları kim ödeyecek? Sayın Başkan, beraber çalıştığımız yıllardan gayet iyi bilirsiniz ki sonunda bu işin yükü vatanşın sırtına kalır. Yani kamu bankalarından borç alıp ödemeyenlerin yaptıkları hovardalıkların yükünü bu düzenlemeyle -o risk var- bu zavallı milletin sırtına yıkma riski var. Buna mutlaka engel olacak birtakım düzenlemeleri getirmek lazım.

Diğer taraftan, Merkez Bankasının yedek akçesi.... “Dünyada var, şöyle var, böyle var.” Şimdi, bakın, Merkez Bankasının ihtiyat akçesini bilançosundan çekip aldığınız zaman bunu bir yerlerden telafi etmeniz lazım. Bir: Parayı basarsınız. İki: Bunu telafi etmek için, geçen defa kâra alırken yaptığınız gibi gecelik açık piyasa işlemlerini azaltarak bunu sterilize etmeye çalışırsınız. Üç: Diğer tarafta kamu mevduatı olarak tutarsınız. Ama bakın, son iki opsiyonu artık kullanma imkânı kalmamıştır. Bu parayı aldıktan sonra siz harcayacaksınız. Hatta belki de yeniden yapılandırmada sermaye olarak kullandığınızı gizlemek için götürüp kamu bankalarına mevduat olarak yatırtacaksınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sonuç itibarıyla, Merkez Bankasının eli bu işi idare etme konusunda ciddi şekilde güçleşecek.

Ülkede reel sektör kriz içindedir Sayın Başkan. Ama finansal kriz de kapıda beklemektedir. Ünlü bir iktisatçının dediği gibi, finansal krizin ne zaman çıkacağını bilemezsiniz ama finansal krizi çıkartacak eylemler içine girdiğiniz andan itibaren o her an çıkabilir, çıktığı anda da ortalığı yakıp yıkar. Yani iktidarı, sarayı özellikle o kadar büyük bir rahatlık içinde görüyorum ki artık “Ekonominin tek sorumlusu biziz.” diyorlar. Ben baktığım zaman, Merkez Bankası Başkanını görevden gayet rahat bir kararnameyle alabiliyor. Hem de ne zaman? Ekonominin çok sıkıntılı olduğu bir zaman. Ya, bunun bir usulü vardır, usulüyle açıklanarak, neden yapıldığı söylenerek yapılır; böyle bir şey yapılmıyor. Yani ekonomide riski artıracak her türlü adım atılıyor, risk primi artıyor. Ondan sonra dönüyorsunuz “Faiz düşsün.” diyorsunuz. Düşmez. Enflasyonu artıracak her türlü adımı atıyorsunuz. Bütçe açıkları büyüyor, parayı basmaya kalkıyorsunuz. “40 milyar ilave şunu yapacağız, bunu yapacağız.” “E faiz düşsün.” Düşmez. Faizin düşebilmesi için iki şeyi birlikte yapmanız lazım. Bir: Risk primini azaltacak önlemler alacaksınız. İki: Enflasyonu aşağı doğru çekeceksiniz. O zaman faiz düşecek, o zaman yatırımlar artacak, o zaman ekonomi büyümeye başlayacak. Ekonomi büyüdükçe enflasyon aşağı doğru gidecek, yeniden faizler düşecek. İşte o zaman kısır döngüden çıkıp doğurgan bir döngünün içine gireceksiniz. Ama bunu yapmak yerine günlük pansuman tedbirleriyle, birtakım aspirin tedavisiyle bu iş geçirilmeye çalışılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Eski bir Hazine müsteşarı olarak, kriz yönetmiş bir Hazine müsteşarı olarak uyarıyorum: Bu gidişin sonu çok kötü olacak.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Öztrak.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Arı’dan sonra Sayın Kesici’ye söz vereceğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ara vermeyecek miyiz?

BAŞKAN – “Ara vermeyelim.” dedi arkadaşlarımız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bürokratlar üç buçuk saattir oturuyor, biz kalkıp gidiyoruz da yani...

BAŞKAN – Evet, isterseniz sonra bir on dakika...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ara olsun.

BAŞKAN – Siz de kalkıyorsunuz ara sıra.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz de kalkıyoruz da yani bürokratların ihtiyaçları vardır.

BAŞKAN – Yok, çıkabilirler, ihtiyacı olan arkadaş gidip geliyor zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizi dinlemeleri gerekiyor.

BAŞKAN – Onlar tek kişi değil.

Buyurun Sayın Arı.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarımız; öncelikle, görüşülmekte olan torba yasa içerisinde yer alan 32 madde 15 kanunla ilgili. Ancak genel anlamda baktığımızda da hemen hemen hepsi ülkenin şu an içinde bulunduğu ekonomik durumun kötüye gittiğinin açık göstergesi olarak bulunmakta. Yine, hâlihazırda şu an Mecliste görüşülmekte olan, turizmle ilgili olan kanun teklifine baktığımızda, yine son dönemlerde Meclisimizde görüşülen kanun tekliflerine baktığımızda ülkede ciddi bir ekonomik sıkıntı olduğunu açıkça görebiliyoruz. Zaten piyasa gerçeklerini de yaşayan bir ülkeyiz ve ülkemizde de sokakta, pazarda ciddi bir ekonomik kriz var. Ki zaten son gelişmeler, seçim sonuçları da bunun açık göstergesi.

Şimdi, bir taraftan ekonomik krizle ilgili yaşananlar ama bir taraftan da bu sorunun çözümüne dair esaslı bir tedbir alınmamakta. Bir taraftan bakıyoruz, kanuna aykırı bir şekilde veya en azından etiğe aykırı bir şekilde Merkez Bankası Genel Müdürü görevden alınabilmekte ama bir taraftan bakıyoruz, tarafsız ve bağımsız olması gereken yargının bağımsızlığını sağlamama adına da hâlâ bir taraftan mücadele edilmekte.

Bakın, daha dört beş gün önce Anayasa Mahkemesine bir üye seçildi. Seçilen üye, bakan yardımcısı. Değerli arkadaşlar, eğer bakan yardımcısı olarak görev yapmaya başlamışsa eğer bir kişi, artık şu anki siyasi iktidarın siyasi görevlisi demektir yani siyasi kimlik taşımakta. Her ne kadar atanan bakan, atanan bakan yardımcısı, bürokratmış gibi değerlendirilse de sistemimizde öyle değil yani siyasi kimliği olan bir kişi, bugün, Anayasa Mahkemesi üyeliğine daha dört gün önce atandı.

Şimdi, nereye gidiyoruz yani ülkede ekonomi bir taraftan kötü ama yargı iyi mi? Yargı daha da kötü. Yani bugün Türkiye’de hukuka olan, yargıya olan güven yüzde 20’ler seviyesine kadar inmiş durumda. Bunların hepsi birbiriyle bağlantılı konular değerli arkadaşlar. Yani biz bir taraftan ekonomiyi düşünürken hukuku yok sayamayız. Eğer hukuku yok sayarsak zaten ekonomik sorunlar da yine kendini aynı şekilde kötüye doğru götürecektir. İşte bunların hepsi birbiriyle bağlantılı. Daha geçen sene avukatlıktan geçen 1.200 hâkim, savcı alındı. Malum, kamuoyuyla da paylaşılan bilgi: Yaklaşık bin civarında, siyasi iktidara bağlı, siyasi iktidarın içerisinde görev almış; il başkanlığı, ilçe başkanlığı, meclis üyeliği, belediye başkanlığı yapmış insanlar yargı mensubu oldu. Şimdi bu koşullarda nasıl bağımsız yargıdan bahsedebileceğiz? E şimdi, dolayısıyla siz burada, siyasallaşmış insanları hâlâ yargı içine koymaya devam ederseniz ekonomide gerçekleştirmeye çalıştığınız bu hamlelerin hiçbir samimiyeti olmadığını açıkça göreceğiz ve görmekteyiz de.

Öyle ki bakın, artık ekonomik sıkıntılar gün güne devam etti, şimdi ne yapılacağı şaşılmış vaziyette, nereden para bulunsa gayreti içerisine girilmiş. Türk vergi sistemi içerisinde yıllar önce terk edilmiş ve daha modern bir sisteme geçilmiş olan, beyan esasına dayalı sistem... Örneğin getirilen teklifin 1’inci maddesinde, herkesten gelirin yüzde 10’u gibi bir vergi alınma yöntemiyle geriye dönük bir sistem dayatılmaya çalışılmakta. E şimdi, her ne kadar bundan geri adım atılabileceği ifade edilse de bu teklifin buraya getirilmiş olması bile gerçekten çok yanlış bir durum.

1’inci maddede, yine, devamında “Sayın Cumhurbaşkanı tarafından, hasılatlarını elektronik ücret toplama sistemi aracılığıyla elde edenleri, taleplerine bakılmaksızın -faaliyet alanlarıyla ilgili hususta- bu sınırlar dâhilinde sektör, meslek grupları ve faaliyet alanları veya bölgeler ya da iller itibarıyla farklı oranlar tespit etmeye Hazine ve Maliyet Bakanlığı, maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.” şeklinde bir fıkra var.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bir vergi sistemi konurken sektörel olarak farklı, illere göre farklı bir vergi sistemi konamaz. Yani modern bir vergi sisteminde illere, kişiye ve sektöre göre bir takdir hakkının Cumhurbaşkanına verilmiş olması, işin baştan Anayasa’ya aykırılığını göstermektedir. Yani burada bu sistemle esasen şu denmekte: Vergi sisteminin bir anlamda çöktüğünü, kontrol mekanizmasının bir anlamda yok edildiğini göstermekte. Çünkü kontrol sistemi düzgün bir şekle getirilmiş olsaydı, zaten böyle bir teklife de ihtiyaç kalmayacaktı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, bu teklif içerisinde birçok değişiklik talebi bulunmakta. İşte ifade edildi Merkez Bankasının yedek akçesinin kullanılması konusu; aslında Türkiye’nin şu an ekonomik anlamda hangi seviyeye geldiğinin, daha doğrusu düştüğünün açık göstergesi. Hep söylenir yani Anadolu insanı bir kenarda “ölümlük, dirimlik” diye bir para ayırır, hele eskilerimiz, yaşlılarımız. Yani bunun, Merkez Bankasının buradaki yedek akçesinin de aslında halk arasındaki tabiri budur. Yani artık bugün ülkemiz ekonomik anlamda bu seviyeye düşürüldü. Yani bunun kamuoyunun bilgisine sunmak istiyorum.

Öyle ki şimdi, bakın, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın, çalışan insanlarımızın oralarda çektikleri emekler var, oralarda sigorta sistemine dâhil oldular. Yine Türkiye’de de sigorta sistemine dâhil olup buradan sosyal güvenlik çatısı altında yararlanmaya çalışıldı yıllarca bu ülkede. Şimdi getirilen sistemle, aslında yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın sosyal güvenlikli bu anlamda yararlanmalarının daha kolaylaştırıcı olmasını sağlamamız gerekirken şimdi şartlarını daha da zorlaştırdığımızı görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum.

Yani demek ki burada yine ekonomik anlamda ciddi sıkıntıların yaşatıldığı ortada ama bunun yanı sıra bakıyoruz ki Gümrük Kanunu'yla ilgili usulsüz şekilde Türkiye'ye girişi yapılmış araçların yasallaşması adına kolaylaştırıcı hükümler getirilmekte ve normal koşullarda alınması gereken ÖTV'nin yüzde 25 ve yüzde 15 oranında alınarak bu araçların yasallığı sağlanmakta. Şimdi, bu araçların yasallığı sağlanırken Vergi Usul Kanunu gereğince veya Gümrük Kanunu gereğince alınması gereken cezalarla ilgili nasıl bir düzenleme var? Bu konuda da bir açıklama yaparsanız ayrıca memnun olacağımı ifade ediyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Böke'ye, daha sonra Sayın Karabıyık ve Sayın Girgin'e söz vereceğim.

Buyurun efendim.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar; ya, doğrusu Sayın Katırcıoğlu'nun burada olmasını çok isterdim, söylediği sözlerin ne kadar hepimize dokunduğunu bir kez de burada duysun isterdim.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar, şunu söyleyeyim: Bakın, Sayın Katırcıoğlu burada yok ama maalesef bu Komisyon içerisinde Komisyon üyesi olan milletvekillerimiz arasında zaman zaman bu tür şeyler oluyor ama dersiniz ki yani siz ben uyarırım ama sizlerin de rahatsız olmasını ben istemiyorum açıkçası. Yani herkesin...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, sanırım söylemek istediğim şuydu: Ben Sayın Katırcıoğlu'nun itirazını burada var olan gürültüden ziyade bir ortak aklın üretilmesine dönük iş yapma biçiminin eksikliğine dair okudum. Dolayısıyla bu eksikliği tespit etmeyi önemsiyorum. Yapacağım konuşmanın yasada bir değişikliğe yol açmayacağını yüzde 100 bilerek ama bize verilen görevin bu dönemde tarihe not düşmekle sınırlandırılmış olmasının ağırlığını taşıyarak yapacağım konuşmamı.

Şimdi, yine ve yeniden bir torba yasayla karşı karşıyayız. Esasında işleri tam da karıştıran anlayış bu yani torbalara büzüştürüyoruz, fazla detaylı tartışmaya mahal vermiyoruz ve ihtiyaç duyulan esas meseleye asla gelemiyoruz. Bu torba yasayla iş yapma biçiminden çıkan krizlerin torba yasalarla çözülmesi mümkün değil. Bu tespiti bir kere baştan yapmak gerekiyor.

İkincisi, bu torba yasa kendi başına bir kriz itirafı çünkü bir telaş yansıyor bu torba yasadın, torbanın içerisine bu sefer para tıktırma telaşı var çünkü kaynaklar har vurup harman savrulup bitirildi. Dolayısıyla bu torba yasayı “bir kriz torba yasası” diye değerlendirmek gerektiğinin altını çizmek gerekiyor.

Şimdi, bunu böyle okuyorsak o zaman yasaya dair yapacağımız genel değerlendirmenin bu tespitle başlaması gerekiyor. Bir kriz var, bu torba yasada ortaya çıkmış olan bu krize dair bir telaş gidermek için yapılıyor. Peki, hakikaten krize çare üretecek, ihtiyaç duyulan adımları barındırıyor mu? Şimdi, bu gözle değerlendirdiğimizde telaşın nereden kaynaklandığının veriyle bir altını çizerek başlayayım, sonra hem harcama tarafında hem de finansman tarafında bize ne söylediğine dair bu çerçeveden bir değerlendirme paylaşayım.

Şimdi, çok açık ki şu veri üzerinden bir sıkıntıyı giderme gayreti var: Bu sene verilmesi öngörülen bütçe açığı 80 milyar 600 milyon liraydı, faiz dışı fazla da 36,7 milyardı. İlk altı ayda vermiş olduğumuz bütçe açığı 77 milyarı bulmuş; daha önümüzde altı ay var, hedeflenen miktarın neredeyse hepsini vermişiz bile açık olarak. Tam da bu nedenle telaşla para aranıyor. O zaman bu

torba yasayı şu gözle değerlendirmeliyiz: Ne yapacağız ki bu torba yasada bundan sonra böyle açık vermenin önüne geçeceğiz? Yani bu açıkları ne sebeple verdiğimiz tespit etmezsek eğer o zaman bu torba yasaya bir daha ihtiyaç olacak, yine bu telaşlar süregeliyor olacak. O zaman şu soruya bir yanıt arama ihtiyacı duyuyorum ben: Bu açık nereden geliyor ve bu açığın çıkmasına engel olacak şeyler bu torba yasanın içerisinde var mı? Maalesef hepsinin yanıtı “Hayır.” olacak çünkü gerçekten bu tespiti yaparak başlamıyoruz işe. Bir telaş “Oradan buradan para tırtıklayalım.” diye bir yaklaşımla başlanıyor.

Şimdi, hangi madde bugün oluşmuş olan sektörel krizleri gidermek için yapılmış? Hepsi –biraz önce herkes neredeyse söyledi- bir pansuman adıyla yapılmış; bir daha sorun tekrarlamasın diye, düzen değişsin ve bu krizi ortaya çıkartan durum ortadan kalsın diye yapılmamış. Mesela şunu sorma ihtiyacı duyuyorum: Bugünkü kriz esasında her şeyden önce rantın öncelenmesinden çıktı. Üretim yerine insanların kısa günü kurtaracağı rantçı anlayışı destekledi kamu kaynaklarının yönlendirildiği yöntem. O zaman soru şu: Bu torba yasa çıkarsa çıktıktan sonra bundan sonra kamunun kaynakları ranta değil de gerçekten verimli, ihtiyaç duyduğumuz etkin, üretken alanlara kanalize edilecek mi? Hayır, buna dair herhangi bir şey yok bunun içerisinde. Dolayısıyla krize çare olmuyor, bir pansuman oluyor.

İkinci soru: Bu açığın önemli bir kısmı durmadan seçim yaptığımız için oldu; bu açığın önemli bir kısmı halkın iradesi yok sayıldığı için, demokrasi yok sayıldığı için, toplumsal barış yok sayıldığı için ve bunlar yok sayılarak seçim iptal edildiği için ortaya çıktı. O zaman sormak gerekiyor: Bir daha demokratik temayüllerin işlememesi üzerine iş yapılmayacağını, bundan sonra hukukun işleyeceğini yani böyle bütçe yüklerinin çıkmayacağını bir garantisi var mı bu torba yasanın içerisinde?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ederim.

Yani bu torba yasanın torba yasa olarak gelmiş olmasından ve buradaki tartışmalardan da anlıyoruz ki zaten öyle bir kaygı yok, herhangi bir demokratik işleyişi veya katılımcı süreçleri derinleştirmek gibi bir kaygı da duyulmuyor gibi gözüküyor.

Mesela üçüncü soru, belki de bu anlamda son soru olsun: Faiz harcamalarında ciddi bir artış var, biraz önce Sayın Öztrak da söyledi. Şimdi, bizim derdimiz faiz harcamalarını azaltmak olmalı ama azaltabilmek için önce faiz üzerindeki baskıları giderecek birtakım adımlar atmalıyız. Bugün Türkiye’de faizlerin artıyor olmasındaki en temel sebep esasında risk algısı ve güven duygusunun tamamen ortadan kalkmış olması. Şimdi soruyorum size: Bu torba yasa hangi güveni sağlayacak? İhtiyat akçesine el uzatarak mı sağlayacak? Bir kez daha varlık barışı yaparak mı sağlayacak? Tek seferlik gelir elde etmek için etki analizi yapılmamış vergilerle mi sağlayacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sağlaması mümkün değil, faizler artmaya devam eder çünkü bu, güven oluşturan değil bilakis güven yıkmaya devam eden bir anlayışı karşımıza koyuyor. O zaman belki şu tespitle ve bence değerlendirmeye bitirmek gerekiyor tartışmayı: Bu, bir kriz itirafı olmakla birlikte krize çare üretmek bir yana, krizi daha da derinleştirmek üzere bir torba yasa karşımıza gelmiş olan. Bu hâliyle bence hiçbir tarafının tartışılmıyor olması gerekiyor. Maddelerin her birinde benzer bir genel çerçeveden tartışma açacağım ama şunu söyleyeyim: Bir kriz çıkarttı bu düzen. Bu düzeni bilerek ve isteyerek kurdu iktidar. Şimdi o krizi çözmek yerine, o kriz yokmuşçasına krizi derinleştirecek işler karşımıza çare gibi getiriliyor. Bu ülkenin bundan çok daha iyisini hak ettiğini söylemeliyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, değerli basın mensupları; şimdi, durum değerlemesini yapacağım ama durum değerlemesinden kalkınma planına kadar ya da ekonomiyi her koşulda bütün bürokratlarınızın ve bütün bakanlarınızın değerlendirdiği ölçüde en temel bir sorun olduğunu düşünüyorum şu anda söyleyeceğim ifadenin. Bu da şu ki: Maalesef başarısızlıkları kabul etmiyorsunuz çünkü çözüm üretebilmenin temeli önce hatayı, yanlış, başarısızlığı kabul edebilmektir; hatta kalkınma planının vizyonu bile böyle yani şu anda kalkınma planı konumuz değil ama oradan bile başladığımız zaman bakıyorsunuz vizyona, “Daha iyi kişi başına gelir, daha iyi büyüme, daha iyi şu...” yani her şey çok iyi, şimdi daha iyisi yapılacak mantığına dayanan bir vizyon oluşturunuz ki bu son derece yanlış. Yani gerçekleri öncelikle kabul etmek durumundayız.

Bugün ekonomide büyüme yavaşladığı için ve bakıyorsunuz, durağan noktasına geldiği için cari açıkta bir küçülme var ama bunu bir başarı olarak, bir övgü olarak sunabiliyorsunuz, bunu alkışlayabiliyorsunuz. Oysa bu bir küçülmeden, daralmadan meydana gelen bir veri olmasaydı, keşke öyle olmasaydı da keşke ithal ikamesinden olsaydı da biz de alkışlasaydık; gerçek bir büyümeden, gerçek bir ihracat anlayışından kaynaklanabilseydi. Sanayide üretim düşüyor, kapasite kullanım oranları düşüyor, bir miktar yükseldiğinde... Aslında biliyor musunuz ki onun içerisinde kapanan firmalar devre dışı kaldığı için, o hesaplama içerisinde çıktığı için bazı rakamlar oynuyor? Aslında enflasyonda biraz düşme olduğunda biliyor musunuz ki yöntemler değiştirilip fiyat alınan yerler farklılaştırıldığında fiyatların geri geldiğini? Yani bu gerçekleri aslında biraz kabul etmek lazım ve “mı” gibi yapmamak gerekiyor diye düşünüyorum. Bugün mutfağın enflasyonu yüzde 32’lerde ve vatandaşta yansıyan enflasyon gerçek TÜFE’nin içerisinde maalesef yok.

Şimdi, Anayasa maddelerini kale almıyorsunuz yani yıllardır –üç buçuk sene Komisyonunda geçirdim- şunu görüyorum ki: Anayasa maddeleri ihlal ediliyor yani Anayasa’ya aykırı olabilen Cumhurbaşkanının yapamayacağı bir görev, bir yetki de verilebiliyor. Yine, şunu görüyorum ki: Bir torba yasa zengini olduk, bol bol torba yasa getiriyoruz, hiçbirinde bir etkinlik analizi görmüyoruz. Defalarca burada söylüyoruz, hadi bir kere söyledik, iki kere ama üçüncüsünde belki de etkinlik analizi hazır getirilir diye düşündüm üç buçuk sene ama hiçbir zaman getirilmedi. Yani neyi niçin yapıyoruz, neden ne sağlayacağız, önceki uygulamasında ne kadar başarılı olduk, bunu neden yeniden getirdik; bunların açıklamasını hiçbir zaman göremedik maalesef.

Yine, bazı yapılan çözüm tedbirlerinde veya yapılan uygulamalarda bir samimiyetsizlik ifadesi görüyorum mesela işsizlikte de olduğu gibi, 15 tane teşvik paketi yapıldı 2004 yılından bu yana ama bir sonuç alınmadığı gibi yani “mı” gibi yapılan yöntemler var. Ekonomi programlarının torbalarla getirilen teşvikleri desteklemediği için, eş değerinde hareket etmediği ya da eksik kaldığı için işe yaramadığını görüyoruz, sadece bütçeye yük getirdiğini görüyoruz ve bu yükün de tolere edilmesi için yeni vergiler getirildiğini ve bu vergilerin de bürokratlarınıza “Bu açığı kapatmak için nerelerden –hadi bir çalışın bakalım- vergi getiririz?” mantığıyla getirildiğini –gazozuna kadar- görüyoruz. Yani bunlar–diğer arkadaşlarımızın da ifade ettiği gibi- çözüm yöntemi değil, yaraya pansuman bile değil aslında, bunları üzümlere belirtmek isterim.

Şimdi, yeni kaynaklar bulmak için bütçe açığını kapatacak ve elinizde hazır para olacak musluklar arayışı içerisindeyiz; birinci fon, ikinci fon, şu fonu, bu fonu, hepsini hazineye devretmek mantığıyla. Selin Hanım da ifade etti, o konuya şöyle de değinmek isterim aslında: Yani mevcut durumda zaten gelinen nokta belli, bütçe açığı hedefiniz şu anda 80,6 milyar liraydı yani gayrisafi yurt içi hasılanın

1,8'i kadar. Sanırım amacınız bunun yüzde 1'ini silmek ve yüzde 0,8'e kadar indirmek çünkü o zaman 40 ya da 46 milyar liralık bir yedek akçe aktarımıyla hazineye ancak bu yüzde 1 oranını silebiliyorsunuz. Amaç sanırım bu yani biraz verileri makyalamak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayabilir misiniz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, açığın artması sebeplerine de değinmişti Selin Hanım, orada da şunu söylemek isterim: Şimdi, faiz giderleriniz 47,6 oranında yükselmiş, faiz dışı harcamalar da beş ayda yüzde 26,3 yükselmiş -ki bunların çoğu seçim harcaması zaten, bunu da çok iyi biliyoruz- yani bütçe beş ayda 20,1 milyar lira açık vermiş ve bunun yöntemi olarak da başka yöntemlere başvurmayı tercih ediyorsunuz, birtakım olmaz yollara girmeye çalışıyorsunuz.

Şimdi, Anayasa'ya aykırı olacak şekilde ya da Vergi Kayıt Sistemi'ndeki düzeni bozacak uygulamalar da yapıyorsunuz örneğin madde 1'de olduğu gibi yani götürü usul hasılat esaslı kazanç sistemi, böyle bir uygulama gelir vergisi mantığına ters ve gerçek usulde vergiyi tahsil edemediğinizin de bir işareti. Yani bu da bir kabullenme aynı zamanda, yine, Cumhurbaşkanına yetki verilmesi konusu da öyle.

Aslında çok daha konu var ama onları da -madem sürem doldu- maddelerde ayrıntıyla değerlendireceğim efendim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, teşekkür ediyorum sabrınız için.

Şimdi Sayın Girgin'e söz vereceğim.

Buyurun Sayın Girgin.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Biliyorsunuz, Sayın Albayrak şöyle bir açıklamada bulunmuştu: “Şubat ocaktan daha iyi, mart da şubattan daha iyi olacak.” Vallahi, vatandaş için martın sonu bahar oldu ama iktidar açısından baktığımızda iktidar tulumhada suyu bitirdi ve bu ülkenin kefen parasına maalesef muhtaç duruma geldik.

31 Aralık 2018 itibarıyla 445 milyar dolar dış borç oldu. 2019 bütçesinde 80 milyar açık ve çoğu şimdiden tüketildi, imar barışı, Askerlik Kanunu, varlık barışı, vergi afları ve yapılandırma yetmedi, iğneden ipliğe yapılan zamlar ama delik büyük yama tutmuyor, olan da vatandaşa oluyor. İşçilerin kıdemine de bu arada göz dikildi, yetmedi, milletin kefen parasına şu anda sıra geldi. Ancak bunlar olurken birileri maalesef şatafattan vazgeçmiyor, Yüksek İstişare Kurulu üyelerine yüzde 40 zam yapılıyor, kimilerine çift dikiş maaş verilirken emeklilikte yaşa takılanlara gelince sıra “türediler” deniyor. 3600 ek göstergeye gelince verilen sözler unutuluyor.

Değerli Komisyon üyeleri, teklifin 1'inci maddesi götürü vergilendirmeyi geri getirmekte ve kayıt dışı ekonomiyi teşvik etmektedir. Öngörülen değişiklik mükellefin isteğine bırakılmışsa da mükellef kâr elde etmese dahi belirlenen miktar üzerinden vergi ödemek zorunda kalacak, devletin ise bu dönemde elde edeceği geliri değişmeyecektir. Bu yetki çok geniş olup bütçe açık verdikçe işletmelere yeni vergi

yükü getirecektir. Kazanıp kazanmadığına bakılmaksızın vergi alınacağından küçük işletmeler ve esnaf vergi yükü altında kalacak ve varlığını sürdürmekte zorlanacaktır. Yasanın temel amacı bütçe açık verdikçe daha fazla vergi almak üzerine kurulmuştur.

Kanun teklifinin 2'nci maddesiyle kriz içinde boğulan ekonomi için geçmişte düzenlenen varlık barışı yeniden düzenlenerek para bulunmaya çalışılmaktadır. Ancak elde edilen gelir ve iratların kaynağı sorulmadan, vergiye tabi tutulmadan, ülkeye transferlerine ilişkin geçmişte de yapılan uygulamalar kişileri haksız kazanç elde etmeye teşvik edeceği gibi ülkemizi diğer ülkelere karşı kara para aklama konusunda zan altında bırakacaktır.

Kanun teklifinin 8, 9, 10, 11, 12, 13'üncü maddeleri ile 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 3, 4, 5 ve 9'uncu maddelerinde yapılan değişiklikler ile 5'inci maddesinin yürürlükten kaldırılarak geçici 9'uncu maddenin de eklenmesiyle yapılan düzenlemeler ile yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarından ölenlerin hak sahiplerine borçlanma hakları verilerek bu yolla aylık alma haklarının yasal sürelerinde borçlanma haklarını kullanmayan hak sahiplerine ve sigortalılara yeniden borçlanma olanağı sağlayarak da aylık hakları elde etmelerinin, bağlanmış olan kısmi aylıklarının borçlanma yaparak tam aylığa dönüşmelerinin sağlanması yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın yararına gibi gözükmekte ancak teklifin 9'uncu maddesiyle 3201 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde yapılan değişiklikle borçlanma prim oranının yüzde 32'den yüzde 45'e yükseltilmesi öngörülerek vatandaşların ölümü göstererek sıtmaya razı olmaları istenmektedir ve bu düzenleme Anayasa'ya aykırıdır.

Kanun teklifinin 18'inci maddesinde 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun'un 35'inci maddesinde yapılan değişiklikle Sosyal Güvenlik Kurumunun kişilerin sağlık verisi dışındaki kişisel veriler ile ticari sır niteliğindeki verileri görevleri yerine getirmek üzere ihtiyaç duyması hâlinde Merkez Bankasının talebi hâlinde bu bakanlığa; kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi tesis ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi için de Sağlık Bakanlığının talebi hâlinde Sağlık Bakanlığınca kişilerin verilerini paylaşması öngörülmüştür. Sosyal Güvenlik Kurumundaki kişilerin sağlık bilgileri dışındaki bilgileri Merkez Bankası ne yapacaktır? Olsa olsa yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarının, Sosyal Güvenlik Kurumu emekli aylığı alanların yurt dışı mevduat yapıları sorgulanarak istenebilir. Acil ve zorunlu hâller dışında kişilerin onayı alınarak verilerin paylaşılması kişisel haklar bakımından daha uygun olacaktır.

5 ve 6'ncı maddeler ise daha vahimdir. Yani belki de ne kadar içler acısı bir duruma gelindiğini en iyi özetleyen maddelerdir. Merkez Bankasının bağımsızlığı ve bilanço yapısı dolayısıyla da güvenilirliğinin zarar görmesi pahasına günü kurtarmak için Hükûmetin para basmayı piyasadan saklanması işlemidir.

20'nci maddeyle yurt dışına çıkış yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarından çıkış başına alınan harç miktarı 15 liradan 50 liraya çıkartılmakta ve bu miktarın 3 katına kadar artırılabilmesi hususunda Cumhurbaşkanına yetki verilmektedir. Her şeyi tek merkeze bağlayan zihniyet yurt dışı çıkış harçlarını bile yine Cumhurbaşkanına bağlıyor, her şeye Cumhurbaşkanı karar verecek. Yurttaşların yurt dışına çıkış için ödemekte oldukları yurt dışı çıkış harcının seyahat özgürlüğüne müdahale niteliğinde olmaması gerektiği açıktır. Geçmişte oldukça yüksek rakamlara ulaşan harcın 15 TL'den 50 TL'ye yükseltilmesi basit bir güncelleme olarak değerlendirilemez. Bu nedenle yurt dışı çıkış harcı yükseltilmemeli, hatta kaldırılmalıdır. Ali Babacan'ın hazineden sorumlu Devlet Bakanı olduğu dönemde, 2006 yılında yurt

dışında çıkan Türk vatandaşlarının ödemekle yükümlü olduğu 50 ABD doları olan yurt dışı çıkış harcı 15 TL'ye inmişti hatırladığımız kadarıyla. Şimdi ise torba teklifiyle yurt dışı çıkış harcı 50 liraya çıkarılmak isteniyor.

27'nci maddeyle ilgili şu cümleyi dikkatinize çekmek istiyorum: “Bu hastanelerin müşterisi inşallah çok daha artacak.” Bu söz AKP'li Cumhurbaşkanı'na ait, evet “Bu hastanelerin müşterisi inşallah daha çok artacak.” dedi. bir hastane açılışında. Ama geldiğimiz noktada hastayı müşteri, hastaneyi işletme olarak gören anlayışın bedelini yine vatandaş ödemekte, dövizle endeksli hasta garantili sistemimiz hepimizin gözleri önünde çökmektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından kamu-özel iş birliği modeli çerçevesinde gerçekleştirilen hasta garantili projelerde kamu tarafından ödenecek kullanım bedeli ile hizmet bedeli ödemeleri mevcut sözleşme hükümleri gereğince döviz kuru ve enflasyon oranındaki artışlara uygun olarak belirlenmektedir. Maddeyle söz konusu bedellere ilişkin mevcut hesaplama formülleriyle ortaya çıkan kullanım bedelleriyle hizmet bedellerinin cari ekonomik koşullara göre kamu lehine revize edilmesi imkânı sağlanmaktadır. Bu doğrultuda sözleşme dönemi boyunca yapılacak toplam sözleşme bedeli ödemelerinde meydana gelebilecek aşırı düzeydeki artış riskinin engellenmesi ve kamu yararı esas alınarak sözleşmenin tarafları arasında mutabakat sağlanmak suretiyle toplam kullanım bedeli veya hizmet bedeli ödemelerinin azaltılmasının yolunun açılması hedeflenmektedir. Bu çerçevede belirlenen şartların oluşması hâlinde bakan onayıyla sözleşme değişikliği yapılabilecektir. Bu değişiklik aynı zamanda şehir hastaneleri modelinin iflas ettiğinin de bir ilanıdır.

29'uncu maddede lisanssız üretim projelerinde tüketim bağı kurulması konusunda geçici madde eklenmiştir. Yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretim santralleri ülkemizin giderek artmakta olan enerji ihtiyacının çevreye en az zararla karşılanması için teşvik edilmesi gereken yatırımlardır. Bu santrallerin tüketim noktalarına yakın alanlarda faaliyet göstermesi aynı zamanda enerji iletim hatlarında meydana gelen teknik kayıpların azaltılmasına da yardımcı olacaktır.

Lisanssız üretim santrallerinin kurulumu öncesi tamamlanması gereken resmî prosedürler birden fazla kamu kurum ve kuruluşundan izinler alınmasını gerektiren uzun bir süreç oluşturmaktadır. Örnek olarak imar planını zamanında tamamlayamadığı için bağlantı anlaşması süresi içinde santralini kuramayan yatırımcılar olabilmektedir. Yine umduğu finansmanı günün şartlarında sağlayamadığı için hakkını yitiren yatırımcılar da olabilmektedir. Hangi sebeple hakkını yitirmiş olursa olsun yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı bir elektrik üretim santrali kurmak isteyen yatırımcıya getirilecek olumlu düzenlemeler, ülke ekonomisinin gelişmesine yönelik atılacak bir adım olacaktır. Teklif edilen yüz yirmi günlük sürenin en azından “180 gün” olarak değiştirilmesi kurulacak lisanslı santrallerin daha özenli tasarımı ve imalat sonrası kalite kontrolü açısından zaman yaratacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlar mısınız.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Bitiriyorum Başkanım.

30'uncu maddedeki lisanslı elektrik santrallerinin izin ve ruhsat sürelerinin uzatılmasına neden ihtiyaç duyulduğu, belli firmalara kolaylıklar mı sağlanmaya çalışıldığı tartışmalıdır ve bu madde iyice açıklanmalıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; maddelere geçince özellikle bu 30'uncu maddeyle ilgili söz aldığımızda size Muğla Yatağan'dan, Yeniköy'den, Kemerköy'den termik santrallerin ve maden ocaklarının nasıl bir özelleştirme kurbanı olduğunu anlatacağım.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Sayın İpekyüz'le bitiriyorum geneli üzerindeki görüşmeleri.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, bütün arkadaşlar değindi, aslında “torba yasa” dediğimiz süreç AKP Hükûmeti öncesi sadece Türkiye Büyük Millet Meclisinin yaşam tarihinde 1 kez çıkmış; ilk dönem AKP Hükûmetiyle beraber 2, 2011’den sonra boyuna torba yasalar geliyor. Aslında torba yasayla beraber... Arkadaşlarımızın dile getirdiği gibi demokratik bir toplumun gelişmesi için toplumsal muhalefeti dinlemek, sivil toplum katılımını sağlamak için teker teker maddelerin işlenmesi, konuşulması, tartışılması lazım ki toplum tümüyle katılabilirsin. Fakat hızlıca çıkarılan, aslında yangından mal kaçırıcısına yapılan işlem tümüyle bir şeyleri saklamakta, örtmekte ve giderek de daha sonra büyük problemlerle torba yasa şeklinde karşımıza gelmektedir.

Bir taraftan Parlamento açıldığından beri -1’inci yılı bitirdi 27’nci Dönem ve yeni sistem- aslında sistemde ne kadar aksaklıklar yaşandığını da ortaya çıkartmakta ve kuvvetler ayrılığı zayıflamakta, yasama tümüyle etkisiz bir hâle gelmekte. Yasanın gerekçesinin giriş cümlesinde “Makroekonomik gelişmeler dolayısıyla reel sektörde ortaya çıkabilecek finansal sorunların çözümü” denilmiş. Dünyada ortaya çıkabilecek finansal sorunlardan dolayı bir önlem dile getiriliyor. Aslında Türkiye’de birçok sorunu örtmek için “Dış mihraklar, dışarıdan herhangi bir müdahale olabilir, inkâr edelim, saklayalım, bunu görmemezlikten geelim.” gibi bir durum ortaya çıkıyor. Burada aslında bilinmesi gereken bir kriz var. Kime “kriz” deniliyorsa da kriz inkâr ediliyor, aslında bu, krizin ortaya çıktığının bir şekilde deklare edilmesidir. Bir taraftan, şimdi, son dönemde –ben de hekimim- arkadaşlar “pansuman” diyor. Pansuman aslında bir yarayı kabul etmektir, yaranın varlığıdır ve pansuman yapılması gerekir. Tıpta herhangi bir ameliyat olduğunuzda üstünü kapatmanız lazım ki iyileşmesi için ama tıpta en tehlikeli şey bir hastalık varken hastalığı inkâr etmektir, görmemektir, yüzleşmemektir. Siz hastalığı inkâr ederseniz, görmemezlikten gelerseniz ve hastayı hiç hekime götürmeden “Bir şeyin yok, boşuna öksürüyorsun, kafana takma, sigaradır.” dediğinizde daha sonra sizin karşınıza akciğer kanseri gibi bir şekilde gelirse sigara içen artık sona yaklaşmışsınızdır.

Burada, bir diğeri, palyatif dediğimiz şey, semptomatik tedavi. Eğer kişinin veya kurumun veya toplumun ne hâlde olduğunu görmezden gelip geçici çözümler çıkartıyorsa ortaya bu geçici çözümler eninde sonunda önümüze intihar edecek şekilde, büyük bir ölümlü felakete neden olabilecek şekilde karşımıza çıkabilecektir.

Şimdi, burada ne? Bir de son dönemde Türkiye’de biz Parlamentoda birçok şeye “barış” kelimesini getiriyoruz, asıl barış olması gereken yerden de hep uzak duruyoruz. “Varlık barışı”, “imar barışı” ve hep uzatıyoruz yani kamufle edip. Bunu artık hepimiz de biliyoruz ki bu “varlık barışı” denilen süreçte paraya ihtiyaç olduğu için, paranın gelmesi için bir nevi çeşitli yöntemler geliştiriliyor ve her seferinde de uzatılıyor, yanılmıyorsam bu 4’üncü kez uzatılıyor. Ve bir taraftan da bu gelenin nereye gittiğini, ne olduğunu kimse bilemiyor. Para sahipleri, parayı aklamak isteyenler şöyle düşünüyor: “Biraz bekleyelim, nasıl olsa altı ay sonra ya uzatılacak ya yeni bir varlık barışı çıkacak.” Ve ismine de “barış” deniliyor. İstanbul’da ayda bir bina çöküyor, nasıl olsa diyoruz ki: İmar barışı çıkacak ve ismine “barış” diyoruz. Yani normalde geçmişte “af” filan deniliyordu, artık o da kaldırıldı.

Bir taraftan da biz burada tüm şeye baktığımızda hiç emekten, çiftçiden, işçiden yana bir durum yok, yoksuldan yana bir durum yok, insanlar artık markete gittiğinde, bakkala gittiğinde, pazara gittiğinde düşünerek gidiyor. Tümüyle aslında “Bankalardan özendirilerek yüksek oranda para çekenlerin borçlarını nasıl geri alabiliriz? Sermaye sahiplerine nasıl kolaylık sağlayabiliriz?” Buna benzer düzenlemeler getiriliyor ve Merkez Bankasının ihtiyat akçesi denilen mevcudu en son düşünülmesi

gereken şey. Zaten yanılmıyorsam ocak ayında kullanıldı bu. Daha şimdi yeni bir düzenleme getirildi. İlk başta kullanıldı, normalde nisan ayından sonra düzenleme yapılması gerekirken kullanıldı. Buraya da yeltenildi ve bu kararlar -deyim yerindeyse zor günler içindi- zor günlerde olduğumuzu kabul etmiş oluyoruz. Zor günlerde olduğumuzu kabul edip buna köklü çözümler bulamazsak daha büyük sıkıntılar yaşarız.

Bu kamu-özel iş birliğinde en çok da konuşulan konulardan biri şehir hastaneleri. Şehir hastaneleriyle ilgili burada milletvekillerinin birçoğumuz soru sordu. Sağlık Bakan Yardımcımız çıktı herhâlde?

BAŞKAN – Burada, burada. Sağlık Bakanlığından 2 Bakan Yardımcımız var.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Dedik ki: “Sözleşmeyi isteyelim.” Birçok parlamenter arkadaşımız bunu sordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, tamamlayalım.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Hiç kimse sözleşmeyi okuyamadı. Yani bir ticari sır gibi saklandı. Sonuçta milletvekilinin en büyük doğal haklarından biri, bu sözleşmenin içeriği nedir, neler uygulanıyor, nasıl bir yöntem; bunu öğrenmek. Buna, siyasi parti farkı gözetmeksizin hiç birisine cevap verilmedi ve bütçe görüşmelerinde tekrar bunu sorduk, dedik ki: “Bir an önce verin bunu bize, bir okuyalım ne olup bittiğini.” Şimdi, bilmediğimiz bir şekilde bunun düzenlemesi getiriliyor, yetki veriliyor; işte tekrar hizmet süresinin ve kullanma süresinin uzatılması, azaltılması şeklinde sözleşmede bir düzenlemeye gidiliyor. Bu sözleşme gerçekten döviz bazında mıdır? Mesela biz diyorduk ki: “Hastalarla ilgili yüzde 70 bir garanti veriliyor.” “Hayır, verilmiyor.” Sözleşmeyi okumak gerekiyor; ona da sahip olamıyoruz.

Tekrar anlaşılıyor ki aslında, bizim söylediklerimizin ne kadar doğru olduğu ortaya çıkmış oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, lütfen tamamlayabilir miyiz, lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – En büyük ihtiyaçlardan biri sözleşmelerin şeffafa olması ve ortaya çıkartılması. Şimdi, yurt dışı harçlarla ilgili düzenlemeler geliyor, bankaların borçlanmalarıyla ilgili yapılandırmalar çıkıyor: Toparlarsak aslında, yine birçok şey inkâr ediliyor, saklanıyor, ötelenmeye çalışılıyor, görmemezlikten geliniyor. Görmemezlikten gelerek, öteleyerek, inkar ederek hiçbir şeyi çözemeyiz. Gerçek, reel koşullara göre düzenleme yapmamız lazım ve içinde, sadece kurumlar, iş verenler değil insanın kendisinin olması lazım. Türkiye gerçekten zor günlerde, elbirliğiyle, ortak akılla nasıl buradan çıkabileceğimizi düşünmemiz lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın İpekyüz.

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, tümü üzerinde zannediyorum son konuşmacıyım. Söylenecek her şey söylendi ama ben de tümü üzerinde, maddelere geçtiğimizde belli maddeler üzerinde mutlaka sözümü de saklı tutmak kaydıyla söz almış bulunuyorum.

Bir kere, değerli arkadaşlar, elimde... Ben hep plan, plan diyorum da çünkü hayatım boyunca plansız hareket etmekten nefret etmişimdir; önümü görmek, belli bir plan üzerinde hareket etmek ve sistematik olmak gibi bir tercihim olmuştur, kendi yaşam standardımda, kendi yaşam alışkanlıklarımda.

Şimdi, devletin, tabii ki çok daha idari ve mali anlamda disiplinli ve planlı hareket etmesi birtakım düzenlemelerle, sadece ince ayarlarla yol alması gerekir diye düşünüyorum. Bakın, bu On Birinci Kalkınma Planı'nın bir maddesi, görüşeceğiz bunları: "Vergi adaletinin güçlendirilmesi, vergi tabanının genişletilmesi ve vergi hasılasının artırılmasını sağlayacak şekilde vergi sisteminde revizyonlar yapılacaktır." diyor. Bir başka maddesi "Gelir ve kurumlar vergilerini tek bir kanunda birleştiren, vergi tabanını genişleten, vergiye uyumu kolaylaştıran, öngörülebilirliği artıran, yatırım ve üretimi destekleyen Gelir Vergisi Kanunu'nun yasalaşması sağlanacaktır." diyor. Örneğin "Kapsam, matrah ve vergi oranlarının yeniden düzenlenmesi suretiyle doğrudan vergilerin, vergi gelirleri içindeki payında artış sağlanacaktır." diyor.

Şimdi, ben bunlara baktığımda, bu torba yasada plana yönelik herhangi bir düzenleme olarak maddelerin bütününde böyle bir şey görmüyorum, zaten torba yasa. Şimdi "Bu torba yasa nedir?" diye değerlendirdiğimde, ilk maddesinde hele hele bu "Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen sektör ve meslek gruplarında faaliyette bulunanların talep etmeleri halinde..." diyerek Cumhurbaşkanına işte bu "...gayri safi hasılatlarının yüzde 10'u bu faaliyetlere ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınır." hükmü Cumhurbaşkanının bizzat kendisine, istediği kim olursa, kim daha yakınsa, kiminle daha yakın ilişki kurarsa, sektör ve meslek gruplarında faaliyette bulunanlardan istediği gruba böyle bir düzenleme hakkı veriyor olması çok doğru bir yöntem değil diye düşünüyorum. Zaten bunun doğrudan Anayasa'ya aykırı olacağını da düşünüyorum, Meclisin yetkisini Cumhurbaşkanına devretmek suretiyle.

Bu torba yasa aslında Türkiye'de hoyratça yapılan harcamaların bir sonucu önümüze gelmiş bir yasa. Bu torba yasa Türkiye'de üretimi değil tüketimi ve ithalatı teşvik eden politikaların sonucunda önümüze gelmiş bir torba yasa. Tabii ki israfın bugüne kadar yönetimde esas alındığı bir sürecin sonucunda gelmiş bir torba yasa. Yapılan plansız harcamaların sonucunda önümüze gelmiş bir torba yasa. Kamu-özel iş birliğinde olduğu gibi, örtülü harcamaların örtüsünü bile kaldırmadan, o sözleşmelerin ne olduğunu bile görmeden, yasal düzenlemeyle onların örtüsü altında birtakım düzenlemelerle önümüze gelmiş bir torba yasa.

Değerli arkadaşlar, Meclisimiz yani yasama organı, bu düzenlemelerle üzerindeki yetki konusunda ipin ucunu kaçırmış durumda. Artık önümüze gelen bir şekilde Komisyondan da geçiyor, Meclisten de geçiyor. Bu ipin ucu çoktan kaçmış durumda. Bakın, EYT'lilerin beklentileri var, Hükümetin, siyasal iktidarın verdiği bir söz olarak 3600 ek gösterge bekleyenler var. Emeklinin işçinin, memurun, ücretlilerin beklentilerinin, çiftçinin ve esnafın, sanayicinin umutlarının hayal olduğunun itirafı olarak ifade edilebilecek bir torba yasa geldi önümüze ve krizin ve aslında çaresizliğin bir itirafı olarak okuyorum ben bu torba yasayı.

Maddeler üzerinde daha sonra söz alarak daha madde özelinde ve detayında konuşmak dileğiyle, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, teklifin geneli üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Sayın Savaş, herhangi bir söz talebiniz var mı?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Notlarımızı aldık, maddeler üzerindeki görüşmelerde cevaplarımızı vereceğiz.

BAŞKAN – Şimdi teklifin maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyle ilgili bir hususu da söyleyeceğim: Bu maddeyi bir bütün olarak değiştiren bir önergemiz var, şimdi dağıtıyor arkadaşlar. Belki o önergeye baktıktan sonra söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa söz vermemiz çok daha uygun olur diye düşünüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Önergeyle birlikte değerlendirelim Başkanım.

BAŞKAN – Evet, Sayın Kuşoğlu da aynı şeyi ifade ediyor, maddeyi önergeyle birlikte değerlendirelim şeklinde.

1'inci maddeyi okutuyorum:

GELİR VERGİSİ KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga

113 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir. “Hasılat esaslı kazanç tespiti

MADDE 113- Ticari kazancı basit usulde, işletme hesabı veya bilanço esasına göre tespit edilenler ile mesleki kazancı serbest meslek kazanç defterine göre tespit edilenlerden Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenen sektör ve meslek gruplarında faaliyette bulunanların, talep etmeleri halinde belirlenen faaliyetlerinden elde ettikleri gayrisafi hasılatlarının (25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesi kapsamında hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre vergilendirilen mükellefler için hesapladıkları katma değer vergisi dahil tutarın) 9610’u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınır. Vergiye tabi kazancın bu suretle tespitinde ilgili faaliyete ilişkin giderler dikkate alınmaz ve bu kazançta herhangi bir indirim veya istisna uygulanmaz. Belirlenen faaliyetlere ilişkin kazançları birinci fıkra kapsamında tespit edilenlerin;

a) Bu faaliyetlerine ilişkin gider veya maliyetleri, vergiye tabi diğer kazanç veya iratlarının tespitinde dikkate alınmaz.

b) Bu kazançları dışındaki beyana tabi diğer kazanç veya iratları hakkında bu madde uygulanmaz.

c) İki yıl geçmedikçe bu usulden çıkmaları mümkün değildir.

Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.

Cumhurbaşkanı, hasılatlarını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde edenleri taleplerine bakılmaksızın ilgili faaliyetleri itibarıyla bu madde kapsamına almaya, birinci fıkrada yer alan oranı beş katına kadar artırmaya, yansına kadar indirmeye, kanuni oranına getirmeye, bu sınırlar dahilinde sektör, meslek grupları ve faaliyet alanları veya bölgeler ya da iller itibarıyla farklı oranlar tespit etmeye; Hazine ve Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, şimdi önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesiyle 193 sayılı Kanun’un yeniden düzenlenen mülga 113’üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Mustafa Kalaycı

İsmail Tatlıoğlu

Giresun

Konya

Bursa

“Hasılat esaslı kazanç tespiti

MADDE 113- Şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde eden mükelleflerin talep etmeleri halinde söz konusu faaliyetlerinden elde ettikleri gayrisafi hasılatlarının (25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesi kapsamında hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre vergilendirilen mükellefler için hesapladıkları katma değer vergisi dâhil tutarın) %10'u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınır. Vergiye tabi kazancın bu suretle tespitinde ilgili faaliyete ilişkin giderler dikkate alınmaz ve bu kazançta herhangi bir indirim veya istisna uygulanmaz. Kazançları birinci fıkra kapsamında tespit edilenlerin;

a) Bu faaliyetlerine ilişkin gider veya maliyetleri, vergiye tabi diğer kazanç veya iratlarının tespitinde dikkate alınmaz.

b) Bu kazançları dışındaki beyana tabi diğer kazanç veya iratları hakkında bu madde uygulanmaz.

c) İki yıl geçmedikçe bu usulden çıkmaları mümkün değildir.

Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan oranı iki katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, kanuni oranına getirmeye, Hazine ve Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, bu madde...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, hangi partiler bu imza sahipleri?

BAŞKAN – MHP, İYİ PARTİ ve AK PARTİ'nin.

Bununla ilgili, ilgili arkadaşımız bilgi verecek. Daha sonra madde ve önerge üzerinde söz talep eden arkadaşlarımız varsa söz vereceğim efendim.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, bu maddeyle şehir içi yolcu taşımacılığı yapan ve hasılatlarını elektronik ücret toplama sistemiyle tespit eden mükelleflerimize, gelir ve kurumlar vergisinin hesaplanmasında esas alınacak kazancın tespitinde yeni bir yöntem öneriliyor. Bu yöntemle göre, gelir ve giderlerini karşılaştırma yerine, elde etmiş olduğu hasılatın yüzde 10'unun kazanç olarak kabul edilip bu kazanç üzerinden gelir ya da kurumlar vergisi oranları uygulanacaktır, böylece vergi hesaplanacaktır.

Bu düzenlemeye neden gidildi, bunun amacı neydi; kısaca o konuda da bilgi vermek istiyorum. Daha önce Katma Değer Vergisi Kanunu'nda hasılat esaslı vergileme getirildi, KDV Kanunu'nun 38'inci maddesine göre; burada basitleştirilmiş bir yöntem olarak mükelleflere kolaylık olsun diye getirilmişti. Daha sonra sektörden bunun gelir ve kurumlar vergisi açısından da uygulanması durumunda daha uyumlu olacağı ve daha faydalı olacağı yönünde talepler gelmesi sonucunda sadece şehir içi yolcu taşımacılığı yapan...

BAŞKAN – Ya bunlar “halk otobüsü” dediğimiz otobüsler değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet Sayın Başkanım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne kadar var bu hâliyle?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şu an itibarıyla 900 mükellef.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tüm Türkiye'de mi, İstanbul'da mı?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şu anda zaten şehir içi yolcu taşımacılığı yapan tüm mükelleflerimiz bu kapsama giremiyor çünkü elektronik ücret yöntemiyle hasılatlarını elde etmeleri gerekiyor. Bu kapsamda da bildiğim kadarıyla İstanbul var veya başka iller de bu yönde çalışmalar yapıyor ama şu anda İstanbul büyük çoğunlukla, o da 900 civarı mükellef.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, siz söz almak ister misiniz önerge sahibi olarak?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli üyeler; bu madde, tabii, birinci hâliyle vergilendirme yetkisini Hükûmete veren bir madde şeklinde düzenlenmiş, bizim yorumumuz o şeklideydi. Yani otobüsçülerle ilgili olarak konuştuğumuz bu düzenlemenin bütün mükelleflere ve bütün sektörler Hükûmet tarafından veya Cumhurbaşkanlığı tarafından şamil edilme imkânı vardı. Bu da esasında yasamada olan vergilendirme yetkisinin Hükûmete, yürütmeye verilmesi şeklindeydi ve biz bunu dünki toplantımızda dile getirdik, paylaştık ve bu şekilde düzenlenmesi konusunda bir mutabakat var ve bunu destekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, dün gruplar arası görüşmemizde, parti grup sözcüleriyle yapmış olduğumuz görüşmede gündeme geldi ve bu çerçevede bir düzenleme yapıldı.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kapsamın daraltılması tabii ki olumlu ancak Sayın Başkan, bakın, hani suimisal emsal olabiliyor biliyorsunuz. Siz oturumu başlatırken biz “Kalkınma planı görüşmelerini bu şekilde yapmayalım.” demiştik. Siz hemen döndünüz “2013 yılında da böyle yapılmıştı, o yüzden ben de şimdi yine aynıını uygulayacağım.” dediniz yani suimisali emsal yaptınız.

BAŞKAN – Yasayı da gerekçe gösterdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok yok, yasa değil efendim, o suimisaldır yani olmaması gereken bir şeyi emsal gösterdiniz.

BAŞKAN – Peki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bakın, dar bir kapsam olarak bakılabilir ancak emin olun -bu kayıtlar burada dursun- altı ay sonra başka sektörlerden de benzer talepler gelecek, “Arkadaş, şehir içi taşımacılığa vermişsiniz bu hakkı, bak, bize de verin.” diye talepler gelecek, bürokrasiye gelecek, bizlere gelecek. “Hadi buna da uygulayın, bak burada bir misal var, bunu emsal yapalım.” diyecekler ve bir yol olacak arkadaşlar, buna emin olun.

Ve yanlış bir adım atıyoruz, bakın, buna da emin olun. Sebebi şu: Biz şehir içi taşımacılarla görüştük. Bakın, şehir içi taşımacılığı çok iyi bilirsiniz, her şehirde var. Kimi hatlar çok kârlıdır arkadaşlar, full çeker, dolu dolu gider, hatta ayakta yolcu alır ve son derece yoğun bir şekilde taşıma yapar ve ciddi kâr eder kimi hatlar; kimi hatlar orta kârlılıktadır; kimi hatlar da zarar bile edebiliyor, biliyorsunuz, hatta destek veriyor yerel yönetimler ki o hatlar tutulsun diye çünkü kâr etmeyen hatlar yani daha kırsal kesime doğru giden hatlar.

Şimdi, düşünün ki 900 firma, bu 900 firmanın diyelim ki çeşitli hatları olabilir, çeşitli kârlılıkları söz konusu olabilir. Paraya para basan hatlar var bakın burada, emin olun, göreceksiniz; bunlara diyoruz ki: “Yüzde 10 vereceksin.”

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ya, talep etmeleri hâlinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, kâr eden talep eder zaten. Diyelim ki çok kâr ediyor, normalde kurumlar vergisinde yüzde 22 vereceğine çok kâr ediyorsa o firma gelecek, yüzde 10 verecek devlete, ne âlâ iş.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kâr üzerinden veriyor ama.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır hayır, şunu söylüyorum: Tabii ki o kâr üzerinden veriyor ama hasılat üzerinden hesabını yapacak, hasılatına göre daha az vergi verecekse ona göre hesabını yapım buna başvuracak. Ya, hepsine bir yüzde 10 getirmemiz... Yani çok kârlı hatlar var, diyorum ya Vekilim, çok kârlı hatlar bu anlamda buna başvuru yapacaklar. Burada bu yolu açtığımız anda Sayın Başkanım emin olun başka sektörlerden de bu haklı talepler olacak. Yapmamız gereken bu yolu açmamaktır.

BAŞKAN – Hatırladığım kadarıyla daraltılması önerisini yapan sizsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, o daraltılması önerisi, ölümü gösteriyorsunuz, o ölümdü, sıtmaya razı oluyoruz, ne yapalım, ölümdü.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bir tanesi değildi, hepsi, sadece o değildi.

BAŞKAN – Hepsi, değil mi? Neyse.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, ölümü gösteriyorsunuz. Ya, biz bunun da yanlış olduğunu düşünüyoruz. Bu anlamda, bu yolun açılmasını yanlış... Herkes kayıtlarını alsın. Kestiği rakam belli, sonuç olarak aldığı bilet ücreti belli, benzin masrafı, leasing masrafı belli; ona göre giderin düşsün gelirinden, vergisini versin. Niye bu yolu açıyoruz? Yanlış yol arkadaşlar. Bu yolun açılmasına karşıyız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilerim, gelir dairesi başkanı 800 araç dedi.

BAŞKAN – Ya, lütfen Sayın Tanal, lütfen ya.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama araç nerede? Mükellef değil. İstanbul'da 18 bin ticari taksi var.

BAŞKAN – Sayın Tanal, söz talebinde bulunun söz vereyim ama bu Komisyonumuzun bir çalışma usulü var, böyle bir usul yok ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Doğru bilgi verin.

BAŞKAN – Bakın, burada grup sözcünüz var, grup sözcünüze söz vereceğim ama siz müdahale ediyorsunuz.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir soru sormak istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hasılat tespitinde sorun olmaması gerekir elektronik usulde hasılat olduğu için.

BAŞKAN – Evet, elektronik olduğu için...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dolayısıyla gerçek gelir ve gider daha rahat saptanabilir, neden bu götürü usulü tercih ediyoruz ki? Bir de tabii, talep etmeleri hâlinde bu durum söz konusu olacak.

Bir de sektör temsilcileri var mı burada Başkanım, onların talebi nedir?

BAŞKAN – Sektör temsilcisi var mı efendim?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, sektör temsilcilerini de dinlersek memnun olurum.

BAŞKAN – Önce sektör temsilcisini dinleyelim.

Buyurun.

TESK VERGİ DANIŞMANI CÜNEYT YEŞİLKAYA – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; biz bundan önceki yasama döneminde de bir talepte bulunmuş idik ve Katma Değer Vergisi Kanunu’nda hasılat esaslı vergileme sistemi getirilmiş idi. Burada, sektörde kayıt dışılık azaldıkça vergi yükü çok arttığından, özellikle de Avrupa Birliği ülkelerinde toplu taşımaya vergisel yönden ve özellikle de KDV yönünden çok ciddi destekler verildiği için bu haklı talebimiz kabul edildi, sektörde böyle bir indirim, yeni bir sistem yapıldı.

BAŞKAN – Yani siz talep ettiniz, öyle mi?

TESK VERGİ DANIŞMANI CÜNEYT YEŞİLKAYA – Evet.

Gelir Vergisi Kanunu’yla ilgili biz doğrudan TESC olarak bir talepte bulunmadık ama tahmin ediyorum bizim odalarımızdan böyle bir talep gelmiş olabilir. Şimdi böyle bir düzenleme de Gelir Vergisi Kanunu için getiriliyor.

Genel olarak esnafımız için olumlu, ihtiyari olması da olumlu ama sektörde bize yansıyan bir tek problem var, o da şu: Şehir içi toplu taşımadan kastedilen sadece halk otobüsü işletmeleri değil, örneğin minibüsler de var bu sistemde. Minibüslerden tamamını elektronik ücret toplama yöntemiyle tahsil edenler de var. Bunlar haklı olarak derler ki: “Biz de talep ediyoruz, biz de sadece elektronik ücret toplama sistemine tabiyiz ama bundan yararlanamıyoruz.” Bu tür sıkıntılar yaşıyoruz. Arz ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi Gelir İdaresi Başkan Yardımcımıza söz veriyoruz.

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Vekilim, bu gelir ve kurumlar vergisi açısından böyle bir düzenlemeye gidilmesinin temel nedeni, az önce de söylediğim gibi, katma değer vergisinde bu yönde bir düzenleme yapılmıştı. Buna paralel olarak sektörde bunun, gelir ve kurumlar vergisinde de benzer bir uygulamaya yani hasılat üzerinden vergilemeye geçilmesi talebi geldiği için ve hasılatın da tamamı kayıt içinde olduğu için bu yönde bir düzenleme yapıldı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şöyle bir bilgi talep ediyorum: Şimdi, yüz seksen derece farklı bir önerge görüyorum kanun teklifine kıyasla. Teklifteki maddenin son fıkrasında hasılatlarını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde edenler için taleplerine bakılmaksızın bu sistemi uygulamaya Cumhurbaşkanlığı yetkili kılınmıştı. Önerge ise bunu sadece talebe bağlı kılmış. Peki, ben teklif sahibi sayın milletvekilimize soruyorum: Yani bunu hesap etmediniz mi, sektörle görüşmediniz mi? Yüz seksen derece dönüş nasıl oldu? Sektörle görüşülmeden mi buraya geldi, bir.

İki, konu şu mudur: Elektronik sistem aracılığıyla bilet ücretlerini tahsil eden bu işletmelerde vergi kaçırma imkânı olmadığı için bu işletmelerin vergi yükü son derece ağırdı. Bunların yükü ağır olduğu için bu işletmeleri vergi kaçırıcı işletmelerle aynı seviyeye getiriyoruz, kaçırıcı ya da vergiden

kaçınma imkânı olan işletmelerle aynı seviyeye getiriyoruz ve öte taraftan bir seçimlik hak da veriyoruz “Yine de kararı sen ver, bir bak, hangisi senin için avantajlıysa bunu yapalım.” Ben öyle görüyorum bu düzenlemeyi ama bilgi istiyorum bu konuda.

Elbette vergi artışını kimse istemez, vergi indirimi herkesin hoşuna gider. Mükelleflerin vergi indirimi talep etmesi son derece doğaldır, onların haklarıdır ama teklif ile önerge arasında bu kadar farklılığı doğrusu yadırgadım. Gerekçesini öğrenmek istiyorum.

Bir de Sayın Başkan “Bir önergemiz var.” dediniz. “Önergemiz” derken bir önerge mi var? “Önergemiz var.” olunca hani “İktidarın bir önergesi var.” gibi mi anlamalıyım onu yoksa “Komisyona sunulan bir önerge var.” anlamında mı?

BAŞKAN – “Bir önergemiz” sizin de vermiş olduğunuz bir önerge olsa yine kullanacağım ifade.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Peki, öğrenmek için sordum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Fark etmez yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – TÜRMOB Başkanına...

BAŞKAN – Konuyla ilgili mi efendim?

TÜRMOB GENEL BAŞKANI A. MASİS YONTAN – 1’inci maddeyle ilgili.

BAŞKAN – 1’inci maddeyle ilgiliyse lütfen buyurun.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI A. MASİS YONTAN – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, saygıdeğer milletvekilleri, Maliye Bakanlığımızın, Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın değerli temsilcileri; hepinize çok teşekkür ediyorum.

Gerçekten, bugün bu konuşmalar, bu tartışmalar olumlu sonuç verdi. Neden? Dünyaya kendimizi anlatamıyoruz. 82 milyonluk ülkede 1 milyon 806 bin gelir vergisi mükellefi, 674 bin kurumlar vergisi mükellefi, toplam 2 milyon 481 mükellef toplumun yüzde 3’ü gerçek usulden vergilendiriliyor. Bakın, sadece yüzde 3’ü. Oysa götürülere baktığımız zaman, basit usul ve gayrimenkule baktığımız zaman o da yüzde 2,8; etti 5,8. Eğer bu yasa değişmemiş ve olduğu gibi geçmiş olsaydı ne kendimizi Avrupa’ya ne dünyaya anlatamazdık. Üç hafta önce Afrika Muhasebeciler Federasyonundaydık. İnanın, orada bile böyle bir yasa geçmezdi. Neden? Şimdi, biliyorsunuz, beyan esas 1950’den beri ve Mezopotamya –ben Mardinliyim- muhasebenin doğduğu yer. Muhasebe orada, Mısır’da geliyor ve ondan sonra İtalya’da... Artık ne olursunuz bu, gerçekten, net hasılat esas muhasebeyi de öldürür, kayıt dışını teşvik eder, belgesizliği teşvik eder, ne olursunuz bunu gündeme bir daha getirmeyelim. Neden? Aynı zamanda bunu eğer kabul etmiş olsaydık ne olurdu, biliyor musunuz? İşletmelerin, özellikle işletmelerin, sektörlerin gelişmesinin önüne de ket koymuş olacaktık, indirimler, istisnalar olmayacaktı, teşvikler olmayacaktı. Onun için sizlere gerçekten çok teşekkür ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI A. MASİS YONTAN – Başka bir şey: Vergi afları. Ortalama cumhuriyet döneminden bugüne her iki buçuk yılda bir vergi affı çıktı, son on senede neredeyse her sene bir vergi affı çıktı ve artık bu toplumda vergiye karşı bir tepki doğdu. Ne olursunuz, artık bu yapılandırmaları, bu afları bir daha gündeme getirmeyin. İnsanlar şunu diyor: “Ne de olsa af çıkacak, vergi vermeyeyim. Ne de olsa af çıkacak, ne de olsa yapılandırma çıkacak.” Artık bunlara bir son verelim.

Bir başka şey, ben mali müşavirim, şu anda 113 bin kişiyiz ülkede. Bunun 51.771'i bağımsız çalışıyoruz bürolarımızda, 61.773'ü ise devlette, şirketlerde çalışıyoruz. Çok büyük bir aileyiz ama sorunlarımız var ve dünyanın en stresli 3'üncü mesleğini yapıyoruz; pilotlar, doktorlar, muhasebeciler. Sayın Kalaycı'ya teşekkür ediyorum...

BAŞKAN – Ama bugün seni çok mutlu görüyorum.

TÜRMOB GENEL BAŞKANI A. MASİS YONTAN – Ama bu sorunlarımızı da ne olursunuz gündeme getirelim. Gelir İdaresi Başkanım da burada, bu sorunları kendileri de biliyor. Gerçekten şu mücbir sebep hâlimiz: Mali tatili 31 Temmuz'a uzatalım, ya bir tatil yapalım, tatil insanların insanlık hakkı.

Çok teşekkür ediyorum Başkanım söz verdiğiniz için, sizlere de çok teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Çok kısa birkaç cümlem olacak.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu maddenin elbette kayıt dışını teşvik etme tehlikesi var. Bir yandan kalkınma planında vergiyi tabana yaymak gibi bir ilkeyi ortaya koyarken öte yandan yaptığımız vergi düzenlemelerinin kayıt dışını teşvik etmemesi lazım. Buraya şöyle bir cümle ilave etmekte yarar var: “Giderlerine bakılmaksızın...” deniliyor. Tam tersine, yapmış olduğu giderlerini tamamen defter kayıtlarına intikal ettirmesini şart koşalım. İleride bir vergi incelemesi hâlinde bir karşıt inceleme yapılırken bu mükellefin harcamalarını defterine tam olarak intikal ettirmediğini ya da yapmış olduğu harcama nedeniyle fatura almadığını tespit ederse idare, bu imkândan yararlanmasın. Böyle olunca bu mükellef grubuna diyoruz ki: Hiç fatura alma yaptığın harcamalar için. Adam da almayacak “Nasıl da hasılatımın yüzde 10'u vergiye tabi kazanç olacak.” diyecek. Böyle bir fıkrayı ilave etmekte yarar var.

Şunu da bir sormak istiyorum: Sondan ikinci fıkra: “Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.” Bunu neden en son fıkra olarak yazmadınız da Cumhurbaşkanına yetki veren fıkranın önüne yazdınız? Yani kastınız son fıkranın kurumlar vergisi mükellefleri hakkında uygulanmaması mı? Öyle olamaz herhâlde “Bu madde hükümleri...” diyorsunuz çünkü. Bu tip bir düzenleme maddenin son fıkrasında yer alır.

İkincisi: Kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da... Gerçi o söyleyeceğim husus teklifin 1'inci maddesiyle ilgiliydi, burada o mahzur giderilmiş oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tamamlayayım Sayın Başkan.

Teklifin 1'inci maddesi son derece kötü de yazılmıştı. Bu yeni düzenlemeyle o sakınca gitmiş durumda ancak bu soruları da soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız, buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, şimdi, biz burada tabii hasılat esaslı bir vergilemeyi getiriyoruz gelir ve kurumlar vergisi açısından, bu mükelleflerimiz açısından ama bunların bizim Vergi Usul Kanunu'nda yazan yükümlülüklerini yerine

getirmesini kaldırmıyoruz, bunların yine devam etmesi lazım. Belge alması gerekiyorsa belge alması gerekir. Belge almadığı zaman yine bizim Vergi Usul Kanunu'muzda cezaları vardır, özel usulsüzlük cezaları, bunları uygulamaya devam edeceğiz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Denetlenecekse yani bunlar götürü diye denetim dışı... Böyle bir teamül söz konusu değil.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Kalmayacak, kalmayacak çünkü yükümlülükleri devam ediyor.

BAŞKAN – Sayın Arı...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir saniye Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama böyle bir yöntem yok Sayın Hamzaçebi yani varsa bir şeyimiz, eksikse tamamlattırırım ben ama karşılıklı...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, efendim, verilen bilgi doğru değil, eksik. Belge almamanın Vergi Usul Kanunu'nda özel usulsüzlük cezası var. Kaç lira? 500 bin liralık motor tamiri yaptırdı adam, yeni motor aldı otobüsüne, ne bileyim, 300 bin liralık, 200 bin liralık, her neyse ve belge almadı. Kaç lira özel usulsüzlük cezası? 1.000 lira, 2 bin lira. O ceza kayıtlı ekonomiye geçişi sağlamaz. Yapılması gereken buraya bu maddeyi koymaktır.

Sayın Başkan, bu tip katkılara izin vermeniz lazım. Eğer öyle olmazsa ihtisas komisyonu olma özelliğini kaybeder burası.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben her zaman açığım ama karşılıklı soru-cevaba dönersek bunun sonunu alamayız düşüncesiyle söyledim ama bu işin uzmanısınız siz de...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, bu Komisyonda sekiz yıl görev yaptım. Eski Komisyon başkanları döneminde bu karşılıklı görüşmeler hep olmuştur. Bu katkı vermek amaçlı bir şeydir. Popülizm yok, başka bir konuda da konuşmuyorum. Bunların burada serbest olması lazım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyorum efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Efendim, bu konunun uzmanı kendisi.

BAŞKAN – Biliyorum canım, onun için ilk önce ona söz verdim zaten Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla, izin verilsin yani.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Yılmaz, o nedenledir ki bir sürü Komisyon üyesi arkadaşımız söz isterken Sayın Hamzaçebi'ye söz verdim ki bu konuda belki yanlış anlaşılma olabilir.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sadece merak ettiğim bir husus var. Yani, tabii öncelikle apar topar bir torba yasayla buraya getirilmiş ve neredeyse maliye sisteminde, muhasebe sisteminde, vergi sisteminde esaslı bir değişiklik getirmeye dönük bir düzenlemenin torba yasada 1'inci maddeye üstelik konmuş olması, akabinde de bir önergeyle bunun farklı bir boyuta taşınıyor olması burada bu torbayı hazırlayan arkadaşlarımızın herhâlde biraz daha dikkatli olması gerektiğini ortaya koymakta. Yani, burada bir torba yasada daha 1'inci maddede böyle değişiklikler yapılma ihtiyacı varsa demek ki bu özensiz hazırlandığını göstermekte.

İkincisi: Şimdi, son verilen bir önerge var. Gerçi ilk teklifte de aynıydı. Şu cümlemin ben anlamını sormak istiyorum: “Yüzde 10’u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınır.” Yani, şimdi, vergilendirmeye tabi olan kısım yüzde 10’u. Peki, yüzde 90’ı ne olacak, bu ne anlama geliyor? Ben hukukçuyum, kusura bakmayın, yüzde 90’ın ne olduğunu anlayamadım, o açıdan soruyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, kısaca ifade etmek için söz aldım. Dün yaptığımız ön görüşmede Sayın Hamzaçebi’nin dediği konuları aslında sormuştuk yani “Fatura toplamı ve kayıt sisteminde bir sıkıntı olmayacak, değil mi?” diye, arkadaşlarımız da “Olmayacak.” demişlerdi ama yine Sayın Hamzaçebi’nin burada buna uymayanların bu imkândan yararlanmaması önerisi konulabilir diyorum buraya.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi iki şey söylediniz: Birincisi, uymayanların yararlanmaması konusu, ikincisi de bu kurumlar vergisiyle ilgili olan ifadenin sona alınması konusu. Evet, ne diyorsunuz arkadaşlar?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir örnek daha vereyim Sayın Başkan: Uymadı, fatura almadı. Fatura almayınca 100 bin liralık bir harcamada 18 bin liralık KDV kayboluyor. Bakın “Fatura alma.” diyoruz adama, o da almayacak, 18 bin lira KDV’yi ödemeyecek. İdare yakaladı, kaç liradır ceza bilmiyorum ama fatura almadığı için örneğin 1.000 lira özel usulsüzlük cezası kesecek ona. O, bunu sağlamaya yetmiyor.

BAŞKAN – Uğur Bey, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Tabii, Gelir İdaresi nasıl karşılar bilmiyorum ama Sayın Başkanım, 1 defaya mahsus onu yapmayalım “Aynı yıl içerisinde 3 defa tekrarlanırsa fatura almadığı veya bu usulsüzlüğü yaptığı, bu şeyden faydalanamaz.” diyelim. Yani, 1 defa almadı adam, olabilir, hemen adamı götürmeyelim. Yani, Maliye de mesela bir iş yerini kapatırken 1 defada yapmıyor; uyarıyor, uyarı cezası veriyor –neyse- daha sonra iş yeri kapatmaya gidiyoruz. Biz de bu arkadaşın bu haktan faydalanmasını 1 defa da elinden almayalım, onun cezasını aynı takvim yılı içerisinde 3 defa...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 2 kere olabilir.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, bu aşamada bunu karara bağlamamız biraz zor olacak anladığım kadarıyla. Şöyle yapalım, benim önerim şu: Çalışsın arkadaşlar; Sayın Hamzaçebi katılsın, Sayın Tatlıoğlu katılsın, Sayın Kalaycı katılsın ve bizden de Cemal Bey katılsın ve bu düzeltmeyi Genel Kurulda yapalım eğer uygun görürseniz.

Redaksiyon yetkisi verin, bu kurumlar vergisiyle ilgili kısmı son cümle olarak alalım.

Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani, mümkünse burada yapalım çünkü daha önce başımıza geldi, Sayın Muş dedi ki: “Aşağıda bu işi düzenleyeceğim Hocam.” Aşağıda bu iş dondu, kaldı, öyle bir tecrübemiz var bu askerlikle ilgili. Sayın Mustafa Bey de burada yapılması konusunda bir sıkıntı görmüyor “Burada yapalım.” diyor. Yalnız, Uğur Bey’in dediği “3 defada” ama zaten bu denetim, 1.000 kişiye 3 kişiyi denetliyor, 1.000 kişiye 3 kişiyi denetlerken buraya gelecek denetleyecek, o denk gelecek... Dolayısıyla, böyle bir hak veriliyorsa 1 kere uymuyorsa sistemin dışına çıksın.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, gerek Gelir İdaresi Başkanlığımız gerekse uzmanlarımız konuyu anladı zaten, bunun üzerinde çalışacak fazla bir şey yok. Yani, 2 defa, 3 defa demenin mahzurları da olabilir, 2 defa fatura alabilirsin, almayabilirsin gibi bir teşvik şeyi olabilir, 1 defa olsa iyi olur.

BAŞKAN – Burada yapalım diyorsunuz .

“2 kere olabilir.” diyor Sayın Hamzaçebi.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkanım, şimdi önergieyle şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunanları yararlandıracamız bu haktan fakat bu madde hükümleri Kurumlar Vergisi ve mükellefler hakkında da uygulanır da burada bir genelleme var, sanki burada bir anlam kargaşası var. Yani, bu yalnız minibüsler için mi şehir içi yolculukları için mi? Yoksa kurumlar vergisi deyince hepsi giriyor, bütün kurumlar giriyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade ederseniz şöyle yapalım: Bu arada arkadaşlarımız baksınlar, yarım saatlik bir yemek arası verelim. Saat 8’de bir arada bulunalım. O düzeltmeye arkadaşlar baksınlar, ona göre oylamayı yapalım.

Saat 20.00’ye kadar da yarım saat ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati:19.29

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 20.13****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 33'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

1'inci maddeyle ilgili ortak görüş tesis edildi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, öyle demeyin.

BAŞKAN – Ha, sizin yok, pardon, HDP dışında.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bizim de yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl yani CHP tamamen katılıyor mu?

BAŞKAN – CHP'den Akif Bey...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Kuşoğlu'nu bir bilgilendirelim.

BAŞKAN – Sayın Bülent Bey, “tamam” diyor musunuz efendim?

BÜLENT KUŞOĞLU (İstanbul) – Özur dilerim, bilmiyorum, bir şeyle uğraşıyordum.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, şöyle: 1'inci maddeyle ilgili “Bir takvim yılı içinde 2 kez ceza kesilen mükellefler cezanın kesildiği ve takip eden iki takvim yılına ait kazançları için bu madde hükümlerinden yararlanamaz.” diye bir öneri gelmişti Sayın Hamzaçebi'den, bunu ilave ediyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Kuşoğlu da uygun görürse.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Estağfurullah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, ben söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu şekilde geçeceğini biliyorum, yalnızca not düşmek için söylüyorum: Arkadaşlar, mesele 800 işletmeye bu istisnayı sağlamamız değildi. Bir kapıyı açmış oluyoruz, Plan ve Bütçe Komisyonu bir yerde bir kapıyı açmış oluyor. Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez kurumlara ve işletmelere bu anlamda hasılat üzerinden vergilendirme kapısı açılmıştır.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Katma değer vergisinde verildi. İlk defa değil yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, ben söyleyeyim. İsmail Bey, ben bir konuşayım.

Katma değer vergisi ayrı olabilir. Bakın, kazanç başka bir şeydir, kâr. Yani Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez kâr üzerinden vergi almayacağız diyoruz, bir kapıyı açıyoruz, hasılat üzerinden vergi alacağız diyoruz. Bu, kurumlar vergisine teşmil ettirilmiş durumda ve bu kapıdan emin olun... Bakın, az önce meslek odası temsilcimiz söyledi “Ya, bu eksiktir arkadaş, iyi güzel de şuna da verelim.” dedi. Daha bakın benim sözümün mürekkebi kurumadı tutanaklarda. Emin olun, bundan sonra bütün milletvekillerimizin, bakanlarımızın kapısında “Ya şu sektöre de bunu genişletelim, bak bu sektöre vermişsiniz, şu sektöre de verelim. Bak onların ne günahı var, buna vermişsiniz?” diye yığılmalar

olacak ve Gelir İdaremi de bu işe yol vermekle bence büyük bir hata yapmıştır, Maliyemi ve Gelir İdaremi. Bunun sonuçlarını göreceğiz. Adım Garo ise birkaç aya kadar bunun sonuçlarını göreceğiz diyorum.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben de kayıtlara geçsin diye söylüyorum.

Bu daha önce uygulanan götürü verginin bir başka şekli. Daha önce katma değer vergisi konusunda çıkmış, şimdi bunu genele şamil bir düzenleme vardı. Ben teşekkür ederim bütün siyasi partilere ve Başkana. Belli bir noktada bir mutabakat sağlandı ve beni esas mutlu eden taraf yasama organı olarak vergilendirme yetkimizi yürütmeye vermemiş olduk.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, çok kısa bir şey söylemek için söz aldım. İyi bir vergi sisteminin üç temel bileşeni vardır: Saydam bir mevzuat, öngörülebilir vergi yükü, güçlü gelir idaresi. Saydam mevzuatta her şey kanunlarda yazılır. Yetkiler en aza indirilmiştir Cumhurbaşkanına veya Bakanlar Kuruluna verilen yetkiler ve kanuni düzenlemeler ilgili yasalarında yapılır. Şimdi, burada “Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri için de uygulanır.” şeklinde bir hüküm var. Doğru olan, bu hükmü Kurumlar Vergisi Kanunu’na taşımaktır Sayın Başkan. Kurumlar Vergisi Kanunu’na bir madde veya bir fıkra ilave ederek “Gelir Vergisi Kanunu’nun 113’üncü maddesi aynı işi yapan kurumlar vergisi mükellefleri için de uygulanır.” dersek daha doğru olur.

Bir anımı da anlatacağım, siz sabırsızlanıyorsunuz ama bir örnek olsun diye. Yeni grup başkan vekiliyim. Plan ve Bütçe Komisyonunda sekiz, dokuz yıl görev yaptım. Sayın Mustafa Elitaş da grup başkan vekili. Genel Kurulda söz aldım bir tasarı Plan ve Bütçe Komisyonundan gelmişti. Oturduğum yerden söz aldım, Sayın Başkana bir hatırlatmada bulundum. Şu kelime yanlış, onun yerine şunu yazsak daha iyi olur dedim. Sayın Elitaş kürsüye çıktı “Burada bir hata varsa sorumluluk Sayın Hamzaçebi’nindir çünkü Plan ve Bütçe Komisyonundan geçen yasaların Türkçesini biz ona emanet etmiştik.” dedi. Trabzon’dan bir partili arkadaşım beni arıyor “Sen hangi hatayı yaptın orada? Nasıl oldu bu?” diye.

Burası teknik bir komisyondur. Tasarıya katılırız veya katılmayız ama kendi mantığı içerisinde onun en tutarlı, en iyi şekilde olmasını arzu ederiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Sayın Başkan, eğer Akif Başkanımın teklifi geçerliyse, kabul edilecekse, girecekse maddeye o zaman ben konuşmamı geri çekiyorum. Eğer kabul edilmemesi durumunda eleştirilerim var.

BAŞKAN – Evet, şimdi, arkadaşlar, o şekilde zaten kabul edeceğiz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamam, o zaman benim söyleyeceğim bir şey yok.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 1’inci madde için verilen önerge milletvekillerimiz tarafından geri çekildi. Yine 1’inci maddeye yönelik olarak biraz önce okuduğum değişiklik yapılarak şu anda dağıtılan önerge tesis edildi, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 1’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

İsmail Tatlıoğlu

Mustafa Kalaycı

Giresun

Bursa

Konya

MADDE 1- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mülga 113 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Hasılat esaslı kazanç tespiti

MADDE 113- Şehir içi yolcu taşımacılığı faaliyetinde bulunan ve bu faaliyetlerinden kaynaklanan hasılatlarının tamamını elektronik ücret toplama sistemleri aracılığıyla elde eden mükelleflerin talep etmeleri halinde söz konusu faaliyetlerinden elde ettikleri gayrisafi hasılatlarının (25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 38 inci maddesi kapsamında hasılat esaslı vergilendirme usulüne göre vergilendirilen mükellefler için hesapladıkları katma değer vergisi dahil tutarın) % 10’u bu faaliyetlerine ilişkin vergiye tabi kazanç olarak esas alınır. Vergiye tabi kazancın bu suretle tespitinde ilgili faaliyete ilişkin giderler dikkate alınmaz ve bu kazançta herhangi bir indirim veya istisna uygulanmaz. Kazançları birinci fıkra kapsamında tespit edilenlerin;

a) Bu faaliyetlerine ilişkin gider veya maliyetleri, vergiye tabi diğer kazanç veya iratlarının tespitinde dikkate alınmaz.

b) Bu kazançları dışındaki beyana tabi diğer kazanç veya iratları hakkında bu madde uygulanmaz.

c) İki yıl geçmedikçe bu usulden çıkmaları mümkün değildir.

213 sayılı Kanunun 353 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrası hükümleri uyarınca bir takvim yılı içinde iki kez ceza kesilen mükellefler, cezanın kesildiği ve takip eden iki takvim yılına ait kazançları için bu madde hükümlerinden yararlanamaz.

Bu madde hükümleri kurumlar vergisi mükellefleri hakkında da uygulanır.

Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada yer alan oranı iki katına kadar artırmaya, yarısına kadar indirmeye, kanuni oranına getirmeye, Hazine ve Maliye Bakanlığı, maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN - Bu önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 193 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 90- Yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını, bu maddedeki hükümler çerçevesinde, 31/12/2019 tarihine kadar Türkiye’deki banka veya aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişiler, söz konusu varlıkları serbestçe tasarruf edebilirler.

Banka ve aracı kurumlar, kendilerine bildirilen varlıklara ilişkin olarak %1 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim izleyen ayın on beşinci günü akşamına kadar vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile bağlı bulunduğu vergi dairesine beyan eder ve aynı sürede öderler.

Birinci fıkra kapsamına giren varlıklar, yurt dışında bulunan banka veya finansal kurumlardan kullanılan ve bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan kredilerin en geç 31/12/2019 tarihine kadar kapatılmasında kullanılabilir. Bu takdirde, defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla, borcun ödenmesinde kullanılan varlıklar için Türkiye'ye getirilme şartı aranmaksızın bu madde hükümlerinden yararlanılır.

Bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla kanuni defterlerde kayıtlı olan sermaye avanslarının, yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının bu maddenin yürürlüğe girmesinden önce Türkiye'ye getirilmek suretiyle karşılanmış olması hâlinde, söz konusu avansların defter kayıtlarından düşülmesi kaydıyla bu madde hükümlerinden yararlanılır.

213 sayılı Kanun uyarınca defter tutan mükellefler, bu madde kapsamında Türkiye'ye getirilen varlıklarını, dönem kazancının tespitinde dikkate almaksızın işletmelerine dâhil edebilecekleri gibi aynı varlıkları vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabilir kazancın tespitinde dikkate almaksızın işletmelerinden çekebilirler.

Gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak kanuni defter kayıtlarında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile taşınmazlar, 31/12/2019 tarihine kadar vergi dairelerine beyan edilir. Beyan edilen söz konusu varlıklar, 31/12/2019 tarihine kadar, dönem kazancının tespitinde dikkate alınmaksızın kanuni defterlere kaydedilebilir. Bu takdirde, söz konusu varlıklar vergiye tabi kazancın ve kurumlar için dağıtılabilir kazancın tespitinde dikkate alınmaksızın işletmeden çekilebilir. Bu fıkra kapsamında beyan edilen taşınmazların aynı sermaye olarak konulmak suretiyle işletme kayıtlarına alınması halinde, sermaye artırım kararının beyan tarihi itibarıyla alınmış olması ve söz konusu kararın beyan tarihini izleyen onuncu ayın sonuna kadar ticaret siciline tescil edilmesi kaydıyla, bu maddeden faydalanılabilir. Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların değeri üzerinden %1 oranında vergi tarh edilir ve bu vergi, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir.

Bu madde kapsamında ödenen vergi, hiçbir suretle gider yazılamaz ve başka bir vergiden mahsup edilemez, Türkiye'ye getirilen veya kanuni defterlere kaydedilen varlıkların elden çıkarılmasından doğan zararlar, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmez.

Bu madde kapsamında bildirilen veya beyan edilen varlıklar nedeniyle hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmaz. Bu hükümden faydalanılabilmesi için bildirilen veya beyan edilen tutarlara ilişkin tarh edilen verginin vadesinde ödenmesi ve birinci fıkra uyarınca bildirilen varlıkların, bildirim yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde Türkiye'ye getirilmesi veya Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmesi şarttır.

Cumhurbaşkanı, bu maddede yer alan süreleri, bitim tarihlerinden itibaren altı aya kadar uzatmaya; Hazine ve Maliye Bakanlığı, madde kapsamına giren varlıkların Türkiye'ye getirilmesi, bildirim ve beyanı ile işletmeye dâhil edilmelerine ilişkin hususları, bildirim veya beyana esas değerlerin tespiti, bildirim ve beyanların şekli, içeriği ve ekleri ile yapılacağı yeri, maddenin uygulanmasında kullanılacak bilgi ve belgeler ile uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talep eden Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tümü üzerinde görüşlerimi ifade ederken bu konuya da kısmen değinmiştim. Bu 5'inci varlık barışı düzenlemesi. 5811 sayılı Kanun'la 2008 yılında yapılan düzenlemede yurt dışı varlıklar üzerinden yüzde 2, yurt içi varlıklar üzerinden yüzde 5 oranında vergi alınıyordu. 2013 yılındaki 6486 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemede yurt dışı varlıklar üzerinden yüzde 2 vergi alınması öngörülmüştü, yurt içi varlıklar kapsam dışıydı. 6736 sayılı Kanun da 2016 yılında çıkmıştı bu kanun, vergisizdi. 7143 sayılı Kanun'la -2018 yılında çıkmıştı bu da- belli tarihe kadar getirilen veya defterlere kaydedilen yurt dışı varlıklar üzerinden sıfır, daha sonra getirilen veya kaydedilenler üzerinden yüzde 2 oranında vergi alınması öngörülmüştü. Burada teklifte yüzde 1 olarak öngörülüyor. Bunu önce bir tespit etmek gerekir.

Söylemiştim, bu tip düzenlemelerin bugüne kadar ciddi bir katkısı olduğunu görmedik. Ciddi bir katkısı olsaydı Gelir İdaresi Başkanlığı 2013 yılından itibaren bunları kendi web sayfasında yayınlardı. Sonuçları yayınlamadı ama Komisyon veya milletvekilleri olarak Gelir İdaresi Başkanlığından bu bilgileri istiyoruz. 2013 yılından bu yana uygulanan varlık barışı düzenlemelerinin gelir etkisi ne olmuştur? Aynen 2008 yılındaki gibi onları kalem kalem istiyoruz.

Madde bir kriz dönemi düzenlemesi ama istenen geliri sağlamayacaktır. Yani ne olursa olsun her şartta bir gelir gelir, bu da bizim işimizi görür anlayışı olabilir. Güvenin olmadığı bir ülkede siyasal istikrarın olmadığı, ekonomik istikrarın olmadığı bir ülkede insanların yurt dışındaki varlığını Türkiye'ye getirmesi mümkün değildir. Münferit birtakım kişilerin münferit talepleri üzerine birtakım çözümler olabilir.

Maddede muğlak olan birkaç konu var, onları hatırlatıyorum. Beyan edilen varlıkların değerinin nasıl tespit edileceğinin cevabı yok. İlk uygulamalarda kanunlarda "rayiç bedel" kavramı vardı. Sonra bu kavram kullanılmadı. İdare ilkin "rayiç bedel" dedi, sonra önce "Vergi Usul Kanunu değerlendirme hükümleri uygulanacaktır." dedi, yoğun tepki üzerine "rayiç bedel" dendi. Burada herhangi bir düzenleme yok. Bu talepte bulunacak kişilerin belirsizliğine yol açacak, onların beyanda bulunmasını engelleyecek bir husustur.

İkincisi: Beyan edilen değer varlığın elden çıkarılması hâlinde maliyet bedeli olarak kabul edililmeyeceği açık değil. Bu konuyu açıklığa kavuşturmak lazım. Beyan edilen değer maliyet bedeli sayılmayacaksa -muhtemelen öyle açıklama yapılacaktır- varlık elden çıkartıldığında genel olarak da kur farkı kaynaklı önemli bir vergi çıkabiliyor. Bu da varlık barışına olan talebi engelleyen bir husus. Teklifte beyan edilen varlıklar nedeniyle inceleme ve tarhiyat yapılmayacağı belirtiliyor ancak ihbar nedeniyle inceleme yapılması mümkün. Bunu bilgisine sunuyorum Komisyonun.

Yurt dışındaki varlığın getirilmesi hâlinde, örneğin, 2019 yılında getirirse 2019 yılında elde edilen ve 2020 yılı Mart ayında beyan edilecek olan gelirin beyanına gerek kalıp kalmadığı açık değil.

Kayda alınan varlıkların işletmeden çekilmesi hâlinde vergilenmeyeceğine ilişkin hüküm açık değil. Aktife konan varlığın vergisiz işletmeden çekilmesiyle isteniyorsa bu öneri doğru değil. Varlığın konması nedeniyle pasifte oluşan fonun ortaklara dağıtılmasıyla istenen bu durumda da vergi çok düşük, yasal kâr dağıtımında vergi yüzde 15, burada vergi yüzde 1'dir.

Bu tip problemleri bünyesinde taşıyan bir düzenleme var burada. Başarı şansını görmüyorum. Getirisini çok yüksek miktarda tahmin etmiyorum. Çok düşük kalacaktır. Bu kadar sık yeniden yapılandırma ve varlık barışı düzenlemesi yapan bir idareye -idare derken siyasi iktidarı kastediyorum elbette ki, bürokratik idareyi kastetmiyorum- hiçbir vatandaş, hiçbir yurttaş güvenmez, yurt dışındaki varlığını da getirmez. Yurt dışına giden varlığın nedeni Türkiye'deki ekonomik istikrarsızlıktır, siyasal istikrarsızlıktır, vergi silahının acımasız bir şekilde mükellefler üzerine bir tehdit unsuru olarak kullanılmasıdır. Bunlar olmadığı sürece bu işin başarı şansını görmüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Son cümlemi şöyle bağlayayım: Gelir İdaresinin tahsilat tahakkuk oranlarına baktığımızda 2018 yılında tahsil edilen verginin tahakkuk eden vergiye oranı yüzde 81,4 olduğunu görüyoruz. 2000 yılında bu oran yüzde 90,5’tur. 1999’da 86, 2000 yılında 90,5. 90 seviyelerinde seyreden bu oran 2008 yılından itibaren yüzde 90’ın altına inmiştir. Bugün yüzde 81,4’tür. Bu içinde bulunduğumuz ekonomik krizi gösteriyor, istikrarsızlığı gösteriyor. Bunu da bilgilerinize sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, varlık barışıyla ilgili bir bilgi alalım.

Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız, buyurun lütfen.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, bu düzenlemeye baktığımız zaman daha önce de varlık barışı konusunda düzenlemeler yapılmıştı, o düzenlemelere benzer içeriğe sahip. Baktığımız zaman iki kısımdan oluşuyor, birinci kısım yurt dışında bulunan varlıklara ilişkin, ikinci kısım ise yurt içinde bulunan varlıklara ilişkin. Yurt dışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarının 31/12/2019 tarihine kadar Türkiye’de bulunan bir banka ya da aracı kuruma bildirilmesi ve bildirilen bu tutarların bildirimi takip eden ayın on beşinci günü akşamına kadar banka tarafından ya da aracı kurum tarafından sorumlu sıfatıyla vergi dairesine beyan edilmesi ve üzerinden yüzde 1 vergi alınması koşuluyla ve burada bildirilen varlıkların bildirimi takip eden üç ay içerisinde Türkiye’ye getirilmesi koşuluyla bildirilen varlıklar üzerinde gerçek ve tüzel kişiler serbestçe tasarrufta bulunabileceklerdir.

İkinci kısım ise yurt içinde bulunan varlıklara ilişkin kısımdan oluşuyor. Burada birinci kısımdan ayrı olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine getirilmiş bir düzenlemedir. Gelir ve kurumlar vergisi mükellefi olan ve bunların yurt içinde bulunan fakat kanuni yasal defterlerine kaydetmediği yine birinci kısımda bahsettiğimiz para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarına ilave olarak taşınmazları da 31/12/2019 tarihine kadar vergi dairelerine beyan etmeleri koşuluyla ve bunun üzerinden yüzde 1 vergi ödemeleri koşuluyla serbestçe tasarrufta bulunabilecekler ve yapılan bu bildirimler dolayısıyla herhangi bir vergi incelemesi veya tarhiyat yapılmayacaktır.

(Oturma Başkanlığına Kâtip Şirin Ünal geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ifade edildi, bugüne kadar benzer düzenleme defalarca yapıldı. Bu düzenlemelerden yani ne elde etti, ne kadar gelir toplandı, hangi kalemlerden? Bu sorulara ısrarla cevap verilemiyor, verilmiyor. Yani siz bunu tespit edemiyor musunuz? Yani bu hangi kalemlerden ne kadar daha evvel çıkan varlık barışlarında ne kadar para toplandı? Bir sorum bu yani tespit edilemiyor mu, açıklanmak mı istenmiyor? Hani insanların, kimin getirdiği açıklanmasın ama yani toplam olarak tespit edilemiyor mu? Çünkü daha evvel vermiş olduğum bir soru önergesine Sayın Ağbal -sanki öyle anladım ben bu şeyden- “Söz konusu bildirimler bankalar, aracı kurumlar ve gümrük idaresinde yapılmakta olup bununla ilgili Bakanlığımıza herhangi bir bildirimde bulunulmadığından önergeye konu edilen hususlara ilişkin Bakanlığımızın veri tabanında herhangi bir bilgi yer almamaktadır.” Ya bu

çok inandırıcı bir cümle mi, sizle ilgili yani? Gerçekten yani niye tekrar böyle bir düzenleme getirdiniz, bu sefer ne bekleniyor? Ne kadar oldu, 11/05/2018’te çıkmıştı en son, şimdi tekrar on iki, on dört ay sonra tekrar çıkıyor, nedir amaç, ne bekleniyor? Bunların bir açıklanması gerekiyor.

Bir de hani sadece bu değil, işte vergi alacaklarıyla ilgili, diğer alacaklarla ilgili, prim alacaklarıyla ilgili yani her sene, her sene bir düzenleme, af getiriliyor, böyle bir ekonomi olur mu arkadaşlar? Peki, vergi ödeyen insanların durumu ne olacak? Böyle bir ekonomiye kim, nasıl güvenecek, nasıl vergi verecek, nasıl doğru beyanlarda bulunacak? Yani bunu bilen, bunu izleyen... Şimdi kızıyorlar, “Bizim ekonomimizle ilgili bilinçli bir şekilde kredi derecelendirme kuruluşları olumsuz raporlar veriyor, bunlar zaten işte bize saldırıyorlar, işte Avrupalılar, Amerikalılar, gâvurlar filan.” Güzel de yani bütün bunlara bakan yani kim olursa olsun yani nasıl bir rapor verecek, Türkiye’nin ekonomi notunu nasıl yükseltecek? Gerçekten bütün bunlar ya bir iflas noktasına mı geldik? Böyle değildir herhâlde yani, ülke bu noktada değil. Bu sorulara cevap verilmesi gerekiyor. Tabii, buna cevap verecek olan siyasi otoritedir yani bu şeyi getirendir. Tamam, sizin teklifiniz, eyvallah, kabul ediyoruz ama bu sorulara da cevap aramak hakkımız diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir cevap bekliyorum ama yani sonra mı verecek, nasıl olacak? En azından ne kadar para toplandığı bugüne kadar çıkanlardan ne kadar...

BAŞKAN – Toplu verilecek.

Sayın Şener...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Bir dip bakiye görelim diyorsunuz Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne diyorsun ya? Niye bu kadar büyük risk alıyoruz, büyük paralar mı geliyor, ne oluyor?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, sayın milletvekilleri, değerli bürokratlar; devletin düzenli işlemesi lazım, kurallara uygun işlemesi lazım. Hukuk düzenine vatandaşların mümkün olduğunca uyacak şekilde devletin de yönlendirmesi gerekir. Şimdi bu varlık barışları gerçekten düzeni bozan özelliklere sahip, bir kere yapılmış olsa ekonomiyi kayıt altına almak maksadıyla son bir kez bir varlık barışı hakkı tanındı, ondan sonra kayıt dışı, kaçak, kara para üzerine gidilecektir ve kimseye nefes aldırılmayacaktır diye düşünülürse faydalı olur. Ama bu bir alışkanlık hâline gelirse ikide bir, birkaç yılda bir varlık barışı adı altında kayıtlarda yer almayan yurt dışı varlıkları, yurt içi varlıkları kayıt altına alıyoruz diye kimi zaman vergisiz, kimi zaman sadece yüzde 1 ödeme yaptırmak suretiyle bir affa yönelirsek kamu düzenini tahrip ederiz ve “iyi vatandaş” kavramını tahrip ederiz. İyi vatandaş şudur: Mevcut hukuk düzenine uygun yaşayan vatandaşdır. Bir devletin başarısı vatandaşlarını iyi vatandaş niteliğine büründürmesiyle orantılıdır. Eğer devlet çarkı rastgele işliyorsa ikide bir aflar çıkarıyorsa, varlık barışları çıkarıyorsa, vatandaşlar mevcut hukuk düzenine uymamakta menfaat görüyorlarsa, kurallara uyanlar zararlı çıkıyor, kurallara uymayanlar kârlı çıkıyorsa ve sistem kurallara uymayanların lehine işliyorsa sürekli olarak bunu bu şekilde oluşturan hükümetler ve devletler başarısız demektir. Vatandaşlarını iyi vatandaş olmak yerine kötü vatandaş olmaya özendiriyor demektir.

Şimdi, tabloya bakıyoruz, yani 8 kez daha önce çıkarılmış ve bu 8 kez yapılan geçici uygulama şimdi 9’uncu kez tekrarlanıyor. Bir geçici uygulama olma niteliğini kaybetmiş, bir asli uygulama hâline gelmiş. Yani kanuna, hukuka uymayan, iyi vatandaş olmayı beceremeyen insanları ödüllendiren bir uygulama niteliği kazanmış ve bunu yapan, bu gerçekleştiren mevcut Hükûmettir, mevcut iktidardır. Tarihte bu kadar çok böyle varlık barışına benzer düzenleme yapan hiçbir iktidarın olduğunu

zannetmiyorum, ilk defa bu alışkanlık hâline getirilmiştir ve insanımızın güzel huyunu ve karakterini bozmak için âdeta Hükûmet yarış yapıyor, çaba harcıyor. Bundan vazgeçmek lazım ve bu maddenin de metinden çıkarılması lazım. Dünyanın neresinde var her sene veya birkaç senede bir varlık barışına benzer bir düzenleme yapan hükûmet, iktidar? Dünyanın diğer bölgelerinde bu tip şeylerin olduğunu zannetmiyorum. Bu bize özgü bir yanlış hâline gelmiş, alışkanlık hâline gelmiş ve tüm devlet sistemini çökertiyor, tüm hukuk düzenini mahvediyor, vatandaşların hukuka, kanuna uyumlu vatandaş olma iradesini yok ediyor, ortadan kaldırıyor, bu para toplamaktan öte bir bela. Bütün insanların huyunu bozarsanız yanlış teşvik ederseniz Hükûmet olarak, devlet olarak bu ülkeye yapabileceğiniz en büyük kötülük budur. Bir iktidarın vatandaşına, ülkesine kötülük yapma hakkı olamaz. Onun için bu maddeyi çok yanlış bir madde olarak değerlendirdiğim için çıkarılmasını istiyorum.

İkincisi, şeffaflık yani demokratik bir ülkede, medeni bir ülkede şeffaflık esastır. Devlet yönetiminde mutlak surette “şeffaflık” denilen kavramın yerleşmesi lazım. İnsanlar devletlerinin, hükûmetlerinin ne yaptığını bilmeli, ne yapmadığını bilmeli ama maalesef yine mevcut iktidarın temel hükûmet etme yöntemlerinden biri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani devletin temel vasfıdır yani şeffaf olmak, denetlenebilir olmak. Şeffaflık yoksa denetlenebilirlik yoksa devlet çarkını yönetenlerin ne yaptığını hayal bile edemezsiniz. O kadar kötü yönetirler ki o kadar büyük yağma yaparlar ki şeffaflık olmadığı için kimse tespit edemez, denetlenebilirlik olmadığı için kimse hesap soramaz, bunun neticesinde devlet gücünü ve devlet parasını kullananlar her türlü suistimali yaparlar. Şimdi arkadaşlar soruyor, ben de tekrar soruyorum: Şimdiye kadarki 8 varlık barışından Hükûmetimiz kaç lira tahsilat yapmıştır? Bu çok mütevazı bir soru, bunu bile gizliyor, şu Hükûmetin hâline bakın, bunu bile gizliyor. Bu yetmez, kimler yararlandı kardeşim bundan, bunu bilmek zorundayım. Vergisini ödememiş, kaçırmış, sonra gelmiş yüzde 1 vermiş veya 2016’da olduğu gibi hiç ödeme yapmamış, parasını meşrulaştırmış, kayıt altına almış; kim bunlar ya? Kimse bilmiyor. O bakımdan bir, ne kadar para toplandı tek tek sekiz yıl itibarıyla verirsiniz çok makbule geçecek ama bundan kimlerin yararlandığını da bilmek hem bizim hakkımızdır hem de tüm kamuoyunun hakkıdır. Bu devlet çarkı nasıl dönüyor? Yoksa hiç kimsenin bu devlet çarkının nasıl döndüğü, hazinenin emme basma tulumba gibi kimin cebine boşaltıldığını hiç kimse bilmez. Vergi ödeyeceksiniz, ülkedeki mükellefiyetlerinizi yerine getireceksiniz sonra sizin kaynaklarınızın nasıl harcandığını bilmeyeceksiniz, böyle bir hükûmet etme biçimi olmaz.

Evet, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Karabıyık.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, varlık barışı süresinin uzatılmasını öngören bu düzenleme için biz zaten onun öncesinde de kara para aklamasının başka bir uygulaması falan demiştik, şimdi yüzde 2’den de yüzde 1’e düştü bu kazanç. Yurt dışındaki kazançların sadece bildirme zorunluluğunun getirilmiş olması, varlıkların kendilerinin Türkiye’ye getirilme mecburiyetinin de konulmamış olması ayrı bir tezatlık oluşturuyor bana göre. Sayın Şener’in de ifade ettiği gibi ne kadar para toplandı bilmek istiyoruz gerçekten. Sadece bunu bilmek değil, bir sürü şeyi bilmek istiyoruz, çok daha basit şeyleri de ben bilmek istiyorum. Ama maalesef şimdi aklıma geldiği için söyleyeceğim, bu konuyla ilgisi olmasa da genel bir sıkıntı bu. Mesela geçen gün bu şeyi merak ediyorum, toplum yararına programlar bazı illerde uygulandı, 2007’den bu yana uygulanıyor. Kaç kişi talep etti? Hangi bölgede, hangi şehirde kaç

kişi işe alındı? Nasıl bir yöntemle alındı? Bunlarla ilgili soru soruyorum, İŞKUR'u arıyorum, bilgi yok. "Sitemizde işte istatistiklerde olanları verin diye talimat verildi, onun dışında bir şey vermeyin diye talimat verildi bize." diye bir ifade kullanılıyor. Bilgi edinmeden istiyorum, alamıyorum yani ne yapmam lazım, yargı yoluna mı gitmek lazım. Sayın Şener ifade edince aklıma geldi, gerçekten en basit bilgiyi dahi biz alamıyoruz. Hani şeffaflık diyoruz, biz burada milleti temsil ediyoruz, kendimiz için bir şey istemiyoruz ama bu bilgilere ulaşamıyoruz.

İkinci olarak şöyle bir sorun var yani başkanlık sistemi gelecek, "Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi gelecek ekonomi uçacak, Türkiye uçacak." dediniz. Hani, yukarıya doğru uçmadık, aşağı doğru indik. İnanın, on yedi yıllık verilere, içinde beş yıllık verilere, o beş yıllığın içerisinde son bir yıllık verilere baktığınızda yani 13 datada ben çıkarttım verileri, herkese de verebilirim, hepsinde daha kötü, daha kötü ve o beş yılın en kötü dönemi de son bir yıl. Şimdi, bu neden bir taraftan önemli? Bu gibi düzenlemeler, bu varlık barışı gibi düzenlemeler, sayın vekiller, takdir edersiniz ki gerçekleri görmemiz lazım, itibarımızı zedeleyen uygulamalar veya işte yaptığımız şeyler gerçekten itibarımızı zedeliyor. Yani gidiyoruz, yedek akçeleri artık bütçeye aktarmaya, hazineye aktarmaya çalışıyoruz bütçe açığını kapatmak için, yana yakıla bir telaşımız var, yana yakıla bir mecburiyetimiz var. Bu, yurt dışındaki itibarımızı da bize bakış açısını da zedeliyor. Bunu artık görmezden gelmeyelim. Yani diyoruz ki: "Nereden bulduysan buldun, getir, ben sana muhtacım, benim bunlara ihtiyacım var." Yani gerçekten biraz da konuya bu açıdan bakmamız lazım. Bunlar Türkiye'nin itibarını zedeleyen birtakım çalışmalar ve biz bunları sürekli yapıyoruz, sürekli alışkanlık hâline getirmiş bulunuyoruz.

Bir şey daha ilave edebilir miyim efendim, mikrofonum açıkken?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Vekilim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şimdi, Türkiye'de dolaylı vergi doğrudan vergiden çok daha fazla oranda, bir terslik var. OECD ortalamalarına baktığınızda tam tersi ve yıllar itibarıyla da dolaylı vergi arttı. Özellikle vatandaşın üstünde bu kadar dolaylı vergi varken biz ihtiyaçtan yana yakıla "Aman getirin de artık yüzde 2 bile istemiyoruz, yüzde 1 istiyoruz." diye de bir tezatlıkla da karşı karşıyayız.

Teşekkürler.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

Evet, Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Mustafa Savaş, 4'üncü varlık affını Meclise getirmiş bulunuyorsunuz. İlk 3'ünden ne fayda gördük, gerçekten bilmek istiyoruz. Sizde bu bilgiler var mı, öncelikle bunu soruyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Son düzenlemeyle ilgili elde edilen bilgileri bürokrat arkadaşlar verebileceklerini söylüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – E versinler o zaman.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Siz sözünüzü bitirin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, konuşmamdan önce ben bunu duymak istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, bakın böyle bir yöntem yok ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama Sayın Başkanım, bir şey söyleyeceğim. Bakın, dün biz ne söyledik Sayın Başkanım? Tamam, samimiyetimle söylüyorum: "Etki analizi görüşmeye başlamadan önce lütfen gelsin." dedik. Hatta dediniz ki: "Bir önceki uygulamanın sonuçları lütfen gelsin." Şimdi, ben bunun sonuçlarını bilirim ona göre konuşabilirim, konuşmamı ona göre hesap edebilirim.

BAŞKAN – Sayın Paylan, ben yine söz veririm size, merak etmeyin, ikinci kez yine veririm. Siz konuşmanızı yapın, konuşmalar bitsin, sonra sözü vereyim, tekrar söz isterseniz yine vereyim ben size söz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın Sayın Başkanım, arabayı atın önüne koyuyorsunuz. Ben bu bilgiyi haiz olsam daha rahat konuşurum. Ya bu faydalı oldu diyebilsem...

BAŞKAN – Tamam. Yani var mı, arkadaşımızın verebileceği bir bilgi var mı?

Buyurun.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Sayın Başkanım, son düzenlemeyle, 7143 sayılı Kanun çerçevesinde, varlık barışı kapsamında 17 milyar beyan ve bildirim yapılan tutar var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – TL mi?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet, TL. Yalnız şu ayrıntıyı belirtmek istiyorum: Şimdi, bizim varlık barışlarımız...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadarı yurt dışından?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Yaklaşık 8 milyarı yurt dışından, diğeri de yurt içi varlıklar için.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 8 milyar TL?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet.

Şimdi, şu ayrıntıyı, bu tamamını kapsamıyor, neden tamamını kapsamıyor, onu belirtmek istiyorum. Şimdi, biz vergi idaresi olarak ne zaman bu bilgiye sahip oluyoruz? Bize bir bildirim ya da beyan yapıldığı zaman bu bilgi bize ulaşıyor ama hem 6736 sayılı Kanun'da hem de 7143 sayılı Kanun'da 31/7/2018 tarihine kadar yapılan beyan ve bildirim tabi olan varlıklar bir vergiye tabi değildi. Dolayısıyla bunlar için mali idareye bir beyan ya da bildirim yapılmadı. Dolayısıyla 6736 sayılı Kanun'a ilişkin bilgiler bizim elimizde yok. 7143'ün de bizim idareye bildirilmeyen tutarlar elimizde değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Demin ne rakam verdiniz, 8 milyarın dışında?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – 17 milyar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangi yılda?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bu son, 7143 sayılı Kanun'la.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Son, yıl başında biten, 6'ncı ayda bitirecek...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Daha önceki?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dolar mı?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – TL.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir önceki?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bir önceki, 6736 sayılı Kanun'a ilişkin veri elimizde yok çünkü orada bir vergi öngörülmediği için sadece banka ya da aracı kurumlara ya da Türkiye'ye getirilmesi yeterliydi, madde düzenlemesi bu şekilde öngörülmüştü. Dolayısıyla bizim elimizde o konuda bir bilgi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – BDDK'nın bilgisi var mı bu konuda?

BAŞKAN – Bir saniye...

Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bildirilmedi diyorsunuz ya, vergi olmadığı için bildirilmedi; bilançolarında görünüyor o bir meblağ olarak, oradan alamadınız mı bilgi işlem vasıtasıyla? Alabilirsiniz, almışsınızdır daha doğrusu.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Şimdi, hem gerçek kişilerin hem tüzel kişilerin, bunların mükellef olma şartları da yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bilgi veremiyoruz da diyebilirsiniz, çok zorlamayın.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Gerçekten bu bilgiler bizde yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ya olmaması çok daha büyük bir ayıp Maliye Bakanlığında, Gelir İdaresinde yani bu bilgilerin olmaması daha büyük bir ayıp. Veremiyoruz dersiniz daha rahat olur.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – 6736 sayılı Kanun bu şekilde dizayn edilmişti. Bir de bunların mükellef olma mecburiyetleri olmadığı için...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – E o zaman niye kanunu düzenliyoruz, yapıyoruz? Bunlarla ilgili ne geldi, ne gitti, kaç kişi yararlandı, kaç para geldi, ne kârımız, ne zararımız oldu bilmiyorsak niye yapıyoruz o zaman? 8 milyar TL ise bunu da yapmayın. FATF'ın bir şeyi var, soruşturması var denildiğine göre, doğru mudur?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bilgim dâhilinde öyle bir şey yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok büyük bir risk olur o.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi değerli arkadaşlar, gerçekten üzülüyorum yani. Sonuç olarak yasalar çıkarıyoruz, yasaların sonuçlarını bilmiyoruz, bilmediğimiz sonuçlara göre yeniden aynı yasaları çıkarıyoruz.

BAŞKAN – İşte son çıkan şeyi biliyorlar, bundan sonra da herhâlde belli olacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, ondan öncekini söyleyemiyoruz ki. Peki, Sayın Başkan, soruyorum müsaade ederseniz: BDDK'da bu bilgi var mı?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – BDDK'da niye olsun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye olmasın? Bankalardan sonuç olarak bu verileri istediği zaman göremiyor mu bu BDDK?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Zaten şüpheli iş yapıldığı zaman bankalar BDDK'ya bildiriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya tamam, olmasın mı diyoruz Mustafa Bey, olmasın mı? Yani devletin herhangi bir kurumu, BDDK, Maliye, Gelir İdaresi, kimse... Meclis ya, biz devreye girelim, verelim bir araştırma önergesi, bankalara yazı yazalım, o zaman gelsin bu bilgi. Düşünün, kanun çıkarmışız burada, sonucunu bilmiyoruz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – İşte en son düzenlemeyle ilgili söyledik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, ondan öncekini bilmiyoruz, bilmiyoruz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Son düzenlemeyle ilgili söylendi.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani böyle bir şey olabilir mi? Etki analizini bilmediğimiz bir şeyi tekrar yapıyoruz. peki, sonuncuyla ilgili konuşayım o zaman. Ya bu kadar âlâyı vâlayla, varlıkla barış olacak, şöyle olacak, böyle olacak, dünya paralar gelecek dedik, 8 milyar TL yani topu topu 1,4 milyar dolar gelmiş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Biz geldiğini bilmiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geldiğini söylüyor Sayın Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı, beyanına itibar ediyoruz.

Sonuç olarak, yurt dışında 200 milyar dolardan bahsediliyor, hani vergi cennetlerinde, yurt dışına giden, burada kazanıp vergisini çoğunlukla ödemeyip dışarıya kaçırılan, götürülen, başka türlü yollarla götürülen 200 milyar dolar kaynaktan bahsediliyor, en muhafazakâr rakamlarla. 1,4 milyar doları gelmiş buraya. Bu mudur başarı arkadaşlar? Bu başarıysa her altı ayda bir çıkaralım biz bu yasayı, zaten çıkarıyoruz, altı ayda bir tekrarlayalım ama bu başarı değil, bu hezimet. Ve şunu söyleyeyim arkadaşlar, bakın, vergi ahlakını yok ediyoruz; bakın, bu yasalarla vergi ahlakını yok ediyoruz. Gelir İdaresi Başkan Yardımcısı olarak keşke şunu söyleyebilseydiniz, “Bu tip vergi afları, vergi barışları, varlık barışları vergi ahlakını yok ediyor.” diyebilseydiniz. Tabii, siz siyasetçi değilsiniz, söyleyemezsiniz ama kurumsal anlamda keşke bağımsız bir maliye idaremiz olsaydı IRS gibi, çıkıp “Arkadaşlar, böyle yasalar vergi ahlakını yok eder.” diyebilseydi.

Bakın, Türkiye’de servetin yani varlığımızın tamamı olarak sayın, han, hamam, para, şu bu, altın; yüzde 60’ı nüfusun yüzde 1’ine geçmiş durumda, bütün servetin, bütün varlığımızın yüzde 60’ı nüfusun yüzde 1’inde. Bu, AK PARTİ döneminde gelmiş.

BAŞKAN – O sağlıklı bir veri değil, sağlıklı bir veri değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, tamamen çok sağlıklı, hatta geçmiştir, hatta çok geçmiştir.

BAŞKAN – O verinin altında ne yazıyor, ne yazıyor o verinin altında? “Bu veri sağlıklı değildir.” ifadesi yazıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, bu çok da sağlıklıdır, fazlası vardır...

BAŞKAN – Daha önce de konuştuk onu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yapma ya!

BAŞKAN – “Yapma.” deme, biliyor musunuz Sayın Bekaroğlu, gördünüz mü?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fazlası vardır...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yahu “Sağlıklı değildir.” demiyor, “Kesin değildir.” diyor, “Kesin değildir.” diyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, bu İsveç’teki uluslararası kuruluşun bir çalışması, daha önce de bunu konuştuk biz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle demiyor. Ya Sayın Başkanım, niye müdahale ediyorsunuz bana?

BAŞKAN – Hayır, hayır, şeyi söyleyeceğim: Böyle...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Karartma yapıyor Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, hatibi dinliyoruz.

BAŞKAN – Elbette de yani daha önce de konuştuğumuz için söylüyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, siz Komisyon üyesisiniz, lütfen oraya geçin, öyle müdahale edin, rica ediyorum, oraya Başkan Vekilimiz geçsin.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım bizi aydınlatıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, aydınlatma değil. Bakın, fazlası vardır, eksigi yoktur, emin olun; bakın, fazlası vardır, eksigi yoktur.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Karartma yapıyor Başkan.

BAŞKAN – Olabilir canım, bir şey demiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nüfusun büyük çoğunluğu zaten borç altında, bırakın varlığı, borç altında. Neden? Vergi ahlaksızlığı var çünkü. Vergiyi kayıt altında alamıyoruz, burada matrah artırımlarıyla, vergi aflarıyla doğru düzgün vergi alamıyoruz ve kaynaklar da Türkiye’de güven olmadığı için, vergi verilmeyen bu kaynaklar da yurt dışına götürülmüş durumda. Son yıllarda 4 tane varlık barışı getirdik. Son yıllarda emin olun 10 milyarlarca dolar daha yurt dışına gitti, bırakın gelmeyi. Bakın, 1 milyar dolar getirmişsiniz, emin olun, altına imza atarım, her yıl 10 milyar dolar bu ülkeden gidiyor, her yıl. Varlık barışı getiriyoruz, sıfır vergi diyoruz, yüzde 1 vergi diyoruz, 1 milyar dolar geliyor, her yıl 10 milyar dolar gidiyor. Ya bu mudur bizim yapacağımız yasal düzenleme? Yapmamız gereken, vergi barışını, vergi ahlakını sağlamak, ülkemizin güvenli bir ülke olmasını sağlamak; hem yerli sermayeye hem yabancı sermayeye güvenli liman olduğunu göstermek, hukuk devleti olduğumuzu göstermek. O zaman zaten para burada kalır, dışarıdaki para da buraya gelmeye çalışır, yabancı sermaye de buraya gelir. Ya bunlarla...

BAŞKAN – Evet, Garo Bey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Tekrara başladınız da onun için söyledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tekrara başlamadım Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, bakın değerli arkadaşlar, şunu söyleyeceğim: Yapmamız gereken, gelir vergisi reformunu yapmak, kurumlar vergisi reformunu yapmak, sonra yurt dışındaki vergi idareleriyle bilgi paylaşımını sağlamak. Bakın, anlaşmayı yaptık, uygulamaya geçmedik, erteliyoruz. Muhtemelen bu yıl bitecek, onu yine erteleyeceğiz, bilgi paylaşımını.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bilgi paylaşımını yapmadığınız sürece...

BAŞKAN – Bir saniye Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ve o hani Malta belgelerinde -ne adasıydı- Man Adası belgesinde, Panama belgelerinde çıkan listelerin peşine düşmediğimiz sürece... Ben soruyorum Gelir İdaresi Başkanımıza: Acaba Malta belgelerinin peşine düştünüz mü, Man Adası, Panama belgelerinin peşine düştünüz mü? Normal bir devlette gelir idaresi, maliye onların anasından emdiği sütü burnundan getirir, o listelerdeki. Gel bakalım arkadaş, burada bilgi belge var, bu belgede -Panama- Man Adası’nda olanlar doğru mu yanlış mı diye peşine düşer, oralarından bilgi alır, yazı alır, ilgili bankalara yazı yazar, çağırır firmaları, bu bilgi doğru mu der ama bunu yapmadığımız sürece arkadaşlar, 100 tane varlık barışı da yapsak o para gelmez buraya.

Bu anlamda değerli arkadaşlar, Sayın Başkanım; istihdamım, bu tip yasalardan, bu varlık barışlarından -vergi ahlakını ve toplumsal barışı, kamu vicdanını yaralar- bu anlamda bu tip varlık barışlarından vazgeçelim. Bu varlık barışı da yeni bir varlık barışıdır, uzatma değildir, bütün kamuoyu bilsin. Bütün medyada uzatma olarak geçiyor. Uzatma değil, yeni bir varlık barışı getiriyorsunuz.

İkincisi yurt içinde olan kaynakları da affediyoruz. Bakın, yalnızca yurt dışından gelme değil. Yurt içinde diyelim ki siz para kazandınız, trilyonlar kazandınız, 100 lira kazandınız, 10 lira Maliyeye bildirdiniz, 2 lira da vergisini verdiniz, diyor ki şimdi: “90 lirayı sen bildirmedin ya, getir o 90 lirayı kasaya koy, yüzde 1 vergi ver.” Ya hak mıdır arkadaşlar bu ya, adalet midir? Zaten matrah artırımlarıyla bunları yılda bir artık alışkanlık hâline getirdik. Matrah artırımlarıyla zaten yapıyoruz, bir de diyoruz ki: “90 lira da getir koy, 1 lira ver.” Ya bu hak değil arkadaşlar, bu adalet değil. Kamu vicdanını yaralıyoruz, lütfen bu tip yollardan artık geri adım atalım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum.

Ben sorumu sordum, cevabının bir kısmını aldım. Şimdi, verdiğiniz rakam tahakkuk mu yani müracaat edip bu kadar var deyip getireceğim diye söz veren mi, onun üzerinden de verdiği sözü veyahut da yaptığı müracaatı gerçekleştirip fiilen bu parayı Türkiye’ye getiren mi? Getirildi mi bu para?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bunların tamamı getirildi, o 8 milyarın, yurt dışından.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 8 milyar getirildi yani kayıtlara girdi. Paranın getirilmesinden tabii, şunu anlamıyoruz: Yani yurt dışındaki bankadan çıkıp Türkiye’deki bankaya girmedi, adamın oradaki hesabında duruyor.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Banka ve aracı kurumlara bu şeyin üç ay içerisinde getirilmesi gerekiyor yani kanunda belirtilen “getirme” tabirine uygun olarak.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yurt dışında benim diyelim ki Bank Of America’da götürdüğüm bir 10 milyonum var. Bu 10 milyonu da geldim, beyan ettim, dedim ki: “Benim yurt dışındaki bu hesapta bu kadar param var, bunu beyan ediyorum, bunun üstünden de yüzde 1 vergi ödeyeceğim.” dedim. Bunun getirilmesi demek, o Bank Of America’daki hesabından çıkıp Türkiye’deki hesaba gelmesi demek, Türkiye’deki Yapı Kredinin veyahut da herhangi bir bankanın yurt dışındaki muhabir hesabına mı girmesi demek?

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Türkiye’deki hesaplarına girmesi. Tek istinası nedir? Orada, yurt dışında diyelim ki bir kredi kullandınız, eğer bu varlığı, bu krediyi kapatmak için ödüyorsanız, bunu da Türkiye’ye getirmeyi kabul ediyoruz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Türkiye’ye gelmiyor da Türkiye’deki bankanın hesabına geliyor. Çünkü o para muhasebe kaydı olarak orada yani fiilen...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Yurt dışından Türkiye’ye getirilmesi...” dediniz de üç ay içerisinde getirilmesi gerekiyor, burada da belirtilmiş. Şimdi, üç ay içerisinde getirilip getirilmediğinin kontrolünü geçen seferler yapmamışsınız, getirilip getirilmediğini bilmiyorsunuz, o zaman Türkiye’ye çok büyük bir meblağ girdi ya da hiç girmede, ondan hiç haberiniz olmadı, kontrolünü yapmadınız demektir bu geçmişte.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bir önceki için söylüyorsunuz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, daha önce de belli bir süre içerisinde getirilmesi şartı vardı demek ki onu da yapmadınız, yerine getirmediğiniz. Sayın Başkan doğru bir soru sordu. Yani onu bilmiyorsak, meblağı bilmiyorsak, kaç kişinin yararlandığını bilmiyorsak, getirilip getirilmediğini de bilmiyoruz, adam beyan etmiştir. Daha önceki yıllarda vardı ya, 5 milyar beyan eden -adını söylemeyim, çok meşhur olmuştu, birisi vardı- beyan etti, getirmedi ama Maliye onun iflahını kesti. Şimdi, beyan ediyor, getirmiyor, Maliye hiçbir şey yapmıyor.

BAŞKAN – Yani, yine siz bir çalışma yapın, bir bakın bakalım yani nedir, ne değildir?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani burada büyük sakıncalar ortaya çıkıyor, devlet adına, Maliye Bakanlığı adına, vergi idaresi adına çok büyük sakıncalar ortaya çıkıyor, bu bizi rahatsız ediyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Tanal, buyurunuz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu varlık barışı, evet, Garo Bey dedi, vergi ahlakını bozuyor değil, insan ahlakını bozuyor. Ne açıdan? Şimdi, bu vergi barışı bir sefer kara para. Biz kara para derken, kara para nereden gelir? Bir: Fuhuştan gelir. İki: İnsan kaçakçılığından gelir. Üç: Silah kaçakçılığından gelir. Yani bu tür olayları biz ne yapıyoruz? Terörün kazandığı paradan gelir. Biz bunları bu kara parayla, bu vergi barışıyla ne yapıyoruz? Hepsini meşru hâle getiriyoruz. Bir nevi kanun koyucu eliyle, Parlamentonun eliyle, biz burada bu suçlarla ilgili “Siz bu suçları ne kadar işlerseniz işleyin ama burada da kazandığımız parayı nasıl olsa biz 8 sefer vergi barışını getirdik, 9-10-11’i de getirebiliriz.” mantığını yaratacak ki bence bu çok tehlikeli bir şey. Yani âdeta biz, terör örgütlerinin parasını da bu şekilde meşru hâle getirmiş oluyoruz.

İki: Son cümlede deniyor ki...

BAŞKAN – Öyle bir şey söz konusu olamaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, söylüyorum Başkanım.

BAŞKAN – Öyle bir şey söz konusu olamaz. Terörle ilgili zaten düzenlemeler var, MASAK’ın...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, paranın nerede kazanıldığını yazmıyor ki, diyor ki: Para, altın, döviz... Ben bu parayı nerede kazanırsam kazanırım, Türkiye’ye getirir, bu kazandığım para fuhuş parası olabilir.

BAŞKAN – Ya arkadaşlar, bunu arkadaşlar açıklasın terörle ilgili olmadığını.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben bir bitireyim, ondan sonra açıklasın izninizle.

BAŞKAN – Buyurun, lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, ikinci durum: Türkiye’deki banka ve aracı kuruma bildiren gerçek ve tüzel kişiler... Peki, bildirdi, biraz önce arkadaşlarımız da sordu, efendim, bildirdi, Türkiye’ye o parayı getirdi. Getirdiği gibi bir saat sonra yine çıkarırsa yine bundan yararlanmış olacak. O paranın Türkiye’de üç ay içerisinde kalması gerekmiyor bu düzenlemeye göre veya bir yıl içerisinde

kalması gerekmiyor. O paranın Türkiye içerisinde dolaşıma girmesi gerekmiyor. Bildirdi, Türkiye'deki bankaya geldi, bir saat sonra çıkış yaptı. Yani bu anlamda bu, gerçekten çok kötü, keyfi bir durum ve burada vergi ahlakını değil, insan ahlakını bozan bir şey.

Parlamento doğru, dürüst işlem yapar, hileli yöntemlere başvurmaz. Burada bir hileyle, biz hileli iş yapıyoruz. Hileli kanun olabilir mi? Yani siz bana burada şunu deyin ben anlarım, para diyorsunuz ya, para, altın döviz: Efendim, “Meşru yollarla kazanılan para.” deyin, yurt dışında da, amenna. Gülüyorsunuz ama o zaman onu deyin. Yani bu, efendim, suçlardan kazanılan para olmayacak ibaresini, olmayan parayı ekleyin, gülmem ben o zaman ama bu hâlde ben sizin hâlinize gülerim. Yani burada siz kara parayı, efendim, uyuşturucu parasını, fuhuş parasını, para gelsin de nereden gelirse gelsin, böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Başkan Yardımcımız.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bu kanunla sadece vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmasının önüne geçiyoruz. Yani konusu suç teşkil eden bir işlem varsa buna ilişkin bu kanunda, bu maddede herhangi bir düzenleme yok. Dolayısıyla, terörden ya da konusu suç teşkil edilen bir faaliyet varsa bu her zaman araştırılabilir, soruşturulabilir.

BAŞKAN – Zaten bununla ilgili MASAK var, her türlü şeyi yapabilir, lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, yurt dışındaki paranın kaynağını sormuyoruz, nerede kazanıldığını sormuyoruz. “Para gelsin de nereden gelirse gelsin.” diyorsunuz ya.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben Sayın Genel Müdür Yardımcısına soracağım: Bu beyanlardan sonra herhangi bir şikâyet oldu da bu konuda bir araştırma yapılan bir mükellef var mı?

BAŞKAN – Sayın Emecan'ı da alalım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben de bir soru sormak istiyorum.

Özellikle bu geneli üzerine yaptığım konuşmada da bu kara para olayına değinmiştim. Biraz önce dediniz ki “Suç teşkil eden konular işte araştırılır.” Nasıl araştıracaksınız? Yani adam parayı bulmuş, kazanmış yani kaçakçılıktan kazanmış, terörden, fuhuştan her neyse, nasıl olacak, bunu nasıl tespit edeceksiniz? Yani böyle bir şeyin tespiti nasıl olabilir.

BAŞKAN – Sayın Başkan, buyurunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI İDRİS ŞENYURT – Bu konuda bir soruşturma yapılıp yapılmadığı konusunda bir bilgim yok.

İkinci soru: “Kaçakçılık ya da suç teşkil ediyorsa bu nasıl tespit edilecek?” Biz sonuçta vergi kaçırmanın ya da vergiye ilişkin cezalar Vergi Usul Kanunu'nda düzenlenmiştir ve buna ilişkin soruşturma ve incelemeler de bu kanun çerçevesinde yapılmaktadır. Konusu suç teşkil edilen işlemler ise ceza hukukunda düzenlenmiş bir alan. Buna ilişkin soruşturmalar da ceza hukuku kapsamında yapılması gerekiyor. Dolayısıyla, ben kendi alanıma ilişkin yani bu düzenlemede vergiye ilişkin tüm getirilen düzenlemeler, vergi incelemesinin önüne geçmesini...

BAŞKAN – Bir kere, değerli arkadaşlar, müsaade et, bu böyle değil.

Bakın, sevgili kardeşim, önce bu beyan ediliyor. Beyan edildikten sonra ilgili kurumumuz kim var? MASAK var. Bu beyan edilen miktar MASAK tarafından gerekli denetimleri, tüm kontrolleri, hepsi yapılıyor. Eğer böyle bir terör vesaire herhangi bir şey söz konusu değilse, o zaman bu getiriliyor sevgili kardeşim. Sistem bu.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O öyle değil.

BAŞKAN – Buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Parayı getirenler idareten de hiç incelenmiyorlar. Parayı getirenler biliyor ki yasal olarak vergiden kurtulacaklar, idari olarak da idare de incelettirmeyecek, rahat edecekler.

BAŞKAN – Çünkü önce bir bildirim yapılıyor.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – MASAK’ın bu konuda tek bir incelemesi yoktur.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, geçen sanıyorum 2017’deki varlık barışında, ondan bir önceki 2016’da da olabilir, şöyle bir cümle geldi önce teklifte, dendi ki: Ceza soruşturmasında yani sadece vergiyle ilgili değil, cezaıyla ilgili de bir soruşturma yapılmayacağı burada çok tartışıldı, çok sert tartışmalar oldu, onu çıkardı arkadaşlarımız. Yani Adalet ve Kalkınma Partisi, Hükûmet onu çıkardı. Bu bilgiyi paylaşmak istiyorum.

İkinci konu: OECD’nin, bu üye ülkelerin tamamına 2016’ya kadar varlık barışıyla ilgili düzenlemeler yapmaları, ondan sonra sanıyorum yani teknik yönünü bilmiyorum, daha sert birtakım yaptırımlar geleceği tarzında bir bildirim ya da önerilerde bulunuldu ve buna benzer düzenlemeler bütün dünyanın her tarafında yapıldı. İtalyanların buna benzer bir düzenlemesi var, çok sert falan.

Bitiriyorum, bir soru soracağım: 2017 bitti, 2018, 2019, biz çıkarmaya devam ediyoruz. Yani bu bizi dışarıda, ilişkilerde bir sıkıntıya falan sokmuyor mu? Bizimle ilgili, güvenilirlikle ilgili, kara para geldi gittiyle ilgili bir sıkıntı oluşturmuyor mu yani? Kimse bu konuyla ilgili bir açıklama yapmıyor, soruyorum ortaya, bilen varsa cevap versin.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, ben usul açısından bir şey söyleyeceğim.

Biz bayağı sert muhalefet ediyoruz ve siz topu değerli bürokratlarımıza atıyoruz, onları terletiyoruz. Oysa teklif sahibimiz var veya teklif sahipleri var, yani onları terletelim derim. Çünkü bakın, biz siyasi eleştiri yapıyoruz sonuç olarak yani karşımızda siyasi savunma yapamayan bürokratlarımız var, onları bu kadar zor durumda bırakmayalım derim. Yani bilgi alma boyutuyla onlara yüklenelim ama siyasi savunmayı bari teklif sahibi yapsın. Yani siz de sesinizi yükselttiniz, ben o anlamda söylüyorum yani.

BAŞKAN – Ama bu normal bir prosedür yani bu bilinen bir şey. Yani bir Başkan Yardımcısının bunu bilmesi lazım.

Evet, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Paylan, biraz önce sorduğunuz sorularla ilgili, son düzenlemeyle ilgili ne kadar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biliyorum, Başkan çok yüklendi de...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Şimdi bir açıklama getiriyoruz, ardından başka soru; bir açıklama, başka soru...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyledir, müzakere böyledir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, kaçta kadar çalışacağız?

BAŞKAN – Evet, çalışabildiğimiz yere kadar gideceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne zaman bitireceğiz?

BAŞKAN - Arkadaşlar, bakın bir kişi 10 kez söz alıyor. Bakın, ben yine izin veriyorum, 10 kez söz alıyor yani böyle bir usul de yok aslında ama rahat konuşun diye söylüyorum.

Evet, Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani bankacılık konusunda bazı konulara açıklık getirmek için tekrar söz aldım.

Şimdi Türkiye’de bir grup var, gayrikanuni iş yapıyor. Vergi kaçakçılığı yapıyor veyahut da esrar kaçakçılığı yapıyor, alkol kaçakçılığı yapıyor vesaire. Şimdi, bu topladığı parayı Türkiye’de eğer bankacılık sistemine bir şekilde yolunu bulup soktuysa, bankacılık sistemi de bunu belli yerlere rapor etti ve sonuç itibarıyla da bu bankacılık sistemine girdiyse bu para ak para çünkü bir yerde girmiş amma rüşvet yedirdi amma bir şey oldu. Sistemin içerisinde bu para. Şimdi, bu sistemin içerisine yurt içine giren bir parayı yurt dışına götürebilirse, normalde ödeme emri üzerinde götürecekt, dolayısıyla yurt dışına transfer etmesinde mevcut kambiyo kontrol rejimi açısından da bir sıkıntı yok ve bunu gönderir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir dakika rica edeyim.

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yurt dışında bir şebeke var, o da aynı şekilde gayrikanuni işler yapıyor. O da kendi bulunduğu Yugoslavya’da, Sırbistan’da veyahut da İsviçre’de veyahut da İngiltere’de kazandığı gayrikanuni aktiviteden elde ettiği parayı bankacılık sistemine soktu. İngiliz bankacılık sistemi de denetiminden vesairenden geçirdiyse o para orada yine ak para ta ki yakalanıncaya kadar.

Ama bir de başka husus var. Ben Türkiye’de normal bir iş adamıyım, Avrupa’ya ihracat yapacağım, orada bir köprü başı tutacağım. Gidiyorum, Romanya’da bir şirket kuruyorum, Türkiye’den bu kurduğum şirkete ihracat yapıyorum. Oysaki yaptığım ihracatın muhatabı kendi şirketim ve ben oradan Avrupa’nın diğer ülkelerine satış yapıyorum. Mevcut kambiyo kontrol rejimine göre oradan yaptığım ihracat bedelini yurda getirmek zorunda değilim, getirmiyorum orada kalıyor ve orada bir balans birikiyor. Bunlar Türkiye’de ödemeler dengesizliklerinde net hata noksana giren kısım ve izah edilebilir kısmın bir kısmı bu. Nereden görüyoruz bunu? Uluslararası Ödemeler Bankasına yapılan raporlamalardan görüyoruz. 2008’de Avrupa’da kriz çıktığında 18 milyar dolar tutarında bizim ödemelerde net hata noksanımız çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aynı dönemde Avrupa’da Eurostat’ın şeyine göre 124 milyar dolar net hata noksan var. Araştırdım, sordum, baktım, bunun 6-7 milyarını çekemedim. Dolayısıyla bu, kara para değil, Türkiye’ye gelmiyor ama bu parayı bu aftan dolayı Türkiye’deki şirket bilançosunda gösteremiyor, zenginliğinin içerisinde gösteremiyor, bunu istediği şekilde tasarruf edemiyor ve dolaylı yünden kullanıyor ama “Gün geldi artık ben bunu Türkiye’ye getireyim, şirketimi büyüteyim, bilançomda göstereyim, yükümlülüklerimde, varlıklarımda göstereyim.” diyorsa o zaman bu düzenleme çerçevesinde ilgiliye gidiyor, diyor ki: “Benim İsviçre’de, benim İngiltere’de, Malta Adası’nda, şurada şu kadar param var. Ben bunu beyan ediyorum, getireceğim.” Beyan ettikten sonra kime beyan ettiyse,

hangi bankaya beyan ettiyse ona bir hesap açıyor. Açtığı hesap adına yurt dışında A bankasından alıyor, Türkiye'deki bankanın yurt dışındaki muhabir hesabına o parayı aktarıyor, o paranın yurt dışındaki muhabir hesabına verdikten sonra Türkiye'deki banka onun hesabına bu alacağı yazıyor ve veriyor ve ondan sonra da gidiyor ilgiye diyor ki: "İşte para geldi, bankada bir hesapta görüyorum, yüzde 1'de vergisin ödüyorum." bilançosuna koyuyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Tabii ki buradaki tartışmaların ana konusu varlık barışı kötüye kullanılarak kara para aklanmasına neden olabilir mi, bu noktada devam ediyor. Siz de biraz önce açıklamanızda MASAK'ın bu yöndeki bildirimleri incelediğini ifade ettiniz. Ben merak ediyorum, bir önceki varlık barışında MASAK'ın yaptığı inceleme var mıdır, miktar nedir bu konuda bilgilenmek istiyorum.

BAŞKAN – Şu anda MASAK'tan kimse yok, alalım o bilgiyi isteyelim.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Siz Başkan olarak bunu ifade ettiniz, emin olmanız lazım.

BAŞKAN – Arkadaşlar, normalde Türkiye'ye giren, girecek olan her bir paranın mutlaka –çıkan, giren paranın- terörle ilişkili olup olmadığının denetimini yapan bir kurum var. Bunu MASAK yapıyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Burada uyuşturucu kaçakçılığı var, silah kaçakçılığı var, insan kaçakçılığı var, terör kaçakçılığı var.

BAŞKAN – Hepsi dâhil buna. MASAK'ın yetkisinde bunlar.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Buradaki endişemiz yani bu kara parayı aklayan bir ülke konumuna düşmeyelim.

BAŞKAN – Evet, doğru söylüyorsunuz ve teşekkür ediyorum.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Bu konuda ben cevap bekleyeceğim sizden.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, ben uygulayıcısı değilim ama elbette isteyeceğiz ilgili kurumlardan.

Sayın Tanal, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Başkan Yardımcımız dedi ki: "Bu para meşru." Şimdi zaten vergi barışından yararlanmak için meşru paraysa vergi barışından yararlanmasına gerek yok ki. Bu para gayrimeşru. Yani bu gayrimeşrunun içerisine vergi kaçakçılığı da girer, insan kaçakçılığı da girer, terörün parası da girer, fuhuş da girer, uyuşturucu da girer, silah kaçakçılığı da girer. Yani hepsi işin içine girer.

BAŞKAN - Böyle bir şey söz konusu olamaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – E olamaz, yazın buraya o zaman. Arkadaşlar, nasıl, para diyorsunuz ya...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Tanal.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, madde üzerine çok şey söylendi yani tekrara da çok girmek istemiyorum ancak burada sekiz defa varlık barışı üzerine düzenleme yapılmış olması, neredeyse iki yılda bir ya da her yıl yapılmış olması, şimdi de altı ayda bir, altı ay sonra tekrar yapılmış olması hakikaten yani hem mali disiplinimiz açısından hem de Türkiye'nin itibarı açısından

çok sakıncalı görünüyor. Uzman üyelerimiz bu konuda çok şeyler söylediler. Bu maddede bu varlık barışının çıkarılmasında rakamları da duyduk, kayda değer hiçbir şey yok. Niçin bu kadar ısrar ediyoruz? Neden bu kadar ısrarcıyız? Yani bu madde çıkarılsa bu tekliften çok daha doğru olacak görünüyor. Ayrıca maddenin içine baktığımız zaman öyle bir denetim menetimle ilgili de bir şey görünmüyor. Yani MASAK şu denetimi yapar...

Bir de sürekli terörden bahsediyorsunuz. Biz burada insan kaçakçılığı diyoruz, fuhuş diyoruz, uyuşturucu diyoruz, siz sadece teröre odaklı konuşuyorsunuz yani kara para sadece terörden gelmiyor ki onlar da var yani.

BAŞKAN – Onlar da dâhil, uyuşturucu da dâhil, aynı şeyi kastediyorum, tamam, aynı şeyi ben de kastediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, birincisi böyle bir risk var.

İkincisi, altı ayda bir böyle bir teklifin getirilmiş olması itibarımız açısından çok kötü. Elde edilen gelir kayda değer bir şey değil. Neden bu teklifte bu madde üzerinde bu kadar ısrar ediyoruz?

BAŞKAN – Sayın Savaş, “Neden tekliften ısrar ediyoruz?” diyor, Sayın Emecan soru soruyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Yani lütfen bunu değerlendirelim ve benden tekliften çıkarılmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Tekliflerimizin kabul edilmesi için Plan ve Bütçe Komisyonunda ne kadar süre görev yapmış olmamız gerekiyor, bunu da sorguluyorum. Kayıtlara girdi mi bilmiyorum.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Varlık barışıyla dışarıdan o beyan edilemeyen gelirlerin, kazançların Türkiye’ye getirilmesini istiyoruz, o nedenle. Geçmiş dönemlerde de birçok defa bunlar burada kabul edildi, kanunlaştı, bunu uzatıyoruz şu anda. Zaten biraz önce de 17 milyarlık bir gelirin olduğunu arkadaşlar söyledi.

BAŞKAN – Evet, yeterli müzakerenin yapıldığını düşünüyorum.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (c) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (II) numaralı bendinin (g) alt bendine aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“c) Bankaların ve Bankaca uygun görülecek diğer mali kuruluşların bilanço içi veya bilanço dışı uygun görülen kalemlerini esas alarak zorunlu karşılıklar ve umumi disponibiliteler ile ilgili usul ve esasları belirlemek,”

“Banka talepleri gerçek zamanlı ve anlık karşılanır. Bu taleplerin karşılanmasını teminen Bankaca kurum ve kuruluşların bilgi işlem sistemlerine erişim sistemleri kurulabilir. Uygulamaya yönelik her türlü usul ve esaslar Bankaca belirlenir.”

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 4’üncü maddeyi de birlikte görüşelim.

BAŞKAN – 4’üncü maddeyi de birlikte görüşelim, aynı madde, doğru söylüyorsunuz, teşekkür ederim.

4’üncü maddeyi de okutuyorum:

MADDE 4- 1211 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin (II) numaralı fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve ikinci paragrafında yer alan “taahhütlerine karşı” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

“Bankalar ve elektronik ödeme araçlarını çıkaran kuruluşlar dahil olmak üzere Bankaca uygun görülecek diğer mali kuruluşlar, Banka nezdinde açılacak hesaplarda bilanço içi veya bilanço dışı uygun görülen kalemlerini esas alarak, nakden zorunlu karşılık tesis ederler. Zorunlu karşılığa tabi bilanço içi veya bilanço dışı uygun görülen kalemlerin kapsamı, zorunlu karşılıkların oranı, tesis süresi ve tesis edilen karşılıklara gerektiğinde ödenecek faiz oranı, mevduat veya katılım fonlarından olağanüstü çekilişler ve birleşme, devir ve bölünme hallerinde yapılacak işlemler de dahil olmak üzere uygulamaya yönelik her türlü usul ve esaslar Bankaca belirlenir.”

BAŞKAN – Bununla ilgili Sayın Savaş?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne yapılıyor? Buradaki amaç ne?

BAŞKAN – Sayın Savaş veya Merkez Bankası Başkan Yardımcımız hanginin?

Sayın Savaş, buyurun lütfen.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) - Sayın Başkanım, malum munzam karşılıklar şu andaki mevcut düzende mevduat üzerinden belli bir oranda kesilerek Merkez Bankasına yatırılıyor. Sadece pasif yani mevduat üzerinden. Bugünkü şu andaki bu maddeyle artık bundan sonra bilanço içi ve bilanço dışı aktif kalemler üzerinden de artık munzam karşılık yani zorunlu karşılık ayırmasına imkân getiriyoruz.

Diğer taraftan ikinci konu: “Banka talepleri gerçek zamanlı ve anlık karşılanır.” diyor. Şu anda Merkez Bankası bankaların yapmış olduğu işlemleri iki gün sonra o verilere, işlemlere ulaşabiliyor. BDDK aynı gün ulaşabiliyor ama Merkez Bankası iki gün sonra ulaşabiliyor o verilere. Biz anlık bir şekilde o verilerin, bankalarda yapılan işlemlerin aynı gün eş anlı bir şekilde ulaşılmasını sağlayacak bilgi sistemleriyle ilgili iş birliğinin yapılmasını bu düzenlemenin içerisine koyuyoruz. Bununla birlikte artık bu munzam karşılık bir para politikası aracı olarak mevcut yapıda kullanılmakta. Diğer ülkelerde de özellikle 2008 krizinden sonra bu munzam karşılıklar sadece pasif üzerinden, mevduat üzerinden değil bilanço içi ve bilanço dışı kaynaklar üzerinden de kesilmeye başlandı. Özellikle bazen kullandırılmak istenen veya desteklenmek istenen sektörlerle ilgili kredilerde munzam karşılıklar sıfıra kadar indirgenmeye başladı. Yani böylelikle aktif üzerinden de munzam karşılıklar düzenlenmeye başladı. Şimdi mevcut yapıda -eski bir bankacı olarak değerlendirme yapıyorum- rekabet anlamında mevduatta yoğun bir rekabet var ve bazı bankalar mevduat toplama konusunda çok agresif davranabiliyor yani yıkıcı bir rekabet içerisine girebiliyor. O topladığı kaynakları riskli alanlarda kullanmıyor, kredi vermeyebiliyor, devlet tahvili alabiliyor, hazine bonusu alabiliyor, onu bir şekilde siz yönlendiremiyorsunuz, teşvik edemiyorsunuz, Merkez Bankası olarak bunu bir para politikası aracı olarak kullanamıyorsunuz. Bundan sonra siz Merkez Bankası olarak ileride teşvik etmek istediğiniz kredi alanlarında bunu kullanmak isteyeceksiniz. Bununla ilgili bir düzenleme.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sektör temsilcisi var mı?

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Sektör derken? Bankalar Birliği Genel Sekreteri burada. Sorunuz ne?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne düşünüyor bu düzenlemelerle ilgili?

BAŞKAN – Şu anda direkt olarak kendisine... İsterseniz şöyle yapalım, söz talepleri var...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Önce dinleyelim.

BAŞKAN – Önce mi dinleyelim? Peki önce dinleyelim.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bu düzenlemeyle ilgili Bankalar Birliğinin görüşünü oluşturma şansımız olmadı. Üyelerimizden görüş toplayıp çünkü ben birlik adına ancak görüşleri burada... Bu düzenlemeyle ilgili üyelerimizin görüşünü alarak Bankalar Birliğinin görüşünü oluşturma şansımız olmadı çünkü Meclise geldiği anda bunu öğrendik. O nedenle Bankalar Birliği adına bu konuda bir değerlendirme yapmam ancak kişisel görüşlerim olur ki bu da doğru değil, birlik adına buradayım. Yani üyelerin görüşlerini alarak bir birlik görüşü oluşturmadık.

BAŞKAN – Peki teşekkür ederim.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Merkez Bankaları bağımsızlıklarını alıp enflasyonu hedeflemesi rejimine geçtikten sonra zorunlu karşılıkların para politikası aracı olarak kullanılması biraz gündemden çıkmıştı, ta ki 2007, 2008 krizine kadar. Ondan sonra tozlu raflarda duran o zorunlu karşılık uygulaması tekrar gündeme geldi ve aktif bir şekilde kullanılmaya başlandı. Bunun da temel amacı şu: Bankaların likidite yönetimiyle ilgili bankalardaki ortalama mevduat vadesi üç ayı geçmiyor, çoğu da zaten 34 gün, 35 gün. Dolayısıyla bankalar çok kısa vadeli topladıkları bu mevduatları çok uzun vadeli beş yıllık, on yıllık krediler veriyorlar. Dolayısıyla beş yılda, on yılda bankacılık sisteminin başına ne tür bir sorun geleceğini önceden kestirmek mümkün olmadığı için ve ihtiyaç duyulduğu anda ellerinin altında bir miktar eğer bir mevduat çekilişi vesaire olursa hazır nakit bulunsun diye bu zorunlu karşılık Merkez Bankasına yatırılıyor, buna faiz ödeniyor, ödenmiyor her ülkenin uygulamasına göre. Dolayısıyla zorunlu karşılıkların en önemli oynadığı fonksiyon para politikasında bankacılık sisteminin likidite yönetiminde sıhhat ve sağlığını temin etmek. Fakat şu anda anladığım kadar yepyeni bir konseptle karşı karşıyayız ve dolayısıyla bundan belki kırk yıl önce, elli yıl önce “selektif kredi politikası” denilen olaya tekrar geri dönüyoruz. Bunlar çok geride kaldı. Şu anda dünyada bence çok fazla uygulayan da yok. Dolayısıyla biz şu anda bir niyet okuyoruz, bu niyeti okurken de belki yanlış yapıyoruz. Dolayısıyla sayın Merkez Bankasının yetkilileri buradaysa... Çünkü sonuç itibarıyla bu yetki onlara veriliyor. Onlar bunu nasıl kullanacaklar? Selektif kredi... Örneğin şu anda konut sektöründe çok büyük problem var, enerji sektöründe çok büyük problem var. O enerji sektöründe kullanılan kredilerle ilgili olarak bunların üzerinden zorunlu karşılıkları yatırmayın, dolayısıyla bankalara bir miktar kolaylık mı tanınacak? Tanınacaksa dönmeyen bu krediler tekrar dönebilecek mi? Ben bunlar olacaktır demiyorum ama bize siz bilgi vermemekle niyet okumaya yönlendiriyorsunuz ve bu zihniyeti okumaya çalışıyoruz. Ayrıca en önemli olan husus da “bilanço içi” ve “bilanço dışı” kavramı, bu ilk defa geliyor. Bilanço dışı kavramlar genellikle nazım hesapta bildiğiniz gibi takip edilir ve dolayısıyla bunlar bir müddet sonra bilançodan çıkar. Şimdi bunların üzerinden nasıl zorunlu karşılık uygulanacak, ne yapılmaya çalışılıyor? Lütfen bu konuda bize bilgi verin ve dolayısıyla da bizi niyet okumaktan kurtarın.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Sayın Savaş not alın.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani şu anda acaba çalışmayan, işlemeyen kredi piyasasının tekrar canlandırılmasına mı yönelik? Eğer siz... Şu anda kredi piyasası son bir yıldır tamamen durmuş vaziyette. Zaten Türkiye ekonomisi krediyle büyüyen bir ekonomi, kredi olmadığı için de ekonomi büyüyemiyor, bütün yük kamu bankalarının üzerine bindi, biz şu anda kamu bankalarının ne kadar batığı var, nesi var, görev zararı nedir hiç birisini bilmiyoruz.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, teşekkür ediyorum, sorunuzu aldık.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ama bitirmedim.

Dolayısıyla burada yapılmak istenen, kamu bankalarının bu tür sorunları var da bunun üzerinden onlara bir imkân mı tanınmaya çalışılıyor, kolaylık mı sağlanmaya çalışılıyor yoksa onların yaptığını diğer bankalara da yaptırmaya mı çalışıyor, onları kredi vermeye mi zorluyorsunuz? Halbuki normal işleyen bir piyasada rekabet ortamı sağlanır, işler düzgün yapılır, bütün oyuncular aynı seviyeye getirilir, aralarından eşitlik sağlanır ve onlar kendi bireysel çıkarları çerçevesinde ve genel gözetim ve denetim çerçevesinde vatandaşın topladıkları mevduatları kredi olarak prese ederler ama şimdi bunun üzerine sana sektörel bazda bir şey var ve sektörün içerisinde A firması, B firması, C firması olacak, bilemiyoruz bunları. Bunlar son derece tehlikeli işler. Dolayısıyla bize bu konuda bilgi verin. Bu benim söylediğim niyet okumak. Okuduğum niyet doğru mu, yanlış mı, bilmiyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kurumların saygınlıkları çok önemli, bütün kurumlarımızın öyle. Türkiye Cumhuriyeti devletini oluşturan bütün kurumlar yani Meclis, yargı, pek çok kurum. Pek çok kurumun saygınlığı son yıllarda ciddi oranda aşındı. Ama Merkez Bankası herhâlde bu saygınlık aşınmasında ilklere girer. En çok saygınlığı aşınan kurumlarımızdan bir tanesi. Kurumlar güçlerini de itibarlarını da yasadan alırlar, kanunlardan alırlar ve pratiklerden alırlar yani yaşanan pratikten alırlar. Her şey yasada yazmaz ama yaşanan pratiklerden alırlar ve son dönemde en çok uğraşılan ve itibarı zedelenen kurumumuz maalesef Merkez Bankası oldu ve bunun da sonuçlarını arkadaşlar görüyoruz. Yani döviz kurunda görüyoruz, faizlerde görüyoruz ve genel ekonomik iklimin sonuçlarında görüyoruz. Bakın, biz konuşurken arkadaşlar ilk, bütünü üzerinde konuşmamızı yaptığımız sırada Sayın Cumhurbaşkanını bir konuşma daha yaptı, aynen şunu söyledi, diyor ki Merkez Bankasıyla ilgili: “Davul birinde, tokmak başkasında. Faiz denilen her kötülüğün anası olan bu konuda verilen talimatlara uymadığı için –bakın tekrar ediyorum- verilen talimatlara uymadığı için Merkez Bankası Başkanını değiştirdik.” Net. Yani şu cümleyle siz dünyada herhangi bir noktada bir Merkez Bankasının saygınlığı, bağımsızlığı, herhangi bir şey, bağımsızlığı koyun, tartışırız onların hepsini ama kredibilitesini sağlayamazsınız, var olduğundan bahsedemezsiniz. Ben bu cümleyi duysam, Para Politikası Kurulu üyesi olsam o saniye giderim istifamı veririm ve çıkarım Merkez Bankasından, bir daha da girmem. Ta ki kim varsa arkadaş bu cümleyi kabul eden, oturup o cümleyle çalışır. Ya da şöyle bir şey yaparız: Burada torba yasaya bir madde daha ekleriz, “Merkez Bankası bağımsız değildir, bağımlıdır, Hükûmet belirler para politikasını, Sayın Cumhurbaşkanının talimatlarını Para Politikası Kurulu yerine getirir.” diye bir cümle ekleriz, o zaman malumun ilamını yapmış oluruz arkadaşlar. Devam ediyor Sayın Cumhurbaşkanını, “Faiz politikalarımızın nasıl şekillendiğini en kısa sürede göreceksiniz.” diyor. Bitti. “Tek hanelere düşürmek zorundayız.” diyor faizi. “Bundan sonra Merkez Bankası ekonomi programına çok daha güçlü destek verecektir.” Sıkıysa vermesin. Bu kadar açık. Yani şu anlamda arkadaşlar, şu anda tartıştığımız şey, bakın, yasamızda açık. Diyor ki bakın yasa, ilgili madde, okuyalım: “Bankanın temel amacı fiyat istikrarını sağlamaktır. Bunları belirlemekte, kendisi belirler.” diyor; yani bu uygulayacağı para politikasını ve kullanacağı para politikası araçlarını doğrudan kendisi belirler diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bu cümlelere baktığımızda bu yasa artık devrede değildir arkadaşlar, bir Cumhurbaşkanı bunu söylemişse bu yasa artık devrede değildir. Yasanın devamını biz tartışıyoruz. Baş, yani ilk, başlangıç cümlesi bu şekilde geçen bir yasanın devamında, “Bankanın fiyat istikrarını sağlamak için görev ve yetkileri şunlardır.” diyor. Birinci görevi, biliyorsunuz, açık piyasa işlemlerini yapmak, Hükûmetle birlikte Türk lirasının değerini korumak. Şimdi (c) fıkrasını konuşuyoruz biz burada, (a)’sını, (b)’sini geçtik, (c)’sini konuşuyoruz. Diyor ki: “Bankaların ve bankaca uygun görülecek diğer mali kuruluşların bilanço içi, bilanço dışı zorunlu karşılık

politikalarını belirlemek.” Bu yeni anlamda düzenlediğimiz konu. Şimdi, arkadaşlar, para politikasını bile belirleyemeyen, araç bağımsızlığı olmayan bir Merkez Bankasına diyoruz ki: “Zorunlu karşılık politikasını sen belirleyeceksin.” Hükümet yok bu fıkra, Hükümet yok. Sizin getirdiğiniz teklifte Hükümetçe belirlenen veya referans verilen bir kalkınma planı yok. “Kalkınma Planı’nda belirtilen hedefler doğrultusunda şu şekilde belirlir” diye bir şey yok Sayın Mustafa Savaş. Herhangi bir referans yok, yok burada, yok ve bu şekilde diyoruz ki: Merkez Bankası, efendim, zorunlu karşılıkları bugüne kadar pasiften alıyordu, mevduatlardan alıyordu, bundan sonra krediler üzerinden, istediği gibi yani inşaat sektöründen yüzde 5 alıyorum, imalat senden yüzde sıfır alıyorum, efendim, şu sektörden yüzde 8 alıyorum. Zorunlu karşılık kredilerden belirleyebilir diyoruz. Merkez Bankası belirleyebiliriz diyoruz, değil mi Mustafa Savaş sizin getirdiğiniz teklife göre? “Merkez Bankası bunu bağımsız olarak belirlir.” diyoruz.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bağımsız olarak belirliyor zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bağımsız olarak mı belirliyor? Ya, Merkez Bankası bağımsız olarak belirlir. Ya şu cümle... Para politikaları talimatlarına uyulmadığı için Başkanı görevden üç gün önce alınmış bir Merkez Bankasından bahsediyoruz, “talimatlara uymadığı için” diyor, “talimatlar” diyor.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Amerika örneğine bak.

BAŞKAN – Sayın Savaş...

Sayın Paylan...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İnsanlar Allah’a inanmayabilir ama herkes Merkez Bankasına güvenmek zorunda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Talimatlara uymadığı için Merkez Bankası Başkanı görevden alınmış bir kurumun yasasını görüşüyoruz. Üç gün önce. “Talimatlara uymadığı için” diyor. Ne bağımsızlığından bahsediyoruz? Yani o açıdan yapmamız gereken, madem durum bu, hemen bir madde ekleyelim, önergeyi ben de imzalayacağım, Merkez Bankasının Başkanı Tayyip Erdoğan’dır, Başkan Yardımcısı Berat Albayrak’tır. Bitmiştir. Bunu yapalım arkadaşlar. Malumun ilamını ortaya koyalım, gerisi laf güzaftır.

BAŞKAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda da eğer ki bu maddede düzenleme yapılacaksa arkadaşlar, “Merkez Bankası belirlir.” demek yani aktifine göre, kredilere göre zorunlu karşılık belirlemek demek gerçekten aklımızla alay etmektir. Bunu Berat Albayrak veya Tayyip Erdoğan talimat verecek, inşaata 5 koy, efendim, imalat sanayine 1 koy diyecek, Merkez Bankası da bunu uygulayacak. Ama bağımsızlıktan lütfen bahsetmeyin.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Çok sayıda söz sırası bekleyen arkadaşımız var. Lütfen not alın çünkü o zaman her birine ayrı ayrı cevap verilmiş olacak.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Belki de cevap verilince birçok soru soracak olan kişi vazgeçecek.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz öyle yapalım, hepsini toptan alalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Emre Bey, size soracağım doğrudan: Biraz önce Sayın Başkan, Sayın Yılmaz “Herkes Yaradan’a inanmak zorunda değil ama Merkez Bankasına inanmak, güvenmek zorunda.” dedi. Çok önemlidir gerçekten. Bu sistemin yürüyebilmesi için merkez bankalarına güvenmek zorundayız, çok önemli. Şimdi bu getirdiğiniz teklifte diyorsunuz ki: “Mevcut durumda mali kurumların yükümlülüklerini esas alarak zorunlu karşılık Merkez Bankası ayırtabilir. Umumi disonibilite ayırtabilir. Normalde bu, bu şekilde ama siz diyorsunuz ki ilave olarak “Biz sadece yükümlülükleri değil, bilanço içi ve bilanço dışı işlemleri de buna dâhil edelim.” Şimdi, bilanço dışı işlem, türev enstrümanlar dediniz, “swap” vesaire dediniz değil mi? Bunlar üzerinden nasıl ayrılacak, nasıl ayırmayı düşünüyorsunuz umumi disonibilite ve zorunlu karşılıkları?

Bir de “bilanço içi ve bilanço dışı” dediğinize göre, aktif üzerinden yani herhangi bir kredi vermemiş, pasifinde yok, kredi vermeyenden de bir zorunlu karşılık ayrılmasını isteyecek misiniz bankalardan, öyle bir durum söz konusu olacak mı? Şimdilik bu iki konuyu sorayım. Yani kredi vermeyen bankalar için de zorunlu karşılık ayırtacak mısınız? Bir de türev enstrümanlarıyla ilgili nasıl işlem yapacaksınız, nasıl zorunlu karşılık ve umumi disonibilite ayırtacaksınız? Her iki soruya ilave olarak soruyorum.

Bir şey daha var: Bu son ibareyle ilgili “Banka talepleri gerçek zamanlı ve anlık karşılanır, dolayısıyla da bankaca kurum ve kuruluşların bilgi işlem sistemlerine erişim sistemleri kurulabilir.” Bu konuyla ilgili Bankalar Birliğinin ve BDDK’nın görüşünü de öğrenebilir miyiz? Yani bu uygun mudur, Bankalar Birliği ve BDDK tarafından nasıl düşünülüyor?

Teşekkür ederim Başkan.

BAŞKAN – Olur, tamam, arkadaşlar onu da not alsın.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

Bir kere ben hâlâ bu maddeye neden ihtiyaç duyduğuna dair bir yanıt duyduğumuz kanaatinde değilim. Bu maddeye niye ihtiyacımız var, bu madde Türkiye’nin hangi sorununu çözüyor, ana hedef ne?

İkinci bir soru, belki bu bir alt soru olacak ama normal koşullarda gelen bu tarz önerilerin bir etki analizini arıyor insan: Neyi etkilemesini bekliyoruz? Bankaların verdiği krediyi büyütmesi hedefimiz mi var, onu hangi mekanizmayla yapmasını öngörüyoruz, şimdi niyet okumakla, hani, bir bu taraf sanki niyet okuyormuş gibi bir algı oluşuyor ama neden olduğunu anlayamadığımız, niçin getirildiği, neye tedavi olduğunu anlayamadığımız maddelerde biz bilimiz dâhilinde onu anlama gayretine giriyoruz. Dolayısıyla ben krediye dayalı bir büyüme modelinde ısrar edilmesinin bir aracı mı olacak bu? Yöntemi... Bu amaçla mı yapıyor?

Bir diğer sorum da: Hani, daha önce uluslararası “swap” piyasasına dönük çeşitli müdahaleler olmuştu. Acaba bu bankaların bilanço dışı zorunlu karşılıklarında böyle bir hedef mi güdülüyor? Nasıl bir etki öngörüyoruz? Türev piyasasını nasıl etkilemesini öngörüyoruz? Türev piyasası tu kaka bir şey değil normalde. Yani bir finansal amaç ve araç var orada. Dolayısıyla nasıl bir etki yapması öngörülüyor? Bir de ben kendim bunu duymayı istiyorum. Basel III-IV, bunlara dair bir uyumluluğu var mı? Herhangi bir sunum yapılmadı bize yani uluslararası standartlarla uyumlu mu? Türkiye bankalarına dair uluslararası finansal piyasalarda nasıl bir etkisi olacak? Bir başka: Uluslararası deneyimler var mı? İşte, Amerikan Merkez Bankasına zorunlu karşılıklar okuduğunuzda yükümlülükler üzerinden tarif ediyor hâlâ. Nerede böyle bir uygulama gördük ve nasıl bir etkiyle karşılaşıldı?

Bir de siyasi tarafı da bunun hakikaten araç bağımsızlığı olmayan bir Merkez Bankasına bir araca dair bağımsızlığı varmışçasına madde tartışılmasına dair çekincenin çok haklı olduğu kanaatindeyim. Merkez Bankasının araç bağımsızlığı sağlanacak da Merkez Bankası özgürce karar mı verecek? Yoksa bu madde esasında ekonomik bir madde değil, siyaseten saray rejiminin tercih ettiği modelin sürdürülebilirliğinin bir aracına mı dönüşecek? Bu sorulara yanıt ihtiyacı bence çok belirgin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ederim.

Şimdi, az önce bir gerçeği gördük, Bankalar Birliğine sorulmamış. Oysa buraya gelmeden önce Bankalar Birliğinin görüşü alınmalı ve burada da ilgili kişi tabii ki tek başına fikrini söyleyemeyecek ama görüşünü söyleyebilmeli ve biz de tarafların görüşü şöyledir diyerek ona göre bu konuda yönelmemiz gerekir diye düşünüyorum.

Şimdi, Merkez Bankası talimat alıyor ama bir taraftan da Merkez Bankası bankalara sopa gösteriyor gibi de bir şey çıkıyor buradan. Öyle olmasını tabii ki arzu etmeyiz. Bir de bu Basel III-IV konusunda özellikle 3'üncü maddenin son paragrafı “bu banka talepleri gerçek zamanlı ve anlık karşılır”dan itibaren kısmının, Basel III ve IV'e ben şu anda bakamadım, zamanım olmadı ama uyumlu olup olmadığını gerçekten merak ediyorum ve ben de yine etki analizinin ne olacağını sormak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz talepleri bitti.

Sayın Savaş, önce size söz vereceğim, soruları cevapladıktan sonra Merkez Bankamız...

BDDK temsilcimiz var mı burada? Var. Sonra size söz vereceğim. Sonra da Bankalar Birliğinin bu konuda bir görüşü varsa onu alacağım.

Buyurun Sayın Savaş.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, biraz önce para politikasının aracı olarak munzam karşılıkları söylemiştik. Tabii, şu anda bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 4 trilyon 300 milyar civarında. Hakikaten çok büyüdü. Sadece bu para politikası aracı olan bu munzama sadece pasif üzerinden yönetmek zor. Yani bu büyüklük içerisinde bilanço dışı olan gayrinakdi kredileri de, şu anda 800 milyar civarında gayrinakdi krediler, teminat mektubu, akreditifler, bunlar bütçe dışında izleniyor Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Zorunlu karşılığın amacına hakikaten likidite yönetimi için gerekli diye bakıyorsanız elbette yapacaksınız.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bakın, sadece munzam karşılığı likidite yönetimi olarak görmemek gerekir. Toplam aktif büyüyor, bu aktif içerisinde sizin bankaların...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Elinizde faiz politikası var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Lütfen sözümü bitireyim Sayın Yılmaz.

Şimdi bu toplanan kaynakların sadece mevduat üzerinden munzama şu anda yüzde 6,5, önceki yıllarda yüzde 10'du. Zaman içerisinde zaman zaman bu oranı aşağı çekebilir, yukarı çıkartabiliyor para politikası aracı olarak likidite düzenlemek adına. Şimdi, 4 trilyon 300 milyar seviyesine çıkmış

bir bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü var. Bunu sadece pasif üzerinden bu munzam karşılığı yönetmek, yönlendirmek kolay değil. Biraz önce de söyledim, bazı bankalar sadece mevduat topluyor ama kredi vermiyor ve sizin -teşvik ettiğiniz sektörlerin de- büyümesini istediğiniz sektörler var.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Mevduat toplayan, kredi vermeyen batar.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ama bakın, hazine bonosuna yatırır, niye batsın? Riske girmez, kredi kullanmaz. Tamam, katılamayabilirsiniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sizin de paraya ihtiyacınız var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Yılmaz, benim görüşlerime katılamayabilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Savaş, siz devam edin.

Sayın Yılmaz, Sayın Savaş bitirsin.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bakın, bunun örnekleri dünyada Brezilya’da, İsrail’de ve Çin’de var. Çin çok etkin bir şekilde bunu kullanmakta, İsrail bunu kullanmakta, Brezilya bunu kullanmakta. Bazı teşvik ettiği, özendirdiği, özellikle tarım kredileri, gecekondü dönüşüm kredileri gibi alanlara kredi kullandırılması hâlinde Çin’de sıfır munzam oranı uygulanmakta. Türkiye’de de ileride... Şimdi biz bu yetkiyi Merkez Bankasına veriyoruz, Merkez Bankası bu politika aracını etkin ve efektif bir şekilde kullanması adına ileride ihtiyaç duyduğunda kullanacak, bunu verdiğimiz takdirde hemen kullanacak diye bir şey yok.

Şimdi, 2002 yılına baktığımız zaman toplam bankacılık sektörünün aktif büyüklüğü 200 milyar. 200 milyardan 4 trilyon 300 milyar TL’ye geldik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sadece gayrinakdi kredilerin toplam tutarı 800 milyar aştı. “Swap” piyasası var, türev ürünler var ve siz “swap”ta da kontrol edemiyorsunuz bazen yani kontrol ediyorsunuz ama para politikası araçlarıyla kontrol etmek istediğinizde elinizde bir yaptırım yok. İşte, munzam karşılıkla böyle bir yaptırımı kullanabilirsiniz, bunu yönetebilirsiniz. Burada getirilmek istenen, bu düzenlemeyle murat edilen bu Sayın Başkanım.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Vekilim, ihtiyacı kim belirleyecek? Dediniz ki: “İhtiyaç tarif edilen sektörlerle yönlendirmek üzere...” Bu ihtiyacı kim tarif edecek? Merkez Bankası mı tarif edecek?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Ya, şimdi, Merkez Bankasının evet, fiyat istikrarı görevi var, bir de finansal istikrarı var. Yani bu ülkeden bağımsız değil ki Merkez Bankası yani şöyle: Bu ülkenin büyümesi için, istihdamı için, gelişmesi için bazı sektörlerin Hükümetle birlikte iş birliği içerisinde, koordinasyon içerisinde, eş güdüm içerisinde belli alanların, belli sektörlerin...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle demiyor bu madde.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Anlatamadım yani...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin dediğinizi demiyor, madde öyle demiyor.

BAŞKAN – Sayın Savaş bir bitirsin. Sayın Paylan, niyet okumayın.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hep siz niyet okuyorsunuz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama lafzı var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Merkez Bankası Başkan Yardımcımıza söz veriyoruz.

Buyurun Sayın Başkan.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın milletvekillerim, iyi akşamlar.

Günümüzün finansal sistemi oldukça karmaşıklaştı, karmaşıklaştıktan sonra kastettiğim, 90’larda bankalarımızın bilançolarında neredeyse hiç türev kalemi yokken yani bilanço dışı kalemlerde hiçbir enstrüman yokken şu anda bunun ulaştığı değer 1,7 trilyon TL yani bilançodaki aktiflerin neredeyse yüzde 30’una yakını bilanço dışı kalemlerde oluşmaya başladı. Şimdi bilanço dışı kalemlere sayın milletvekilim, sorduğunuz zaman “Bu nasıl kullanılacak?” diye, 2011 yılında İsrail Merkez Bankası kanununda -38’inci maddede- “Varlıklara, yükümlülüklerle ya da bilanço dışındaki kalemlere getirebilirim.” diyor yani bilanço içindeki ve dışındaki kalemlere. 2011 yılında bunu duyurdukları zaman İsrail Merkez Bankası tam olarak söyledikleri “Bundan sonra bilanço dışındaki ‘forward’ ve ‘swap’ kalemlerine yani bu iki türev kalemine bundan sonra yüzde 10 karşılık getiriyorum. Sebep olarak bir para politikası değil de yurt dışındaki ülkelerle yapılan kendi yerel para birimlerinin yurt dışındaki para birimlerine karşı yapılan türev işlemlerin finansal istikrarı tehdit edecek bir boyuta geldiğine karar verdik, bundan sonra yüzde 10 karşılık ayıracak bankalar bunu yapmak istiyorsa.” dediler. Yani ülkeler ihtiyaçlarına göre bununla ilgili kararlar verebiliyorlar. Bu, 90’larda Türkiye için bir gerçeklik değildi ama şu anda 1,5 trilyon diyelim ortalama, bir değere ulaştı. Bu bazı bankalarda diğer bankalara göre çok daha yüksek seviyelerde kullanılıyor.

Şimdi, bu, bir finansal istikrar aracı olarak kullanılıyor İsrail’de. Aynı şekilde Çin 2016 yılında kurları bir saldırı altına girdiği zaman Çin Merkez Bankası bir açıklama yapıp bundan sonra yurt dışıyla yapılan “forward” işlemlere yüzde 30 zorunlu karşılık getirdiğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – İsrail yüzde 10 derken Çin Merkez Bankası olayın boyutunu yüzde 30 seviyesine çıkardı gene bilanço dışı kalemlerdeki bu aktiviteleri bir finansal istikrara tehdit aracı olarak gördüğü için.

Şimdi, biz bu bilanço içine ve dışına... İsrail Merkez Bankası bunu 2011 yılında Eylül ayında getirdi, yasanın daki 38’inci madde.

Şimdi, Çin Merkez Bankası bunu 2016 yılında yaptı. Bilanço dışı kalemler, türev ürünler zaman içerisinde... Zaten 2008’de gelişmiş ülkelere gelişmekte olan ülkeler başka şekillerde tecrübe ettikçe bunları yaptılar. Şimdi, bu bilanço içi ve dışı demek Merkez Bankasının esnekliğini ve etkinliğini artırıyor. Burada bizim çok yetkin bir beşerî sermayemiz var. Buradaki gerekli etki analizlerini yaptıkları zaman bunun bir ihtiyaç olduğuna karar verdiler ve bunu bizden talep ettiler. Yani bu artık üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir husus ve dediğim gibi, diğer benzer ülkelerde de var.

Kredi kısmına gelince burayla ilgili, Brezilya Merkez Bankası 1990 yılından beridir hem aktif hem pasif kalemlerine zorunlu karşılık getiriyor, Çin Merkez Bankasının ticaret savaşları başladığından beridir Amerika’da en sık kullandığı kalemlerden bir tanesi çünkü ticaret savaşlarıyla beraber ülkenin büyümesi etkilenmeye başladığı zaman para politikasındaki en etkin kullandığı araçlardan biri hâline dönüşmeye başladı bu zorunlu karşılıklar. Hatta şöyle diyeyim: Çin Merkez Bankasının son iki sene içerisinde aldığı kararların büyük bir çoğunluğu zorunlu karşılıkların etrafında.

Şimdi, ülkeler ihtiyaçlarına göre bunlara belirli çözümler getiriyorlar. Biz de Merkez Bankamızın beşerî sermayesine bu konuda çok güveniyoruz. İhtiyaçlarımız nedir, bunlara nasıl çözümler getirebiliriz? Ama sadece yükümlülüklerin etrafında kaleme alınmış bir yasamız var, bu yüzden yasamızın, milletvekillerimizin desteğine ihtiyacımız var burada bu konuda bir güncellemeye gidebilmek için.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

BDDK temsilcimiz, buyurun.

BDDK BAŞKAN YARDIMCISI NECATİ KOCAMAN – Öncelikle bu Merkez Bankası Kanunu’yla ilgili değişiklik tasarısına yani taslağa biz bugün vâkıf olduk yani şu an okuyoruz dolayısıyla Merkez Bankasının... Yok, Merkez Bankası kanun taslağı...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O zaman anlatmaya gerek yok, biz açıklayalım.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bir kere Başkan Yardımcısının söylediği ifade doğru değil. Neden doğru değil? Çünkü biz dün sabah BDDK temsilcilerinin de olduğu bir toplantı yaptık. Bu toplantıda bu hususu detaylı olarak tartıştık. Eğer arkadaşlarınız size aktarmadıysa o arkadaşlarınızın suçu, size, kendinize aktarmamış olabilir. Ama BDDK’dan 2 temsilci arkadaşımız vardı dünkü toplantımızda ve bu konuların tamamını orada aşağı yukarı dört, beş saat süren... Sayın Kuşoğlu, Sayın Paylan, Sayın Tatlıoğlu, Sayın Kalaycı, ben ve Mustafa Savaş Bey birlikte tüm arkadaşları detaylı olarak dinledik, bu verdiğiniz bilgi doğru değil.

Buyurun.

BDDK BAŞKAN YARDIMCISI NECATİ KOCAMAN – Şu açıdan söylüyorum yani: Merkez Bankasının kanun maddesiyle ilgili maddelerini detaylı bir inceleme, araştırma yapmadık o yüzden söylüyorum.

BAŞKAN – Sizin açınızdan nedir, onu söyleyin.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zorlama ya, araştırmamış bile, daha bunun ötesi yok Başkan, “Bilgim yok.” diyor.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz’ın bir şeyi var, nedir?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – 3’üncü maddenin ikinci fıkrası bilgi istemeyle ilgili...

BAŞKAN – 3’üncü maddenin ikinci fıkrası...

Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, sizin de bildiğiniz gibi, doğru bilgiye en kısa zamanda erişim Merkez Bankacılığının asli unsurlarından bir tanesi. Burada şu anda bazı arkadaşlarımız. Bilgilere en kısa zamanda ulaşmak para politikasının en asli unsurlarından biri Sayın Milletvekilim sizin de bildiğiniz gibi. Bazı arkadaşlarımız saat on olmasına rağmen şu anda, piyasalar departmanında, bazı verileri toplamak durumundalar. Bunlar kritik bilgiler, bir tanesi de daha demin bahsettiğimiz türev veriler, “swap” verileri. Biz bunları bankalarımızdan T+2’de yani iki gün sonra alıyoruz. Ama bu gecikmeyi engelleyebilmek için arkadaşlarımız böyle çok büyük fedakârlıklarla sözlü olarak bankaları arıyorlar, sözlü olarak bankaların o gün gerçekleştirdikleri işlemleri toplulaştırıyorlar, akşamüzeri bir rapor hâline getiriyorlar yapılan işlemlerle ilgili, biz ancak

iki gün sonra bazı işlemlerin yanlış bildirildiğini... Çünkü sözlü olarak ifade edilen bazı yönlerin ters olduğunu öğreniyoruz. Bunlarla ilgili konuştuğumuz bazı bankalar acaba bununla ilgili bir altyapı çalışması görüşmelerimiz sırasında... Bu, herkes açısından, bizim açımızdan da, onların açısından da zahmetli bir süreç hâline dönüştü. Biz bunu uluslararası paydaşlarımızla da konuştuğumuz zaman BIS'te artık anlık verilerin paylaşımları bir gereksinim hâline dönüşmeye başladı. Aslında bu şu anda zaten hâlihazırda Merkez Bankasıyla bankalar arasında kapalı devre bir sistem olan EFT'yle bir şekilde ödemeler sistemi üzerinden gerçekleşiyor.

Yani bir ödeme gerçekleştirdiğimiz zaman Merkez Bankasının diğer bankalara kurduğu bir sistem üzerinden anlık olarak haberleşmeleri mümkün. Bunu biz bir sonraki sayfaya taşıyoruz. Şu anda sözlü taahhütlerle ve toplulaştırmayla biriktirdiğimiz bu şeyleri bir teknolojik altyapıyla daha az zahmetli hâle getirebilir bütün paydaşlarımız açısından da, uluslararası normlara uygun bir şekilde, anlık veri teknolojisiyle yapmak istiyoruz. Buna geçen seneden beri Merkez Bankamız büyük veri ve makine öğrenmesi şeklinde bir yatırım yapıyor ve bu dataları biriktirmeyi, yorumlamayı ve bankalara burada biriktirilmiş datalarla ilgili geri bildirimler vermeyi de görev...

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Yılmaz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani uluslararası piyasa oyuncuları tarafından bunun yanlış anlaşılması için iletişim kuruldu mu? Yani şöyle bir şey anlaşılabilir mi: Merkez Bankası işlemcilerin, “counterpart”ların hesaplarına ulaşacak, kimin ne yaptığına, onların ne yaptığına şey yapacak dolayısıyla bizi yakından takip ediyor. Acaba şu işlemi yapmalı mıyım, yapmamalıyım falan gibi böyle bir sıkıntıyı doğurup dolayısıyla bizim ülkemiz aleyhine fiyatlamada vesairede bir yanlış sonuca götürür mü bizi, bunun iletişimi kuruldu mu?

BAŞKAN – Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, zaten hâlihazırda bu bahsettiğim arkadaşlarımız piyasalar departmanında bu verileri topladığı zaman bunu yabancı bankalardan da istiyorlar. Onlar da aynı şekilde bunun çok zahmetli bir süreç hâline dönüşmeye başladığını, bazı verilen bilgilerin, sözlü olarak verilerin yani insani bir şekilde hata barındırabileceğini, bunun için bizim taraftan bir çözüm beklediklerini defaatle dile getirdiler. Onun için, haklısınız, çerçevesi hakkında net bir bilgi vermemiz lazım ama bu ihtiyaç yerli ve yabancı bütün bankalarımız için çok net bir şekilde karşımıza çıktı. Onun için, bu konuda desteklerinize ihtiyacımız var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, bu erişimle ilgili BDDK'nin ve Bankalar Birliğinin görüşünü sormuştum.

BAŞKAN – Onu alacağız.

Sayın Paylan, sizin sorunuz var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Merkez Bankası Başkan Yardımcımıza sormak istiyorum. Sayın Başkan Yardımcım, Murat Çetinkaya Merkez Bankasının Başkanıydı, siz de Para Politikası Kurulu üyesiydiniz, Sayın Uysal da Merkez Bankası Başkan Yardımcısıydı. Sayın Cumhurbaşkanı dedi ki: “Merkez Bankası Başkanı talimatlara uymadığı için görevden alındı.” Net bir soru soracağım: Siz bu talimatlardan haberdar mıydınız bir PPK üyesi olarak? Yani Sayın Cumhurbaşkanı talimat göndermiş, Başkan bu talimatlara uymadığı için görevden alınmış.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bunun konuyla ne alakası var ya? Sayın Paylan, lütfen ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu siyasi bir soru, bu konuyla ne alakası var Allah aşkına?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, çok alakası var. Bizim denetim görevimiz de var.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, kapatmayın.

BAŞKAN – Lütfen, biraz önce da aynı şeyi tekrar ettiniz Sayın Paylan, dinledim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, soru soruyorum, sözümü niye kesiyorsunuz?

BAŞKAN – Evet, aldık sorunuzu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Almadınız efendim, sözümü kestiniz.

BAŞKAN – Aldım.

Buyurun Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklifin 3’üncü maddesi, Merkez Bankası Kanunu’nda Merkez Bankasının sahip olduğu bir yetkinin kapsamını genişletiyor. Yürürlükte olan maddeye göre “Merkez Bankası, bankaların ve bankaca uygun görülecek diğer mali kurumların yükümlülüklerini dikkate alarak zorunlu karşılıklar ve umumi disponibilibite oranlarını tespit etmeye yetkilidir.” Bu kapsama bilanço dışı işlemler de dâhil edilmek suretiyle muhtemel risklere karşılık yine munzam karşılık ve umumi disponibilibite oranı tespit etme konusunda Merkez Bankası yetkili kınıyor.

Şimdi, sayın yetkili arkadaşımız örnekler verdi; İsrail, Çin, Brezilya. Ben şöyle bir cevap beklerdim: Yani eğer verdiğiniz örnekler İsrail, Çin ve Brezilya’ysa çok yazık. Belki Afrika’dan da bazı örnekler verebilirsiniz. Yani medeni dünyadan, Avrupa’dan, Amerika’dan, gelişmiş ülkelerden bir örnek veremediniz mi? Eğer onları örnek alıyorsak Türkiye’nin vay hâline! Bu birincisi.

İkinci esas mesele şu: Merkez Bankası Başkanı görevden alındığında ben sosyal medyamdan şu paylaşımı yapmıştım, hemen okuyorum, cumartesi günü yaptım bunu: “Merkez Bankası Başkanı 375 sayılı KHK’nin ek 35’inci maddesine dayanılarak Cumhurbaşkanlığı kararıyla görevden alındı. ‘Merkez Bankası kurumsal hedeflere ulaşamamış.’ deniliyor. Şimdi ihtiyat akçeleri kanun teklifi Meclise gelecek demektir, göreceğiz.” Pazartesi günü de teklif geldi. Merkez Bankası Başkanının görevden alınma nedenini Sayın Cumhurbaşkanı gayet açık bir şekilde söyledi: “Talimatlara uymadığı için görevden alındı.” Talimat neydi? İhtiyat akçelerinin bütçeye aktarılması. Şimdi, böyle bir süreçte siz bu düzenlemeyi getiriyorsanız ve buna da İsrail, Çin ve Brezilya’dan örnek gösteriyorsanız bu düzenlemenin samimiyetine hiç kimse inanmaz. Krizi böyle önlemlerle aşmaya çalışıyorsunuz. Bu bir.

İki: Yetki alıyor Merkez Bankası, kurumların bilgi işlem sistemlerine erişeceksiniz. Ben bu erişimin kapsamının ne olacağını bilmiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Toparlıyorum Sayın Başkanım, son cümlelerim.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bankacılık Kanunu’na göre sır olan bilgilere Merkez Bankası ulaşacaktır. Vatandaşın, hesap sahibinin bilgileri, kredisi, şusu busu, hepsini Merkez Bankası alacaktır. Var mı Merkez Bankasına getirilen bir ceza “Alınan bu bilgilerin üçüncü kişiler yararına kullanılması hâlinde şu şu cezalar uygulanır.” diye? Örneğin, Vergi Usul Kanunu’nda vergi memurları için bu vardır, Bankacılık Kanunu’nda yine banka personeli için vardır. Buraya niye koymuyorsunuz bu sorumluluk maddesini? Aldığı bu bilgileri Merkez Bankasındaki görevli, bir başka rakip bankaya aktarırsa cezası yok mu burada onun? Niye koymuyoruz onu buraya? Sınırsız bir yetki olmaz arkadaşlar, buraya müeyyide mutlaka konulmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, neden sözümü kestiniz? Devamı vardı, sözümü kestiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bakın, bizim tek görevimiz yasama değil, denetim görevimiz var, biliyorsunuz değil mi? Yani milletvekilleri olarak hepimiz, siz, ben...

BAŞKAN – Bakın, biraz önce içeride de dinledim, aynı şeyleri ifade ettiniz, yine aynı şeyleri söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, aynı şeyleri ifade etmedim. Bizim denetim görevimiz var Sayın Başkan ve tam da konuyla ilgili soruyorum. Niye biliyor musunuz? Çünkü bu madde diyor ki: “Merkez Bankası bağımsız olarak zorunlu karşılığı yönetir.” Yani yönetecek. Kural bundan sonra herkesi 5, herkese 6,5 değil; şu sektöre 5, şu sektöre 2. Bunu bağımsız olarak yapar diyor. Ben bağımsızlık sorguluyorum şu anda.

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanı “Merkez Bankası Başkanı -yani Para Politikası Kurulundaki arkadaşınız, Başkanınız- talimatlara uymadığı için görevden alındı.” dedi, Sayın Merkez Bankası Başkan Yardımcım. Şimdi ben de açık açık bir soru soruyorum ya, bu bağımsızlık olacak mı, olmayacak mı diye bir soru soruyorum. Bu talimatlardan haberdar mısınız?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, lütfen...

BAŞKAN – Sordunuz soruyu, daha ne soracaksınız? Sorun o zaman, sorun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, demin de burada kesmiştiniz, şimdi de aynı noktada kestiniz.

BAŞKAN – Devam edin, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Demin de aynı noktada kesmiştiniz ya.

BAŞKAN – Şu tutanakları çıkaralım, en az 10 kez tekrar ediyorsunuz aynı şeyleri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, soru olarak soruyorum ya.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu talimatlardan haberdar mısınız? Talimatlardan haberdarsanız Sayın Başkan Vekilim, bu, Merkez Bankasının bağımsızlığıyla bağdaşır mı? Sayın Cumhurbaşkanı talimat gönderdiğini söylüyor ve “Yeni dönemde de faizin düşeceğini göreceksiniz.” diyor. Talimatla, emirle faiz düşer mi diye size net bir soru soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Başkan Yardımcısı.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, izninizle önce bu ülke örneklerini neden Çin, Brezilya, İsrail olarak verdiğimi açıklayayım. Gelişmekte olan ülkelerden seçmemizin sebeplerinden bir tanesi, onlar da bizimle benzer dinamiklere sahipler. Normalde gelişmiş ülkeler ve gelişmekte olan ülkeler diye bir ayrım var. Bir örnek seti oluşturduğumuz zaman temayül, bize benzer diğer ülkelerdeki gelişmeleri de takip etmek. Çin Merkez Bankasını özellikle bir örnek olarak vermek istememin sebeplerinden bir tanesi, belki de insanlık tarihinde görülen en büyük kıtlık seviyesinden olağanüstü bir refah artışında Merkez Bankaları çok öncü bir rol oynadı ve bu bilanço içi ve dışı kalemler gene onlar tarafından da iyi bir kurguyla kurgulandı. Yani bu örnekleri verirken 3 ülkeyi seçmemin sebebi, Türkiye’ye benzer ülkeleri size şey yapıyor olmak. Gelişmiş ülkelerin...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – İkisi de değil, ne Çin ne İsrail Türkiye benzeri değil. Yani Brezilya’ya bir şey demiyorum, bakın.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Şey açısından söylüyorum: Bunlar “emerging market” diye... Çok özür diliyorum Milletvekilim.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Özür dilerim ama yani lütfen, bilgi verip konuşurken başka bilenlerin de olduğunu düşünün. Yani ne Çin ne İsrail merkez bankaları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına örnek teşkil etmez, edemez, sistem olarak da edemez. Brezilya’ya itiraz etmiyorum ama bunlarla ilgili, lütfen... Yani bir şey söylemek için böyle bir şey söylemenin gereği yok. Burada bir eski Merkez Bankası Başkanı var, burada birkaç tane işi iktisat olan kişi var, bu işleri yapmış dünya kadar insan var. Lütfen, ona göre şey yapın. Nasıl Çin? Çin’in ekonomik kalkınma modeli başlı başına bir şeyken nasıl Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıyla özdeş olabilir? Ama Brezilya tamam.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, o zaman ikisini geri alayım, Brezilya’yı turalım, sorulara cevap olsun.

BAŞKAN – Peki, devam edin lütfen.

Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, ben iki buçuk senedir görevdeyim. Benim şu ana kadar karar alma mekanizmamda dışarıdan –bunu bütün samimiyetimle söylüyorum- herhangi bir baskıyla ya da şeyle karşılaşmadım. Şu anda bana gelen not arkadaşlardan, yazılı cevap verebiliriz şeklinde. Siz samimi bir soru sordunuz, ben de samimi bir şekilde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cumhurbaşkanının beyanı var çünkü.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Ben henüz onları okuyamadım ama.

İki buçuk sene içerisinde şu ana kadar bir defa bile herhangi bir şekilde hiçbir baskıyla karşılaşmadım, görevimi çok rahat bir şekilde yerine getiriyorum. Benim aldığım aile terbiyem gereği, başta anneme, aileme, bu ülkenin güzel insanlarına sorumluluğum, yarın görevden alınacağımı bilsem bile geceli gündüzlü çalışmaya devam ederim. Ama samimiyetle size şunu söyleyeyim: İki buçuk sene içerisinde hiçbir şekilde ne talimatla ne herhangi bir baskıyla karşılaştım mekanizmada.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, yarın devam edelim.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bitirelim Merkez Bankası kısmını, tamam.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 1211 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi yürürlükten kaldırılmış, (c) bendinde yer alan “yüzdelere” ibaresi “yüzde” şeklinde değiştirilmiş, “fevkalade” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Son yıl kârından ayrılan ihtiyat akçesi hariç, birikmiş ihtiyat akçeleri her yıl kâra katılarak dağıtılabilir.”

BAŞKAN – Arkadaşlar, eğer uygun görürseniz, 6'ncı madde de bunun geçici maddesi, onu da okutalım, 5 ve 6'yı birlikte görüşelim –arkadaşlarla konuştuk, 10'uncu maddeye kadar gidelim demiştik ama yorgun hissediyorsunuz kendinizi- yarın devam edelim arkadaşlar.

6'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 1211 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 12- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar ayrılmış bulunan ihtiyat akçelerinin tamamı, birikmiş fevkalade ihtiyat akçelerinin ise son yılın kârından ayrılan kısmı hariç tamamı Genel Kurul kararı aranmaksızın Hazineye verilir.”

BAŞKAN - Bir açıklama alalım.

Buyurun Sayın Merkez Bankası Başkan Yardımcımız.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın milletvekillerim, Merkez Bankasının kâr etmesi son raddede sistemden çekilen bir likiditedir. Merkez Bankası normal zamanlarda, normal kâr ya da zarar diyelim; bu sistemden nakit çekilişinin bir problem oluşturmaması gerekir ama merkez bankaları çok kâr etmeye başladığı zaman...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne zaman olur bu?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kötü yönetildiğinde.

BAŞKAN – Ya, arkadaşlar, lütfen.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER - Merkez Bankasının çok kâr ettiği zamanlarda...

BAŞKAN - Sayın Bekaroğlu, lütfen konuşsun, ondan sonra siz sorularınızı tekrar sorun, tatlı tatlı sorun sorularınızı.

Buyurun lütfen.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Son yıllardaki Merkez Bankasının yüksek tutarlı kârları aynı zamanda sistemden yüksek tutarlı likidite çekilişleri anlamına geliyor. Bu miktarlar iki üç sene boyunca rakamlar büyüdükçe bu, bankaların günün sonunda tekrar Merkez Bankasından daha büyük bir likidite açığını temin için bir fonlamayla gelmeleri anlamına da geliyor çünkü Merkez Bankasının kâr etme şekli piyasada yaptığı işlemler üzerinden gerçekleşiyor. Piyasada yaptığımız işlemlerden bir tanesi de bankaların ihtiyacı olan parayı gecelik ya da haftalık vadelerde verdiğimiz zaman bu Merkez Bankasının kârı hâline dönüşüyor. Yani bizim yaptığımız kâr bankacılık sisteminden elde ettiğimiz bir gelir, Merkez Bankasının geliri. Yani sistemden bu likiditeyi çekmenin sisteme belirli maliyetleri oluyor ve bu maliyetler Merkez Bankasının kârının yükseldiği zamanlarda daha da yükseliyor. Şimdi, bu likidite konusu son yıllarda çok yük miktarlara ulaştı. Şu anda bankacılık sistemi ortalama 100 milyar TL likidite için her gece Merkez Bankasına gelip bu fonlamasını gidermek zorunda.

Bizim ihtiyat akçesiyle ilgili bu konudaki değerlendirmemiz, bunun bilançomuzda kalmak yerine sisteme tekrardan bir şekilde dâhil olması ve kurumuş likiditenin kanallarından biri olarak sisteme tekrardan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Pardon bir saniye.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Piyasadaki bu likidite açığının pozitif bir yönde etkilenmesi olarak bakıyoruz. Bu miktar bir para, ihtiyat akçesi piyasaya çıksa bile hâlâ sistemin fonlama açığı 100 milyar TL civarında devam ettiği için bunun gelebileceği miktar tekrardan 60-70 milyar TL’lerle hâlâ çok yüksek rakamlar olacak. O yüzden teknik olarak baktığımız zaman olaya, Türk bankacılık sistemi ciddi bir likidite açığı içerisinde ve bu bir şekilde bunun sisteme geri dönüşünün likiditeye pozitif etkilerini öngörüyoruz.

BAŞKAN – Sayın Savaş, sizin ilave edeceğiniz husus...

Buyurun.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Başkanım, bankacılık sektöründe risk ve getiri kardeşler normalde. Getiri varsa burada da bir risk vardır ama Merkez Bankasının bugün kârlılığına baktığımızda hiçbir riske girmeden muazzam bir kârlılık var ortada. Bu kârlılık nereden elde ediliyor? Topladığı munzam karşılığında verdiği faiz oranı yüzde 12, yüzde 13. Yabancı para da euroda yok, dolarda yüzde 2 ve 100 milyar TL civarında da günlük fonluyor, bunu da 24’le fonluyor. Muazzam bir kâr. Peki bu elde ettiği kâr kimin zararına? Bankacılık sektörünün. Bankacılık sektörü yüzde 25’le, 20’yle, 23’le topladığı fonun yaklaşık yüzde 6,5’ini, bazı dönemlerde yüzde 10’unu Merkez Bankasına yatırıyor ve Merkez Bankası da geçmiş dönemlerde bunu bankalara tekrar yüzde 4’le, yüzde 5’le fonluyordu ama kendisi bankaların ihtiyaç duyduğu parayı da yüksek faizle satıyordu. Kâr buradan geliyordu. Bir de kurların artışıyla elde edilen bir kâr vardı. Yani netice itibarıyla, Merkez Bankasında bu oluşan kârın hazineye aktarılması hazinenin borçlanma ihtiyacını da aşağıya çeken bir olay, faizleri da aşağı çekebilecek bir durum. Güzel bir uygulama, yerinde bir uygulama.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İhtiyat akçesi niye var?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Baktığımız zaman geçmiş dönem Merkez Bankasının 2018 yılı sonu kârı 66 milyar. Bu yıl ilk altı aylık kârı -tahmin ediyorum- 20-25 milyardan aşağı olmaz, tabii açıklanmadı ama bu kadar fonlama, bankalara ödediği faiz ve sattığı...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - 66 milyar neyin rakamı?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Merkez Bankasının geçen yılki kârı, dönem kârı.

Tabii, sürekli yedek akçede biriken para son dönemde 46 milyar. Yani bu da hazinenin borçlanma ihtiyacını dışarıdan borçlanarak faiz maliyeti... Hep diyoruz ki bütçe içerisinde faiz artıyor, ödediğimiz faiz miktarı artıyor. Yani burada kullanılmayan bir kaynak var.

Bir de tabii, son dönemde konuşulan bu emisyon miktarı, para basma... Efendim, bu para basma değil. Merkez Bankasının bilançosundaki bir kaynak hazinenin mevduat hesabına geçecek, pasif taraftan başka bir hesaba geçecek. Yani bilanço büyüten bir unsur değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne farkı var yani para basmadan ne farkı var?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bir de Başkanım, dünya örneklerine baktığımızda gelişmiş, gelişmekte olan ülkelere baktığımızda kârın yüzde 85'i hazineye devredilmekte. Şu anda Merkez Bankası yüzde 67'sini devrediyor. Biz dünya örnekleriyle uyumlu hâle getiriyoruz, yüzde 85 civarını hazineye devredeceğiz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - İhtiyat akçesi niye ayrılıyor, anlamı nedir? Yüzde 20 niye alınıyor?

BAŞKAN – “İhtiyat akçenin anlamı nedir?” diye soruyor.

Merkez Bankası Başkan Yardımcımız, buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Mustafa Bey...

BAŞKAN – Peki.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Türk Ticaret Kanunu'na göre anonim şirketler de malum zor dönemlerde kullanmak için iyi dönemlerde, kârlı dönemlerde bir yedek akçe ayırır. Şimdi, Merkez Bankasının kara kış, zor bir dönem yaşaması mümkün mü? Yani bir otorite elinde de çok önemli bir güç var, para basma gücü var. Yani Merkez Bankasının...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne demek yani şimdi para basma gücü var, zor durum yaşamaz?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hayır, anlatamadım. Yani para basma gücü olan bir bankanın otoritenin yani böyle bir riskle karşılaşması mümkün değil, onu demek istiyorum Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman kaldırın bütünüyle. Bugüne kadar yapılanlar yanlışmış, dünyada yapılanlar yanlışmış.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan'ın çok kısa bir sorusu olacak.

Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben de bir soru sormak istiyorum. Bu yıl ihtiyat akçesi 46 milyar oldu ve şimdi siz bu ihtiyat akçesinin dağıtılmasından bahsediyorsunuz, ihtiyaç olmadığını ve yük getirdiğinden bahsediyorsunuz. Bundan önceki yıllarda ne kadardı? Yani yük getirmiyor muydu, bir yıl önce, iki yıl önce yük getirmiyor muydu bu ihtiyat akçesi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, bunu dört sene önce bu toplantıyı burada yapıyor olsaydık sanırım 5-6 milyar TL’den size bahsediyor olacaktım. Kâr miktarı eklenerek devam ettiği ve son iki senedeki miktar olağanüstü bir artış gösterdiği için...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama şunu da söyleyin: “Kriz olduğu için, memleketin ekonomisi kötü olduğu için böyledir.” diye söyleyin herkes var desin ama bunun bir sebebini söyleyin, söylemeniz lazım. Sanki dört senedir güzel bir şey oluyormuş gibi, kötü şeyler oldu, biliyorum.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar, Sayın Bekaroğlu, lütfen, çok heyecanlısın biliyorum.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, teşekkür ederim.

Önce şunu söyleyeyim yani maddeyle ilgili önemli ölçüde ikna olmuştum ama sormak istediğim özellikle anlık bilgi alışverişiyle ilgili bir konu vardı, cevap vermediniz.

BAŞKAN – Onu açıkladı aslında.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hem BDDK yetkilisinin hem de Bankalar Birliği yetkilisinin görüşünü öğrenmek istemiştım o konuyla ilgili, cevap vermediniz, üzıldüm.

BAŞKAN – Unuttum daha doğrusu, öyle demeyin de yani yok şimdi anladım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, çok hızlı gitmeye çalışıyoruz, çok netameli konular bunlar. Burada, en azından Plan ve Bütçe Komisyonunda biz samimi olarak -bu konuyu geciktirmek değil de- katkıda bulunmak üzere buradayız, uğraşıyoruz. Yani engelleme durumumuz da söz konusu değil herhâlde görüyorsunuz.

BAŞKAN – Yok yok, öyle bir şey söz konusu değil ama zaman zaman şu oluyor Sayın Kuşoğlu: Aynı şeyler 3 kez, 5 kez tekrar ediliyor. Sadece o anlarda ben kesiyorum, onun dışında herhangi bir arkadaşımın sözünü kesmem söz konusu değil ve bir zaman kısıtımızın olmadığını da her birinize ifade ettim burada.

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yine 3’üncü maddeyle ilgili şöyle bir şey soracaktım: Aktiflerden de yani varlıklardan da zorunlu karşılık, umumi disponibilitate ayırabileceksiniz bundan sonra, öyle diyorsunuz, örneklerinin olduğunu da söylüyorsunuz. Yabancıların hâkim olduğu bu bankacılık piyasasında bir sıkıntıya sebep olmayacak mı? Yani tutup da mevduat... Kredi vermiyor banka ama siz ondan bir kesinti yapacaksınız, alacaksınız, bu bir sıkıntıya sebep olmayacak mı? Yani Türkiye’nin döviz ihtiyacının bu kadar çok olduğu, zirvede olduğu bir dönemde acaba yabancı sermayeyi mi küstüreceğiz, sıkıntıya sokacağız, o güveni daha da mı fazla kaybedeceğiz, diye bir soru işaretim var, bir.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yapalım. Bu soruların notlarını alalım çünkü q-BDDK Başkanı Yardımcımız siz de notunuzu alın- söz vereceğim sizlere.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İkincisi: Bu konuyla ilgili olarak Mustafa Bey bir açıklama yaptı, dedi ki: “Merkez Bankasında 46 milyar birikti, Merkez Bankası riske girmesi mümkün değil, bu parayı dolayısıyla Merkez Bankası ne yapacak? Tabii ki hazineye alacağız bu dönemde.” Ama bakın, burada yazıyor, 1211 sayılı Kanun’un 40’inci maddesinde diyor ki: “Bankaca, banka sisteminde belirsizlik ve güvensizlik oluşması ve fon çekilişlerinin hızlanması halinde, haklarında belirsizlik ve güvensizlik oluşan bankalara, şartları Banka tarafından kararlaştırılmak üzere, fon çekilişlerini

karşılacak miktarda kredi verilebilir.” Bankaların iflası hâlinde Merkez Bankası destek olur. Siz bu 40 milyarı çektiğiniz zaman bu piyasada, bu krizde hangi bankaya Merkez Bankası destek olabilecek? Bu görevini yerine getirebilecek mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir sorum daha var.

BAŞKAN – Devam edin lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu 46 milyar zorunlu karşılıklardan dolayı biriken para var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Kârdan yedek akçeye ayrılan para.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Pardon, yedek akçe olarak ayrılan para.

Bu kaydi para değil midir? Bu paranın hazineye intikali bir para basımı gerektirmeyecek midir?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hayır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neden? Merkez Bankası kasasında duruyor değil bu para, kaydi bir paradır. Emre Bey daha iyi görecektir, sonuçta...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bu dolaşımda olan bir para zaten, para basılmıyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır. Orada bir soru işaretimiz var. Onunla ilgili de...

BAŞKAN – Başkanımız not alsın.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, sıra size geldi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle Merkez Bankası Başkan Yardımcıma teşekkür ediyorum samimi cevabı için ve gerçekten de böyle olmasını arzu ediyoruz ama Sayın Cumhurbaşkanı bunu bu şekilde açıkladığı için, bu da bu şekilde yankılanacaktır, ta ki Sayın Cumhurbaşkanı bunu yalanlayıncaya kadar maalesef. “Ben talimat verdim, Merkez Bankası Başkanı bunu uygulamadı, o yüzden görevden aldım.” dedi. Bu da Merkez Bankasının itibarı üzerinde ciddi bir hasar daha yaratmıştır maalesef, bunu da kabul edersiniz eminim ki.

Biz da açıkça söyleyeyim, aynı durumdan muzdaribiz yani kuvvetler ayrılığı uygulanmadığı için Meclis de itibar kaybediyor, yargı da itibar kaybediyor, Merkez Bankası da itibar kaybediyor. Bütün bunlarla ilgili de maalesef Sayın Cumhurbaşkanının tavrı bütün kurumlarımıza kaybettiriyor ve Türkiye’ye kaybettiriyor bu anlamda.

Maddeye gelirsek değerli arkadaşlar, bakın, yıl başında, normalde nisan ayında aktarılması gereken kârı ocak ayına aldık, öyle değil mi arkadaşlar ve sanıyorum 34 milyar TL’yi yıl başında, ocak ayında hazineye aktardınız Sayın Merkez Bankası Başkan Yardımcım, 34 milyar TL’yi. Niye bunu yaptık? Çünkü martta seçim vardı, hazinede para yoktu, seçim ekonomisi uygulanması gerekiyordu, aktarıldı. Arkadaşlar, o para bitti. Nisan ayında kurumlar vergisi ödediniz. Kurumlar vergisi, sanıyorum, 12 veya 13 milyar TL kurumlar vergisi ödediniz, bu da hazineye geçti, bu para da harcandı, gitti. Şimdi, diyoruz ki arkadaşlar: 46 milyar TL daha hazineye aktaralım. Bakın, toplamda 94 milyar TL bu yıl Merkez Bankamız hazineye para vermiş olacak. Bu, çok ciddi bir parasal genişlemedir ve tek seferlik bir gelirdir bu, tek seferliktir yani gelecek yıl yedek akçe böyle bir rakam oluşturmayacak sonuç olarak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kurumlar vergisi yine gelecek canım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, yedek akçe böyle bir rakam oluşturmayacak arkadaşlar.

Düşünün ki, bakın, bu yıl tek seferlik başka ne gelirlerimiz var? İmar affı, bedelli askerlik gibi pek çok tek seferlik gelirimiz var. Vergi affı getirdik, diğer başka aflar getirdik, bunlarla ilgili pek çok tek seferlik gelir var. Bu anlamda, açıkça söyleyeyim arkadaşlar, sürdürülebilir bir durumun dışındayız. Hani “Nefesimiz tükendi.” veya “Damarda kan kalmadı, piyasaya biraz kan vereceğiz, bünye canlanacak, ondan sonra koşacağız; gelecek yıl zaten şartlar çok daha iyi olacak.” dersek amenna ama gelecek yıl kış devam edecek, öyle gözüküyor. Yani resesyon devam ediyor, stagflasyon devam ediyor ve bu genişlemeci para politikası da emin olun -benim beklentim tabii ki umarım yanılırim- enflasyon üzerinde çok ciddi etki edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu ilave 46 milyar TL’de... Yani doğru yerlere aktarılacağını bilsem yine amenna, hani, ne bileyim, gerçekten sosyal politikalar anlamında, piyasanın canlanması anlamında kullanılsa eyvallah ama Hükümetin bu kaynakları nereye kullandığını çok iyi biliyoruz. Maalesef, üretken olmayan, israfa dayalı yerlere aktarılıyor, faize gidiyor, faiz döngüsü, faiz-döviz döngüsü içinde kaybolup gidiyor bu rakamlar, güven yok oluyor. Güven yok olduğu için de normal vergi de toplayamıyoruz, piyasada çarklar dönmüyor. Ya, bu parayı bünyeye versek, çarklar dönse yine eyvallah diyeceğim ama öyle bir beklentimiz yok. Bu da maalesef, boş kuyuya atılmış bir kova daha su olmuş olacak. Ya, kuyu boş arkadaşlar, boş olduğu için 46 milyar daha çekiyorsunuz, şey yapmayın Mustafa Bey, öyle, kuyudaki su bitti.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Biz 2015 Kasımından beri burada birlikte çalışıyoruz, siz her yıl her konuşmanızda “Kış gelecek.” dediniz ama bir türlü o kış gelmedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, kışın içindeyiz, daha ne olsun ya! Kara kışın içindeyiz, kara kışın içindeyiz, kara kış.

CAVİT ARI (Antalya) – Bahar geldi, bahar Sayın Başkan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kara kış... “2 trilyon dolarlık ekonomi” dediniz, 700 milyar dolarlara düştük. 700 milyar dolar ve aşağı doğru da gidiyoruz.

İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Mustafa Bey, bundan sonraki kara kış, kış değil.

BAŞKAN – Sayın Paylan, devam edin.

Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün arkadaşlara soruyorum, benim şimdi somut sorum şu: Arkadaşlar, geçen sene buraya Maliye Bakanımız geldi –öyle değil mi- dedi ki: “Ben 80 milyar lira açık vereceğim arkadaş.” Ya, biz de dedik ki: “Nasıl yapacaksın?” “Vereceğim arkadaş, vergi gelirlerini yüzde 25 artıracam, 80 milyar açık vereceğim.” dedi. Altıncı ayın sonu itibarıyla 80 milyar açık bitti, buna rağmen, bakın, bu paralar aktarıldığı hâlde, tek seferlik gelirler olduğu hâlde açık bitti. Yıl sonu benim açık hedefim 170-180 milyar TL, ben öyle bekliyorum. Ve bunu da Merkez Bankasından gelen kaynakla finanse edecekler, öyle gözüküyor, 94 milyar TL aktaracaksınız. Bu, enflasyonist bir baskı yaratmayacak mı? Bir Para Politikası Kurulu üyesi ve Merkez Bankası Başkanı olarak size ve tabii teklif sahibi olarak size soruyorum. Bu, enflasyonist bir baskı yaratmayacak mı? Yeni bir enflasyon-faiz-döviz sarmalına girme riskimizi görmüyor musunuz? Yani talep baskısı yok, bunu görüyoruz çünkü güven olmadığı için talep yok, güven endeksi dipte gittiği sürece böyle ama ya güven endeksleri, dediğim gibi, bahsetmiştim ya önceki konuşmamda. Bu 46 milyar TL de bir anda tekrar bir kortizon etkisi yapıp, geçici bir hareketlenme sağlayıp enflasyon üzerinde tekrar baskı yaparsa ve faiz politikanızı

çok hızlı düşürmüş olursanız, hani 3 puan, 300 baz puan, 300 baz puan; bir anda 17’de, tekrar ayazda yakalanmaz mıyız ve yeni bir konjonktürel riskte, ayazda yakalanmaz mıyız ve yeni bir sarmala girmez miyiz diye somut bir soru soruyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Çok ciddi bir konuyu ve kurumu tartışıyoruz. Dolayısıyla bu işin cidden şakası vesaire yok. Dolayısıyla Merkez Bankası bize her zaman lazım ama maalesef geline nokta itibarıyla kurumsal kimlik olarak Merkez Bankamız şu anda çok büyük bir yara aldı. Dolayısıyla bunun tamiri de çok uzun sürecek diye düşünüyorum. Ben şu anda Sayın Merkez Bankası Başkanı Murat Uysal Bey’in yerinde olmayı çok fazla istemem. Murat Bey yarın Basel’e gidip Uluslararası Ödemeler Bankasında 35 ülke merkez bankası başkanıyla bir araya geldiğinde acaba orada Murat Bey diğer merkez bankası başkanlarıyla otururken, tartışırken, konuşurken, sohbet ederken Türkiye’de şu anda olan biteni, Sayın Cumhurbaşkanımızın Merkez Bankası hakkında söylediklerini söylediğinde bu insanlara ne cevap verecek? Kesinlikle utanacağını düşünüyorum çünkü içinde bulundum, çok zor bir duruma soktular. Sayın Başkanım, dolayısıyla Merkez Bankası bize lazım, bu konuda son derece dikkatli olmamız lazım. Bu kurumsal kimlik, seksen yılda, seksen beş yılda kazandığı kurumsal yapı ve kimlik maalesef şu anda bu söylemlerle –siz ister kabul edin ister kabul etmeyin- çok büyük yara aldı.

Sayın Milletvekilim, Sayın Başkan Yardımcım; sizlere saygıda kusur etmek istemem ama şu anda siz bu konuyla ilgili yani yedek akçenin devriyle ilgili birtakım şeyler söylediniz. Söylediğiniz sözler yanlış değil ama bunlar birer sonuç yani öyle şeyler söylediniz ki bunu gerekçelendirmek için, şu cümleyi kurmak zorundayım, bunu da saygısızlık olarak almayın: “Merdikipti şecaat arz ederken sirkatin söyler.” Aynen öyle oldu, söyledikleriniz yanlış değil fakat söyledikleriniz bir sonuç. Bugün anonim şirket statüsünde de olsa Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının yedek akçeye ihtiyacı yok. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası para basan bir kuruluş, Merkez Bankasının sermayeye de ihtiyacı yok. Merkez Bankasının şu andaki sermayesi 25 bin TL, 250 bin adet de hissesi var, bir hissesi 10 kuruş. Dolayısıyla 25 bin TL’lik hisseyle biraz önce söylediğiniz 60 küsur milyon kâr ediyor, operasyon yapıyor. Dolayısıyla Merkez Bankasının kâr etmesi demek övünülecek bir şey değildir, Merkez Bankasının kârı –sizin de dediğiniz gibi- karşısındaki özel sektörün zararıdır. Merkez Bankasının kâr ettiği yıllarda ekonomi düzgün yönetilmemiştir, sorun vardır. Likidite açığı var, bankalar fonlamak zorunda, faiz yüzde 24. Efendim, döviz sıkıntısı var, ortalama paçal maliyetten mal ettiğiniz, 3 liradan aldığımız doları 6 liradan satıyorsunuz, elbette kâr ediyorsunuz. Kimin bu? Karşısındaki özel sektörün, ekonominin diğer tarafının parası bu. Dolayısıyla Merkez Bankasının kârıyla övünülecek bir taraf yok. Eğer bir ülkede Merkez Bankası kâr ediyorsa o yıl o ekonomide bir problem vardır ve ekonomi düzgün yönetilmemiştir, bunun anlamı bu. Siz de sabahleyin sunumunuzda söylediniz “3 kere zarar etti.” dediniz. Zarar da sabit kur sisteminin olduğu dönemde bir devalüasyon yapıldığında, zarar da oradan kaynaklanıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben buraya getirilen yedek akçeyle ilgili düzenlemenin doğru olduğunu düşünüyorum, daha da iyi yapılabilir. Yani Merkez Bankasının yedek akçeye ihtiyacı yok çünkü para basan bir kuruluş bu. Fakat sizin yanışınız şu, buradan hareketle sizin şunu söylemeniz lazım: 1980’li ve 1990’lı, özellikle 1990’lı yıllarda yapılan bu yanlışlardan maalesef hiçbir tecrübe ve ders çıkarılmamış ve bununla ilgili olarak da hiç kafa yorulmamış. Eğer siz bu 1990’lı yıllarda yapılan yanlışlardan ve onun sonucunda ortaya çıkan 2001 krizi sonunda sizi iktidara getiren bu husustan sonuç

çıkarsaydınız şimdi sizin bu yedek akçeye sahip çıkmamanız gerekirdi. Yapmanız gereken şu: Merkez Bankasında yedek akçeyle ilgili düzenlemeyi yapın ama Merkez Bankasının bilançosundan bunu silin. Siz sabahleyin de dediniz ki: “Bu likidite piyasaya artı değildir, vesaire değildir; bu, para çıkması değildir.” Beyefendi, Merkez Bankası gişesinden çıkan her bir banknot para arzıdır, Merkez Bankası nezdinde hesabı olan herhangi bir kuruluşun hesabına yazılan alacak para basmadır, açıktan para basmadır. Velew ki bu para Merkez Bankasının kârı olsun. Bence eğer tarihe not düşmek istiyorsanız, ekonomiye bir yardım yapmak istiyorsanız ve de mali disiplinle ilgili bir şeyiniz varsa, yapmak istediğiniz, bir duruşunuz varsa şunu yapın: Bu düzenlemeyi yapın, Merkez Bankası yedek akçe biriktirmesin, bu kefen de değildir ama deyin ki: Bunu silelim, bu likidite piyasaya çıkmasın. Bunun 2001 krizine giden yoldaki yüzde 15’lik kısa vadeli avanstan hiçbir farkı yok. Bu, enflasyonisttir. Şu anda enflasyona çok fazla etkisi olmayabilir çünkü ekonomide talep çökmüş vaziyette, kredi yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kredi müessesesini döndüren sadece 3 tane kamu bankası var ve onlar da hep arka kapıdan dolaşıyorlar. Dolayısıyla eğer bunu siz arka kapıdan dolaşarak ekonomiye likidite sağlamak istiyorsanız gideceğimiz yer olarak 2001 krizinden ve 2008’den çok daha fazla bir yere gitmeyeceğiz. Dolayısıyla gerçekten tarihe bir not düşmek istiyorsanız bu düzenlemeyi yapın. Merkez Bankası bu kadar yedek akçe ayırmasın ama bunu hazineye almayın, bunu silin. Parasal genişlemedir bu ve bu, açıktan para basmadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İzin verirsiniz, bu şey nereden geldi, onu da söyleyeyim yani yedek akçeyle ilgili düzenleme nereden geldi? Bildiğiniz gibi, Merkez Bankası, dediğim gibi, para basma monopolisti olan bir kuruluş ama biz 1930 yılında Merkez Bankasını kurduğumuzda Merkez Bankasının para basabilmesi için o günkü standartlara göre -dünyada altın standart sistemi var-kasamızda bir miktar altının bulunması lazım. O dönemde parayı basan Osmanlı Bankası, Merkez Bankasının kasasında altın olmadığı için paraya ihtiyaç var, sermayeye ihtiyaç var; o nedenle Merkez Bankası anonim şirket statüsünde kurulmuş ve 4 tane de grup hissesi var. 4 grup hissedarın 1’i de özel ve tüzel kişiler ve bunlar kollarındaki bilezikleri, parmaklarındaki yüzükleri gelmişler, Merkez Bankasına vermişler ve bu insanların şu andaki torunları 60’ncı madde gereğince, zannedersem, biraz önce söylediğim 25 bin TL’lik sermayenin 250 bin adet hisseden yüzde 6’lık pay alıyorlar, 10 kuruşun yüzde 6’sını alıyorlar bunlar temettü olarak, o 60 milyardan aldıkları şey bu. Niye o zaman bu kurulmuş? Çünkü kasada altın yok, para basamıyor, para basması için de altın yok. Ne yapılmış?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim alıyor bu kârı?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu kârı (D) grubu hissedarlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kim onlar?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ali, Veli, Hasan, Hüseyin; Türkiye’de yerleşik vatandaşlar. 1930’da vatanseverliğinden dolayı kolundaki bileziği sıyrıp boynundaki kolyeyi Merkez Bankasına sermaye olarak veren insanların torunları, hissedarları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla 1930 yılında para basabilmek için İsveç’te yerleşik Amerika’da şeyi olan bir firmaya Türkiye’de kibrit ve çakmak tekeli veriliyor, oradan 10 milyon dolar alıyor, o 10 milyon dolar karşılığında altın alıp kasaya koyup onun karşılığında para basılacakken Hitler iktidara geliyor, dünyada altın standardı sona eriyor; ondan sonra fiyat paraya geçiyoruz, şu an da para basmak gayet kolay. Yani yedek akçeden onun ayrılmasının rasyonalitesi bu. Bugün Türk Ticaret

Kanunu'na göre otomobil üreten, buzdolabı üreten, herhangi bir iktisadi faaliyette bulunan bir şirketin yedek akçe ayırması son derece makul, mantıklı ve sorumlu ama Merkez Bankasının para basma tekeli olduğu için böyle bir şeyi yok, tarihte o günkü şartların getirdiği bir şey. Dolayısıyla sizden ricam, bu yedek akçedeki parayı sildirin şeyden, böyle bir düzenleme yapalım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz.

Sayın Bekaroğlu, sıra sizde.

Buyurunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Yılmaz'a çok teşekkür ediyorum, sağ olsun.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, şaşırmadım değil ama çok teşekkür ediyorum.

Sayın Böke, buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Ben de teşekkür ediyorum Sayın Yılmaz'a, hakikaten hepimizin belki de aç olduğu bir bilgi paylaşımı oldu.

Benim birkaç sorum var hâlâ ve hâlâ. Şimdi, esasında buradaki mesele biraz daha teknik ötesinde, siyasi bir mesele yani niye şimdi, neden şimdi akla geldi bu? Böyle hukuki hukuki, uzun uzun gerekçeler anlatılmış. Dolayısıyla esas yanıtlanması gereken soru teknik bir soru değil, neden bugün birden aklımıza ihtiyat akçesine el konulması gerekliliği düşürdü ve böyle bir torba yasa maddesi karşımıza çıktı?

Şimdi, bunun zamanlamasına dair soru, genel kurulu beklemeden esasında kârı ocakta zaten hazineye aktarmış olmaktan ortaya çıkmış bir yanıt var yani niyet aramaya falan da gerek yok, bir şey yaşandı zaten. Şimdi, para ihtiyacı olduğunu demin de söylediniz zaten “Piyasada bir likidite sıkışıklığı var, bu likidite sıkışıklığını aşmak için.” denildi ama öte yandan, Sayın Kuşoğlu'nun demin söylediği gibi, Merkez Bankasının, madde 40'ta söylendiği gibi, bankaların bir sıkışıklığı olduğu takdirde ihtiyat olarak Merkez Bankasının kullanabileceği bir akçe olarak da değerlendirilen bir fon şimdi Hazinesin likidite ihtiyacı için kullanıyor. Niye Hazine esasında finansal piyasalardan daha öncelikli sorusuna bir yanıt verilmesi gerekiyor yani hangi ihtiyacı karşılamak için bu acele var?

Bir de şu soruyu da ister istemez akıllara düşürüyor: 90'lar deneyimi ve 2000'lerin başındaki kriz deneyimi, maliye politikasının sıkıştığı zaman Merkez Bankasına dönüp “Bir el atıver.” demesinden farkı ne bunun?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Yani parasallaşma değil diyorsunuz ama bir refleks doğuruyor esasında. Başım sıkışırsa ne olur? Dönerim, Merkez Bankasının kârını alırım, o bittikten sonra ihtiyat akçesini alırım, o da bittikten sonra derim ki: “Para basıver.” Zaten denildiğini itiraf ediyor üst merciler ama. Yani bunun doğuracağı parasallaşma kurumsallığını engellemenin önünde artık hiçbir hukuki dayanak kalmamış vaziyette. Bu refleksin çıkmış olmasının mali disipline ve Türkiye ekonomisinin risklerini artırmasına dönük etkisi göz ardı edilemez. Bunu, lütfen, Merkez Bankası yönetiminin burada tartışıyor olması gerekiyor. Bunun riski döviz kuruna yansıyor, faizlere yansıyor, sonra sorumluluk olarak size dönüyor. Bu yokmuş gibi davranmayı yanlış buluyorum ben.

Bir soru işareti daha var. Ben bu maddeyi ekonomistlerle tartışırken konu teknik olmaktan hızla siyasiye döndü ve bana şunu sordular: “Bugün Hazinesin ihtiyacı var diye ihtiyat akçesinden vazgeçilmesini düşünen bir anlayış, yarın bir kararnameyle, ya, şirketlerin de ihtiyat akçesine ihtiyacı yoktur zaten, kaldırıverelim.” der mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Efendim, önemli konular konuşuyoruz, hani konuşmakta bir sakınca yok diye umuyorum ama.

Son sorumu soracağım ya da bir yanıt verilmesi gerekiyor, ne buna engel olacak? Yani hani “insicam bozulma” lafını sevmem ama gerçekten bozuldu.

BAŞKAN – 3 kez uzattım.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmama başlarken Merkez Bankası Başkan Yardımcısına bir soru soracağım ve öyle devam edeceğim. Bilançonun pasifindeki ihtiyat akçelerinin aktifteki karşılığı nedir, nerede duruyor bu para, 46 milyar lira -kasada değil herhâlde- hazine bonosuna mı bağlı, döviz mi bağlı?

BAŞKAN – Soruları alalım Sayın Hamzaçebi lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet, şimdi şöyle denildi: “Efendim, elbette ki Merkez Bankası kâr ediyorsa, bu kâr aşırı derecede yükseliyorsa ekonomide işler iyi gitmiyor demektir. Bunu bir an önce sisteme tekrar sokmak gerekir.” Bunu diyor Sayın Merkez Bankası Başkan Yardımcısı.

Sisteme tekrar sokmanın yolu bu ihtiyat akçesini hazineye aktarmak değildir, hazine bonosuna yatırırsınız, sisteme sokmuş olursunuz. Madem öyle, bu kadar kâr etmesin Merkez Bankası, düşürün faizlerinizi o zaman. Öyle değil mi yani? “Her gece banka sistemi 100 milyar lira geç likidite penceresinden Merkez Bankasına kaynak alıyor.” diyorsunuz. Düşürün faizi, o zaman daha az kâr edin. Mantığı böyle koyarsanız bir yere varamazsınız. “Ya, kâr ettik, bu olmaz, bunu sisteme sokmak lazım.” Hayır.

İkincisi şu: Türkiye’nin cari açığı yok, ekonomik büyümesi her yıl yüzde 6 oranında seyrediyor, borç stokumuz olağanüstü ölçüde düşmüş, reel sektörün döviz cinsinden borç stoku çok azalmış, ekonomik büyümemiz çok yolunda, istihdam gayet iyi, kişi başına gelirimiz 20-25 bin dolara çıkmış. Böyle bir süreçte ihtiyat akçesini hazineye aktarmıyoruz, tam tersine, kriz döneminde bu ihtiyat akçesini alıp hazineye aktarıyorsunuz ve üstelik zorbalıkla alıyorsunuz.

Bakın, Merkez Bankası bir anonim şirkettir. Anonim şirket, ihtiyat akçesini Genel Kurul kararıyla dağıtır. Ona bile tahammülünüz yok. “Hazinece bu ihtiyat akçesine el konulur.” demişsiniz. Bunun adı zorbalıktır arkadaşlar, istediğiniz kadar hukuk deyin, hukuk deyin. Bakın, bu, Anayasa Mahkemesinden döner yarın, döner. Yapmayın.

Temel idama mahkûm olmuş, asılarak idam edilecek. “Beni İngiliz ipliyle asın.” demiş. “Niye?” “Ya, öbürü kopar mopar, acı çekmeyeyim.” demiş. Bari doğru dürüst bir düzenleme yapın. Merkez Bankası kârını dağıtır, birikmiş kârlarını dağıtır, oturur genel kurul kararı alır, hazineye bu pay aktarılır. Bu, para basmakla eşittir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 2001 yılına kadar, Bankacılık Kanunu yürürlüğe girene kadar Merkez Bankası genel bütçe ödeneklerinin yüzde 15’i kadar hazineye kısa vadeli avans açardı. Bu, 1990’ların sonunda bir protokolle falan böyle bir hafifletilmeye çalışıldı ama 2001’de

yasal düzenlemeyle bu kaldırıldı, bunun zararları görüldü. Yarın, ben size söylüyorum, bu anlayışla giderseniz bu kısa vadeli avans uygulamasına da döneceksiniz, buna da döneceksiniz. Şimdi, bu para bitecek, 46 milyar lira bitecek, sonra ne yapacaksınız? Ya, yüzde 15 olmasın da yüzde 5 olsun bu kısa vadeli avans, sonra bazı Afrika ülkelerinden belki örnekler getireceksiniz karşımıza, şu ülkede şu var, bu ülkede bu var. Çin Merkez Bankası örnek veriliyor. Yani üzüntülerimi bildiriyorum. Çin'in Merkez Bankası Türkiye'ye nasıl örnek olabilir? Bir devlet otoritesiyle, tek parti yönetimiyle yönetilen sosyalist piyasa ekonomisi ya da -ismine ne dersek diyelim- devletin kontrolünde bir piyasa ekonomisi var, o ekonominin Merkez Bankası Türkiye'ye örnek gösteriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yazıklar olsun yani Merkez Bankası bu konuma düşmemeliydi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir cümle kurmama izin verir misiniz.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu parayı kısa vadede bir cennete koyacak fakat bunun arkası cehennem, bilin. Şu anda içinden geçmekte olduğumuz ve giderek derinleşen bu krizi bu para daha da derinleştirecek, çözüm üretmekten ziyade problem üretecek çünkü sizi kolaya sevk edecek ve sizi alınması gereken tedbirleri almaktan alıkoyacak. Lütfen, bu paranın silinmesi için buraya bir düzenleme yapın. Bu para ülkeye zarar verecek, iyilik yapmayacak bu para.

BAŞKAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurunuz.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Teşekkür ederim.

Tabii, Sayın Yılmaz'dan sonra konuşmak olmaz, ben konuşmayacağım.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu gibi.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sadece bir soru sormak istiyorum, bir de bir tespit yapmak istiyorum.

Şimdi, sayın teklif sahibi değerli parlamenter arkadaşımız Merkez Bankasının ve Hazine hesabının ihtiyat akçesinin karşılaştırmalı durumlarını söyledi; bunlar doğru. Aslında bunların konuşulması lazım ama eğer bugün burada Merkez Bankasını konuşuyor olsaydık çok doğrudu. Her kanunun bir ruhu olduğu gibi, toplam olarak görüştüğümüz bu torba kanunun da bir ruhu var. Ne bu torba kanunun ruhu, baktığımızda ne bugün öne çıkan? Hazineye nakit sağlamak. Dolayısıyla bunu konuşurken sanki Merkez Bankası başlı başına konuşuluyor gibi bu meseleyi konuşmak çok şık düşmüyor; bir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – İkincisi, ben esas şunu sormak istiyorum: Ekonomi yazarları veya tarafları bu ihtiyat akçesinin hazineye alınmasını Hükûmetin ekonomiyi teknik iflase götürdüğünü anlamında yorumluyorlar. Bu, benim yorumum değil. Buna ne diyorsunuz?

Sayın Başkan, vallahi sizi cimrilikle itham edeyim. Sadi Bey hiç olmazsa bu saatlerde böyle simit verirdi, kayısı getirirdi. Vallahi herhâlde bu ihtiyat akçesine ihtiyaç var.

BAŞKAN – Var, var.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani yönetiminizden son derece memnunuz ama ben sorumu tekrarlamak istiyorum: Bu ihtiyat akçesinin hazineye devri Hükûmetin ekonomiyi teknik iflasa götürdüğü şeklinde yorumlanıyor. Bununla ilgili değerlendirmenizi almak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

Kusura bakmayın, biraz geciktik size ama.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Rica ederim.

Şimdi, şunu kabul edelim ki Hazine bu yıl bütçenin seçimler sebebiyle düştüğü durumdan kendini kurtarmak için önce nisan ayını beklemeden bir kâr transferi yaptı. Evet, daha az borçlanmak için, daha düşük faizden borçlanmak için bu yöntemi kullandı ama yine kabul edelim ki belki söylemek zor ama ikinci seçimin yarattığı kamu harcamalarının ortaya çıkardığı ek bir bozulmayla karşılaştı ki bu faiz dışı açık gerçekten beş ayda yüzde 26 artış sonucuyla kendini gösterdi, 376,6 milyara çıktı çünkü. Yani şaka gibi bir sonuç diyebilirim. Bu defa da işte bu avans uygulaması yetmeyip ondan sonra yedek akçelerin aktarılması, kârın aktarılmasından sonra yedek akçeler kısmına da geçildi. Yani hani az önce Selin Hanım da “Niye yaptınız?” diye sorarken aslında siz de bunu çok net biliyorsunuz ama bunu belki söylemek sizin açınızdan zor gelebilir.

Ayrıca yedek akçe yüzde 20’den yüzde 10’a iniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABİYİK (Bursa) – Teşekkürler.

Yani dağıtılacak kısmı artırıp bu kârdan hazinenin payına daha fazla düşmesi de sağlanmış oluyor. Bu da daha önce yapılan bir uygulama değildi. Şu anda zaten bütçenin ne kadar kötü bir durumda olduğu ve ikinci seçimin de -parantez içinde belirtmek gerekir- ki bunda ne kadar etkisi olduğunu kabul etmek durumundayız. Bu, tabii, böyle bir yöntem itibarla da ilgili, az önce de ifade ettiğim gibi, bence, sayın vekiller, itibarla da yakından ilgili.

Bir de şunu düşünüyoruz: Merkez Bankasının ayırdığı yedek akçeler eğer döviz veya altın satın alınarak değerlendirilse ve bunlar rezervlere eklenseydi bakın şu anda yurt dışında da yurt içinde de şöyle bir şey var; Merkez Bankasının rezervleri azaldı, eridi, hatta soru işareti, şu kadar diyen var, bu kadar diyen var, biz de çok şeffaf bilmiyoruz açıkçası. Ama o zaman işte altın ya da döviz gibi rezervler de eklenmiş olsaydı bu yedek akçeler hem de itibarı artmış olabilirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABİYİK (Bursa) – Böyle bir yöntem yerine, şimdi itibarı daha zedeleyecek bir yöntem tercih edilmiş. Gelinek noktanın özeti bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Uzun yıllar mali tablolar üzerinde denetim yapmış, analiz yapmış bir kişi olarak görüşlerimi paylaşacağım. Tabii, Merkez Bankasını hiç denetlemedim, onun için şeyini bilmiyorum ama mevzuatına baktığımız zaman da kendi kanunu dışında Türk Ticaret Kanunu’na tabi, özel hukuk hükümlerine tabi, dolayısıyla şirketler hukukuna tabi, Türk Ticaret Kanunu’nun ilgili hükümlerine tabi.

Bir defa şunu söyleyeyim: Bir bilançonun aktifi, pasifi karşılıklıdır yani pasifte yer alan bir varlığın karşılığı aktiftedir. Rakama inersak -önümde Merkez Bankasının bilançosu var- 2018 pasif toplamı 721 milyar, aktif toplamı da 721 milyar. Yedek akçe bunun içerisinde. Ayrıca işte tedavüldeki banknotları var, para politikası işlemlerinden borçları var, mevduatı var pasif içerisinde. Aktife baktığımız zaman da altın var, 105 milyar lira; yabancı para banknotları var, 18 milyar lira; yurt dışı bankalar var, 364 milyar lira.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Pardon, buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Para politikası işlemlerinden alacakları var, yurt içi bankalarda, kredilerde, iştiraklerde, diğer aktiflerinde kaynakları var. Neticede varlıklar, kaynaklar karşılıklıdır. Hocama saygı duyarım, “Silinsin.” dediniz ama silinme şansı yok, ya bunu dağıtacaksınız... Çünkü karşılığında aktiften neyi sileceksin? Bilmiyorum, para basınca herhâlde onu kâr yazar. Neticede -benim mantığıma göre- eğer para basarsa onu da kâr yazmak zorunda.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, işte kârdan düşecek onu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kârdan zaten düşüp bilançoya almış. Hocam, yani yedek akçe olarak bilançoda yer alıyor. 2017 bilançosunda...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kârın toplamı olarak biriktirip aktife yazmış, onun bir kısmını vergi olarak ödemiş, bir kısmını hazineye devretmiş, kalanı da oraya kendisine koymuş.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet, pasife koymuş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kârın o kısmını dağıtacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Ama karşılığı da aktifte, onun için bunun silinmesi söz konusu olmaz. Ya dağıtacaksınız... Kâr dağıtımı tablosuna bakarsak -o tablo da var önümde- bir defa dediniz ödenmiş sermayesi 25 bin TL, kâr dağıtımı ödenmiş sermayeyi geçmemek üzere yüzde 6, yüzde 6 olarak yedek akçe ayrılıyor, bir de temettüleri var. Temettüleri ödenmiş sermaye üzerinden hesaplanıyor. Hemen rakamı da söyleyeyim: 2018 kârından hissedarlara düşen temettü 3 bin lira. Yine kanunu gereği yedek akçeleri de ayrılıyor, kalanı hazineye gidiyor zaten, otomatik hazineye gidiyor. Şimdi burada yapılan işlem, yedek akçeyi bir anlamda Türk Ticaret Kanunu'yla uyumlulaştırma...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiçbir itirazım yok, doğru.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Zaten hazineye gidecek.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Fakat bu para basmak değil mi, para geçmesi açıktan para basmak demektir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, para basmak değil.

Bir de şunu ifade edeyim Sayın Başkanım: Merkez Bankasının...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üretimle karşılayacaksınız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hazinesin tümü Merkez Bankasının...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Para mı bastırılacak diyor?

BAŞKAN – Müsaade edin arkadaşlar...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Pasifteki bir kalemi dağıtmanın, hazineye gitmesinin para basmayla doğrudan ilgisi yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Kesinlikle var.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani para basarsa ayrıca onu kâr yazması lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazine harcamayacak mı? Hazine harcayacak. Harcanacak para işte.

BAŞKAN – Bir müsaade edin arkadaşlar...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Arkadaşlar, aktifinde... Muhasebe bilen arkadaşlarımız bilir yani muhasebe bir dengedir, varlıklar, kaynaklar dengesidir.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yüzde 15 avansı kullanır. Merkez Bankası, hazinenin nezdindeki 100 dilimlik harcama yetkisi aldıysa o yıl bütçesine 15 milyar TL'yi hesabına...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Aktif olan kalemleri söylüyorum: Altın var, yabancı para banknotları var, yurt dışı bankalarda parası var, rezerv dilim pozisyonu var, menkul kıymetleri var, alacakları var, yurt içi bankalar var, kredileri var, iştirakleri var, hazine yükümlülüğü var, duran varlıkları var, takipteki alacakları var, diğer aktifleri var. Bunun hangisini sileceksin? Pasiften bir kalem silersen o muhasebe tekniğine de uymaz Hocam.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, orada ihtiyat akçesi hazineye aktarıldığı anda aktifin bir kalemini bozacak, ya altını bozacak, ya hazine bonosunu. Aktifte bir kaleme bağlı, onu sordum ben demin.

BAŞKAN – Doğru.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Deddiğiniz doğru. Aktifte varsa parası paradan şey yapacak, alacağından, tahsil edeceğinden yapacak, altınından yapacak yani onun mutlaka aktifte karşılığı var. Yani para basmak zorunda değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir dinleyelim.

Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, şimdi baktığımız zaman 2017 yılındaki net dönem kârı 18 milyar lira ama 2018'e geldiğimiz zaman 56 milyar lira net dönem kârı, vergiler düşüldükten sonra. Yani çok yüksek oranda geometrik olarak artan bir kârı var. Yani bu kârı...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “2017’de faizler çok düşük.” demiş, 24’ten fazla ödemiş...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, yok, gerekçesi ayrı. Gerekçesini söylemiyorum. Yani kârında çok yüksek bir artış söz konusu, neredeyse 3 kat artmış.

Temettü dedim, çok düşük temettü ödüyor. Toplam ödediği temettü 3 bin lira çünkü birinci temettü yüzde 6, ikinci temettü yüzde 6; 25 bin liranın yüzde 12’si kadar temettü ayırabiliyor. Onun dışında yedek akçe ayırıyor. Şimdi yedek akçe iyi de Türk Ticaret Kanunu’na göre uyumlaştırdığımız zaman o para kalıyor, yine hazineye gidecek. Zaten hazineye giden bir para.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hiç itirazım yok.

BAŞKAN – Size söylemiyor, itirazı olanlara söylüyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani ben konuya açıklık getirme, bilgimi paylaşma açısından söylüyorum. Yani buradaki yüksek kâr yeni yedek akçe dağıtımıyla hazineye gidecek payı artırıyor. Yani şu anda çıkan tablo bu. Bundan da hepimizin memnun olması lazım. Şimdi bütçe açığı neyle karşılanıyor? Borçlanmayla karşılanıyor, faiz ödeyerek karşılanıyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bütçe açığı olmasaydı, mesele bu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hocam, onu da söyleyeyim. Bütçe açığında millî gelire oran açısından baktığımız zaman birçok ülkeden daha iyiyiz. Maastricht Kriterlerini yakalamış bir ülkeyiz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Orada bilmediğimiz şu var: Kamu-özel iş birliği; bütçemizin ne olduğunu bilmiyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bütçe açığı her dönem olan bir şey.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yüzde 32, yüzde 35 mi olur, yüzde 40 mı olur, yüzde 48 mi olur, mali alan var mıdır, yok mudur, onu bilemiyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O ayrı bir tartışma konusu. Yani ben bir tarafta yedek akçenin, Türk Ticaret Kanunu’yla uyumlulaştırılması, Merkez Bankası Kanunu’yla uyumlulaştırılması sonucu artan kârın... Zaten mevcut kanunda da dönem kârından artan kısım hazineye aktarılıyor. Buradan hazineye aktarılacak rakam artıyor. Biraz önce sayın vekilimiz de ifade etti.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Aynen öyle. Biz de diyoruz ki işte o artmasın, bir disiplin olsun diyoruz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bu da iyi bir şey. Yani bir tarafta...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Sayın Yılmaz, biraz önce konuşmasında borç çevirme oranının yüzde 132’ye çıktığını söylediniz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam işte yanlış yaptınız, onun için... Düzgün yapsaydınız, seçim harcaması yapmasaydınız...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Hazineye aktararak borç çevirme oranı daha da aşağı inecek, işte güzel bir olay.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ekonomiyi daraltmasaydınız, daha fazla gelir toplayaydınız...

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bir saniye... Bir saniye...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir de şu bilgiyi paylaşayım: Yapılan düzenlemede “Son dönem kârından ayrılan fevkalade akçe hariç diğerleri aktırılır” diyor o geçici maddede.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yanlışlarınızı gerekçe olarak sunmayın.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O rakam da 5 milyar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ekonomiyi daraltmasaydınız o parayı geri kullanmayacaktınız.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – 5,3 milyar, yani 46 milyardan 5,3 milyarı yine Merkez Bankasında kalacak. Yani 40-41 milyarı aktarılacak.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Kıfayetimizakere diyorum ve şu anda sorular var, o sorulara...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir kısa sorum vardı.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yalnızca şunu soracağım: Şimdi ortaklık yapısı Merkez Bankasının belli, büyük çoğunluğu hazinede ama az veya çok, önemli değil, başka ortaklar da var sonuç olarak. Şimdi bu ortaklar... Diyelim ki siz bir kanunla yedek akçeyi alıyorsunuz. Bu yedek akçede bütün ortakların hakkı var. Dava açarlarsa ne olur? Bununla ilgili bir hukuki mütalaa aldınız mı haklarıyla ilgili?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önce, müsaade ederseniz, BDDK Başkan Yardımcısına söz vereceğim, daha sonra Bankalar Birliği Genel Sekreterimize söz vereceğim. Değil mi Sayın Kuşoğlu, sizin Bankalar Birliğine de sorunuz vardı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Buyurunuz Başkan.

BDDK BAŞKAN YARDIMCISI NECATİ KOCAMAN – Sayın Başkanım, Merkez Bankasının kendi görev alanıyla ilgili konularda politikalarını etkin ve hızlı bir şekilde yerine getirmek için anlık ve eş anlı bankalardan bilgi, belge, veri temin etmesinde, bu bilgi, belge, verileri temin ederken banka IT sistemlerine erişim sistemleri kurmasında, gerekli IT güvenlik altyapısını kurması ve Merkez Bankası çalışanlarına verilen erişim yetkilerinin kötüye kullanılmasını engellemeyi teminen, log kayıtlarının tutulması kaydıyla herhangi bir sorun görmüyoruz bankacılık mevzuatı açısından.

Sayın Vekilimiz Akif Bey, Merkez Bankasına böyle bir yetki verilirken bu yetkinin usulsüz kullanımının cezai yaptırıma tabi tutulmasına ilişkin bir madde olsa iyi olurdu şeklinde bir görüş beyan etmişti. Bankacılık Kanunu’nun 159’uncu maddesinde, görevleri nedeniyle banka ve müşteri sırlarını elde eden kamu görevlileri bu elde ettikleri verileri üçüncü yetkisiz kişilerle paylaştıkları zaman cezai yaptırıma tabi tutuluyor bir yıldan üç yıla kadar. Dolayısıyla yaptırımı var.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Merkez Bankası Bankacılık Kanunu’na tabi mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değil.

BDDK BAŞKAN YARDIMCISI NECATİ KOCAMAN – Bankacılık Kanunu’na tabi değil ama sonuçta denetim personeli, bu BDDK personeli olsun Merkez Bankası personeli olsun bankacılık sırrını yetkisiz kişilerle paylaştığı zaman suç teşkil ediyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bankalar Birliği Genel Sekreterimiz Ekrem Bey, buyurun.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Bankalar Birliğinin bir değerlendirmesi yok ancak kanunla ilgili olarak Merkez Bankası Başkan Yardımcımızın yaptığı açıklamadan sonra, izin vererseniz, şahsi görüşümü, para politikası dersini anlatan birisi olarak, kısaca özetlemek isterim.

BAŞKAN – Buyurunuz.

TÜRKİYE BANKALAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ EKREM KESKİN – Bankaların bilanço ve bilanço dışı işlemlerine Merkez Bankasının zorunlu karşılık getirmesiyle ilgili özellikle Türk bankacılık sistemi açısından bir ihtiyaç olduğunu anladım. Çünkü bankacılık sisteminde Türkiye’de Türk lirası kıt, yabancı para pasiflerimiz, yabancı para aktiflerimizden daha fazla. Dolayısıyla Türk bankacılık sistemi Türk lirası yaratmakta zorlanıyor. Neden? Öz kaynaklarının yüzde 20’sinden daha fazla açık pozisyon veremiyor. Dolayısıyla bilançosunda 100 liralık pasifi varsa ancak 80 liralık kredi verebilir, öz kaynaklarının yüzde 20’si, 100 olduğunu varsayalım. Dolayısıyla bankacılık sistemi Türk lirasını yurt dışı piyasalarda dövizini “swap” yaparak alıyor. Çünkü Türk lirası yabancılarda var, onlar girip yurt içinde dövizlerini bozuyorlar, alıyorlar. Dolayısıyla bazen para politikasının bilanço içine getirilen araçları yeterli olmuyor. Dolayısıyla bilanço dışındaki Türk lirası işlemlerini büyüten işlemler üzerinden Merkez Bankası sınırlandırıcı bir politika izlemek isterse -ne zaman istiyorsa- bunu iki nedenle yapabilir. Sayın Başkanımızın söylediği gibi, likidite ihtiyacını karşılamak için yapabilir ya da

finansal istikrara zarar verdiğini düşündüğü zaman yapabilir. Bizim bu açıklamalardan anladığımız... Çünkü son zamanlarda bankacılık sisteminin dünyada da yurt içinde de bilanço dışı işlemlerinde hızlı bir büyüme var.

İkinci konuyla ilgili, Merkez Bankasının bankacılık sisteminden verileri anlık almasıyla ilgili; bildiğim kadarıyla zaten Merkez Bankamız bu bilgileri bir şekilde alıyor ama bunları, bankaların Merkez Bankasının belirlediği bir formatla Merkez Bankasına iletmesi yoluyla alıyor. Bu bazen iki gün, üç gün veya haftalık sürebiliyor. Dünyada saat farklarından dolayı bankacılık sistemi yirmi dört saat çalışıyor. Şu anda Asya piyasaları Türkiye ekonomisiyle ilgili menkul kıymet veya nakit alım satım işlemlerini yapabiliyor. Merkez Bankası, bankaların bilançosundaki değişimleri anlık olarak görmek ve belki de aksiyonlarını daha hızlı almak için böyle bir sistem geliştirip bankacılık sistemine gerekli bilgileri kendisine anlık olarak aktarmasını istemiş olabilir. Ama bunlar benim açıklamalardan anladığım şahsi görüşlerim. Bankalar Birliği olarak bir görüşümüz yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Sayın Başkan, çok kısa bir açıklama yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BDDK temsilcisi, anlaşılan, başlangıçta yaptığı açıklamayı tekrar etmemek için, konuya hazırlandığı izlenimini vermemek için aceleyle bir açıklama yaptı.

Değerli arkadaşım, burası Plan ve Bütçe Komisyonu, ihtisas komisyonu. Düşünmelisiniz ki yaptığımız her açıklamayı burada tartacak, değerlendirecek birçok Komisyon üyesi veya milletvekili vardır. Verdiğiniz bilgi tamamen yanlış. Bankacılık Kanunu’nun 159’uncu maddesi 73’üncü maddeye atıf yapar. 73’üncü madde kapsamına baktığınızda da sadece Bankacılık Kanunu’na tabi olan kimseleri kasteder orada, Merkez Bankası personelinin kastetmez.

Ben bir değerlendirme yaptım, “Bu bankaların bilgi erişim sistemine Merkez Bankası erişirse ve orada birtakım bankacılık sırlarını Merkez Bankası personeli öğrenirse bunun bir müeyyidesi var mı? Buraya bir müeyyide ekleyelim.” dedim. Ben sizin yerinizde olsam biraz dersime çalışırdım, şu cevabı verirdim: “Sayın Akif Hamzaçebi, 1211 sayılı Merkez Bankası Kanunu’nun 68’inci maddesinde böyle bir hüküm var. 68’inci maddeye bakarsanız o da Merkez Bankası Kanunu’nun 35’inci maddesine atıfta bulunur. 35’inciye maddeye göre Merkez Bankası personeli görevi gereği öğrendiği sırrı açıklayamaz, açıklarsa cezai hükümleri var.”

Bakın, bir daha yapmayın, size tavsiye ediyorum. Bu sıralarda ben bürokrat olarak çok oturdum. Bütün kelimelerimizi, cümlelerimizi ölçer biçer tartardık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, aslında, Sayın Hamzaçebi, Başkan Yardımcımız da işte “devlet memuru olması nedeniyle” gibi bir ifade kullandı. Belki detayına girmedi. Ben açıkçası o şekilde anlamadım. Kendisine de teşekkür ediyoruz. Sayın Hamzaçebi, size de teşekkür ediyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Verdiği bilgi gerçeğe aykırı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Merkez Bankası Başkan Yardımcımıza söz veriyorum.

Buyurun Emrah Bey.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın milletvekillerim, notlarımı aldım. Umarım soru kaçırmam arada.

İlki, yabancı bankalara bu uygulamada bir farklılaşma olacak mı? Bankacılık Kanunu hem yerli bankalar için hem de yabancı bankalar için aynı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, farklılaşma değil de güvensizlik.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Biz de bunu bir güvensizlik oluşturması... Bankacılık sisteminin sıhhati, Merkez Bankası için önemlidir. Bu yabancı da olsa yerli de olsa bankacılık sistemi ne kadar sıhhatli çalışırsa Merkez Bankasının o kadar lehinedir. Onun için herhangi bir ayırım olmayacak bu şeyin uygulamasında.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özür dilerim, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN – Tabii, tabii.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sorum şöyle: Bu dönemde özellikle yabancı kökenli bankalar, biliyoruz ki kredi vermiyorlar. Şu anda kredi verenler genellikle devlet bankaları. Dolayısıyla burada aktifleri üzerinden siz bir şey yaparsanız, karşılık ayırtırsanız bir sıkıntı olacak mı, bir güvensizlik olacak mı? O anlamda sordum. Bunu düşündünüz mü?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Yani bu yerli bankaların içerisinde de vermeyenler var konjonktürün şeyinden dolayı. Bu, bankacılığa mahsus bir durum. Onun için, yerli ve yabancından daha çok uygulama, dediğim gibi, bu konuda çok yetkin bir beşerî sermayemiz var. Bunun bütün etki analizleri çalışıldıktan sonra tabii gerekli uygulamalar yapılacak.

İkinci soru, bu konunun nasıl bir... Biz bu kârı nasıl yapıyoruz? Bu kârı tekrardan piyasalarda yaptığımız işlemlerden yapıyoruz. Aslında piyasadaki nakit çekiyoruz. Aslında şeyi düşünelim: 2018'in başında sıfırda denge, ihtiyat akçesinin şu anda toplam geldiği nokta itibarıyla sistemden 50 milyar TL, Başkanımızın da söylediği gibi, muhasebesel bir kayıt olarak da olsa sistemden çekilmiş bir para bu. Yani sistem 2017'nin başında diyelim ki sıfır dengesinde, şu anda ihtiyat akçesinde biriken miktar 50 milyar TL ise şu anda sistemin likidite ihtiyacı -bütün diğer faktörleri öbür tarafa bırakıyorum- eksi 50 milyar TL olur. Siz bunu sisteme geri verdiğiniz zaman bir genişleme değil, o eksik 50 milyar sisteme geri vermiş olursunuz yani sistemi sıfırlamış olursunuz. Yani bu anlatma ihtiyacını şundan hissediyorum: Bu bir genişleme değildir. Zaten zamanında çekilenin sistemde oluşturduğu maliyet her geçen gün büyüyor tuttuğumuz sürece. Bunu sisteme geri verdiğimiz zaman sıfır olan eksi 50, eksi 50 olan da tekrardan sıfıra geliyor. Dediğim gibi bu bir genişleme değil, daha önce daraltılan şeyin tekrardan eski hâline getirilmesi şeklinde düşünmeniz faydalı olur. Peki bunu bankamızın bilançosunda yapıyoruz, diğer ticari kurumların ihtiyat akçesine de yarın öbür gün aynı şey yapılabilir mi? Şimdi, bizim bilançomuzun ihtiyat akçesinin biraz yukarısında kamunun mevduat hesabı var. Yani biz ihtiyat akçesini o kalemden çıkartıp kamunun mevduat hesabına aktarıyoruz yani aslında toplamalarda herhangi bir değişim olmuyor. Ticari şirketlerin...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, ihtiyat akçesi aktifte nerede duruyor? Yani sormuştum onu ya...

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Bu, çektiğimiz bir miktar, dediğim gibi. Bu, bizim sistemden yaptığımız operasyonlar neticesinde çektiğimiz nakit bir para.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, ihtiyat akçesi pasifte 46 milyar lira. Aktifte nerede? Altında mı?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Yani şöyle düşünmekte fayda var: Bizim kamu mevduat hesabı pasifte sıfır olsun, kamu mevduatı, pasifteki bir kalem, ihtiyat akçesinde 50, ikisinin toplamı 50; 0; 50. Biz, ihtiyat akçesindeki kalemi 0 yapıp kamu mevduatını 50 yaptığımız zaman değişen bir şey yok, toplam gene 50. Sadece öbür tarafa geçmiş...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, kamu mevduatına aktaracaksınız da şu anda nerede? Daha kamu mevduatına aktarılmadı, yasa çıkarılmadı.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Bizde pasifte ihtiyat akçesi diye bir kalem var. İhtiyat akçesinin altında görünüyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Aktifte nerede, aktifte?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Ben bu soruyu çok anlayamıyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sevgili Kardeşim, sorum gayet açık ama belki muhasebe tekniğini o kadar bilmiyor olabilirsiniz. İnceleyip ona yarın cevap verebilirsiniz. “Soruyu anlayamadım.” cevabı bana yönelik bir eleştiri, sanki mantıksız bir şey söylemişim gibi söylüyorsunuz.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, belki ben... Yani şaşırmamı şey olarak yapın... Sanki şey gibi anlıyorum, oraya hemen size net bir isim vereyim, yani aktifte şu kalemin altında. Aktifteki herhangi bir kalemin altında karşılığı olabilir bunun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O zaman şu an bu bilginiz yok, öyle anlıyorum.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Yani bu bir muhasebe dengesi olduğu için aktifteki herhangi bir yerde olabilir.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı bir şey söyleyecek herhâlde. Bir saniye...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, aktif-pasif kaynaklar varlıklar dengesidir. Yani aktifte yer alan ya da pasifte yer alan bir kalemin motamot karşılığı diğer tarafta yer almaz. Onunla ilgili, varlığı aldıysan varlığın içinde, demirbaş aldıysan demirbaş, kredi verdiysen kredi. Yani onun illaki tam karşılığı olmaz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şunu demek istedim: Pasifte 46 milyar lira yedek akçe varsa bunun, örneğin, aktifte 10 milyar lirası altın hesabında olabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yok, öyle olmaz Başkanım, muhasebe tekniğinde öyle bir şey olmaz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, 5 milyonu döviz hesabında olabilir, başka bir yerde olabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onun pasifte yeri belli.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Öz kaynağın altında. Hazinesin mevduat hesabında olabilir.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yapacağımız muhasebe işlemi o da Akif Bey’in sorduğu farklı.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Bu yedek akçe öz kaynağın içerisinde pasifte yer alıyor, bunu oradan çıkartıp kamunun, hazinenin mevduat hesabında ya da pasif hesapta bir yukarı kaleme alacağız, aşağıdan yukarı. Yani pasifte bir değişiklik olmayacak.

BAŞKAN – Yani aktifteki karşılığını soruyor. Aktifte nerede? Aktifte değişik kalemler altında yer alıyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Pasifteki her hesabın aktifte bir karşılığı var. Bir hesapta olabilir, birden çok hesapta olabilir.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlar...

Şimdi, Sayın Hamzaçebi, aktifte bu kalem çok değişik hesaplar altında muhtemelen yer alıyor ama bunun detayını arkadaşlar çıkarsınlar, bilgi olarak size versinler.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yarın, tamam, teşekkür ederim.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Belki şey diye düşünmekte fayda olabilir: Bir şirketin öz sermayesi orada yazıyor ama bunun aktifteki karşılığı nedir diye sorduğunuz zaman o aktifteki herhangi bir yere dağılmış olabilir. Yani demek istediğim şey, muhasebe dengesi açısından bu soru şey...

BAŞKAN – Emrah Bey, var mı başka soru?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Bir tek, son soru da enflasyonla ilgili baskı.

İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, yarın on bire erteleyelim.

BAŞKAN – Bitiyor efendim.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Şimdi, bu enflasyonla ilgili –izinlizle- bir baskı oluşturacak mı bu çıkış? Daha demin dediğim gibi, eğer sistemin likiditesi pozitif bir yerde olsaydı yani bugün size şey deseydim: Sistemde şu anda ekstra bir 100 milyar TL var. Bu 50’yi çıkarttığımız zaman kesinlikle bizim teknik ekiplerimizin bunun etki analizlerini çok daha hassas bir şekilde çalışması gerekirdi. Daha demin sistemin bulunduğu likidite eksi 100’de olduğu için, bunun...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yani ekside veya siz bir parayı piyasaya verip de piyasayı genişletiyorsanız bunun fiyatlar üzerinde, talepler üzerinde...

BAŞKAN – Sayın Merkez Bankası Başkanımız şunu söylüyor: Ben çektiğim parayı veriyorum diyor, onu söylüyor.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Yo, yo, ben anlıyorum. Uzun dönemde ama öyle böyle değil, o, o kadar da değil.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu konuyu iddialı söylemeyin.

BAŞKAN – Lütfen...

Emrah Bey, buyurun...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – 2+2 burada 3, orada 7 etmiyor yani.

BAŞKAN – Biz zevkle dinliyoruz Başkan Yardımcımızı.

Buyurun.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, bu sistemin likidite açığı ciddi miktarlarda yüksek olduğu için bunun çıkışının etkilerinin tahmin ettiğiniz gibi olması mümkün olmayabilir çünkü sistem şu anda ihtiyat akçesi de buna dâhil, ciddi bir likidite açığıyla karşı karşıya ve bu kalıcı likidite açığı. Uzun süredir, üç dört senedir bu likidite açığı, gerçi 2010’dan beri miktar yükseliyor ama sistemin likidite açığı hiç olmadığı kadar yükseldi. O açıdan konuyu... 50 tekrardan çektiğinizi geri vermeniz bir enflasyonist baskı oluşturur mu? Sistemin pozitif bir yerinde olsaydık sorunun cevabı büyük bir ihtimalle “evet” olacaktı ama iç talepteki dengeleri ve sistemin likidite açığını düşündüğünüz zaman ve kalıcı olduğunu, etkileri tahmin ettiğiniz gibi gelişmeyebilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dava açma konusu?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Bu dava açma konusu, 3 bin TL’den daha fazla alamazlar, D grubundaki hissesi bunun 3 bin TL.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çalışanlar da ortak.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Kimin elinde hisse varsa bunu 3 bin TL’den daha fazla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani dava açabilirler diyorsunuz.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Unutulmaması gereken şey de Sayın Milletvekilim, bunu zaten dağıtıyoruz, bu dağıtılmayan. Dağıtıldıktan sonra kalan kısmında onun bir hakkı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hakkı var, orada da hakkı var.

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Evet yani biz 3 binle şey yaptık, bunu sorduğumuz zaman hukuk dairemiz bununla ilgili bir problem olmadığını söyledi ama tekrardan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Dava açar, kazanır ama az para alır diyorsunuz. Olay bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

Sayın Savaş...

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Muhasebeyle ilgili, ben, bankacılık bilgimle ilgili bir değerlendirme...

Sayın Tatlıoğlu, Sayın Hamzaçebi; bu yedek akçe Merkez Bankasının bilançosunda öz kaynak altında, pasifte, eğer çıktığı takdirde bu işlem tamamlandıktan sonra hazinenin mevduat hesabında, Merkez Bankasının yine pasif hesabında, hazinenin de kendi bilançosunda aktifinde yer alıyor. Dağıtılmadan önce öz kaynakta pasifte yer alıyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Arkadaşlar, 7’nci maddeyle ilgili...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 6’nci maddeyle ilgili şu “Genel Kurul kararı aranmaksızın...” Bunun bir sıkıntısı olabilir, buna cevap verilmedi yalnız.

BAŞKAN – Evet, Genel Kurul kararı aranmaksızın...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Bu vesileyle düzeltelim eğer bir sıkıntı olacaksa.

BAŞKAN – Bir sıkıntı yaratır mı?

MERKEZ BANKASI BAŞKAN YARDIMCISI EMRAH ŞENER – Sayın Milletvekilim, hukuktan aldığımız görüş, bununla ilgili bir sakınca olmadığı yönünde.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, müsaade ederseniz, bana gelen bilgi, beş partimizin de grup sözcülerinden de 7’nci maddeyi de oylayıp öyle çıkalım şeklinde bir öneri olmuş. Beş partimizin grup sözcüsü, bana böyle bir bilgi geldi.

7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 52- 9/5/2018 tarihli ve 7141 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kurulan üniversitelere devredilen bina ve tesislerin bulunduğu taşınmazlar, talep etmeleri halinde Yükseköğretim Kurulunun onayıyla bu üniversitelere devredilebilir. Kurulan üniversitelere bağlanan birimlerin hangi bina, tesis ve taşınmazları kapsadığı hususundaki tereddütleri gidermeye Yükseköğretim Kurulu yetkilidir.”

BAŞKAN –Evet, bununla ilgili bir önergemiz var, onu da okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2019) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 7’nci maddesiyle 2809 sayılı Kanun’a eklenen geçici 52’nci maddenin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “taşınmazlar” ibaresinin “taşınmazlardan halen bu bina ve tesislerin eski maliki üniversitelerin mülkiyetinde bulunan taşınmazlar” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Giresun

BAŞKAN – Açıklama istiyor muyuz efendim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet Sayın Başkanım, kısa bir açıklama...

BAŞKAN – Açıklama alalım, kendinizi de tanıttın lütfen.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. METİN TOPCUOĞLU - Sayın Başkanım, sayın vekillerim, değerli hazırın; önümüzdeki düzenleme münhasıran, bölünen üniversitelerin taşınmaz sorunuyla ilgili bir problemi çözmeye yönelik bir düzenleme. Özellikle, bölünen üniversiteler kapsamındaki 7141 ve bizim 2809 sayılı Teşkilat Kanunu’nda iki husus çok açık düzenlenmiş. Bunlar, bölünen üniversiteden yeni üniversiteye aktarılan bina ve tesisler, personel, araç gereç ve menkul varlıkların hiçbir işleme, herhangi bir işleme gerek kalmaksızın yeni üniversiteye tahsis edileceği; bu birinci konu açıkça düzenlenen. İkinci husus da mülkiyeti hazineye ait olan ve Maliye Bakanlığı tarafından da bölünen üniversiteye tahsis edilmiş olan varlıkların yeni üniversiteye kendiliğinden geçmesine yönelik açık düzenleme. Ancak, bu maddede bulunmayan husus, mülkiyeti bölünen üniversitelere ait olan taşınmazlarla ilgili husus. Geçip geçmeyeceği noktasında uygulamada sorun çıktığı için elan bu sorunu çözmeye yönelik teklifi arz etmiş olduk.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, size çok teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Benim bir görüşüm var efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bu gayrimenkul üzerinde haciz varsa, ipotek varsa onlar ne olacak, üçüncü şahıslara?

BAŞKAN – Devredemez.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir dakika, ne olacak yani?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Devlet malları haczedilemez.

BAŞKAN – Şerh kaldırılmadan nasıl devredecek?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Kamu kurumu değil mi zaten bunlar?

BAŞKAN – Kamu kurumu, üniversiteye ait.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Arkadaşlar, eski üniversitenin borcu var.

YÖK ÜYESİ PROF. DR. METİN TOPCUOĞLU – Efendim, bildiğimiz kadarıyla kamu mallarının haczedilemezliği...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, geçen hafta bir kanun daha çıktı, hazineye ait olan mallarla ilgili, onun üzerinde gayrimenkul olanları gayet rahat öncelikle satın alma hakkı var. Daha geçen hafta geçti Meclisten arkadaşlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O dündü.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – O dündü, bu bugündür tabii. Evet, doğru.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üniversite maddesi de gecenin bir saati aceleyle geçmişti, onun için bir daha geldi.

BAŞKAN - Arkadaşlar, kısa bir bilgi vereceğim, yarın saat on birde başlatacağız programımızı. İnşallah yarın bitirmeyi planlıyoruz.

Pazartesi günü saat 15.00’te kalkınma planının görüşmelerine başlayacağız. Gruplar görüşmüş arkadaşlar, şu anda bana gelen bilgi pazartesi 15.00 itibarıyla. Çünkü pazartesi ve salı görüşeceğiz, çarşamba günü Genel Kurulda görüşülecek ve Meclis tatile girecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Torbayı ne zaman görüşeceğiz o zaman?

İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Genel Kurul perşembe galiba.

BAŞKAN – Bana gelen bilgi bu. Dolayısıyla şu anki bana gelen bilgi doğrultusunda sizinle paylaştım açıkçası.

CAVİT ARI (Antalya) - Yani torba hafta içinde gelmiş olacak.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Torba ne zaman görüşülecek?

BAŞKAN – Arkadaşlar, torba ya hafta sonu görüşülecek ya da salı günü biz burada kalkınma planını görüşürken torba aşağıda görüşülecek.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Olur mu?

BAŞKAN – Onu grup yöneticilerinizle konuşursanız daha iyi bilgi alırsınız.

Birleşimi kapatıyorum. Çok teşekkür ediyorum her birinize.

Kapanma Saati: 23.35